

ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İSLAM TARİHİ VE SANATLARI ANABİLİM DALI

1787/33 NUMARALI SAMSUN ŞER'İYYE SİCİLİNİN (VAR.1A-50B / S. 1-100) TRANSKRİPSİYONU VE DEĞERLENDİRMESİ
(H. 1315 /M. 1897-1898)

Yüksek Lisans Tezi

Abdullah KAYA

Danışman

Doç. Dr. Metin YILMAZ

SAMSUN, 2015

ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İSLAM TARİHİ VE SANATLARI ANABİLİM DALI

1787/33 NUMARALI SAMSUN ŞER'İYYE SİCİLİNİN (VAR.1A-50B / S. 1-100) TRANSKRİPSİYONU VE DEĞERLENDİRMESİ
(H. 1315 /M. 1897-1898)

Yüksek Lisans Tezi

Abdullah KAYA

Danışman
Doç. Dr. Metin YILMAZ

SAMSUN, 2015

BİLİMSEL ETİK BİLDİRİMİ

Hazırladığım Yüksek Lisans Tezinin bütün aşamalarında bilimsel etiğe ve akademik kurallara riayet ettiğimi, çalışmada doğrudan veya dolaylı olarak kullandığım her alıntıya kaynak gösterdiğimi ve yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu, yazımda enstitü yazım kılavuzuna uygun davranıldığını taahhüt ederim.

19/12/2014

Abdullah KAYA

TEZ KABUL VE ONAYI

Abdullah KAYA tarafından hazırlanan “1787/33 Numaralı Samsun Şer’iyye Sicilinin (Var.1a-50b/S. 1-100) Transkripsiyonu ve Değerlendirmesi (H. 1315/M. 1897-1898) başlıklı bu çalışma, 19/12/2014 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda oybirliği/oy çokluğuyla başarılı bulunarak jürimiz tarafından Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

İmza

Başkan: _____

Üye : _____

Üye : _____

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

___/___/___

Enstitü Müdürü

ÖZET

1787/33 Numaralı Samsun Şer'iyye Sicilinin (Var.1a-50b/S. 1-100) Transkripsiyonu ve Değerlendirmesi (H. 1315/M. 1897-1898)

Abdullah KAYA

Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü

İslam Tarihi ve Sanatları Bölümü, Yüksek Lisans, Aralık/2014

Danışman: Doç. Dr. Metin YILMAZ

Bu çalışmayla 19. yüzyılın son döneminde Samsun bölgesinin dîni, sosyal, ekonomik ve kültürel açıdan durumunun tespitine katkıda bulunmayı hedefledik. Samsun'la ilgili kırk üç adet şer'iyye sicil defteri bulunmaktadır. Bu defterlerden şu ana kadar on dört tanesi ile ilgili çalışma yapılmıştır. Yaptığımız bu çalışmayla hem Samsun'un tarihine hem de bu Şer'iyye sicillerinden birini transkribe ederek başka araştırmacıların istifadesine katkıda bulunmaya çalıştık.

Çalışma 1787/33 numaralı ve 1897-1898 tarihlerini içeren Samsun şer'î mahkemesine ait şer'iyye sicil defterinin tahlilidir. Tez giriş hariç iki bölümden oluşmaktadır. Giriş kısmında, araştırmanın problem, amacı ve önemi, veri toplama araçları, araştırmanın sınırlılıkları ile kullanılan yöntemler hakkında bilgi verilmiştir.

Birinci bölümde Şer'iyye sicillerinin tanımı ve Samsun mahkemelerinde tutulan şer'iyye sicil defterleri ve bunlar üzerinde günümüze kadar yapılan çalışmalar belirtildikten sonra, 1787/33 numaralı Samsun şer'iyye sicil defterinde geçen kayıtlardan yola çıkarak, Samsun'un 19. yüzyıl sonlarındaki sosyal, kültürel, ekonomik ve idârî yönlerden değerlendirmesi yapılmıştır.

Çalışmamızın ikinci bölümünde orjinal metnin lâtîn harflerine transkripsiyonu yapılmıştır. Transkripsiyon yapılırken kayıt başlarında içerikle ilgili kısa özet verilmiş ve kayıtlar numaralandırılmıştır. Sonuç kısmında ise, incelediğimiz şer'iyye sicil defterinden çıkarılan sonuçlar kısaca belirtilmiştir.

1787/33 numaralı defterde, incelediğimiz bölümde yüz on yedi adet kayıt bulunmaktadır. Kayıtlar vekîl, kefil, vasîve nafaka tayini, alacak-verecek davası, arsa, tarla, ev ve hisse satışı, tereke taksimi, kamu görevlisi tayini, çalınmış veya kaybolmuş mallarla ilgili hükümlerden oluşmaktadır.

Çalışma 1897-1898 yıllarında Samsun şer'î mahkemesine intikâl eden olayları kapsamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Samsun Şer'iyye Sicili, Samsun kadısı, Samsun tarihi, Canik Sancağı, Şer'iyye Sicil Defteri

ABSTRACT

The Transcription and Examination of Religious Law Documents of
Samsun Between the years of 1897-1898

Abdullah KAYA

Ondokuz Mayıs University, Institute of Social Sciences

The History of Islam and Its Arts M.A, December/2014

Advisor: Doç. Dr. Metin YILMAZ

In this study, we aimed to make a contribution to the determination of the religious, social, economical and cultural situation in Samsun region at the end of the 19th century. There are 43 religious law documents related to Samsun. There have been 14 studies detected so far on these documents, however there have not been any studies on the others, yet. With the help of this study, we not only contributed to the history of Samsun but also transcribed the law documents to the field.

The research includes the Religious Law Documents of Samsun from the period 1897-1898 and the documents numbering 1787/33. The thesis includes two sections, aside from the introduction. In the introduction part, research problems, significance of the research, limitations of the study and research methodology are presented.

In the first section of the study, the definition of Religious Law Documents and the Religious Law Documents which were recorded in Samsun up to now are mentioned, regarding the registers done on the Religious Law Documents of number 1787/33, a detailed evaluation of Samsun's social, cultural, economic and administrative situation at the end of the 19th century is presented.

In the second section of our study, the original documents have been transcribed into the Latin alphabet. Within the transcription, a short summary of the context is given at the beginning of each register. In the conclusion chapter the results, concluded from the registers are listed.

There are 117 registers in the documents numbered 1787/33. The registers are composed of terms on attorney, surety, tutor, alimony, owings and receivables case, land field, home and sale of shares, winding of estate, assigning public officials, stolen or lost goods.

The study includes records documents kept in law courts in Samsun between the dates 1897-1898.

Key Words: Samsun Religious Law Documents, Samsun History, Canik Subdivision, Register Books of Religious Court

ÖNSÖZ

Toplumların, geçmiş tarihlerinin doğru olarak ortaya çıkartılıp değerlendirilmesive anlatabilmesi, geleceği şekillendirme açısından çok önemlidir. Bu yönüyle tarihçilere büyük sorumluluklar düşmektedir. Tarihi anlamamanın en iyi yolu, sahip olduğumuz birinci elden kaynakları doğru inceleyip değerlendirmektir.

Osmanlı tarihinin birinci elden kaynaklarından biride mahallinde tutulmuş olanşer'iyye sicil defterleridir. Şer'iyye sicilleri yazıldıkları dönemin ve yerin, sosyal, ekonomik, kültürel ve idari yapısını genel olarak yansıtır. Bu defterler, yöresel çalışma yapacak olantarih araştırmacıları için önemli bir kaynaktır.

Bu kaynaklar sayesinde o dönemde toplumda meydana gelen birçok faaliyetlerle ilgili bilgiler elde etmemiz mümkündür. Çünkü Osmanlı Devleti'nde kadı tarafından tutulan Şer'iyye sicilleri sosyal, kültürel, ekonomik konulardaki problemleri çözen mahkeme kayıtlarıdır. Yani olaylar birinci elden ve resmi bir şekilde kayıt altına alınmaktadır.

20. yüzyılın başlarına kadar toplumların hayat ve geçim tarzı, halkın yetiştirdiği tarım ürünleri, îmal ettiği sanayi ürünleri, meslek çeşitleri, halktan toplanan vergiler, devletin memurlarına ödediği ücretler, hukuk ve cezâ davalarındaki tazminatların miktar ve cinsini Şer'iyye sicillerini inceleyerek öğrenmemiz mümkündür. Bu sayede hem toplumların geçmişteki yaşantıları her yönüyle ortaya çıkarılacak hem de geleceği şekillendirmeye büyük katkısı olacaktır.

Çalışmamızın şehir tarihçiliği açısından yapılacak çalışmalara ve yeni bilgiler oluşturmaya katkı sağlayacağını umuyorum.

Bu çalışmayı yapma konusunda beni teşvik eden, cesaretlendiren, çalışmamın her aşamasında görüş ve düşünceleriyle bana yol gösteren ve her konuda desteğini esirgemeyen kıymetli hocam ve tez danışmanım Doç.Dr. Metin YILMAZ'a teşekkür eder, saygı ve hürmetlerimi sunmayı görev bilirim. Çalışmamın Samsun'un sosyal, kültürel, siyasi ve ekonomik tarihine bir nebze de olsa katkı sağlamasını ümit ederim.

19/12/2014

Abdullah KAYA

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	iii
ABSTRACT	iv
ÖNSÖZ.....	v
İÇİNDEKİLER	vi
KISALTMALAR	xv
GİRİŞ	1
1.1 Problemin Durumu.....	2
1.2 Araştırmanın Amacı	2
1.3 Araştırmanın Önemi.....	3
1.4 Kapsam ve Sınırlılıklar	3
1.5 Araştırmanın Yöntemi.....	4
1.6 Transkripsiyon Sırasında Dikkat Edilen İmlâ Kuralları.....	4

I. BÖLÜM

ŞER'İYYE SİCİLLERİ VE OSMANLI'DA ŞER'İ MAHKEMELER

1.1 Şer'îyye sicilleri Tanımı.....	6
1.1.1. Şer'îyye sicilleri'nin Geçmişi ve Önemi	6
1.2 Şer'îyye sicillerindeki Belge Türleri	9
1.2.1. Hüccetler	9
1.2.2 İ'lâmlar	11
1.2.3 Ma'ruzlar	11
1.2.4 Temessükler	11
1.2.5 Tezkereler.....	12
1.3 Defterde Yer Alan Yargı Memurları.....	12
1.3.1 Kadı	12
1.3.2 Nâib	12
1.3.3 Kâtip	13
1.3.4 Beytü'l Mal Emîni.....	13

1.4 1897–1898 Yıllarına Ait (1787/33 Numaralı) Samsun Şer’iyye Sicil Defterinin Tanıtımı	13
1.4.1 Samsun Şer’iyye Sicillerinin Durumu.....	13
1.4.2 Samsun Şer’iyye Sicilleri ile ilgili Günümüze Kadar Yapılan Çalışmalar-	15
1.4.3 1787/33 Numaralı Samsun Şer’iyye Sicilinin Tanıtımı	16
1.5 Defterde Yer Alan Belgelerin Konulara Göre Dağılımı	17
1.6 1897-1898 Yıllarına Ait (1787/33 Numaralı) Samsun Şer’iyye Sicil Defterinde Yer Alan Belgelerin Konulara Göre Değerlendirilmesi.....	18
1.6.1 Sosyal ve Kültürel Yapı	18
1.6.1.1 Yetimler	20
1.6.1.2 Aile Hayatı, Evlilik ve Kadın	22
1.6.1.3 Boşanma, Nafaka ve Mihr	22
1.6.2 Dini Hayat	24
1.6.2.1 Dini ve Etnik Yapı.....	24
1.6.2.2 Defterde Adı Geçen Camiler ve İmamlar.....	26
1.6.3 Müslim- Gayrimüslim İlişkileri	28
1.6.4 Sosyal Güvenlik	30
1.6.4.1 Vasi Tayini, İspat-ı Rüsd ve Nafaka.....	30
1.6.4.2 Vekil ve Kefil Tayinleri.....	31
1.6.4.3 Güvenlik, Asayiş ve Hırsızlık.....	32
1.6.5 Vakıf Müessesesi İle İlgili Hükümler	33
1.6.6 Ekonomik Hayat.....	34
1.6.6.1 Alacak Verecek ve Alım- Satım İle İlgili Hükümler.....	39
1.6.6.2 Veraset, Tereke ve Taksim İle İlgili Hükümler.....	40
1.6.6.3 Nafaka Tayini İle İlgili Hükümler	41
1.6.7 İdari Yapı.....	42
1.6.7.1 Trabzon Vilayetinde Bulunan Sancak ve Kaza İsimleri.....	43
1.6.7.2 Defterde Samsun’un Adı Geçen Merkez Mahalleleri	44
1.6.7.3 Defterde Adı Geçen Samsun’a Bağlı Köyler	45
1.6.7.4 Samsun’da Görev Yapan İdari Kurum Görevlileri	47
1.6.8 Yargı İle İlgili Hükümler.....	51
1.6.8.1 Davanın Reddi İle İlgili Hükümler	53
1.6.8.2 Ferman ve Fetva İle İlgili Hükümler	54
1.6.8.3 İ’lâm ve Ma’rûz İle İlgili Hükümler.....	54
1.6.9 Ordu İle İlgili Hükümler	55

İKİNCİ BÖLÜM

1787/33 NUMARALI SAMSUN ŞER'İYYE SİCİLİNİN (VAR.1A-50B / S. 1-100) TRANSKRİPSİYONU (H. 1315 /M. 1897-1898)

(Sahife 1-Hkm.1) Rum milletinden Ligonbedi'nin Todor'dan alacağının varislerine ödenmesi ile ilgili kayıt.....	56
(Sahife 2-Hkm.1) Rum mahallesinde oturan Todor'un Köprü Kazasındaki mallarının satışı için Darendeli Hacı İzzet Efendi'yi vekîl tayin etmesi.....	57
(Sahife 2-Hkm.2) Rum milletinden Nikola'nın Yordanaki'yi vekîl ta'yîn etmesi	58
(Sahife 3-Hkm.1) Ermeni milletinden Manuk'un kahveci Bedrus'a olan dokuzyüz kırk kuruş borcunun terekesinden ödenmesi ile ilgili kayıt	59
(Sahife 4-Hkm.1) Rum milletinden Kuzuncuk oğlu Evram'ın Kosti'den alacağı için biraderi Kuzuncuk oğlu Yavili' yi vekîl tayin etmesi.....	60
(Sahife.4-Hkm.2) Kuyumcu Yanidiyos'un bazı işleri için Anasti oğluYorgaki'yi vekîl tayin etmesi	60
(Sahife 4-Hkm.3) Rum milletinden Kadem oğlu Yakub'un bazı işleri için Heci Yani'yi vekîl tayin etmesi	61
(Sahife 5-Hkm.1) Gülfem Hanıma babasından intikâl eden çiftliğin satış işlemi için oğlu Halis Bey'i vekîl ta'yîn etmesi	62
(Sahife 6-Hkm.1) Mahmud Efendi'nin Ünye Kazâsının Kaledere mahallesindeki miras kalan arsa hisselerinin satışı için vekîl tayin etmesi.....	63
(Sahife 7-Hkm.1) Vefat eden Cündoğlu İsmail'in çocukları için valideleri ve vasî-ileri Fatıma Hâtunun nafaka talebi.....	64
(Sahife 7-Hkm.2) Andon Ağa'nın mahkeme işleri için Salamon veledi Kırako'yu vekîl tayin etmesi	65
(Sahife 8-Hkm.1) Said Bey mahallesinde sâkin Hacı Hüseyin zâde Hacı Hüseyin Efendi'nin vefat eden zevcesi Fehime Hâtun'un terekesi için Heci Yani'yi vekîl tayin etmesi	66
(Sahife 8-Hkm.2) Hançerli mahallesinde sâkinlerinden iken vefat eden Küsfzâde Hasan Efendi'nin alacakları için varisleri tarafından Mehmet Ali Efendi'ye dava açılması	67
(Sahife 9-Hkm.1) Bahri siyah boğazı topçu alayı efradından olup, vefat eden Uluçayır Karyesinden Hüsnü oğlu Hasan'ın mirasçılarının belirlendiği kayıt.....	68
(Sahife 9-Hkm.2) Vefat eden Amasyalı oğlu Ligonbedi'nin alacağı için mirasçılarının Kirkor oğlu İstados'a dava açması.....	68

(Sahife 10-Hkm.1) Fatıma Hâtun'un boşandığı eski eşi Ahmed Ağa'ya açmış olduğu mihr-i mü'eccel davası.....	69
(Sahife 11-Hkm.1) Zabıta süvari yüzbaşısı olan Şemseddin Efendi'nin Ünye Kazâsının Kaladere mahallesinde ev ve bahçenin satışı için zabıta Ahmed bin Memiş'i vekîl tayin etmesi.....	70
(Sahife 11-Hkm.2) Pazar mahallesinde Memiş Efendi kerimesi Zeynep Hâtun elindeki mülkün satışını içeren dava kaydı	71
(Sahife 13-Hkm.1) Çorum mahallâtından kubbeli mahallesi ahâlisinden iken vefat eden İstanbulluoğlu Hacı İbrahim'in terekesinden kalan malların satışı için varislerinin Mahmut Fevzi Efendi'yi vekîl tayin etmesi	73
(Sahife 14-Hkm.1) Kılıçdede mahallesinde vefat eden Tokadî muhacirlerinden Şer'îf bin Osman'ın varisi olduğunu Abdulgaffar bin Ali'nin iddia etmesi ile ilgili ilam....	74
(Sahife 15-Hkm.1) Çerakeseden müteveffâ Hacı İsmail nâm kimesnenin çocuklarının babalarından kalan ve eytâm sandığında mevcut olan meblâğı almak için rüş-i ispat davası.....	76
(Sahife 16-Hkm.1) Samsun'un Kamalos Karyesinde sâkin iken bundan akdem vefat eden Mollacı oğlu Hasan'ın, Anastas oğlu Yorgi'ye iki bin yediyüz gurus borcunun ödenmesi için oğlu Hasan'a yapılan tenbih ilamı	77
(Sahife 17-Hkm.1) Efendimiz Hazretlerinin velâdet-i saadet bahşa risâlet penâhileriyle mukaddesi onikinci Salı gecesi olduğu ile ilgili ilam,	78
(Sahife 17-Hkm.2) Mehmet Ali bin Mustafa'nın satın aldığı kısrağı kaybetmesi üzerine Molla Süleyman oğlu Mustafa'da atın kendi atı olduğunu mahkemede ispatlayamaması ile ilgili ilam	79
(Sahife 18-Hkm.1) Merkûm Heci Lazari'nin kızı Herakliye'ye olan on beş lira borcunun ödenmesine dair ilam	80
(Sahife 20-Hkm.1) Agop kızı Asbuhi'nin Amasya sancağında Deveci Karyesindeki tarlalarının satılması işlemleri için oğlu Karabeti vekîl ta'yin etmesi	82
(Sahife 20-Hkm.2) Besîf Çerkezyan'ın Agop'tan toplam doksan lira kırk yedi kuruş alacak davası ile ilgili ilam.....	83
(Sahife 22-Hkm.1) Samsun Osmanlı bankası direktörü Kadınca veledi Petro'nun Manisa Kazâsının Dereköy Karyesindeki tarlalarının satış işlemleri için kardeşi Cevatı vekîl tayin etmesi.....	85
(Sahife 22-Hkm.2) Samsun'un Enderiye mahallesinden Yani ve Banayot'u babalarından kalan malların Harşu'ya satışından kalan alacak davası i'lâmı.....	85
(Sahife 23-Hkm.1) Topal oğlu Lazari'nin iş ortağı olan Nikola'ya altı yüz kuruş alacağı için açtığı dava	87
(Sahife 24-Hkm.1) Rum mahallesinde Todor'un Nikor'a açtığı alacak davası.....	89
(Sahife 26-Hkm.1) Todor oğlu İstavri'nin mahkemelerdeki işleri için Hristaki'yi vekîl ta'yin etmesi	90
(Sahife 26-Hkm.2) Ahulu Karyesinden Karaoğlanoğlu Şaban'ın iki bin dört yüz seksen kuruş borcuna Karaoğlanoğlu Kahraman'ın kefil olması.....	91

(Sahife 27-Hkm.1) Tepecik Karyesi ahâlisinden Taşçıoğlu kerimesi Bartine'nin Kostantiye'ye olan bin dokuz yüz yirmi kuruş borcuna bazı kişilerin kefil olması..92	
(Sahife 27-Hkm.2) Fransa Cumhuriyeti tebasından Terzi Corci'nin borçları için Nikefor'a açtığı alacak davası	92
(Sahife 28-Hkm.1) Kale mahallesinden Babializâde Hakkı'nın aynı mahalleden Kezban'a olan borçlarına Babializâde Hacı Hasan Ağa ve oğlu Hacı Ömer Efendilerin kefil olması.....	94
(Sahife 29-Hkm.1) Rum mahallesinde Eczacı Kosti veledi İvan oğlu Yorki'nin borçlarına Kostanti oğlu İvan veledi Yordan'ın kefil olması.....	95
(Sahife 29-Hkm.2) Çarşamba Kazâsının Ökse Karaçulu Karyesinde Kadiroğlu Mehmed'in satın aldığı kısrağı kaybetmesi ve Çerâkiseden Abdullah oğlu Mustafa'nın elinde görmesi üzerine şikâyetçi olarak atı geri alması.....	95
(Sahife 30-Hkm.1) Çakırlar Karyesinde Koç oğlu Mehmet bin Hüseyin'in Fındikoğlu İvan'a olan borcunun terekesinden ödenmesi kararının varisi Rukiye Hâtuna bildirilmesi.....	97
(Sahife 31-Hkm.1) Anastas Ağa'nın varislerinin emlâk ve arâzîleri ile ilgili alacak ve borcundan dolayı HeciYani Efendiyi vekîl tayin etmesi.....	98
(Sahife 32-Hkm.1) Rum milletiden Karasu oğulları İvan ve Sokrat veledi Heci Yoraki'nin bazı işleri için Hristaki'yi vekîl tayin etmesi.....	100
(Sahife 33-Hkm.1) Bayraktaroğlu Mehmet'in kendisine ait kısrağı Ürkiye Hâtun'un elinde görmesi ve dava ederek geri alması.....	100
(Sahife 34-Hkm.1) Rum milletinden İzrafil zevcesi Akabe bintiTanas eski belediye kalfası Yorkiile olan mevrûs hâne ve eşya-ı mütenevvi da'vâsından Hacı İbrahim Efendi'yi vekîl ta'yîn etmesi	101
(Sahife 34-Hkm.2) Ermeni milletinden Beşrak Efendi'nin genel işleri için aleyhinde vukû' bulmuş ve bulacak da'vâdan dolayı Begos Efendi'yi vekîl tayin etmesi	102
(Sahife 35-Hkm.1) Rum milletinden Andon'un alacak davası için oğulları Vâsilaki ve Nikolaki'yi vekîl tayin etmesi	103
(Sahife 35-Hkm.2) Kale mahallesinde Gülsüm Hâtun'un babasından kalan Said Bey mahallesindeki evdeki hissesini almak için Şükrü Efendi'nin varisi ispat davası...	104
(Sahife 36-Hkm.1) Samsun'un Gölalan Karyesinde Feyzullah oğlu Ahmed tarla sınırındaki ceviz Ağaçlar ile ilgili Seyit Ahmed'i dava etmesi ve haklı bulunması.	105
(Sahife 37-Hkm.1) İffet Hanım'ın kendisini boşayan zevc-i Mustafa Bey aleyhine nafaka ve kisve ve sairesine sarf olunmak üzere dava açması.....	106
(Sahife 38-Hkm.1) Kastamonu'lu Fatıma Hâtun kendisini boşayan Samsun'un Kale-i şahâne Hasbi Ahmed Rıfat Ağa'dan mihri nafaka ve alacak iddiaları için dava açması ve kazanması	107
(Sahife 38-Hkm.2) Laz Yakup oğlu Hasan kerimesi Ayşe bintiHasan'ın Mültima Karyesindeki emlâk ve arâzîlerindeki hisselerinin taksîmi ve satışı için Hacı Abdullâtîf Efendi'yi vekîl tayin etmesi	108
(Sahife 39-Hkm.1) Said Bey mahallesinden Ali Efendi'nin varislerinin kendilerine kalan emlâk ve arâzîler ile ilgili Halid Efendi'yi vekîl tayin etmesi.....	109

(Sahife 40-Hkm.1) Anastas Ağanın çeşitli illerdeki emlak ve araziler ile ilgili işler için Heci Yani Efendiyi vekîl tayin etmesi	110
(Sahife 41-Hkm.1) Hâtîp Hüseyin Efendi'nin, kendisine borcu olan Hasan Efendi'nin terekesine dâhil ettirilmesi ile ilgili ilam.....	111
(Sahife 42-Hkm.1) Papazoğlu Harşu veledi Anastasa'nın mahkûmiyet kararına itiraz etmekte gecikmesi ile ilgili ilam	112
(Sahife 42-Hkm.2) Lütfiye Hanımdan emanet aldığı takıların geri verilmesi ile ilgili Yusuf Çavuşa tenbîh i'lâmı.....	113
(Sahife 43-Hkm.1) Rum milletinden Anastas Ağa'ya yüz altmış kuruş borcunu kabul eden Yorki Kalfa ve varisin tespiti.....	114
(Sahife 44-Hkm.1) Rum milletinden Heci Suve oğlu Enderiye Kadı Karyesinde aldığı zeytinlik ve üzüm bahçesi Yavlinin parasıyla aldığını, müdde'î-i merkûm Yolaki üzerine kaydının olduğu ile ilgili Evram Efendi'ye tenbih ilamı.....	116
(Sahife 45-Hkm.1) Mihail Efendi'nin KuzguncukKaryesi mahallesinde babasından intikâl eden emlak hisselerinin satışı için Ruka bin Mihail'i vekîl tayin etmesi	117
(Sahife 46-Hkm.1) Akalan Karyesinde Ömer bin Hasan'ın on yaşındaki kızını yirmi beş kuruş ücret ile Refik Beyin hânesine vermesi	118
(Sahife 47-Hkm.1) Osman Hayri Efendinin kerimesi İffet Hanım Hamidiye kasabasındaki emlâk ve arâzî ve bahçelerine müdâhale ve gasb edenlere açtığı dava ve Mustafa Bey'de mühür-ü muaccelede alacak davası	119
(Sahife 48-Hkm.1) Osman Hayri Efendinin kerimesi İffet Hanım alacak davası ile ilgili Hacı İbrahim Efendinin vekâlet müdafaasının reddi ilamı.....	121
(Sahife 50-Hkm.1) Rum milletinden Mihalakinin merkûm Tabib Nikifor'dan alacağını terekesinden ödenmesi için açtığı dava kaydı	123
(Sahife 50-Hkm.2) Anastas Ağa'nın kızı Elineye bıraktığı emvâl ve eşyanın hıfzı için validesi Todore binti Dimitri'nin vasıtayin edilmesi	124
(Sahife 51-Hkm.1) Mehmet Fuat Efendi'nin validesinin pederinden mevrus akçesine müdâhale etmemesini talep ve rüşdû ispat davası ilamı	125
(Sahife 52-Hkm.1) Yelkencizâde Ömer Efendi'nin zevcesi Nesime Hatun arsa ve mülklerle ve merkûm İvan tarafından tahrip olunan değirmenin tâmiri için Begos Efendi'yi vekîl tayin etmesi.....	126
(Sahife 53-Hkm.1) Gülyaka ve Fatma Hatunların Rize sancağının Kale Karyesindeki tarla hisselerinin satışı için Hacı Tayyipzâde Emin Efendi'yi vekîl tayin etmesi	128
(Sahife 53-Hkm.2) Kale mahallesinden Aşçı Osman oğlu Şükrü'nün Rukiyye Hâtunun Dursune'ye olan borcuna kefil olması.....	128
(Sahife 54-Hkm.1) Hediye Hâtun'un Erzurumlu Yusuf Reis oğlu İsmail'e karşı mihri mü'eccel nafaka-i iddet mu'ayene açtığı davası	129
(Sahife 54-Hkm.2) Rum milletinden Amasyalı Nikola oğlu Ligonbedi'ye Tonkaloğlu Borika'nın borç davası ile ilgili ilam.	130
(Sahife 55-Hkm.1) Rusya Devleti tüccar ve tebasının Samsun'a gelip gittikleri ile ilgili ferman.....	131

(Sahife 56-Hkm.1) Dereler Karyesinde Kıroğlu Ahmed'in, Yordanaki Efendi'yi her türlü iş için tâm bir vekîl tayin etmesi.....	132
Sahife 57-Hkm.1) Hançerli Mahallesinden Çortel oğlu Salih Ağa ve Darius Heci Salih Hıfzı Hakkı Efendilerin Mehmet Ağa'nın borcuna kefil olmaları.....	133
(Sahife 57-Hkm.2) Laz Abdulkerim'in eytâm merkûmların malından olan borcuna Rizeli Kayıkçı Kibar re'isin kefil olması	134
(Sahife 58-Hkm.1) Osman Hayri Efendi kerimesi İffet Hanım emlâk ve arâzînin satışları için el- Hacı İbrahim Saim Efendi'yi vekîl tayin etmesi.....	134
(Sahife 59-Hkm.1) Rum mahallesinden Kostantin borcuna karşılık Çırakman Karyesindeki tarlalardaki hisselerinin satışı ile ilgili Süleyman Efendi'yi vekîl tayin etmesi	136
(Sahife 59-Hkm.2) Enderiye Karyesi Rum milletinden İstados'un borcuna karyeden bazı kişilerin kefil olması	136
(Sahife 60-Hkm.1) Hediye Hâtunun eşi İsmail'e açtığı mihr-i mu'eccel ve nafaka davası.....	137
(Sahife 60-Hkm.2) Rum milletinden Amasyalı Ligonbedinin Yani'den alacağının eytâm müdürü Süleyman Efendiye teslim edilmesiyle ilgili ilam	138
(Sahife 61-Hkm.1) Afanlı Karyesinden Corteloğlu Mehmet Ali'nin eşi Corteloğlu Ahmed kerimesi Emine'nin kendisine i'taati davası ilamı	139
(Sahife 62-Hkm.1) Sîmyon'un Tire kazâsı dâhilinde Kızılca Karyesindeki hisselerinin satışı için validesi Mâdâm Fani Espat bintiMeculiyi vekîl tayin etmesi.....	141
(Sahife 63-Hkm.1) Topçuzâde Salih Efendi bin Münip Amasya sancağının Geldikalan nahiyesinin Musa Karyesinde mülk ve arsa için biraderi Hilmi Efendi'yi vekîl tayin etmesi	141
(Sahife 63-Hkm.2) Kezban Hâtunun validesinden mevrüz malını hıfz için Hacı Hasan Efendi'nin vasîtayin edilmesi.....	142
(Sahife 64-Hkm.1) Vefat eden İfakat Hanımın sulbiye-i sağîre kızı Kezbanın altı aylık olmasından dolayı vasîsinin nafaka davası	143
(Sahife 64-Hkm.2) Hasan Kethüdazâde Yusuf Efendi'den kalan iki bin beş yüz liranın çocuklarına ödenmesi ile ilgili Süleyman Efendiye tenbîh davası ilamı....	144
(Sahife 68-Hkm.1) Eczacı Kosti veledi İvan'ın Hasan Kethüdazâde Yusuf Efendi'den alacağı için varisi Tahsin Bey'e dava açması.....	148
(Sahife 69-Hkm.1) Seyit Mehmet oğlu Abdullah'ın Kavaklıoğlu Hasan Pehlivân'ın borcu üzerine açtığı dava	150
(Sahife 70-Hkm.1) Miyase Hanımın vefat eden Yusuf Efendi'den mihr-i mü'eccel alacağını oğlu Tahsin Bey'in vasî Süleyman Efendi'ye dava açarak alması ilamı..	151
(Sahife 71-Hkm.1) İrade-i seniye.....	152
(Sahife 72-Hkm.1) Kadı Karyesinden İvaz oğlu Yorgi'nin çocukları için vasî-ileri İvaz oğlu Anliye'nin nafaka talebinin reddi.....	153
(Sahife 72-Hkm.2) Hüseyin Efendi'nin berat verilmesi talebinin reddi ilamı.....	153

(Sahife 73-Hkm.1) Sarı Yusuf Karyesinden Kuru Hasan oğlu Mehmet'in Şerîfe'yi kaçırmaması ve Şerîfe'nin İbrahim'e nikâhlı olduğunun ispatı ilamı.....	154
(Sahife 75-Hkm.1) Ermeni milletinden olan Kalpakyan oğlu Heci Tater'den kalan bütün malların kiralanması için Seyman Kalpakyan'ı vekîl ta'yîn edilmesi	157
(Sahife 76-Hkm.1) Regaip Kandilinin belirlenmesi ilamı.	158
(Sahife 76-Hkm.2) Atnas Ağa'nın Emiryan Agop'tan alacağı için dava açması ve red olunması ilamı.....	159
(Sahife 78-Hkm.1) Mehmet Efendi'nin kayın validesi Emine Hâtundan yedi bin lira alacağı için dava açması ve terekesinden alması	160
(Sahife 81-Hkm.1) Pabuç Ali Oğlu Ömer'in Boşnakzâde Osman Efendi'ye olan yüz dört liralık borcunun terekesinden ödenmesi davası ve ilamı.....	164
(Sahife 82-Hkm.1) Ahmed Ağa'nın borç aldığı beş lirayı Fatıma Hâtuna teslim etmesi ilamı	166
(Sahife 83-Hkm.1) Satı binti Ali'nin zevci olan merkûm Abdullah'â i'tâatına dair ilamı.....	166
(Sahife 84-Hkm.1) Helvacıoğlu Vâsilaki Efendi'nin tüm işlerinde Yordanaki ve İstefanaki Efendileri vekîl tayin etmesi.....	168
(Sahife 84-Hkm.2) Hânçerli mahallesinden Hacıoğlu Talip Efendi'nin Yusuf Efendi'den alacağını varisi Tahsin Bey'den talep davası	168
(Sahife 85-Hkm.1) Gerçeme Karyesinden müdde'î-i Resul oğlu Süleyman, müdde'â aleyha Havva Hatun'dan alacak davası.....	170
(Sahife 86-Hkm.1) Kadızâde Mehmet Tevfik Efendi'nin Samsun'daki çeşitli ev ve dükkânların varislerinin Seher ve ammisi Tevfik Efendi olduğunun ispatı.....	171
(Sahife 89-Hkm.1) Şer'îfe Hâtun'un Yusuf Efendi'nin vefatından sonra açtığı alacak davası.....	174
(Sahife 90-Hkm.1) Azim bin Hüseyin pederinden intikâl eden tarla ile emlâklardaki hisselerinin satışı konusunda Kıroğlu Molla Hakkı'yı vekîl tayin etmesi	175
(Sahife.90-Hkm.2) Merkûm Kıryako'dan intikâl eden Kütahya sancağının Ahi Evran mahallesindeki çeşitli mülklere ait hisselerin mirasçılarının satım işleri için Ocakzâde Anastas veledi Kıryako'yu vekîl tayin etmeleri	176
(Sahife 91-Hkm.1) Ermeni milletinden Ermiyan Agop'un beş yüz elli sekiz buçuk kuruş borcunun terekesinden ödenmesi ile ilgili vasî müdir Süleyman Efendi'ye tembih ilamı.	177
(Sahife.91-Hkm.2) Nikolaki oğlu veledi Heci'den intikâl eden emlak ve arazilerdeki hisseleri için Kürkçü oğlu Nikolaki veledi Serakim Efendi'yi vekîl tayin etmesi ...	178
(Sahife 93-Hkm.1) Tepecik Karyesinden Yavili oğlu Dimit'in çeşitli mülklerinin taksimi ilamı.....	179
(Sahife 94-Hkm.1) Heci Yavli'nin tüm işleri için İstefanaki ve Yordanaki Efendi'leri vekîl tayin etmesi	181
(Sahife 95-Hkm.1) Rum milletinden Şeküroğlu Andon'un Çarşamba'da Petro'dan aldığı mülklerin teslim ve tahliyesi için Ermeni milletinden Artersiyani vekîl tayin etmesi	182

(Sahife 96-Hkm.1) Pazar mahallesinden bazı kişilerin Hafız Ali Efendi'nin bin yüz yirmi kuruş borcuna kefil olmaları.....	183
(Sahife 96-Hkm.2) Said Bey mahallesinde vefat eden Hasanbin Ali'nin eşi Fatıma Hâtun'a çocukları için nafaka talebi	184
(Sahife 97-Hkm.1) Ali ve Hüseyin ve Hasan'ın babaları müteveffâ merkûmdan mevrûs mallarını hıfz için valideleri Fatıma Hatun'un vasîtayin edilmesi.	185
(Sahife 97-Hkm.2) Vefat eden Ovalıoğlu Ahmed bin Salihin varisi olup olmadığının araştırılması ilamı.....	185
(Sahife 98-Hkm.1) Recebü'l -Şer'îf'in Perşembe gününden mu'teber olduğu hükmü ve ilâmı.....	186
(Sahife 99-Hkm.1) Leyle-i miracın tespiti, cami ve mescidlerin süslenmesi ilamı.	186
(Sahife.99-Hkm.2) Said Bey mahallesinde İffet Hanım'ın zevci merkûm Mustafa Bey'den talak-ı selâse ile mübata olması iktizâ eylediği ilamı	187
SONUÇ	190
KAYNAKÇA	194
ÖZGÜN METİN	198
ÖZGEÇMİŞ	251

KISALTMALAR

a.g.e.	:	Adı geçen eser
a.mlf	:	Aktaran müellif
Bkz.	:	Bakınız
c.	:	Cilt
DİA	:	Diyânet İslâm Ansiklopedisi
ed.	:	editör
EÜHFD.	:	Ezincan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
EÜSBED.	:	Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi
AÜHFD.	:	Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
H./h.	:	Hicrî
Hkm.	:	Hüküm
M./m.	:	Mîlâdî
M.Ö.	:	Mîlâttan Önce
M.S.	:	Mîlâttan Sonra
No.	:	Numara
İSAM.	:	İslâm Araştırmaları Merkezi
Kyt.	:	Kayıt
s.	:	sayfa
S.N.	:	Sıra Numarası
sy.	:	sayı
SBE.	:	Sosyal Bilimler Enstitüsü
TDV.	:	Türkiye Diyânet Vakfı
trc.	:	tercüme
Vb.	:	ve benzerleri
vd.	:	ve devamı
Vr.	:	Varak
y.	:	Yıl
Y.y.	:	Yüzyıl
Yay.	:	Yayınları

GİRİŞ

Şer'iyce sicilleri, Osmanlı tarihî araştırmalarında son derece önemli birinci elden kaynaklardır. Bunlar, yazıldıkları döneme ait o bölgenin veya yörenin yerel özelliklerini ortaya koymakla birlikte, devletin takip ettiği genel siyaseti, hukuk düzenini, sosyal hayatı, ekonomik düzeyini ve daha birçok konuda bilgi veren kaynak konumundadır. Arşiv kelimesi aslen Yunanca arkheion ve Lâtince archivum kelimelerinden gelmektedir. Anlam olarak ise, belli bir yönetim dairesine ait işlemi bitmiş resmî evrâkın, düzenli bir şekilde bir araya toplanması ve bu yazılı belgelerin saklanıp, korunduğu yeri ifâde eder.¹

Tarih araştırmalarında, olayları doğru bir değerlendirme yapabilmek ve anlayabilmek için, devletin tuttuğu arşiv kayıtları başvurulması gereken ilk önemli kaynak konumundadır. Günümüzde Osmanlı Şer'iyce sicillerinin okunup değerlendirilmesine ilişkin yoğun bir çaba vardır. Geçmiş her yönüyle ortaya çıkarmak, adına yapılan bu çalışmalar, geleceği şekillendirmeye büyük katkıda bulunmaktadır.

1787/33 Numaralı Samsun şer'iyce sicil defterinde geçen veraset ve taksim hüccetleri, vekil, vasî, i'lâmlar ve nafaka hüccetleri gibi kayıtlar, Samsun şehrinin o günkü durumu hakkında günümüze ışık tutmaktadır.

Samsun'unköy ve mahalleleri defterde geçtiği kadarıyla ele alınmıştır. Resmî görevlilerin kimler olduğu ve hangi görevlerde bulundukları açıklanmıştır. Dönemin şartları gereği Müslim ve gayrimüslimlerin bir arada yaşadığı bilgisinden hareketle, aralarındaki ilişkinin hangi boyutlarda olduğu sorgulanmaya çalışılmıştır. Mahkeme kayıtlarına yansıdığı kadarıyla kullanılan lakaplar bize halkın sosyal statüleriyle ilgili değerlendirme yapma imkânını vermiştir. Bu çalışmamızın şer'iyce sicil defterlerinin

¹İsmet Binark, Arşiv ve Arşivcilik Bilgileri, Ankara, T.C. Başbakanlık Cumhuriyet Arşivi Dairesi Başkanlığı, Yayın No: 3-Gn. No: 049, 1980, s. 3

kaynaklık değeri ve tarihi eserlere hangi noktalarda yardımcı olabileceği bağlamında günümüz toplumuna ve araştırmacılarına bir fikir vermesi beklenmektedir.

1.1 Problemin Durumu

Şer‘iyye sicilleri, sayesinde siyasî, ekonomik, sosyal, idari tarihimiz yanında şehir tarihçiliği alanında da daha detaylı bilgiler edinebilmekteyiz. Bunlar devletin resmî kayıtlarına girmiş ve mahkemelere intikal etmiş olan o dönemdeki siyasi, sosyal, ekonomik ve hukukî olayları içermektedir. Tarihe ışık tutacak büyük bir öneme sahip bu el yazması Osmanlıca eserlerin, günümüz insanının anlayacağı şekilde Türkçeye çevrilmesi geçmişin iyi tahlil edilmesinde ve geleceğe yön vermede hayati önem teşkil etmektedir. Bu nedenle biz, bu çalışmayla Osmanlı devletinin ilgili döneminin dini, sosyal, ekonomik ve kültürel yönlerden ne durumda olduğunu, ayrıca aynı dönemde Osmanlı devletinde önemli bir tarihi misyona sahip, Samsun bölgesinin dini, sosyal, ekonomik ve kültürel açıdan tespitini hedeflemekteyiz.

1.2 Araştırmanın Amacı

M. 1897–1898/H. 1314–1315 yıllarına ait Samsun şer‘iyye sicil defterinin transkripsiyonunun ve tahlilinin yapılmasıyla ilk olarak, Samsun bölgesinin dini, sosyo-ekonomik ve kültürel açıdan aydınlatılması hedeflenmektedir. Bunun yanında bölgede yaşayan Müslim ve gayrimüslim halkın o dönemde Osmanlı yönetimi altında nasıl bir yaşantı sürdürdüklerini tanıma da hedeflenmiştir. Ayrıca Osmanlı Devleti zamanında tutulan defterlerin kaybolma ihtimaline karşılık, defterlerin transkripsiyonunun yapılması bir tedbir olarak düşünülmekle birlikte bundan sonra konuya ilgi duyan kimselerin bahsi geçen kaynağa daha kolay ulaşması da mümkün olacaktır. Yine Şer‘iyye sicillerinde kullanılan isimlerden ve lakaplardan insanların hangi kökene sahip olduklarını, devlet memurlarının kullandıkları rütbe ve unvanlardan yerleşim yerindeki idari yapıyı, mahkemelere dava konusu olan olaylardan yola çıkarak bölgenin kültürel yapısını, örf, adet ve geleneklerini ve bölge insanının temel geçim kaynaklarının ne olduğu sonucuna ulaşabiliriz.

1.3 Araştırmanın Önemi

Bu araştırma hem ilgili defteri hem de içeriği ortaya çıkararak günümüz insanına geçmiş tarih hakkında bilgi vermeyi ve söz konusu dönemi aydınlatmayı hedeflemektedir.

Osmanlı devletinde yapılan her iş ve uygulama kayda geçirildikten sonra arşivlerde saklanmaktaydı. Osmanlı arşiv belgelerini okumada günümüzde birtakım zorluklarla karşılaşmaktadır. Karşılaşılan bu güçlükleri çözmek için kılavuz kitaplar kaleme alınmıştır. Mübahat Kütükoğlu'nun yazmış olduğu "Osmanlı Belgelerinin Dili" isimli çalışmasını arşiv belgelerini tanıtmaya açısından örnek olarak göstermek mümkündür.²

Osmanlı Devleti'nde tutulan Şer'iyye sicilleri, yazılı kayıtlar içerisinde önemli bir yer tutmaktadır. Şehir tarihi araştırmasında, önemli tarihi olayların tespit edilmesinde, yer isimlerinin tespit edilmesinde bu defterler önemli birer kaynaktır. Şehirlerdeki tarihi müesseselerin ortaya çıkarılmasında, kadılık, naiblik gibi devlet görevlilerinin tanıtılmasında, mahalle ve köy adlarının tespit edilmesinde, şehir halkının geçim kaynaklarının belirlenmesinde ve halktan alınan vergi konusunda, toplumda yaygın olan meslek ve sanat dallarında müesseselerin işlevlerinin tespit edilmesinde; evlenme, boşanma, nafaka takdiri ve taksimi, verâset, alım-satım, mîras meselesi, tereke hesaplaması gibi konuların incelenmesinde, tarihimiz açısından birinci elden kaynak olma özelliği taşımaktadır. Osmanlı tarihi açısından bu kadar önemli bilgileri içeren şer'iyye sicilleriyle ilgili bu zamana kadar birçok çalışma yapılmıştır. Bizim de yapacağımız bu çalışmanın hem arşivlerin günümüz alfabesine transkribe edilmesi hem de incelenen dönemin Samsun tarihine önemli faydalar sağlayacağını düşünmekteyiz.

1.4 Kapsam ve Sınırlılıklar

Araştırmamızın kapsamı 1787/33 numaralı Samsun şer'iyye siciline göre Samsun şehrinin dini, sosyal, ekonomik ve kültürel incelenmesiyle sınırlandırılacaktır.

²Mübahat Kütükoğlu, *Osmanlı Belgeleri'nin Dili: Diplomatik*, İstanbul, Kubbealtı Yayınları, 1984.

1.5 Araştırmanın Yöntemi

Tez çalışması, Samsun şer'iyye mahkemesinde tutulmuş olan 1787/33 numaralı, ... poz no'lu şer'iyye sicil defterinin transkripsiyonu yapılarak hazırlanmıştır. 1787/33 numaralı defterin tamamının 191 sayfa, incelediğimiz kısımda 50 varak (100 sahife) olduğu, defterde 1897 ve 1898 yılları ile ilgili kayıtlar bulunmaktadır. Transkripsiyon esnasında, sayfa numarasını ve kayıt numarasını olduğu gibi kullandık. Ayrıca her sayfada bulunan hüküm/kayıtların yanına parantez içinde numaralama yaparak o sayfada kaç tane kaydın olduğunu ve hangi sütunda yer aldığını belirtmek istedik.

Okunan sicil defterindeki kayıtların büyük bir kısmı vekil tayini, çalınmış veya kaybolmuş mal ile ilgili kayıt, alacak verecek kaydı, tereke taksimi, veraset, vekâlet ve vasî tayin etme, arsa, ev ve hisse satışı gibi kayıtlardan oluşmaktadır. Defterin incelediğimiz kısmında toplam yüz on yedi kayıt bulunmaktadır. Her varağa ortalama 2 adet kayıt düşmektedir. Defterde kullanılan yazı stili incelendiğinde defterin büyük bir kısmının bir kâtip tarafından yazıldığı anlaşılmaktadır.

1.6 Transkripsiyon Sırasında Dikkat Edilen İmlâ Kuralları

Çalışmasını yaptığımız metin Osmanlıca olduğu için Türkçe ABC sine transkribe ederken, belgelerin daha rahat anlaşılabilmesi için basit transkripsiyon yöntemi benimsenmiştir. Okuduğumuz belgede yer alan ve okunuşundan dolayı farklı anlamlara gelebilecek sözcükleri mümkün olduğunca aslına uygun bir şekilde transkribe etmeye çalıştık. Buna göre;

1-Çalışmamızda “İSAM” tarafından yayınlanan “İstanbul Kadı Sicilleri” adlı çalışmada kullanılan transkripsiyon medotu referans alınarak, metnin transkripsiyonu yapılmıştır.

2-Farsça ve Arapça kelimelerde uzatma işareti olarak “^” kullanılmıştır.

3-Türkçe olup da “b” harfi ile biten kelimeler “p” harfi ile yazılmıştır (olup, gelip, gidip, dönüp vs. gibi).

4- Türkçe de oğul manasına gelen “bin” kelimesi, aynı şekilde kız manasına gelen “bint” kelimesi aynen yazılmıştır.

5-Türkçe olmayan kelimelerdeki "ayn" harfi (,,), hemze ise (') şeklinde gösterilmiştir. "Ayn" harfi kelimenin başında olduğunda (') işareti kullanılmamıştır (ma'mûr gibi).

6-Yazı ile yazılan rakamlarda birler, onlar, yüzler ve binlerden her grup kendi içinde ayrı ayrı yazılmıştır (Bin altı yüz kırk beş gibi).

7-Müslümanların ve gayrimüslimlerin kullandığı "Hacı" lakabının karıştırılmaması için gayrimüslimler için "Heci" şeklinde kullandık.

8-Ay isimleri ve şahıs isimleri günümüzde okunduğu şekilde transkribe edilmiştir (Ahmet, Mehmet, Cemâziyelâhir, Zilkâ'de, Zilhicce, Rebûlevvel, Recep gibi).

9-Belgelerde sıklıkla geçen yer isimleri bugünkü kullanılan şekliyle yazılmıştır (Çarşamba gibi).

10-Şahıs isimlerinden önce ya da sonra gelen meslek, rütbe veya lakaplar büyük harfle yazılmıştır (Mehmet Ağa, Süleyman Efendi, Hâtice Hâtûn, Hacı Abdullah).

11-Millet, aşiret, boy, dil, din ve lehçe isimleri büyük harfle yazılmıştır (Ermenî, Rum, İslâm, Çerkes,).

12- Okunuşundan emin olmadığımız kelimelerden sonra (?) işareti kullandık. Okuyamadığımız kelimeleri ise (...) işaretiyle gösterdik.

13-Defterin Latin alfabesine transkripsiyonunu yaparak defterden ulaşabildiğimiz bilgileri yorumladıktan sonra diğer tarihi kaynaklarla destekleyerek değerlendirme yapmaya çalıştık.

BİRİNCİ BÖLÜM

ŞER'İYYE SİCİLLERİ VE OSMANLI'DA ŞER'İ MAHKEMELER

1.1 Şer'îyye Sicilleri Tanımı

Şer'î ya da “Şer'îyye” kelimesi sözlük anlamında “kanun”, “Allah’ın hükmü” anlamlarına gelmektedir. Anlam açısından ise “Şer’iatla ilgili”, veya “Şer’iata uygun” anlamlarına gelir. “Sicil” kelimesi ise sözlükte kaydetmek, yazmak resmî belgelerin kaydedildiği anlamlarına gelir.³

Kadı defterleri, Şer'i Mahkeme Sicili veya sadece "defter" de denilen Şer'îyye sicillerinde; devlet merkezi ile olan yazışmalar, halk dilekleri, fermanlar, ilamlar, hüccetler, beratlar vs. gibi konulara ait belgeler bulunmaktadır. Bunun yanında bölgenin genel işleri, devletin çıkardığı çeşitli yasaklar, ordu için asker ve zahire toplanması, halktan vergi toplanması, bölgede yetişen ürünler, şehir ve kasabaların takribi nüfus tayini, salgın hastalıklar ve aile hayatı gibi konular da bu defterlere kaydedilirdi.

1.1.1 Şer'îyye Sicilleri'nin Geçmişi ve Önemi

Osmanlı Devleti'nde kadılar görev yaptıkları yerlerde sicil defteri tutmak zorundaydılar. Bundan dolayı kadı ya da naibin görev yaptığı yerlerde defterler yıl yıl derlenerek bunlardan ihtiyaç olduğu zamanlarda faydalanılırdı. Tutulan defterlerde “sakk” denen yazım kurallarına uyulmak zorundaydı. Kadıların görev yaptıkları yerlerde tutulan defterler ilk başlarda Arapça, Farsça ve Türkçe yazı diliyle kaleme alınıyordu. XVII. Yüzyıl'ın sonlarından itibaren ise belgelerin dilinde tamamen Türkçe kullanılmıştır.⁴

³ Ferit Devellioğlu, *Osmanlıca Türkçe Ansiklopedik Lügat*, Ankara, Doğu Matbaası, 1978, s. 1140.

⁴ *Ana Britannica*, İstanbul:1994, c. XXIX, s. 96.

Osmanlı Devleti'nde bildiğimiz ilk sicil kayıtları 1455 tarihinde tutulan Bursa şer'iyye sicilleridir.⁵ Buradan hareketle XV. Yüzyıl'ın ikinci yarısından başlayarak XX. yy. başlarına yani Osmanlı Devleti'nin yıkılmasına kadar geçen yaklaşık beş asırlık Türk kültür, medeniyet ve müesseselerine ait birinci elden tutulmuş kaynaklar elimizde bulunmaktadır. Bugün savaşlardan, yangınlardan ve su baskınlarından ve diğer sebeplerden geriye kalan şer'iyye sicillerinin sayısı 20 bin adet ve 500 bin sayfa civarındadır.⁶ Bunlardan İstanbul'dakiler, İstanbul Müftülüğü arşivinde, Anadolu'dakiler ise Ankara'da Milli Kütüphane'de bulunmaktadır.

Kadı ve naiplerin tutmuş oldukları bu defterler, hukuki olayların kayda alındığı belgeler olmakla birlikte berat, ferman, tezkire, tayin, emir, borç senetleri, tereke ile ilgili kayıtlar, sözleşmeler, noterlikle ilgili işler gibi kayıtları da içermektedir.⁷

Vakanüvis ve özel tarihlerimizde şehir, köy ve kasabalarımıza ait malumat yok denecek kadar azdır. Siciller bize doğru bilgi veren kaynaklardır. Geçmişten günümüze ışık tutan, birinci elden ve başka bir nüshası bulunmayan bu kaynaklar sayesinde gerçek tarih yazılabilecek ve geçmişimiz en az hata ile öğrenilebilecektir. Bu siciller, kayda geçildiği dönemin, birer canlı şahidi olması nedeniyle Osmanlı Devleti ile ilgili detaylı bilgi edinebilmemiz için ortaya çıkarılması şarttır. Çünkü bunlar geçmişin bütün canlılıklarıyla bizi temasa getirebilecek, çalışılan dönemle ilgili bizlerin ufukumuzu açacak, sentez yapmamızı mümkün kılacaktır. Daha isabetli hüküm vermemize yardımcı olacak en önemli tarihi kaynaklardır.⁸

Ait olduğu bölgenin idarî, sosyal, askerî ve iktisadî açıdan bilinmeyen yönlerinin ışığa çıkarılması konusunda ilk başvurulacak kaynaklar arasında siciller sayılabilir. Şer'iyye sicillerinin merkez teşkilâtı ile taşra teşkilâtı arasındaki ilişkiler açısından da önemi vardır

Şer'iyye sicilleri askerî tarih açısından da son derece önemlidir. Savaş zamanında ordunun ihtiyacının nerelerden karşılandığı, askeri malzemelerin savaş bölgesine nasıl ulaştırıldığı, tımarlı sipahilerin ve sancak beylerinin emrindeki

⁵Ahmet Ak gündüz, *Şer'iyye Sicilleri, c. I*, İstanbul: 1989, s. 11.

⁶ Halil Cin- Ahmet Akgündüz, *"Türk İslam Hukuk Tarihi I"*, İstanbul 1990, s.274

⁷ Abdülaziz Bayındır, *İslam Muhâkeme Usûlü*, İstanbul, İslami Aratırmalar Vakfı Yayınları, 1986, s.12.

⁸ Mücteba İlgürel, "Şer'iyye Sicillerinin Toplu Katoloğuna Doğru", *ÜEF Tarih Dergisi*, c. XXVIII-XXIX

kuvvetler ile birlikte belirli günlerde ve belirli bir yerde bulunmaları hakkında merkezden eyâlete yazılan emirler aynı zamanda Kadı'lara da gönderilerek sicillere kaydedilirdi. Bölgedeki emirlerin kimlere ve nasıl verildiklerine ve bunların sipâhiler vasıtası ile tapuya bağlanmalarına, çevrede yetişen toprak ürünlerine ve yapılan eşyaya, kanunnâmeler gereğince askeri zümreye mensup kimselerden, subaşılarından alınacak vergilere ve buna benzer birçok kayıtlara sicillerde rastlanılmaktadır.⁹

Sanat tarihi çalışmaları açısından, günümüze ulaşan ve ulaşamayan anıtların hangi yüzyıldan kaldığı, şehrin fiziki gelişimi, yapılış tarihleri, bulunduğu mahalleler, ne zaman, kimin tarafından onarıldıkları, ne kadar vakıf gelirlerinin olduğu, tesbit edilebilmektedir. Sicillerde yer alan, cami, köprü, hân, hamam, imâret, muallimhâne, tekke, zâviye türbe, kervansaray, kilise gibi eserlerin, ne gibi bir işlev gördüğü belgelendiği için mimarlık ve sanat tarihi açısından da özel bir değer taşırlar.¹⁰

Şer'îyye sicilleri hukuk tarihimiz açısından da büyük önem taşımaktadır. Hukuk sistemini ve adlî teşkilât yapısını İslâm hukuku üzerine kuran Osmanlı Devleti'nde XV. yy ikinci yarısından, 20.yy.a kadar geçen yaklaşık 5 asırlık süre içerisinde, Şer'îyye sicilleri İslâm hukukunun, Osmanlı döneminde uygulamasını yansıtan birinci elden kaynaklardır. İslâm hukukunun uygulamada nasıl görüldüğünü, nasıl bir şekil aldığını, değişime uğrayıp uğramadığını, hukukî meseleleri çözüp çözemediğini, ayrıca padişahların örfî hukuk alanında olduğu gibi, İslâm hukukunun düzenlediği alanlarda da bazı düzenleyici kurallar koyduğu ortaya çıkmıştır.¹¹

Osmanlı Devleti döneminde kaleme alınan şehir, kasaba ve köylerimize ilişkin kayıtların sadece bizim kültürümüz için değil, Osmanlı Devleti'nin o günkü sınırları içerisinde olan ancak daha sonra sınırlarımız dışına çıkan devletlerin tarihleri hakkında da ayrı bir öneme sahiptir.

⁹ Mücteba İlgürel, "XVIII. Yüzyıl Balıkesir Şer'îyye Sicillerine Göre Subaşılik Müessesesi", VIII. Türk Tarih Kongresi, Ankara 11-15 Ekim 1976, Ankara, Kongreye Sunulan Tebliğler, 1981, c. II, s.1275-1281

¹⁰ Mustafa Denктаş, "Şer'îyye Sicil Defterleri'nin Sanat Tarihi Araştırmalarındaki Önemi (Kayseri Ölçeği)", *EÜSED*, sy. 18 (2005/1) s. 51

¹¹ Fethi Gedikli, "Osmanlı Hukuk Tarihi Kaynağı olarak Şer'îyye Sicilleri", *Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi*, c. III, sy. 5, s. 190-194, y. 2005

1.2 Şer‘iyye Sicillerindeki Belge Türleri

1.2.1 Hüccetler

Hüccet, Arapça kökenli bir kelimedir. Sözlükte “delil, senet ve vesîka” anlamlarına gelir. Osmanlı diplomasisinde ise iki anlamda kullanılır. Birincisi, şâhitlik, yemin, ikrar gibi davayı ispat etmeye yarayan delil, vesîka anlamındadır. İkincisi ise Kadı’nın hükmünü ihtivâ etmeyen, tarafların birinin ikrârı, diğerinin de tasdîki bulunan ve üst kısmında bunu düzenleyen Kadı’nın mühür ve imzasını taşıyan yazılı belgelerdir. Hüccetlerin hemen hemen tāmamında ilk olarak tarafların kim olduğu anlatılır. Bu isim ve adres ifâdeleri müphemliği ortadan kaldıracak şekilde açık yapılır. Şer‘î mahkemelerde verilen hüccetler, hüccet konusu olan hukukî meselede, karşı taraf aleyhine verilmiş bir karar gibidir.¹²

Hüccet metnlerinin ortak özellikleri; taraflara verilen hüccetlerin üst kısmında, hücceti veren Kadı’nın imzası ve mührü mutlaka bulunur. Tarafların adı ve adresi açık bir şekilde açıklanır. Hüccete konu olan mal, mülk, vekîl veya hak, tüm açıklığıyla anlatılır. Her iki tarafın da ikrârı belirtilir ve durumun sicile kaydedildiği anlatılır. Hüccetlerin sonuna tarih, yıl, ay, gün ve bazen de günün belli dilimi yazılır. Hüccetlerin altına mutlaka şâhitlerin isimleri ve ünvanları kaydedilir.¹³

Hüccet türleri şunlardır:

Vekâlet Hücceti: Bir kişinin diğer bir kişiyi ya da kişileri kendi yerine herhangi bir iş ve görev için vekîl tayin ettiğini gösteren belge türüdür. İncelediğimiz defterde toplam 38 adet vekâlet hücceti bulunmaktadır.¹⁴

Verâset Hücceti: Yakını ölen kişilerin mîras işlemlerinden yararlanabilmek için mahkemeden aldıkları hüccetlere verâset hücceti denir. Verâset hüccetlerinin en önemli özelliklerinden birisi, kişinin ölen birinin terekesinden faydalanabileceğini ispat etme durumudur. İncelediğimiz defterde toplam 7 adet verâset hücceti bulunmaktadır.¹⁵

¹² Mustafa Oğuz- Ahmet Akgündüz, “Hüccet”, *DİA*, İstanbul, Diyanet Vakfı Yayınları, 1998, c. XVIII, s. 446.

¹³ Ahmet Akgündüz, *Şer ‘iyye Sicilleri, c. I*, İstanbul: 1989, s.21

¹⁴ Bkz (s.2-Hkm.1), (s.2-Hkm.2) (s.4-Hkm.1) (s.4-Hkm.2) vd.

¹⁵ Bkz. (s.9-Hkm.1),(s.13-Hkm.1), (s.35-Hkm.2).vd.

Vesâyet Hücçeti: Kendi başına sağlıklı karar veremeyecek durumda olan çocuk için ya da yaşlı veya aklî dengesini kaybetmiş kişiler için vasîtayinlerinin yapıldığını gösteren belge türleridir. İncelediğimiz defterde ise toplam 3 adet vesâyet hücçeti bulunmaktadır.¹⁶

Vakfiye Hücçeti: Herhangi bir taşınır veya taşınmaz malın bütün kullanım haklarıyla Allah rızası için toplumun yararına tahsis edilmesine vakıf denir. Vakfiye ise, vakfedilen şeyin özellikleri ve vakfedilme şartlarını gösteren ve Kadı tarafından onaylanan belgelere denir. Okuduğumuz defterde vakıf ile ilgili hüküm bulunmamaktadır.

İspât-ı Rüşd Hücçeti: Kişilerin reşit olduğu iddiasını dile getiren ve haklı bulunursa iddiasını belgeleyen hücçetlerdir. Vasî'ye ihtiyacı kalmadığını ispatlamak isteyen çocuklar, vasîolan kişi ile Kadı huzurunda bir araya gelerek, delillerini şâhitler aracılığıyla ortaya koyar ve rüştünü ispatlardı. İspat-ı Rüşd iddiasında şâhitlerin çok önemli bir görevi vardır. İncelediğimiz defterde konuyla ilgili toplam 6 adet kayıt bulunmaktadır.¹⁷

İzin Hücçeti: Vasîdurumundaki kişinin, himâyesi altındaki mal veya mülk hakkında, takdir ettiği herhangi bir iş için izin istemesidir.

Mübâyâ'a Hücçeti: İki taraf arasında karşılıklı rızaya dayanan alışverişi gösteren belge türüdür. Bu hücçetlerde de satışa konu olan malın veya eşyanın her yönden açıklanması söz konusudur. İncelediğimiz defterde mübâyâ'a ile ilgili toplam beş adet hücçet bulunmaktadır.¹⁸

Nafaka Hücçeti: Şer'îyye sicillerindeiki türlü nafaka hücçeti vardır. Birincisi kocasından boşanan ya da kocası tarafından terk edilen kadının, geçimini sağlamak üzere mahkemeye başvurup talep ettiği ücreti gösteren hücçet çeşididir. Nafaka hücçetlerinin ikinci türü ise; çocuk, yaşlı veya aklî dengesi yerinde olmayanlar için velilerinin, bazen de bizzat kişinin kendisinin talebini gösteren hücçet türüdür. İncelediğimiz defterde toplam 10 nafaka hücçeti bulunmaktadır.¹⁹

Tereke ve Taksîm Hücçeti: Bir mirasın ya da hisseler bölünmüş ortak bir malın paylaşımının konu edildiği belge türleridir. Taksim edilen şey, en ince

¹⁶ Bkz.(s.50-Hkm.2) , (s.63-Hkm.2), (s.97-Hkm.1)vd.

¹⁷ Bkz.(s.15-Hkm.1),(s.35-Hkm.2),(s.43-Hkm.1) vd.

¹⁸ Bkz.(s.1-Hkm.1), (s.9-Hkm.1),(s.13-Hkm.1)

¹⁹ Bkz. (s.37-Hkm.1), (s.38-Hkm.1) ,(s.47-Hkm.1)vd.

ayrıntısına kadar anlatılır. İncelediğimiz defterde toplam 2 adet taksim hücceti bulunmaktadır.²⁰

1.2.2 İ‘lâmlar

Köken olarak Arapça “ilm” kökünden gelen “i‘lâm” kelime olarak; bildirmek, anlatmak, duyurmak ve ilan etmek gibi anlamlara gelir. Hukuk anlamında ise; bir dâvânın mahkemece nasıl bir hükme bağlandığını gösteren belgeyi ifâde etmektedir. İ‘lâm belgelerinin diğer Şer‘iyye sicillerinden en önemli farkı hâkim’in verdiği kararları içermesidir.²¹

İ‘lâm metinlerinde; davalı ve davacı tanıtımı yapılır ve davacının iddiası ayrıntısıyla bulunur. Buna karşılık davalının cevabı ve itirazları bulunmaktadır. Ayrıca davacıdan iddiayı ispat edecek deliller istenir. Bunlardan sonra Kadı, delillere göre kararını açıklar. İncelediğimiz defterde toplam 10 adet i‘lâm bulunmaktadır.²²

1.2.3 Ma‘rûzlar

Arapça “‘araza” kökünden gelmektedir. Kelime anlamı ‘arz edilen, sunulan şey’ demektir. Terim olarak ise; Kadı tarafından kaleme alınan ancak Kadı’nın kararını ihtiva etmeyen, Kadı’nın icrâ makamına ya da başka bir Kadı’ya hitaben yazdığı bir isteği veya bir durumun arzını gösteren belgelere denir. Başka bir ifâdeyle astın üst makamlara yazdığı ve bir istek veya bir durumu belirten belgelerdir.²³ İncelediğimiz defterde ma‘rûz kaydı bulunmamaktadır.

1.2.4 Temessükler

Borç senedi, delil ortaya koyma demektir.²⁴ Başka bir ifâdeyle borcun ödenmesinin kabul edildiği senetlere bu ad verildiği gibi “tasarruf vesîkalarına” da temessük denilmektedir.²⁵

²⁰Bkz.(s.40-Hkm.1) (s.91-Hkm.2)

²¹ Akgündüz, “İ‘lâm”, *DİA*, İstanbul, Diyanet Vakfı Yayınları, 2000, c. XXII, s.72-73

²² Bkz. (s.60-Hkm.1), (s.60-Hkm.2) ,(s.64-Hkm.1) vd.

²³ Ahmet Akgündüz, *Şer ‘iyye Sicilleri, c. I*, İstanbul: 1989, s. 37

²⁴ Abdullah Yeğin, v.d., *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Büyük Lügat*, , İstanbul Sebat Yayınları, 2006, s. 974

1.2.5 Tezkereler

Resmî dairelerden gönderilen belgelerdir. Osmanlı diplomasisinde üstten alta veya aynı seviyedeki makamlara yazılan ve resmî bir konuyu içeren belgelere tezkere denmektedir. Şer'îye sicillerinde yer alan birinci manada tezkereler, başta sadrazam olmak üzere yüksek devlet memurlarının özel kalem müdürünü kastetmektedir.²⁶

1.3 Defterde Yer Alan Yargı Memurları

1.3.1 Kadı

Osmanlı Devleti'nde, şer'î mahkemelerde yargılama görevi yapan; idârî, sosyal, ekonomik, mâlî ve beledî (şehir veya kasabaya ait, şehirli) konulara bakan kişilere 'Kadı' denilmekteydi. Kadılık hukuki olduğu kadar idârî bir memuriyetti. Kadı devlet merkezinden gelen emir ve fermânların duyurulması ve vergi işlerinin düzen ve dağıtımını yapmakla da görevliydi. Kadı görev yaptığı yerde idârî, askerî ve mâlî işlerden sorumlu devlet görevlileri ile birlikte çalışmakla birlikte verdiği kararlarda onlardan bağımsızdı.²⁷ Çünkü kadı'nın güvenilir olması, görevini yaparken baskılardan uzak olması gerekir.²⁸

1.3.2 Nâib

Nâib, sözlük olarak bir kişinin yerini tutan ve onun yokluğunda işlerini onun adına yürüten kimse demektir. Osmanlı Devleti'nde nâib, kadı'ların olmadığı yerlerde kadı vekîli olarak görev yapan kimselerdir. Bir süreliğine nâib olarak atanan kimseler genellikle başkâtiplerden seçilirdi. Bu durumda kadı, nâibine kendisine ait bütün yetkileri verebileceği gibi, yetki sınırlaması da yapabilmekteydi.²⁹

²⁵ Mübahat S. Kütükoğlu, "Defterdar", *DİA*, Diyanet Vakfı Yayınları, c. IX, s.281

²⁶ Devellioğlu, *Osmanlıca Türkçe Ansiklopedik Lügat*, s. 1106

²⁷ Mehmet Beşirli, "XIX. Yüzyıl'ın Başlarında Samsun Şehri (1755 Numaralı Samsun Şer'îye Siciline Göre) (H.1200-1255; M.1785-1839)", OMÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun 1993, s. 104

²⁸ İlber Ortaylı, *Hukuk ve İdare Adamı olarak Osmanlı Devleti'nde Kadı*, Ankara 1994, s.28-29

²⁹ Beşirli, "XIX. Yüzyıl'ın Başlarında...", s. 106-107

1.3.3 Kâtip

Osmanlı mahkemelerinde, davaları yazma ve i'âm düzenleme usulünü bilen güvenilir bir kişi nâib tarafından mahkemeye kâtip olarak tayin edilirdi. Kâtib'in görevleri; duruşmaların saâtîni tutmak, tarafların iddia ve savunmaları ile şâhitlerin ifâdelerini kaydetmekti. Kâtipler, mahkeme imamı ve mukayyidleri arasından seçilmekteydi.³⁰

1.3.4 Beytü'l-mâl Emîni

Kelime anlamı “mal evi” olan *Beytü'l-mâl*, terim olarak devlete ait malların muhafaza edildiği fiziki mekânı ifâde ettiği gibi devlete ait taşınır taşınmaz malların bütünü ve bunların idaresiyle ilgili hukukî kurumu da ifâde etmektedir. Bu geniş anlamıyla Beytü'l-mâl, devlete ait her türlü mal varlığının ve gelirlerinin toplandığı, harcamaların yapıldığı, haklara ve borçlara ehil bağımsız bir kurum olarak karşımıza çıkmaktadır. Beytü'l-mâl Emîni ise; ölürken vârisi bilinmeyen kişilerden kalan eşya, mal gibi mirasını muhafaza eden, sandık ve idârenin sancaktaki işlerini takip eden görevli kişiye denir³¹. Ölen kişinin vârisi ortaya çıkmazsa, mal devlete gelir olarak kaydedilirdi.

1.4 1897–1898 Yıllarına Ait (1787/33 Numaralı) Samsun Şer'îyye Sicil Defterinin Tanıtımı

1.4.1 Samsun Şer'îyye Sicillerinin Durumu

1785 yılından 1916 yılına kadar Samsun şer'i mahkemesinde kaydı tutulan şer'îyye sicilleri ve numaraları aşağıdaki tabloda gösterildiği şekildedir.³²

³⁰ Beşirli, “*XXIX. Yüzyıl'ın Başlarında...*”, s.116

³¹ Mehmet Erkal, “Beytülmâl”, *DİA*, c. VI, İstanbul, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 1992, s.90

³² Osman Doğan, “*1760 Numaralı Samsun Şer'îyye Sicili*”, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul 2006, s. 61

Tablo 1

Sıra No	Defter No	Tutulduğu Tarih	Sıra No	Defter No	Tutulduğu Tarih
1	1755	1200-1251	23	1756	1251-1264, 1246-1265
2	1757	1260-1266-1281	24	1758	1262-1280
3	1759	1267-1270	25	1760	1267-1275
4	1761	1271-1278	26	1762	1273
5	1763	1274-1277	27	1764	1274-1280
6	1765	1278-1280	28	1766	1280-1282
7	1767	1280-1282	29	1768	1268-1284
8	1769	1284	30	1770	1285-1287
9	1771	1286-1288	31	1772	1289-1291
10	1773	1291-1293	32	1774	1292-1293
11	1775	1292-1295	33	1776	1294-1295
12	1777	1294-1296	34	1778	1295-1301
13	1779	1299-1301-1305	35	1780	1301-1303
14	1781	1303-1305	36	1782	1306-1307
15	1783	1306-1309	37	1784	1307-1309
16	1785	1309-1310	38	1786	1313-1315
17	1787	1315-1316	39	1788	1315-1316
18	1789	1316-1319	40	1790	1316-1318
19	1791	1320-1324	41	1792	1321-1331

20	1793	1324-1334	42	1794	1326-1327
21	1795	1329-1331	43	1796	1331-1334
22	1797	1336-1340			

Bu verilerden hareketle Samsun şer'îyye mahkemesinde 1755 numaradan başlayarak 1796 numaraya kadar toplam 43 adet defter tutulmuştur. Samsun'la ilgili mahkemelerde tutulan ilk defter 1200 (M. 1785) yılında, en son defter ise 1334 (M 1916) yılında tutulmuştur. Ancak burada verilen bilgiler kaynakların şu ana kadar ulaşabildiği bilgilerdir.

1.4.2 Samsun Şer'îyye Sicilleri İle İlgili Günümüze Kadar Yapılmış Çalışmalar

Samsun'la ilgili şer'î mahkemelerde 43 adet defter tutulmuştur. Defterler üzerinde ilk çalışma M. Emin Yolalıcı tarafından yapılmıştır. Bu çalışma 1986 yılında Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde hazırlanan “1267-1277 tarihli Samsun Şer'îyye Sicil Defterine göre; “Hazinedârzâde Esseyid Abdullah Paşa'nın Terekesi” ‘adlı yüksek lisans çalışmasıdır. Bu tez çalışması daha sonra Samsun Ondokuz Mayıs Üniversitesi tarafından kitap olarak yayınlanarak hizmete sunulmuştur.³³ Yine M. Emin Yolalıcı tarafından hazırlanan ve Türk Tarih Kurumu kitapları arasında çıkan “XIX. Yüzyılda Canik (Samsun) Sancağı'nın Sosyal ve Ekonomik Yapısı” ‘adlı eserin 1759, 1760, 1763 ve 1779 numaralı sicil defterlerinden istifâde edilerek yazıldığını görmekteyiz.³⁴ Bunların dışında tesbit edebildiğimiz kadarıyla Samsun Ondokuz Mayıs Üniversitesinde Mehmet Beşirli 1755,³⁵ Ahmet Elmas 1769,³⁶ Mehmet Coşkun 1770,³⁷ Abdurrahman Okuyan

³³ M. Emin Yolalıcı, *Samsun Eşrafından Hazinedâr-Zâde Es-seyyid Abdullah Paşa'nın Terekesi*, Samsun 1987

³⁴ M. Emin Yolalıcı, *XIX. Yüzyılda Canik (Samsun) Sancağı'nın Sosyal ve Ekonomik Yapısı*, Ankara, Türk Tarih Kurumu Yay. 1998

³⁵ Mehmet Beşirli, “*XIX. Yüzyıl'ın Başlarında...*” OMÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun 1993

³⁶ Ahmet Elmas, “*Osmanlı Dönemi Mahkeme Kayıtları (Samsun Şer'îyye Sicilleri) 1769 Nolu Deftere Göre Yöre Araştırması*”, OMÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun 2000

³⁷ Mehmet Coşkun, “*Samsun Şer'îyye Sicilleri (1770 Nolu)*”, OMÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun 1992

1772,³⁸Fikret Ekmekçi 1788,³⁹ Ahmet Fevzi Eliboş 1883,⁴⁰ Gürcan Yazıcı 1769,⁴¹ Mehmet Zorlu 1782⁴² , Arzu Tiriyaki 1759⁴³ ve Marmara Üniversitesi'nde Osman Doğan 1760⁴⁴ Nurullah Hâtîpoğlu⁴⁵ 1775 numaralı Samsun şer'îyye sicil defterleri üzerinde bugüne kadar yüksek lisans seviyesinde çalışma yapmışlardır.

1.4.3 1787/33 Numaralı Samsun Şer'îyye Sicili'nin Tanıtımı

1787/33numaralı M. 1897-1898 (H. 1314-1315) yılları arasında Samsun şer'îyye mahkemesinde tutulmuş şer'îyye sicil defteridir. Milli Kütüphane Başkanlığı kayıtlarında poz numarasına sahiptir. Defterin incelediğimiz bölümünde toplam 50 varak (100 sayfa) bulunmaktadır. İncelediğimiz bölümde toplam yüz on yedi adet kayıt bulunmaktadır. Kayıtlar tutulan kişi tarafından sayfa ve kayıt numarası ile numaralandırılmıştır. Defterdeki kayıtlar 1 numaradan başlayıp 117'e kadar genel anlamda düzenli bir şekilde devam etmektedir.

Defterimizde tutulan kayıtlar; çoğunlukla vekîl tayini, alacak-verecek davası, arsa, tarla ev ve hisse satışı ile ilgili hükümler, çalınmış ya da kaybolan mal ile ilgili hükümler, verâset hücceti, tereke ve taksîm ile ilgili hükümler, fetvâ ve fermân gibi konuların yanında nafaka, ispât-ı rüşd, vasî-ilere alım-satım izni verilmesi, evlenme, boşanma ile ilgili konulardan oluşmaktadır.

³⁸ Abdurrahman Okuyan, “1772 Nolu Samsun Şer'îyye Defterinin Değerlendirilmesi”, OMÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun 1998

³⁹ Fikret Ekmekçi, “Osmanlı Mahkeme Kayıtları (Şer'îyye Sicilleri) 1788 Nolu Deftere Göre”, OMÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun 1999

⁴⁰ Ahmet Fevzi Eliboş, “1883 (H.1301) Tarihli Samsun Şer'îyye sicili”, OMÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun 1991

⁴¹ Gürcan, Yazıcı, “1769 No'lu Samsun Şer'îyye sicili'nin Transkripsiyon ve Tahlili”, OMÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun 2006

⁴² Mehmet Zorlu, “1888–1889 Yıllarına Ait Samsun Şer'îyye sicilinde Yer Alan Belgelerin Tahlili”, OMÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun 2012

⁴³ Arzu Tiriyaki, “1759 No'lu Samsun Şer'îyye sicili'nin Transkripsiyon ve Tahlili” OMÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun 2004

⁴⁴ Doğan, “1760 Numaralı Samsun..”, s. 61.

⁴⁵ Nurullah Hatipoğlu “ 1875–1878 Yıllarına Ait Samsun Şer'îyye sicilinde Yer Alan Belgelerin Tahlili”, OMÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun 2013

1.5 Defterde Yer Alan Belgelerin Konularına Göre Dağılımı

Tablo 2: Defterde Yer Alan Belgelerin Konularına Göre Dağılımı

S.NO	KONU	ADET	KAYIT
1	Çalınmış veya kaybolmuş malı geri alma, Güvenlik ve Asayiş ile ilgili kayıtlar	4	(s.17-Hkm.2),(s.29-Hkm.2),(s.33-Hkm.1),(s.55-Hkm.1)
2	Vekîl (vekâlet hücceti) tayini ile ilgili kayıtlar	38	(s.2-Hkm.1),(s.2-Hkm.2),(s.4-Hkm.1),(s.4-Hkm.2),(s.4-Hkm.3) vd.
3	Alacak-verecek (borç) ve alım-satım anlaşmazlığı ile ilgili kayıtlar	23	(s.1-Hkm.1),(s.3-Hkm.1), (s.8-Hkm.2),(s.18-Hkm.1),(s.20-Hkm.2) vd.
4	Tereke ve taksîm ile ilgili kayıtlar	2	(s.41-Hkm.1),(s.93-Hkm.1)
5	Arsa, tarla ev ve hisse satışı ile ilgili kayıtlar	4	(s.11-Hkm.1),(s.11-Hkm.2),(s.20-Hkm.2)vd.
6	Verâset ile ilgili kayıtlar	7	(s.9-Hkm.1),(s.13-Hkm.1),(s.35-Hkm.2),(s.43-Hkm.1) (s.86-Hkm.1) vd.
7	İ'lâm ile ilgili kayıtlar	10	(s.60-Hkm.2),(s.61-Hkm.1),(s.64-Hkm.2), (s.70-Hkm.1),(s.72-Hkm.2) vd.
8	Çeşitli konularla ilgili kayıtlar	5	(s.36-Hkm.1),(s.42-Hkm.1),(s.42-Hkm.2)(s.46-Hkm.1) (s.47-Hkm.1)
9	Vasî(vesâyet hücceti) tayini	3	(s.50-Hkm.2),(s.63-Hkm.2),(s.97-

	ile ilgili kayıtlar		Hkm.1)
10	Boşanma, nafaka talebi ve reddi ile ilgili kayıtlar	10	(s.37-Hkm.1),(s.38-Hkm.1),(s.47-Hkm.1),(s.54-Hkm.1),(s.60Hkm.1) vd.
11	Kefil olma ile ilgili kayıtlar	5	(s.53-Hkm.2),(s.57-Hkm.1), (s.57-Hkm.2),(s.59-Hkm.2),(s.96-Hkm.1)
12	Fermân ile ilgili kayıtlar	2	(s.55-Hkm.1),(s.71-Hkm.1)
13	Dâvânın reddi ile ilgili kayıtlar	2	(s.48-Hkm.1),(s.76-Hkm.2)
14	İspât-ı rüşd ile ilgili kayıtlar	6	(s.15-Hkm.1),(s.35-Hkm.2), (s.43-Hkm.1),(s.51-Hkm.1),(s.73-Hkm.1),(s.86-Hkm.1)

1.6 1897–1898 Yıllarına Ait (1787/33 Numaralı) Samsun Şer‘iyye Sicil Defterinde Yer Alan Belgelerin Konulara Göre Değerlendirilmesi

1.6.1 Sosyal ve Kültürel Yapı

Transkripsiyon ve değerlendirmesini yaptığımız 1787/33 numaralı şer‘iyye sicil defteri Canik sancağı ile ilgili bir defterdir. Canik sancağı, Osmanlı devrinde bugünkü Lâdik, Havza ve Vezirköprü kazâları dışında kalan Samsun ve Ordu illerini içerisine alan coğrafi ve idârî bölgeye verilen isimdir. Klasik Osmanlı döneminden Cumhuriyet’e kadar günümüzdeki Kavak, Yakakent, Alaçam, Bafra, Samsun merkez, Tekkeköy, Asarcık, Ayvacık, Çarşamba, Salıpazarı, Terme gibi Samsun’un ilçeleriyle birlikte Ünye, Korgan, Kumru, Fatsa, Tekkiraz, Akkuş gibi Ordu’ya bağlı yerler Canik sancağına bağlıydı⁴⁶

Bir bölgenin ya da herhangi bir yerin sosyal yapısı dendiğinde; ilgili bölgenin veya yerin sosyal sınıfları, bölgede yaşayan halkın birbiriyle olan ilişkileri, bölgede

⁴⁶Mehmet Öz, “Samsun”, *DİA*, İstanbul, Diyanet Vakfı Yayınları, 2009, c. XXXVI, s. 86

yaşayan kişilerin aile hayatları, evlenmeleri, boşanmaları, kullanmış oldukları isimleri, lakapları ve halkın geçim kaynağı gibi konuları aklımıza gelir.

1787/33 numaralı şer‘iyye sicil defterinde tutulan kayıtlar, bizleri Samsun’un 1897-1898 yılındaki sosyal, ekonomik, dînî, idârî ve kültürel yapısı ile alâkalı bazı bilgilere ulaştırmaktadır.

İncelediğimiz defterdeki hükümlere baktığımızda, kayıtlarda adı geçen kişilerin isimlerinin toplumdaki statülerini gösteren ünvanlarıyla birlikte kullanıldığını görüyoruz. Hükümlerde en sık kullanılan ünvan, erkekler için saygı ifâdesini gösteren ‘Efendi’ ünvanıdır. Kadınlar için en çok kullanılan ünvan ise ‘Hâtun’dur.⁴⁷

Kayıtlarda sıkça karşımıza çıkan erkekler için kullanılan bir diğer saygı ifâdesi de ‘Bey’ ünvânıdır. Çoğunlukla tek başına bazen ‘Efendi’ kelimesiyle birlikte “Beyefendi” şeklinde kullanılmıştır. ‘Beyefendi’ ünvanının olduğu isimlerden önce genellikle ‘Seyyid’ kelimesi kullanılmış, ‘Bey’ ünvanlı isimlerden önce de ‘İzzetlü’ gibi ünvanlar kullanılmıştır.⁴⁸

Sıkça rastlanılan bir başka tâbir ise, Kur’an’ı ezberleyenler için kullanılan ‘Hâfız’ kelimesidir. ‘Hacı’ ünvanı da, hac ibadetini yerine getiren kimseler için kullanılmıştır. Defterde ‘Hacı’ kelimesine, ‘Hâfız’ kelimesinden daha çok rastlamaktayız. Bu durum günümüzde de olduğu gibi Hâfız sayısının Hacı’lardan daha az olduğunu göstermektedir. Bu iki ünvanın kayıtlarda sık sık yer alması, toplumun hac ibadetine ve hafızlığa önem verdiğini göstermektedir.⁴⁹

Defterimizde ‘Ağa’nın da ünvan olarak sıkça kullanıldığını görmekteyiz. ‘Ağa’, ‘Efendi’ gibi erkekler için kullanılan genel bir saygı ifâdesidir. ‘Ağa’ ünvanı kayıtlarda genellikle Müslüman erkekler için kullanılmakla birlikte bazen gayrimüslimler için de kullanıldığını görmekteyiz.⁵⁰

19.yüzyılın sonlarında Samsun’da mahallelerdeki binaların büyüklü küçüklüze, üzüm ve incir bahçeleri içerisinde veya sokağa bakan arsalar üzerine inşa edilmişti. Binalar genellikle bodrum üzerine iki veya üç kattan oluşmaktaydı. Binalar kâgir ve ahşap inşa edilmiştir. Resmi daireler ise devletin ekonomik ve askeri

⁴⁷ Bkz. (s.2-Hkm.1), (s.6-Hkm.1),(s.8-Hkm.1) vd

⁴⁸ Bkz. (s.47-Hkm.1), (s.84-Hkm.2) vd.

⁴⁹ Bkz.(s.57-Hkm.1) (s.58-Hkm.1),(s.75-Hkm.1) vd.

⁵⁰ Bkz. (s.7-Hkm.2),(s.28-Hkm.1) ,(s.31-Hkm.1) vd.

azametini sembolize edecek şekilde planlı olarak hükümet konağı adı altında inşa edilmekteydi.⁵¹ 19.yy.sonlarında Canik sancağının merkezi olan Samsun'da toplum içerisinde Müslümanlar, Rumlar, Ermeniler ve dış ülke vatandaşlarının bulunması gibi etnik ve dini çeşitlilik kültürel yöndende bir zenginliği göstermektedir.

1.6.1.1 Yetimler

İslam Dini'nde yetim haklarına karşı son derece titizlik gösterilmesinden dolayı tarihte kurulmuş Müslüman devletlerde de bu konuda gereken hassasiyet gösterilmiştir. Osmanlı Devleti'ndede yetimlerin hakları aynı hassasiyetle korunmuştur. Osmanlı Devleti'nde gerek dul ve yetimlerin haklarının gözetilmesi ve gerekse diğer yardıma muhtaç insanların toplum içerisindeki hayatlarını idame edebilmelerini sağlamak amacıyla sosyal yardımlarla ilgili teşkilatlar tesis edilmiştir. Bu teşkilatların en önemlisi vakıflar olmuştur. Toplumda bulunan bu yardıma muhtaç kimseler, vakıf şeklinde kurulan hastane ve yetimhanelerde, aşevleri ve imarethanelerde, medrese ve şifa yurtlarında tedavi edilmiş, doyurulup barındırılmış, donatılıp okutulmuşlardır.

Osmanlı devletinin dağılma döneminde bulunması, göçlerin sık yaşanması, savaşların uzun sürmesi, erkek nüfusun ve aile reislerinin uzun süre silah altında, cephelede bulunması ve salgın hastalıkların yaygın olması toplumda yetimlerin sayısında artışa yol açtığı bilinmektedir. Osmanlı devletinde sosyal hayatta yetim kalmış çocukların mallarını korumak ve onların bilgi ve onayı dâhilinde tasarrufla bulunmak üzere Beytü'l-mâl Emîni görevlendirilmişti. Beytü'l-mâl Emîni, ölürken vârisi bilinmeyen kişilerden kalan eşya, mal gibi mirasını muhafaza etmek, sandık ve idarenin sancaktaki işlerini takip etmekle görevliydi. Şayet ölen kişinin vârisi ortaya çıkmazsa, mal devlete gelir olarak kaydedilirdi. Defterde “Hasan Kethüdazâde Yusuf Efendi'den kalan iki bin beş yüz liranın çocuklarına ödenmesi ile ilgili vasîSüleyman Efendiye tenbîh edilmesi”ve “ Hacı İsmail nâm kimesnenin, çocuklarının babalarından kalan ve eytâm sandığında mevcut olan meblâğı almak için rüş-i ispat davası”şeklinde yer almaktadır.⁵² Defterimizde yetim malları ile ilgili kayıtlardan anlaşılmaktadır ki; Osmanlı devletinde yetim kimselere ve yetimlerin mallarının korunmasına çok ehemmiyet verilmektedir.

⁵¹ Bkz. (s.13-Hkm.1) ,(s.22-Hkm.2)

⁵² Bkz. (s.57-Hkm.2) ,(s.58-Hkm.1)

Toplumsal hayatın bir gereği olarak ev reisleri, ailenin geçimini sağlamak için çalışmak zorundadır. Ancak incelediğimiz defterdeki kayıtlara göre de evin reisi olan babanın çok fakir olması, ekonomik sıkıntı çekilmesi üzerine evdeki diğer bireylerin de çalışmak zorunda kaldığını veya küçük çocukların zengin olan bir ailenin yanına verildiğini veya zengin olan kişilerin evlerindeki işlerde eşlerine yardımcı olması içinde insan çalıştırdıklarını da görmekteyiz.

Bu konudaki kayıt; “Akalan Karyesinde Ömer bin Hasan’ın on yaşındaki kızını yirmi beş kuruş ücret ile Refik Beyin hânesine vermesi” şeklindedir.⁵³ Genellikle varlıklı ailelerin büyük konaklarında işlerin görülmesi için belirli bir ücret karşılığında hizmetçi, dadı ve işçi bulundurdıklarını söyleyebiliriz.

İncelediğimiz defterde, miladî 1897-1898 yılları arasında Samsun bölgesinde yaşayan toplumlarda kölelerin var olduğuna dair kayıtlı bir bilgiye rastlamadık. Ancak; Osmanlı Devletinde daha çok göçmen olan kişilerden kölelerin olduğunu söyleyebiliriz. Osmanlı Devleti’nde bu kişilerin yaşaması ve bazı kurumların varlığı bu bilgiyi daha da güçlendirmektedir. XVIII. yüzyıl sonlarında İstanbula gelen Fransız seyyahı Olivier’in gözlemlerine göre Osmanlı sarayına girmeleri için bizzat ana-babaları tarafından satılan Gürcü ve Çerkez kızları çocuk yaşlarda esir pazarlarına getirilirdi.⁵⁴ İmparatorluk içerisine Kafkasya’dan ve Afrika’dan daha sonraki dönemlerde kadın-erkek kişilerin getirildiği ve yaşadıkları görülmektedir. Bu kişiler, sahiplerine fiyatlarını ödeyerek hürriyetlerine kavuşabilmekteydi. Yine Osmanlı Devleti’nin köleliği yasaklamaya çalıştığı ve kaldırılması için çalışmalar yaptığı da bilinmektedir.

1826 tarihinde II. Mahmut tarafından Esirhâne Eminliği kaldırılarak esirci esnafının denetimi İhtisab Ağalığı’na devredilmiştir. Aynı yıl çıkarılan İhtisab Ağalığı Nizamnâmesi’nde köle ticâreti ve kölelikle ilgili hükümler-*esir ticâretinde suistimallerin olmaması, hastalanan esirlerin tedavisinin efendisi tarafından yaptırılması ve hür birini köle diye satanların sürgün cezasına çaptırılacağı* vd.- bulunmaktadır. İstanbul’da esir ticâretinin yapıldığı Esir Pazarı, Sultan Abdulmecid tarafından 1847’de kapatılmasına rağmen bazı esirciler bu işi kendi evlerinde, bazıları Fatih Camii civarı ile Tophâne semtinde kaçak olarak sürdürmüşlerdir. 1857

⁵³Bkz.(s.46-Hkm.1)

⁵⁴Olivier, “Türkiye Seyahatnâmesi: 1790 yıllarında Türkiye ve İstanbul”(trc. Oğuz Gökmen), Ankara 1977,

yılında Sultan Abdülmecid zenci köle ticâretini yasaklamış, 1876 Kanûn-ı Esâsî'sinde yasaklanan köle ticâretinin kaldırılmasıyla ilgili olarak 1891'de ve nihâyet Sultan Reşâd zamanında bir kanun çıkarılmış, bu yasaklamalara rağmen köle ticâreti az da olsa Osmanlı İmparatorluğu'nun sonuna kadar devam etmiştir.⁵⁵

1.6.1.2 Aile Hayatı, Evlilik (Nikâh) ve Kadın

İncelediğimiz defterde evlilikle ilgili çok fazla kaydın olmadığını görüyoruz. Çünkü Osmanlı Devleti'nde evlilik şimdi ki gibi resmî bir makam huzurunda yapılmamaktaydı. Evlenen şahıslar şahitler huzurunda evlilik akdini gerçekleştirmektedirler. Şayet ileride evlilikle ilgili bir sorun olursa, mahkeme tarafından şahitlerin bilgisine başvurulurdu. İslâm'da boşanma, 'Allah'ın en hoşlanmadığı helal' kabul edildiği ve örfen de iyi karşılanmadığı için sorun olarak mahkeme huzuruna çok nâdir götürüldüğü anlaşılmaktadır.

1.6.1.3 Boşanma, Nafaka ve Mihr

Boşanma davalarının da Şer'îyye sicillerine kaydedildiğine rastlamaktayız. Boşanma, tarafların isteği ile olurdu. Boşanma sonunda kadına, kocası mihr-i mü'eccel i ile tekrar evlenene kadar bekleme süresi için iddet nafakası öderdi. Osmanlı hukukunda kadın da nafaka ve mihrinden vazgeçerek boşanma isteğinde bulunabilir, eğer koca bu talebi kabul ederse de boşanma gerçekleşirdi. Bu hükümler, bilinenin aksine boşanmanın sadece erkeğin hakkı olmadığını göstermesi bakımından önemlidir. Bununla ilgili defterde; "Fatıma Hâtun'un boşandığı eski eşi Ahmet Ağa'ya açmış olduğu mihr-i mü'eccel davası"⁵⁶ kaydı yer almaktadır. Bu kayıtlardan o dönemki mihr miktarının takrîbi 500-1000 kuruş arasında olduğu sonucuna da ulaşabiliyoruz.

Defterde nafaka hücceti ve nafaka ile ilgili 10 hüküm bulunmaktadır.⁵⁷ Bunlardan biri; "Miyase Hanımın, mihr-i mü'eccel alacağını oğlu Tahsin Bey'in vasi Süleyman Efendi'ye dava açarak alması kayıttır."⁵⁸ Ayrıca nafaka talebi ve

⁵⁵ Nihat Engin, "Köle", *DİA*, Ankara, Diyanet Vakfı Yayınları, 2002, c. XXVI, s. 248

⁵⁶ Bkz. (s.10-Hkm.1)

⁵⁷ Bkz. (s.47-Hkm.1) ,(s.54-Hkm.1) ,(s.59-Hkm.1) vd.

⁵⁸ Bkz. (s.70-Hkm.1)

nafakanın artırılmasının reddedilmesi ile ilgili hüküm bulunmaktadır.⁵⁹ Örneğin, “Vefat eden İffet Hanımın sulbiye-i sağîre kızı Kezbanın altı aylık olmasından dolayı vasî-isinin nafaka davası” ve “ Said Bey mahallesinde vefat eden Hasan bin Ali’nin eşi Fatıma Hâtun’a çocukları için nafaka talebi”⁶⁰ yer almaktadır.

Kocası vefat eden kadınlar mihr-i muaccel alacağı için şâhitlerin yardımıyla, vasîlerden alacaklarını tahsil edebiliyorlardı. Konuyla ilgili kayıtlarda şâhitlerin vereceği ifâdeleri belirleyici olmaktadır. Bu tür hükümlerde kadınların eşlerinden alacağı mihr-i muaccel için şâhitlerden yararlandıkları görülmektedir.⁶¹

Kadınlar, Osmanlı döneminde duruşmalara katılıyor veya vekîllerle haklarını arayabiliyordu. Kadın kocası öldüğünde ya da eşinden boşandığında mihr ve nafakasını almaktaydı. Şayet çocuklara bakıyorsa, onların da nafakasını alarak harcama yetkisine sahip oluyordu. Yine kayıtlardan anlaşıldığı kadarıyla baba öldüğü zaman küçük çocuklara genellikle anneleri vasî olmuştur. Yine kayıtlardan anlaşıldığı kadarıyla baba öldüğü zamanküçük çocuklara anneleri vasi olmuştur. İncelediğimiz kayıtlarda, kadınların mülk sahibi olmaları, mal almaları-satmaları ve para kazanmalarının da serbest olduğunu göstermektedir.⁶²

Bakacak kimsesi olmayan çocuklara reşit oluncaya kadar vasî atâması mahkeme tarafından yapılmaktaydı. Ayrıca bu çocuklara aylık nafaka verilmekteydi.⁶³

Nafaka ve mihr taksîminin, devlet eliyle yapılması ve bir bedelin belirlenmesi, kadınların ve çocukların mağdur olmaması açısından son derece önemlidir.

⁵⁹ Bkz. (s.37-Hkm.1) ,(s.38-Hkm.1) ,(s.47-Hkm.1), (s.60-Hkm.1) vd.

⁶⁰ Bkz. (s.64-Hkm.1) ,(s.96-Hkm.2)

⁶¹ Bkz. (s.47-Hkm.1) (s.54-Hkm.1) (s.60-Hkm.1) ,(s.64-Hkm.1) vd.

⁶² Bkz. (s.7-Hkm.1)

⁶³ Bkz. (s.96-Hkm.2) ,(s.97-Hkm.1)

1.6.2 Dînî Hayat

1.6.2.1 Dini ve Etnik Yapı

XIX. yüzyılda Canik Sancağı'nda dini olarak halk Müslümanlar, Hristiyanlar ve Yahudiler olmak üzere üç gruba ayrılmıştı. 1890 yılında Samsun şehrinin dini nüfus dağılımı şu şekildedir.⁶⁴

Tablo 3

.No.	Topluluk adı	Nüfus
1	Müslüman	5.000
2	Ortodoks Rumlar	6.000
3	Ermeniler	3.000
4	Diğerleri	2.000
5	Toplam	16.000

Tabloya göre Samsun merkezinde 5.000 Müslüman'a karşılık 11.000 gayrimüslim yaşamaktadır. Tabloya göre defterimizin tutulduğu yıllarda şehir merkezinde gayrimüslim nüfus, Müslümanlara göre daha fazladır.

1900'lerde 10 bini Türk, 8 bini Rum ve 2 bini Ermeni olmak üzere Samsun şehrinin nüfusu 20 bine yükseldiği görülmektedir.⁶⁵

Tablo 4

S.No.	Topluluk adı	Nüfus
1	Müslüman	10.000
2	Ortodoks Rumlar	8.000

⁶⁴Yolalıcı, *XIX. Yüzyılda Canik (Samsun) Sancağı'nın Sosyal ve Ekonomik Yapısı*, s.28-29

⁶⁵ Nedim İpek, "Canik Sancağının Nüfusuna Dair Bir Değerlendirme" Samsun, *OMÜ Eğitim Fak. Der.*12/1 1999, s.29

3	Ermeniler	2.000
4	Toplam	20.000

Tabloya göre defterimizin tutulduğu yıllarda şehir merkezinde gayrimüslim nüfus ile Müslüman nüfusun aynı oranda olduğu görülmektedir.

Yine Trabzon Vilayet Salnamesine göre 1900 yılında Canik merkezinde 38.690 müslüman, 20.603 Rum, 1215 Ermeni, 74 Katolik ve 89 Protestan vardır. Toplam nüfus ise 78.979'dur.⁶⁶Şehrin nüfusunun farklı olarak alınmasının sebebi, şehrin sınırlarının farklı olarak alınmasından kaynaklanmaktadır.1904 yılında Canik sancağının müslüman nüfusu 227.424 kişiden oluşurken Rumlar 72.653 kişilik bir nüfusa, Ermeniler ise 20.002 kişilik bir nüfusa sahipti. Sancakta 74 Katolik ve 557 Protestan bulunmaktaydı.

Tablo:5

Sıra No	Topluluk adı	Nüfus
1	Müslüman	227.424
2	Ortadoks Rumlar	72.653
3	Ermeniler	20.002
4	Diğer	631
5	Toplam	320.710

Bu rakamlara göre 320.710 kişilik toplam nüfusun %71'i Müslüman, %22,7'si Rum, %6,2'si Ermeni idi. Yöreden ayrılan Ermeni ve özellikle Rum nüfusa

⁶⁶ Musa Çadırcı, "19.yy.Yarısında Karadeniz Kentleri" II S. 23.

karşılık Canik vilâyetine mübâdele döneminde toplam 22.000 göçmen yerleştirilmiş olup bunlar il nüfusunun %11 oranında artmasını sağlamıştır”.⁶⁷

Bu verileri değerlendirdiğimizde; Canik Sancağı’nda merkezinde yaşayan nüfusun çoğunluğu gayrimüslim olmakla birlikte, sancağın tāmamına baktığımızda toplam nüfusun dörtte birinden fazlasını gayrimüslimler oluşturmaktadır 19.yy.da Samsun şehrinde daha önceki yüzyıllara göre gayri müslim nüfusunu arttığı, 20.yy.da ise çok büyük oranda gerilediğini söyleyebiliriz. İncelediğimiz şer‘iyye sicil defterindeki kayıtlarında önemli bir kısmı Hristiyan ve Ermenilerle ilgilidir. İncelediğimiz defterdeki gayrimüslimlerle ilgili kayıtlar tabloda verilen nüfus oranlarıyla birbirini tutmaktadır. Yine kayıtlardan anladığımız kadarıyla Hristiyan ve Ermeni halk şehirde Rum Mahallesi ve Ermeni Mahallesi adıyla bilinen mahallelerde yaşamaktadırlar.Samsun’da gayr-i Müslimlerin şehrin denizi gören yüksek kesimlerinde özellikle Kadı Karyesinde, Müslümanların ise şehir merkezinde yaşadıkları görülmektedir. Müslüman halkın Hançerli, Pazar ve Kale mahalleleri çevresinde yoğunlaştıkları, çok sayıda cami, mescit, medrese, ticari yapılar, bankalar ve kamu binalarına ait yapılaşmanın ve eskiden beri gelen ekonomik canlılığın bu bölge merkezinde görüldüğü söylenebilir. Gayri-müslimlerin Bafra,Çarşamba ve Atakum yörelerine de dağıldıkları, yine Kafkasya ve Kırımdan gelen Müslüman göçmenlerin Kılıçdede mahallesi, Kurupelid,Çarşamba ve Terme civarına gelip yerleştikleri bilinmektedir.⁶⁸ İncelediğimiz defterde yer alan kasaba ve köylerin de önemli bir nüfusu barındırdığını söyleyebiliriz.

1.6.2.1 Defterde Adı Geçen Câmler ve İmamlar

İncelediğimiz belgelerde ismi zikredilen câmilere; daha ziyâde mahalle imamlarının şahitliği gibi husûslar da ulaşabildik. Ayrıca belgelere göre Osmanlı’da imâmet; yani imamlık ya da müderrislik, hak olarak babadan oğula geçen bir görev olarak da görülmektedir. Ancak burada görev verilmeden önce vefat eden ya da herhangi bir sebeple imamlık yapamayacak olan kişinin oğulları imtihana tâbi

⁶⁷ Kemal H.Karpat, “*Osmanlı Nüfusu(1830-1914):Demografik ve Sosyal Özellikleri*”(trc. Bahar Tırnakçı),Bilkent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul 2003, s.111, Mehmet Öz, “Samsun”, *DİA*, İstanbul, Diyanet Vakfı Yayınları, 2009, c. XXXVI, s. 86 (a.mlf.)

⁶⁸Nedim İpek, “*Kafkaslardaki Nüfus Hareketleri*”, s.297

tutulur, aralarından liyâkat ve ehliyet bakımından hangisi münasipse ona berât-ı âlişân verilirdi.⁶⁹

Aşağıda vermiş olduğumuz tabloda görev yapılan camiler ile görev yapan imamların isimleri bulunmaktadır.

Tablo: 6

S.No	Cami Adı	İmam Adı	Hüküm Numarası
1	Pazar camii şer‘îfi	Hafız Rıza Efendi bin Mehmed	(s.64-h.2)
2	Sait Bey Mahallesi Camii	İmam Emrullah Efendi bin Hasan	(s.69-h.1)
3	Kale mahallesi camii	İmam Cemalettin Efendi	(s.70-h.1)
4	Hançerli mahallesi Camii	İmam Mustafa Efendi bin Halil bin Hasan	(s.78-h.1)
5	Kılıçdede mahallesi Camii	Abdülkerim bin Gaffar	(s.84-h.2)
6	Afanlı Camii	İmam Seyid Efendi	(s.61-h.1)
7	Kapıbağı Karyesi Camii	Osman Efendi	(s.15-h.1)
8	Kamalos Karyesi Camii	İmam Hacı oğlu İbrahim	(s.16-h.1)
9	Dereköy Karyesi Camii	İmam Osman Efendi	(s.17-h.2)
10	Karaçulluk Karyesi Camii-	İmam Hacı Ömer oğlu Ali	(s.28-h.1)
11	Çakırlar Karyesi Camii	İmam İbrahim oğlu Yakup Efendi	(s.30-h.1)
12	Müzmürlü Karyesi Camii	İmam İbrahim oğlu Yusuf Efendi	(s.42-h.2)
13	Büyük Oyumca Karyesinde camii şer‘îfi	Sivaslı oğlu Ömer bin Osman	(s.72-h.2)
14	Tuzaklı Karyesi Camii	İmam Mehmet Efendi bin Ali	(s.36-h.1)

Ayrıca; incelediğimiz defterde, Mevlid Kandilinin, “Regaip Kandilinin, “Recebü’l Şer‘îfin belirlenmesi” ve Leyle-i miracın tespiti” gibidini mübarek gün ve gecelerin belirlenmesi ile ilgili kayıtların yer aldığı görülmektedir.⁷⁰

⁶⁹ Bkz. (s.72-Hkm.2)

1.6.3 Müslim-Gayrimüslim İlişkileri

“Gayrimüslim” sözlük olarak müslüman olmayan demektir.⁷¹ Osmanlı Devleti himayesi altında yaşayan müslüman olmayan topluluklara “zımmî” denilmektedir. Zımmî, Osmanlı’larda gayrimüslimler için kullanılan bir tâbirdir.

Osmanlı Devleti’nde Tanzimat dönemine kadar gayrimüslimler, karşılaştıkları anlaşmazlıkların çözümü için şer’î mahkemelere de başvuru yapabilmekteydiler. Çünkü şer’î mahkemeler bütün anlaşmazlıklara bakmakla görevli yargı mercii idi. Tanzimat Fermânı sonrasında Osmanlı hukukunda yapılan değişiklikler sonucunda, gayrimüslimlerle ilgili cemaat ve konsolosluk mahkemeleri bulunmaktaydı.⁷² Osmanlı hukuk tarihinde tanzimat sonrasında da taraflardan birinin müslüman, diğerinin gayrimüslim olduğu durumlarda davaya şer’î mahkemeler bakmakla yetkiliydi.⁷³

Kayıtlarda; müslümanlar ile gayrimüslimler arasında dikkâtimizi çeken, önemli bir anlaşmazlık söz konusu değildir. Defterde, genellikle ölen bir müslüman ya da gayrimüslimin borcu ile ilgili olduğunu veya vekîl tayini ve alacak-verecek husûsu olduğunu görmekteyiz. Kayıtlardan anlaşıldığı kadarıyla bu tür anlaşmazlıklarda ölen kişinin borcu, kişinin vârislerinden ya da geriye bıraktığı terekesinden tahsil edilmektedir. Burada dikkâtimizi çeken bir husûs alacaklı kişinin alacağını genellikle şâhitler aracılığıyla ispatlamasıdır.⁷⁴ Çünkü mahkemede şâhitlik günümüzde de olduğu gibi çok önemli bir unsurdur. Şâhitliğin geçerli olup olmayacağını ve kimlerin şâhit olabileceğinin onayını mahkeme vermektedir. Mahkeme ölen gayrimüslimlerin borçları ile ilgili olarak, mirasından ya da geriye kalan her türlü menkûllerinden borcun ödenmesini sağlamaktaydı.⁷⁵

İncelediğimiz defterdeki konu ile ilgili kayıtlar toplumun her kesiminin birbiriyle önemli bağları olduğunu da göstermektedir. Örneğin; Müslüman birisi gerektiğinde bir konuda gayrimüslim birisini kendisine vekîl olarak atayabilmekteydi. Bununla ilgili defterimizdeki şu kayıt; “Kıroğlu Ahmet’in,

⁷⁰ Bkz.(s.76-Hkm.1):(s.98-Hkm.1) ,(s.99-Hkm.1)

⁷¹ Yeğin v.d, *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Büyük Lügat*, s. 287.

⁷² İbrahim Durhan,“Tanzimat Döneminde Osmanlı Yargı Teşkilâtındaki Gelişmeler”, *EÜHFD*, c. XII, s. 3,4

⁷³ Ekrem Buğra Ekinci, *Osmanlı Mahkemeleri (Tanzimat ve Sonrası)*, İstanbul, Arı Sanat Yay. 2010

⁷⁴ Bkz. (s.36-Hkm.1)

⁷⁵ Bkz. (s.54-Hkm.2)

Yordanaki Efendi'yi her türlü iş için tâm bir vekîl tayin etmesi⁷⁶yine aynı şekilde gayrimüslim bir Osmanlı vatandaşı, müslüman birisini vekîl tayin edebilmekteydi. Defterimizde bu konu ile ilgilibir kayıta: “Samsun’unda oturan Todor’un Köprü Kazasındaki mallarının satışı için Darendeli Hacı İzzet Efendi’yi vekîl tayin etmesi”,⁷⁷ şeklinde yer almaktadır. Bütün bu örnekler bizlere, toplumun tüm kesimlerinin birbirlerine güvenebildiklerini, birbirleriyle kaynaştıklarını göstermektedir.

Gayrimüslimlerle ilgili defterimizde yer alan hükümler aşağıda tablo halinde gösterilmiştir.

Tablo 7

S.N O	KONU	ADET	KAYIT
1	Vekîl (vekâlet hücceti) tayini ile ilgili kayıtlar	24	(s.2,Hkm.1),(s.2,Hkm.2),(s.4-Hkm.1),(s.4,Hkm.2),(s.4-Hkm.3) vd-
2	Alacak-verecek (borç) ve alım-satım anlaşmazlığı ile ilgili kayıtlar	14	(s.1-Hkm.1),(s.3-Hkm.1),(s.8-Hkm.2),(s.18-Hkm.1),(s.20-Hkm.2) vd.
3	Tereke ve taksîm ile ilgili kayıtlar	2	(s.41-Hkm.1),(s.93-Hkm.1)
4	Arsa, tarla ev ve hisse satışı ile ilgili kayıtlar	3	(s.20-Hkm.1),(s.45-Hkm.1)(s.59-Hkm.1)
5	Verâset ile ilgili kayıtlar	1	(s.43-Hkm.1)
6	İ‘lâm ile ilgili kayıtlar	4	(s.42-Hkm.1),(s.44-Hkm.1)(s.54-Hkm.2),(s.60-Hkm.2)
7	Vasî(vesâyet hücceti) tayini ile ilgili kayıtlar	1	(s.50-Hkm.2)
8	Boşanma, nafaka talebi ve reddi ile ilgili kayıtlar	1	(s.72-Hkm.1)
9	Kefil olma ile ilgili kayıtlar	3	(s.27-Hkm.1),(s.29-Hkm.1)(s.59-Hkm.2)

⁷⁶Bkz.(s.56-Hkm.1)

⁷⁷Bkz. (s.2-Hkm.1)

1.6.4 Sosyal Güvenlik

1.6.4.1 Vasî Tayini, İspât-ı Rüşd ve Nafaka

Vasî; henüz ergenlik çağına ermemiş olan yetim çocuğun veya âkilca zayıf ve hasta olanın her türlü hakkını, hukukunu üstlenen, malını ve mülkünü idare eden kimsedir.⁷⁸ Vasî-i, hâkim tarafından tayin edilirse buna “*vasî-i mansûb*” denmekteydi. Eğer ölen kişi tarafından hayatta iken tespit edilirse buna da “*vasî-i muhtar*” denirdi. Vasî çocuğun malı ile ilgili her türlü tasarrufu yapma hakkına sahip olmakla birlikte bu malı kendi adına kullanmazdı. Bütün tasarrufu çocuk adına yapması gerekiyordu.⁷⁹

Defterimizdeki kayıtlardan anlaşıldığı üzere ölen bir kişinin yaşı küçük olan çocukları varsa, geride kalan anne, amca, dayı, dede gibi yakınlarından birisi çocuk kendini idare edebilecek, ihtiyaçlarını giderebilecek yaşa gelinceye kadar vasî olarak tayin edilirdi. Vasî tayini de mahkeme aracılığı ile yapılmaktaydı. İncelenen kayıtlarda vasî olarak tayin edilen kişilerin çoğu çocukların anneleridir.⁸⁰ Bu konu ile ilgili olarak, “Ali, Hüseyin ve Hasan’ın babaları müteveffâ merkûmdan mevrûs mallarını hıfz için valideleri Fatıma Hatun’un vasî tayin edilmesi” olarak yer almaktadır.

Günümüz hukuk sisteminde de babası ölen bir çocuğun vasî-isi mahkeme kararı aranmaksızın doğal olarak annesidir. İncelediğimiz defterde vasî tayini ile ilgili toplam üç adet kayıt bulunmaktadır.⁸¹

Vasîye muhtaç çocukların mağdur edilmemesi için, vasî tayin edilen kişilere, çocukların mallarını istedikleri gibi kullanma yetkisi tanınmadığını da görmekteyiz.

İspât-ı rüşd hücceti, kişilerin reşit olduğu iddiasını dile getiren ve haklı bulunursa iddiasını belgeleyen hüccetlerdir. Vasîye ihtiyacı kalmadığını ispatlamak isteyen çocuklar, vasî olan kişi ile Kadı huzurunda bir araya gelerek, delillerini şâhitler aracılığıyla ortaya koyar ve rüşdünü ispatlardı. Bununla ilgili defterimizde geçen kayıt “Mehmet Fuat Efendi’nin validesinin pederinden mevrus akçesine müdâhale etmemesini talep ve rüşdü ispat davası ilamı”⁸² şeklindedir.

⁷⁸ Devellioğlu, *Osmanlıca Türkçe Ansiklopedik Lügat*, s.1368

⁷⁹ Yolalıcı, *XIX. Yüzyılda Canik (Samsun) Sancağı’nın Sosyal ve Ekonomik Yapısı*, s. 59

⁸⁰ Bkz. (s.7-Hkm.1), (s.37-Hkm.1), (s.97-Hkm.1) vd.

⁸¹ Bkz. (s.50-Hkm.2) (s.63-Hkm.2) (s.97-Hkm.1)

⁸² Bkz. (s.51-Hkm.1)

1.6.4.2 Vekîl ve Kefil Tayinleri

Defterde en çok yer tutan birisinin herhangi bir konuda başka birisine kendisi adına tasarrufta bulunmasına dair yetki vermesi ile ilgili kayıtlardır. Toplam yüz on yedi kaydın, otuz sekiz tanesi vekîl tayin edilmeye ilgili kayıtlardır. Bu kayıtların muhtevası ağırlıklı olarak, kişiye bir yakınından kalan mirasla ilgili işlemleri ve alım-satım işlerini takip etme konuları ile ilgilidir.

Vekâlet, başkasının işini yapmak için memur olarak tayin edilme anlamında kullanılan bir tâbir; vekîl ise, bu görevi üstlenen kişiye verilen isimdir.⁸³ Gerektiğinde müslüman birisi herhangi bir konuda gayrimüslim birisini kendisine vekîl olarak tayin etmiştir. Bu durum defter de Yelkencizâde Ömer Efendi'nin zevcesi "Nesime Hatun'un arsa ve emlak işlerinin takibi için Begos isimli bir gayrimüslimi vekîl tayin etmiştir" Yine "Dereler Karyesinde Kıröğlu Ahmet'in, Yordanaki Efendi'yi her türlü iş için tâm bir vekîl tayin etmesi" şeklinde yer almaktadır.⁸⁴

Yine gayri Müslimlerin, müslüman birisini herhangi bir konuda kendisine vekîl olarak tayin ettiğini görmekteyiz. Bu durum defterde; " Samsun'unda oturan Todor'un Köprü Kazasındaki mallarının satışı için Darendeli Hacı İzzet Efendi'yi vekîl tayin etmesi",ve yine, "Rum milletinden İzrafıl zevcesi Akabe bintiTanas eski belediye kalfası Yorkiile alacak davası için Hacı İbrahim Efendi'yi vekîl ta'yîn etmesi" şeklinde geçmektedir.⁸⁵

Bu kayıtlar bizlere toplumun farklı dinlerine mensub kesimlerin birbirlerine güvenebildiklerini ve birbirleriyle içi içe bir hayat sürdürdüklerini gösteren önemli bir delildir.

Gayrimüslim bir kişinin gayrimüslim birisini vekîl tayin ettiği de defterde; "İstavri'nin mahkeme işleri için Hristaki'yi vekîl ta'yîn etmesi" şeklinde görmekteyiz.⁸⁶

Ayrıca yetim olan kimselerin vasîliğini yapan eytâm müdürlerine de satım için vekâlet verildiğini görmekteyiz. Böyle bir kayıt defterde; "Amasyalı

⁸³ Devellioğlu, *Osmanlıca Türkçe Ansiklopedik Lügat.* s. 1375

⁸⁴ Bkz.(s.52-Hkm.1(s.56-Hkm.1)

⁸⁵ Bkz.(s.2-Hkm.1), (s.34-Hkm.1)

⁸⁶ Bkz. (s.26-Hkm.1)

Ligonbedinin Yani'den alacağının eytâm müdürü Süleyman Efendiye teslim edilmesi.” şeklinde yer almaktadır.⁸⁷

İncelemiş olduğumuz sicil defterimizde bulunan kayıtlardan birisi de kefil tayinidir. Kefil bugünkü anlamında, kayıtlarımızda genellikle birisinin borcunu ödemediği takdirde borcu ödemeyi başkasının kendi üstüne alması anlamında kullanılmaktadır.⁸⁸ Defterimizde bu konu; “Hançerli Mahallesinden Çortel oğlu Salih Ağa ve Darius Hacı Salih Hıfzı Hakkı Efendilerin, Mehmet Ağa'nın borcuna kefil olmaları” ve yine “Kale mahallesinden Aşçı Osman oğlu Şükrü'nün, Rukiyye Hâtunun borcuna kefil olması” şeklinde yer almaktadır.⁸⁹

Defterimizde toplam yüz on yedi kayıt içerisinde otuz sekiztanisinin vekîl tayini ile ilgili olması ve sayının yüksek olmasının sebebi özellikle Tanzimat Fermanı sonucu XIX. yüzyılın ikinci yarısından Osmanlı hukuk sisteminde yapılan yeniliklerdir. 1867 tarihli Divan-ı Ahkâm-ı Adliye Nizamnamesi ile aile, miras, vakıf, şahsa karşı işlenen suçlar ve cezaları gibi hukuk-ı şahsiye davaları dışındaki hususlar, Şer'iyeye mahkemelerinin yetki alanından çıkarıldı ve aynı tarihli Şura-yı Devlet Nizamnamesi ile de Şer'iyeye mahkemelerinin idarî yargı yetkileri ellerinden alındı.⁹⁰ Bu dönemde yeni kurulan mahkemeler ile şer'î mahkemelerin yargı alanı kısıtlanarak bugünkü noterlerin yaptığı vekâlet işlerini takip etme ve tereke taksimi gibi konuları kapsayacak şekilde daraltılmıştır.

1.6.4.3 Güvenlik, Asâyîş ve Hırsızlık

Şehrin asayîşi ile ilgili adam öldürme, yaralama, kavga gibi olaylar, XIX. yüzyılın ikinci yarısından sonra şer'î mahkemelerin görev alanlarının daraltılmasından dolayı incelediğimiz deftere pek fazla yansımamıştır. Bu konuda hiç kayıt yoktur.

Bununla birlikte defterimizdeki kayıtlardan bazıları hırsızlık konusu ile ilgilidir. Özellikle de kaybolan ya da çalınan hayvanların sahipleri, hayvanlarını başka birisinde bulması üzerine geri almak için mahkemeye müracaat etmiştir. Bu kayıtlara göre şahıs; at, eşek, inek, öküz gibi hayvanını evinin avlusunda veya

⁸⁷ Bkz. (s.60-Hkm.2)

⁸⁸ Devellioğlu, “*Osmanlıca Türkçe Ansiklopedik Lügat*” s. 603.

⁸⁹ Bkz. (s.59-Hkm.2) ,(s.96-Hkm.1)

⁹⁰ A. Akgündüz, “*İslâm Hukukunun Osmanlı Devleti'nde Tatbiki...*”, s. 54-55.

merasında kaybetmekte ya da çaldırmakta; daha sonra ise başka birisinin evinde ya da bahçesinde bulmaktadır. Bu tür davaların hepsinde de dava açan kişi, bulunan hayvanın kendi malı olduğunu mahkemede şâhitler huzurunda ispatlayarak geri almıştır.⁹¹ Bu kayıtlarda, sadece kaybolan malın sahibinin tespit edildiğini ve şâhitlerin ifâdesine göre davasını ispat ettiğinde malına yeniden kavuştuğunun tespitini görmekteyiz. Defterde, konu ile ilgili olarak: “Kadiroğlu Mehmed’in satın aldığı kısrağı kaybetmesi ve Çerâkiseden Abdullah oğlu Mustafa’nın elinde görmesi şikâyet sonucu atını geri alması” ve yine, “Bayraktaroğlu Mehmet’in kendisine ait kısrağı Ürkiye Hâtun’un elinde görmesi ve dava ederek geri alması.” şeklinde almaktadır.⁹² Ayrıca hırsızlık yapan kişiye cezâi bir işlem yapıldığı kayıtlarda rastlayamadık.

Bu olaylarda dikkâtimizi çeken bir diğer konu da, hayvanı elinde bulunduran kişilerin hırsızlık yapmadıkları anlaşılmaktadır. Bu kişiler hayvanları başkalarından satın aldıklarını söylemektedirler.

Asayiş başlığı altında değinebileceğimiz bir diğer örnekte, “Yusuf Çavuşa, Lütfiye Hanımdan emanet aldığı takıları, geri vermesi için tenbîh i’lâmı” şeklinde yeralmaktadır.⁹³ Emanet alınan bir mal, eşya vetakıları, geri almak için mal sahibinin mahkemeye başvurduğunu görüyoruz.

1.6.5 Vakıf Müessesesi İle İlgili Hükümler

Vakıf, hukukî bir anlaşma olup, bununla bir kimsenin, Allah’a yakın olmak maksadıyla menkul ya da gayrimenkulu dînî, hayrî ve sosyal bir amaca dayalı olarak tahsis etmesidir.⁹⁴

Vakıf müessesesi, İslâm toplumlarının ekonomik ve sosyal hayatında önemli bir yeri olan dînî ve sosyal bir müessese olarak kabul edilmektedir.⁹⁵

⁹¹ Bkz. (s.29-Hkm.2), (s.33-Hkm.1), (s.55-Hkm.1)

⁹² Bkz. (s.29-Hkm.2), (s.33-Hkm.1)

⁹³ Bkz. (s.42-Hkm.2)

⁹⁴ Bahaeddin Yediyıldız, “Vakıf”, *DİA*, İstanbul, Diyanet Vakfı Yayınları, 1986, c. XII, s. 153.

⁹⁵ Beşirli, “19. Yüzyıl’ın Ortalarında Samsun Vakıfları ve Gelirleri”, *Geçmişten Geleceğe Samsun 1*, ed. Cevdet YILMAZ, Samsun Büyükşehir Belediyesi Kültür Daire Başkanlığı, Samsun 2006, s. 474-571

Osmanlı toplumunda hayırsever müslümanlar, vakıflara ayrı bir önem vermiş, ellerinde bulunan mal, mülk gibi gelirlerini vakfederek, bunları kendilerine sevap kazandırabilecek sadaka-î câriye olarak değerlendirmişlerdir.

1787/33 nolu defterin incelemiş olduğumuz bölümündeki kayıtlarda Samsun'da hizmet veren vakıflarla ilgili olarak "Trabzon vilâyeti dâhilinde Canik sancağı merkezi olan medîne-i Samsun kasabasında Abdullah Paşa vakfında ba senet matlubu ile sancağ-ı mezkûrun" şeklinde Abdullah Paşa vakfının adının zikredilmesi ve "Ma'rûz arz dâ'ileridir ki nezâret-i evkâf hümayûn mülûkâneye mülhak evkâftan Trabzon vilâyeti dâhilinde Canik sancağı merkezi olan Medîne-i Samsun'un Büyük Oyumca Karyesi'nde vâki' cami Şer'îfin" şeklinde daha çok cami adlarının geçtiği vakıflar ismi ile ilgili bilgi yer almaktadır.

1.6.6 Ekonomik Hayat

Samsun Limanı, XVII ve XVIII. Yüzyıllarda, Anadolu'daki ticâret yollarını Karadeniz'e bağlayan bir geçiş noktasında bulunmasından dolayı Sinop ve Trabzon limanları kadar olmasa da Kırım ve Kafkaslar'a pamuk ihracatı yapılan bir yerdi. Küçük Kaynarca antlaşmasıyla(1774) önce Rus gemilerine, ardından Avusturya, İngiltere, Fransa ve diğer Avrupa devletlerine Karadeniz'de serbest dolaşım hakkı tanınmasıyla ticâret canlanmıştır.⁹⁶

19. yüzyılda kentin gelişmesindeki önemli faktörler liman ticareti, tütün ekimi ve coğrafi konumdur. Canik sancağı 19. Yüzyıl'da ticari açıdan oldukça hareketlidir.Yüzyılın ortalarından itibaren Karadenizde buharlı gemilerin dolışmaya başlaması ve yüksek kaliteli tütün ekiminin Samsun çevresine yayılması, yörede ticari hayatın canlanmasına ve buna bağlı olarak nüfusun hızla artmasına neden oldu. Kısa sürede Samsun giderek Avrupalı tüccarların ilgisi başladı.⁹⁷ Bunda Avrupalı devletlerin Osmanlı Devleti ile değişik tarihlerde yapmış oldukları ticaret antlaşmaları ile elde ettikleri iktisadi avantajların önemli rolü olmuştur. Osmanlı Devletinin tarım ürünleri üzerindeki tekelinin ortadan kalkmasına, devletin tarıma elverişli bölgelerinin Avrupa pazarına açılmasına zemin hazırladı. Bu kapsamda 19. yüzyılın son dönemlerinde önemli bir tütün ve mısır üretim bölgesi olarak Canik

⁹⁶Öz, "Samsun", *DİA*, İstanbul, Diyanet Vakfı Yayınları, 2009 c.XXXVI.,s.84

⁹⁷Besim Darkot, "Samsun" *İslam Ansiklopedisi*, C.X, İstanbul 1993, s.175

limanına İngiltere, Fransa, Amerikan, Alman, İtalyan ve Rusya gibi ülkelerin gemileri sıkça gelmeye başlamışlardır. Bu dönemde Avrupa Devletlerine Samsun limanından başlıca buğday, arpa, tütün, ham bakır, ipek kozası, ipek, un ve kök boya ihraç edilirken, karşılığında Avrupa ülkelerinden işlenmiş demir, tuz, kahve, şeker ve mamul mallar ithal ediliyordu.⁹⁸

Ayrıca bu dönemde Canik'in ülke içerisindeki ekonomide önemli bir yeri vardır. Canik Sancağında, tarımsal faaliyet olarak tütün, tahıl, mısır, arpa, ipek kozası, fasulye ve mercimek üretimi yapılmaktadır. Bu ürünlerden yaygın olarak yetiştirilene 19. Yüzyıl'ın ikinci yarısından itibaren yaygınlaşan tütündür. Tütün daha çok Bafra ve Çarşamba kazalarında yetiştirilmekteydi, burada yaşayan insanlar için iyi bir gelir kaynağı durumunda olduğunu da görüyoruz. Yüzyılın son dönemlerinde Çarşamba ve Bafra kazalarının nüfusunun Samsun merkez kazasından dahî çok olması bu bilgileri desteklemektedir.⁹⁹ Canik, bulunduğu konumdan dolayı Diyarbakır, Harput, Sivas gibi vilayetlerin yolcu iskelesi görevi görmekteydi. Diyarbakır ve çevre bölgelerden getirilen ticari mallar, Canik'te limandan gemilere yüklenerak dünya pazarına sunulmaktaydı.¹⁰⁰

19.yüzyılda Canik'in sosyal ve iktisadi değişim ve gelişiminde büyük etken olan unsurlardan biriside Rusya ile yapılan savaşların kaybedilmesi sonucu Kırım, Kafkasya ve Balkanlardan gelen göçmen kitleleridir. Kırım savaşı ve 93 Harbi sonrasında Canik'e göçler ile gelen kişilerin ikametleri sağlandıktan sonra bölgenin gelişmesi ve kalkınmasına katkıda bulunmuşlardır. Özellikle tütün ekiciliği iktisadi katına yükselmiştir. Çeşitli iş ve sanattaki yetenekleri bölgeye yenilikler getirmiş ve Canik'in kültürel ve sosyal açıdan zenginliğini artırmıştır. Bahçelerde ekip dikme, gündelik hayatta giyinme ve yemek çeşitleriyle muhacirler yaşadıkları bölgelerdeki kültürel özelliklerini beraberlerinde getirmişlerdir. Kafkasya'dan göç eden Çerkezlerin kullandıkları ve beraberinde getirdikleri Çerkez arabaları hem yolcu hemde ürün nakliyatı taşımacılığında ekonomik hayatta tercih edilen bir yenilik getirmiştir.¹⁰¹

⁹⁸ Musa Çadırcı, "Tanzimatın Karadenizde Uygulanması" s.198

⁹⁹ Osman Köse, "Canik'in Osmanlılara Geçışı ve Canik'te İktisadi Hayat", *İlkçağdan Cumhuriyete Canik*, ed.Cevdet Yılmaz, Canik Belediyesi Kültür Yayınları, Samsun 2011, s.103-104.

¹⁰⁰ Köse "Canik'in Osmanlılara Geçışı ve Canik'te İktisadi Hayat, s. 101

¹⁰¹ Köse "Canik'in Osmanlılara Geçışı ve Canik'te İktisadi Hayat, s. 104

Tezimize konu olan defterin tutulduğu dönemin ekonomik yapısıyla ilgili bilgi sahibi olmak için, 1900 yılında Samsun limanı aracılığıyla yapılan ihracat rakamları aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.¹⁰²

Tablo:8

S. No	Ürün adı	Yurt dışı (kg)	Yurt içi (kg)
1	Un	-	4.457.400
2	Buğday	36.903.900	12.929.300
3	Arpa	279.500	294.100
4	Yulaf	6.706.600	155.600
5	Mısır	7.631.600	1.324.300
6	Tütün	3.713.200	1.931.000
8	Keten	280.700	-
9	Kenevir	61.500	-
10	İpek	250	950
11	İpek kozası	9.516	1.100
12	Haşhaş tohumu	1.73.600	-
13	Balmumu	1.000	6.200
14	Tahta çanak	17.500	2.300
15	Hayvan derisi	355.700	148.300
16	Tiftik	246.300	273.100

¹⁰²Yolalıcı, XIX. Yüzyılda Canık (Samsun) Sancağı'nın Sosyal ve Ekonomik Yapısı, s. 89.

17	Diğer yünler	28.700	505.000
18	Kumaş ipliği	9.900	3.500

Tablo, şehirde tarım ve hayvancılık ticaretinin oldukça gelişmiş olduğunu, üretilen ürünlerin şehrin ihtiyaçlarını karşılamaya yettiğini, ayrıca diğer şehirlere ve yurt dışına da ticareti yapılabilecek bollukta olduğunu göstermektedir.

Dönemle ilgili defterimizdeki kayıtları incelediğimizde, Samsun'un ekonomik hayatı hakkında doğrudan bilgi veren kayıtlar bulunmamaktadır. Çünkü defterimizde tereke, vergi gibi dönemin ekonomik yapısı ile ilgili doğrudan bilgi bulabileceğimiz kayıt yok denecek kadar azdır. Defterimizde vergi miktarları ile ilgili de herhangi bir kayıt bulunmamaktadır. Yine de Samsun'un ekonomik hayatı hakkında tereke, alım-satım, mihr, nafaka ve hibe hüccetleri gibi kayıtlardan yararlanarak kısa bir değerlendirme yapmaya çalışacağız.

İncelemiş olduğumuz sicil defterinde ticarî hayata ilişkin mübayâ'a hücceti de yer almaktadır.¹⁰³ Bu hükümler arasında daha ziyâde dükkân ve mağaza kiraya verilmesi, arsa ve hisse satışı gibi konular bulunmaktadır. Bu konuyla ilgili olarak, "Mahmud Efendi'nin miras kalan arsa hisselerinin satışı" ve "Şemseddin Efendi'nin Ünye kazâsındaki ev ve bahçenin satışı için vekîl tayin etmesi" "Zeynep Hâtun elindeki mülkün satışını"¹⁰⁴ içeren dava kaydı yer almaktadır. Ayrıca toplumda bireylerin birbirlerine kefil olma durumunun da var olduğunu söyleyebiliriz. Bu konuyla ilgili olarak, "Kale mahallesinden Aşçı Osman oğlu Şükrü'nün Rukiyye Hâtunun Dursune'ye olan borcuna kefil olması" şeklinde dava kaydı yer almaktadır.¹⁰⁵

Bunların yanında Osmanlı sınırları dışında Rusya'dan ve İran'dan insanların Samsun'a ticaret için insanların geldiği, Samsun ekonomisinin ve ticaretinin hareketli olduğunu bizlere göstermesi bakımından önemlidir.¹⁰⁶

¹⁰³ Bkz. (s.6-Hkm.1) ,(s.11-Hkm.1) ,(s.11-Hkm.2) vd.

¹⁰⁴ Bkz. (s.6-Hkm.1) ,(s.11-Hkm.1) ,(s.11-Hkm.2) vd.

¹⁰⁵ Bkz.(s.53-Hkm.2):(s.57-Hkm.1):(s.57-Hkm.2)

¹⁰⁶ Bkz. (s.55-Hkm.1) Hkm 70

Samsun’a diğerk sancak, vilâyet ve kazâlardan ticâret için gelen birçok insan bulunmaktadır. Bunun yanında halkın taşınmaz malları arasında ev, samanhanê, anbar, oda, arsa, dükkân, kahvehâne, bağ, tarla gibi mallarının bulunduğunu kayıtlardan anlamaktayız. Bu duruma bir örnek olarak “İffet Hanım emlak ve arâzînin satışları için el- Hacı İbrahim Saim Efendi’yi vekil tayin etmesi” başlığı altında rastlamaktayız.¹⁰⁷

Halkın hayvancılıkla da uğraştığını kayıtlardan çıkarmak mümkündür. Büyükbaş hayvan olarak sığır ineği, camuş ineği, camuş öküzü, kısrağ, at ve eşek beslenirdi. Bunların etinden, sütünden, derisinden ve gücünden yararlanılırdı. Bunlardan özellikle halk için at’ın ve camuş öküzünün önemli bir yerinin olduğu anlaşılmaktadır. Kayıtlarda geçen hırsızlık olaylarının çoğunlukla at, kısrağ ve camuş öküzü ile ilgili olması bu durumun bir kanıtıdır.¹⁰⁸ Bir atın ve kısrağın yaklaşık değerinin altı yüz kuruş olduğu¹⁰⁹ kayıtlardan anlaşılmaktadır.

Defterin incelediğimiz bölümünde doğrudan günün ekonomik durumunu yansıtacak fiyat listelerine çok rastlayamadık. Ancak, kayıtların içerisinde çok nadirde olsa bazı eşya ve malların fiyatları geçmektedir. Kayıtlarımıza göre dönemin fiyatlarıyla ilgili aşağıdaki tabloda gözükten fiyatlar yer almaktadır.

Tablo:9

S. No	Değerin Adı	Değerin Kıymeti
1	Bir adet mecidiye altını	100 kuruş
2	Bir adet at	600 kuruş
3	Bir takım elbise	3 adet Osmanlı Lirası
4	Bir adet saat	120 kuruş
5	Beher batman tütün	25 kuruş

¹⁰⁷ Bkz. (s.58-Hkm.1) Hkm 74

¹⁰⁸ Bkz. (s.29-Hkm.2) ,(s.33-Hkm.1) vd.

¹⁰⁹ Bkz. (s.29-Hkm.2) Hkm. 38

1.6.6.1 Alacak-Verecek ve Alım-Satımla İlgili Hükümler

Defterde en çok karşılaştığımız konulardan birisi alacak-verecek, arsa, tarla, ev ya da hisse satışı ile ilgili hükümler ve alım-satım anlaşmazlığı konusudur. Karşılaştığımız alacak konularını şu şekilde sıralayabiliriz:

Ölüm ya da boşanma sonucu mihr konusundaki anlaşmazlıkların mahkemeye yansması, çoğunlukla da ölen bir kişinin şahıs ya da esnafla yaptığı alışveriş sonucu kalan borç alacağı konularına ilişkindir. Bahsettiğimiz borçla ilgili hükümler ölen kişinin vasıf veya vârislerinin borcu kabul etmemeleri üzerine mahkemeye yansmıştır. Mahkemenin de şahitleri dinleyerek genellikle alacaklılar lehine karar verdiğini görüyoruz. Konu ile ilgili birkaç örnek şöyledir; “Fatıma Hâtun’un boşandığı eski eşi Ahmet Ağa’ya açmış olduğu mihr-i mü’eccel davası’nda mahkemeye başvurmuş ve mahkeme lehinde karar vermiştir.”¹¹⁰

“Pazar mahallesinde Memiş Efendi kerimesi Zeynep Hâtun elindeki mülkün satışını” ve “Topal oğlu Lazari’nin iş ortağı olan Nikola’ya altı yüz kuruş alacağı için açtığı dava”.¹¹¹ şeklindedir.

Ölen bir kişinin vârisi bulunmuyor ya da belli değil ise, geriye bıraktığı miras bu şer’î mahkeme görevlilerinden olan Beytül-mâl Emîni’ne emânet ediliyordu. Belli bir zaman içinde mirasçı çıkmazsa burada biriken mîras malları, devlete gelir olarak kaydedilmekteydi.

Yukarıda verilen örneklerden de anlaşılacağı üzere, bu tür kayıtlarda borçlu kişinin ölmesi üzerine, alacaklı kişi onun yakınlarından veya vârislerinden alacağını tahsil edebilmekteydi. Alacaklı olduğunu iddia eden kişinin elinde, borcu gösteren bir sened veya şahitlerin bulunması yeterliydi. Senet alacaklı açısından resmî belge niteliği taşımaktaydı. Buna yönelik defterimizde; “Heci Suve oğlu Enderiye Kadı Karyesinde aldığı zeytinlik ve üzüm bahçesini, Yavli’nin parasıyla aldığını, müdde-î merkûm Yolaki üzerine kaydının olduğu ile ilgili Evram Efendi’ye tenbih ilamı” şeklinde bir kayıt yer almaktadır.¹¹² Diğer kayıtlardan birkaçı özetle aşağıda yer almaktadır:

¹¹⁰ Bkz. (s.10-Hkm.1)

¹¹¹ Bkz. (s.11-Hkm.2)

¹¹² Bkz. (s.44-Hkm.1)

“Hançerli mahallesinde sâkinlerinden iken vefat eden Küsfzâde Hasan Efendi’nin alacakları için varisler tarafından Mehmet Ali Efendi’ye dava açılması ” ve Samsun’un Kamalos Karyesinde sâkin iken bundan akdem vefat eden Mollacioğlu Hasan’ın, Anastas oğlu Yorgi’ye iki bin yediyüz guruş borcunun ödenmesi için oğlu Hasan’a yapılan tenbih ilamı”¹¹³ şeklindedir.

Alım-satım ile ilgili kayıtlar; satılan arazi, arsa ya da mülkün özellikleri ve sınırları ayrıntılı bir şekilde kaydedilir. Defterde satışın kimler arasında yapıldığı, vekâlet yoluyla satış yapıp yapılmadığı, satışın ne miktara yapıldığı, peşin ya da vade durumunun kaydı deftere düşülür. Alım-satımın gerçekleştiğine dair hüccet-i şer’iyye, mahkemenin uygun görmesi halinde verilmektedir. Konuyla ilgili toplam 23 adet kayıt vardır.¹¹⁴ Kayıtlar arasında arazi, arsa, dükkân, ev alım-satımı gibi kayıtlar bulunmaktadır. Bu kayıtlardan “Laz Yakup oğlu Hasan kerimesi Ayşe binti Hasan’ın Mültime Karyesindeki emlak ve arâzilerindeki hisselerinin taksîmi ve satışı için Hacı Abdullâtîf Efendi’yi vekîl tayin etmesi ” şeklindedir.¹¹⁵

Vasîlere alım-satım ve kullanım izni ile ilgili de defterimizde iki kayıt bulunmaktadır.¹¹⁶ Bunlardan birisi özetle; “Agop’un beş yüz elli sekiz buçuk kuruş borcunun terekesinden ödenmesi ile ilgili vasî-imüdir Süleyman Efendi’ye tembih ilamına dair kayıt” yer almaktadır.¹¹⁷

1.6.6.2 Verâset, Tereke ve Taksîm ile İlgili Hükümler

Yakını ölen kişinin miras işlemlerinden yararlanmasına verâset, bunun için mahkemeden alınan belgeye ise verâset hücceti denir. Miras bırâkılan mal ya da para ayrıntısıyla defterde ifâde edilir. Verâset ile ilgili olarak defterimizde; “Uluçayır Karyesinden Hüsnü oğlu Hasan’ın mirasçılarının belirlendiği kayıt” ve “Abdulgaffar bin Ali’nin vefat eden Şer’îf bin Osman’ın varisi olduğunu iddia etmesi”¹¹⁸ şeklinde yer almaktadır.

Sözlükte tereke, geride bırâkılan her türlü mal; taksîm ise, her hangi bir şeyin bölünmesi, paylaşılmasıdır. Taksîm edilen şey, en ince ayrıntısına kadar anlatılır.

¹¹³ Bkz. (s.8-Hkm.2) ,(s.16-Hkm.1)

¹¹⁴ Bkz. (s.8-Hkm.2) ,(s.16-Hkm.1) ,(s.18-Hkm.1) vd.

¹¹⁵ Bkz. (s.38-Hkm.2)

¹¹⁶ Bkz. Hkm. 63-82-(s.97-Hkm.1)

¹¹⁷ Bkz. (s.91-Hkm.1)

¹¹⁸ Bkz. (s.9-Hkm.1) ,(s.14-Hkm.1)

Tereke ve Taksîm ile ilgili defterde üç adet kayıt bulunmaktadır.¹¹⁹. Defterde bununla ilgili:“ Yavili oğlu Dimit’in çeşitli mülklerinin taksimi ” ve “Ayşe binti Hasan’ın emlâk ve arâzîlerindeki hisselerinin taksîmi ve satışı ile ilgili da‘va”¹²⁰ şekilde yer almaktadır.

Yukarıdaki kayıtlar incelendiğinde, ölen bir kişinin miras olarak geriye bıraktığı terekesinin eşine, çocuklarına ve yakınlarına pay edilmesini görmekteyiz. Eğer ölen kişinin miras bırakacağı vârisi yoksa malı devlete yâni Beytü’l-mâl Emîni’ne kalmaktaydı.

1.6.6.3 Nafaka Tayini ile İlgili Hükümler

Daha önce Sosyal hayat kısmında değinilen Nafaka ve mihr tayini ile ilgili hükümler bize dönemin ekonomik durumu hakkında da önemli bir veri vermektedir. Boşanan biri kişinin eşine ve çocuklarına aylık ortalama verdiği nafaka miktarı, toplumun ekonomik durumu hakkında bir ipucu niteliği taşımaktadır. Defterde konuyla ilgili olarak:

“Vefat eden Cündoğlu İsmail’in çocukları için valideleri ve vasî-ileri Fatıma Hâtunun nafaka talebi”

“Fatıma Hâtun’un boşandığı eski eşi Ahmet Ağa’ya açmış olduğu mihr-i mü’eccel davası”

“İffet Hanım’ın kendisini boşayan zevc-i Mustafa Bey aleyhine nafaka ve kisve ve sairesine sarf olunmak üzere dava açması”

“Kastâmonulu Fatıma Hâtun kendisini boşayan Samsun’un Kale-i şahâne Hasbi Ahmet Rıfat Ağa’dan mihri nafaka ve alacak iddiaları için dava açması ve kazanması”

“Hediye Hâtun’un Erzurumlu Yusuf Reis oğlu İsmail’e karşı mihri mi’eccel nafaka-i iddet mu’ayene açtığı davası”

“ Hediye Hâtunun eşi İsmail’e açtığı mihri mi’eccel ve nafaka davası”

“Vefat eden İfakat Hanımın sulbiye-i sağîre kızı Kezbanın altı aylık olmasından dolayı vasîsinin nafaka davası”

¹¹⁹ Bkz. (s.38-Hkm.2) ,(s.41-Hkm.1) ,(s.93-Hkm.1)

¹²⁰ Bkz. (s.38-Hkm.2) ,(s.93-Hkm.1)

“Miyase hanımın vefat eden Yusuf Efendi’den mihr-i mü’eccel alacağını oğlu Tahsin Bey’in vasî Süleyman Efendi’ye dava açarak alması ilamı”

“Said Bey mahallesinde vefat eden Hasan bin Ali’nin eşi Fatıma Hâtun’a çocukları için nafaka talebi” gibi birçok örnekte nafaka miktarına dair hükümler bulunmaktadır.¹²¹

Kayıtlarımızda mihr ile ilgili belirlenen miktarlar genellikle, üç yüz bir kuruş, ile iki bin bir kuruş arasında değişmektedir. Yukarıdaki kayıtlardan anlaşılacağı üzerine boşanan bir kadına nafaka olarak aylık 500 ile 1000 kuruş, çocuklara ise yaklaşık 100 kuruş takdir edildiği görülmektedir. Bu kayıttan, 19.yüzyılın sonlarında bir ailenin asgarî geçimi için yaklaşık 500 ile 1000 kuruşun gerekli olduğu anlaşılmaktadır.

1.6.7 İdari Yapı

1787/33 nolu sicil defterimizdeki kayıtlara göre Samsun, o dönemde Trabzon vilayetine bağlı Canik sancağının merkezi konumundadır.

“Canik sancağı, Osmanlı idaresine girdikten sonra klasik sancak olarak yapılandırılmıştır. Canik sancakbeyleri 16. yüzyılın sonlarına doğru kendir mukataasını iltizâma almak şartıyla göreve tayin edilmişlerdir. Kendir Nezâreti’nin Canik’de ihdas edilmesinin sebebi ise *Tersane Ocaklığı* bünyesinde yer almasından dolaydır.”¹²²

“18. yüzyılın ortalarından itibaren Canik’deki âyan ailelerinin Canik muhassıllığı ile birlikte çoğu kere Trabzon, zaman zaman da Sivas ve Erzurum eyaletlerinin idaresini ele geçirmeleri ve yöneticilerinin bölgedeki etkinliği sebebiyle idarî anlamda Trabzon ile de bir ölçüde ilişkili olmuştur. Bu durum daha sonraki dönemlerde Canik’in Trabzon Eyâleti’ne ilhâkı için de temel teşkil etmiştir.”¹²³

“Canik, 19.yüzyılın ortalarında Sivas Eyâleti’nden ayrılarak Trabzon Eyâleti’ne dâhil olmuştur. Bunun gerekçeleri olarak; Samsun’un ticarî potansiyelinin ve gelirlerinin her geçen gün artması Trabzon vilâyeti yöneticilerinin buradan

¹²¹Bkz. (s.10-Hkm.1) ,(s.60-Hkm.1)

¹²² Orhan Kılıç, “*Osmanlı Dönemi İdarî Uygulamalar Bağlamında Canik’in Yönetimi ve Yöneticileri*”, Geçmişten Geleceğe Samsun 1, ed.: Cevdet Yılmaz, Samsun Büyükşehir Belediyesi Kültür Daire Başkanlığı, Samsun 2006, s. 35

¹²³ Kılıç, “*Osmanlı Dönemi İdarî Uygulamalar Bağlamında*, s.35-36

vazgeçememeleri ve ulaşım imkânları açısından yeni projelerin hayata geçirilmesi gibi nedenler söylenebilir. Buna mukabil, Canik halkı ve idarecilerinin de müstâkil idare statüsü ile elde ettikleri imkânları kaybetmek istemeyecekleri de açıktır. Dolayısıyla Trabzon ve Canik arasında mülhak ya da müstâkil olma çekişmesi yaşandığı görülür. Bu bağlamda da Canik sancağı iki kez müstâkil yönetilmiştir.”¹²⁴

“18.yüzyılın başlarında Samsun’da tıpkı diğer yerler gibi âyanlar önem kazanmıştır. Canikli Hacı Ali Paşa ve oğulları sadece Canik’te değil Trabzon, Amasya gibi komşu yörelerde de yöneticilik yapmış önemli şahsiyetlerdir. 1808’ de II. Mahmut tahta geçince Tayyar Mahmut Paşa idam edilmiş ve Canikli Hacı Ali Paşa ailesinin nüfûzu sona ermiştir. Bu sülaleden sonra Hacı Ali Paşa’nın ailesi bazı kesintilere rağmen XIX. yüzyıl ortalarına kadar yöreyi yönetmiştir. Süleyman Paşa 1841’de ölünce kardeşi Abdullah Paşa Canik muhassılı ve ardından Trabzon valisi oldu. Abdullah Paşa’nın 1846’ da azledilmesiyle bu ailenin dönemi sona erdi ve Canik’te ‘*Mutasarrıf Paşalar Dönemi*’ başlamış oldu.”¹²⁵

19.yüzyılın ortalarından itibaren merkezî devlet anlayışının yerleşmesi ve âyan ailelerinin bölgedeki nüfûzu kırıldıktan sonra, Canik’de merkezden atanan ve mahalli hânedânlarla bağlantısı olmayan mutasarrıf paşalar dönemi, Cumhuriyet dönemine kadar devam etmiştir. 1877-1892 yılları arasında ve 1910 yılında başlayıp Cumhuriyet’e kadar devam eden Canik’in müstâkil bir mutasarrıflık olarak herhangi bir eyâletin bünyesine katılmadan gayri mülhak olarak idare edilmesi uygulaması idarî anlamdaki önemli farklılıklardan birisidir.¹²⁶

1.6.7.1 Trabzon Vilâyetinde Bulunan Sancak ve Kazâ İsimleri

Tanzimat sonrasında Trabzon vilâyetine bağlı altı tane sancak bulunmaktaydı. 1860 yıllarında sancak sayısı altıdan Trabzon, Canik, Lazistan ve Gümüşhane sancağı olmak üzere dörde düşürülmüştür. Bu sancaklar ve onlara bağlı kazâ isimleri aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.¹²⁷

¹²⁴ Rıza Karagöz, “II. Meşrutiyet Döneminde Canik Sancağında İdarî Yapılanma”, *Geçmişten Geleceğe Samsun 1*, ed.Cevdet Yılmaz, Samsun Büyükşehir Belediyesi Kültür Daire Başkanlığı, Samsun 2006, s. 69

¹²⁵ Öz, “Samsun”, *DİA*, İstanbul, Diyanet Vakfı Yay. 2009, c. XXXVI, s. 85

¹²⁶ Kılıç, “Osmanlı Dönemi İdarî Uygulamalar Bağlamında”, s.50

¹²⁷ Yolalıcı, “XIX. Yüzyılda Canik (Samsun) Sancağı’nın Sosyal ve Ekonomik Yapısı”, s. 14.

Tablo 10

S.No	Sancak Adı	Sancağın Kazâları
1	Trabzon sancağı	Ordu, Giresun, Tirebolu, Görele, Vakfıkebîr, Sürmene, Akçaabâd ve Of kazâları
2	Canik sancağı	Samsun (sancak merkez kazâsı), Bafra, Ünye, Çarşamba kazâları
3	Lazistan sancağı	Rize (sancak merkez kazâsı), Âtîna (Pazar) ve Hopa kazâları
4	Gümüşhane sancağı	Gümüşhane (sancak merkez kazâsı), Kelkit, Şiran ve Torul kazâları

Deftere göre bu dönemde Samsun'un Canik sancağına bağlı bir kazâ olduğu, Samsun'a bağlı nâhiye, kasaba ve köylerin bulunduğu anlaşılmaktadır.

1.6.7.2 Defterde Adı Geçen Samsun'un Merkez Mahalleleri

Kayıtlarımıza göre Samsun'a bağlı mahalle ve kayıt numaraları aşağıda gösterilmiştir:

- 1-Hançerli Mahallesi(s.8-Hkm.2), (s.57-Hkm.1) vd.
- 2-Sa'îd Bey Mahallesi (s.38-Hkm.2) ,(s.96-Hkm.1) vd.
- 4-Kale Mahallesi(s.27-Hkm.2),(s.34-Hkm.2),(s.38-Hkm.1) vd.
- 5-Pazar Mahallesi(s.11-Hkm.1),(s.72-Hkm.2),(s.96-Hkm.1) vd.
- 6-Enderiye Mahallesi (s.22-Hkm.1)vd.
- 7- Kılıçdede Mahallesi (s.13-Hkm.1), (s.14-Hkm.1) vd.
- 8- Ermeni Mahallesi (s.3-Hkm.1) ,(s.34-Hkm.2) vd.
- 9-Rum Mahallesi(s.2-Hkm.1), (s.8-Hkm.1),(s.24-Hkm.1) vd.

Defterimizde Canik sancağına bağlı toplam dokuz mahalle ismi geçmektedir. Bunlardan en çok, Pazar, Hançerli, Said Bey, Kale ve Ermeni mahallelerinin ismi geçmektedir. Bunların haricinde Bafra kazâsına bağlı İshaklı ve Rum Mahallesi; Çarşamba Kazâsının Köprübaşı mahallesi, Köprü Kazâsının Orta Cami mahallesinden, Köprü Kazâsının Çanaklı, Orta Cami ve Debbağhâne mahallesi;

Terme Kazâsının Cami mahallesi; Ünye Kazâsının Kaledere mahallesinin adı geçmektedir.¹²⁸

1.6.7.3 Defterde Adı Geçen Samsun’a Bağlı Köyler

İncelemiş olduğumuz defterdeki kayıtlara göre Samsun’a bağlı köyler ve geçtiği kayıt numaraları aşağıda gösterilmiştir.

- 1.Dereler Karyesi (s.7-Hkm.1),(s.56-Hkm.1)
- 2.Akalan Karyesi (s.46-Hkm.1)
- 3.Çırakman Karyesi (s.59-Hkm.1)
- 4.Afanlı Karyesi(s.61-Hkm.1)
- 5.Enderiye Karyesi (s.1-Hkm.1),(s.9-Hkm.2)
- 6.Sarı Yusuf Karyesi(s.73-Hkm.1)
- 7.Uluçayır Karyesi (s.17-Hkm.2)
- 8.Tepecik Karyesi (s.27-Hkm.1),(s.94-Hkm.1)
- 9.Kapıbağı Karyesi(s.15-Hkm.1)
10. Kamlos Karyesi(s.16-Hkm.1)
- 11.Dereler Karyesi (s.7-Hkm.1)
- 12.Yeni kari Karyesi (s.39-Hkm.1)
13. Büyük Oyumca Karyesi (s.72-Hkm.2)
- 14.Çakırlar Karyesi (s.81-Hkm.1)
- 15.Gölalan Karyesi (s.36-Hkm.1)
- 16.Ahulu Karyesi (s.26-Hkm.2)
- 17.Kuzguncuk Karyesi (s.45-Hkm.1)
- 18.Kadı Karyesi (s.44-Hkm.1)
- 19.Tekke Karyesi (s.97-Hkm.2)
- 20.Gerçeme Karyesi (s.85-Hkm.1)

¹²⁸Bkz. (s.1-Hkm.1), (s.2-Hkm.1),(s.6-Hkm.1) vd.

Defterden incelediğimiz kayıtların içerisinde Canik sancağına bağlı Çarşamba Kazâsının Ökse Karaçulu Karyesi ve Karakulak Karyesinin ve Köprübaşı mahallesinin ismi geçmektedir.¹²⁹ Bafra kazâsına tâbi‘ bulunan Eccam nahiyesi, Çanaklı Yurdu Karyesi ve İshaklı mahallesinin isimleri geçmektedir.¹³⁰ Köprü Kazâsının Orta Cami, Çanaklı ve Debbağhâne mahallesinin,¹³¹Terme Kazâsının Cami mahallesinin ismi geçmektedir.¹³²Ünye Kazâsının Kaladere mahallesinin ismi geçmektedir.¹³³Ayrıca Amasya sancağının Gümüşlü Mahallesi ve Amasya sancağının Geldikalan nahiyesinin Musa Karyesinin veDeveci Karyesininismi defterde zikredilmektedir.¹³⁴ Ayrıca Tokat sancağına bağlı Erbaa Kazâsının Güloy Karyesinin ismi defterde geçmektedir.¹³⁵

Tablo 11: Defterde adı geçen mahalle ve köy muhtarları

S.N	Görevi	Görevlinin Adı	Hüküm Numarası
1	Kaledere Mahallesi muhtarı	Abdüsselam Efendi	(s.6-Hkm.1)
2	Çakırlar Karyesi muhtarı	Alemardoğlu Şükrü	(s.9-Hkm.1)14
3	Kadı Karyesi muhtarı	İstavri	(s.24-Hkm.1)
4	Rum Mahallesi muhtarı	Menavil oğlu İvan	(s.27-Hkm.2)
5	Pazar Mahallesi muhtarı	Hüseyin bin Süleyman	(s.64-Hkm.2)
6	Sait Bey Mahallesi muhtarı	Şer‘îf Efendi bin İbrahim	(s.69-Hkm.1)
7	Kale Mahallesi muhtarı	Mustafa bin Hacı Ali	(s.70-Hkm.1)
8	Gölalan Karyesi muhtarı	Alemderoğlu Şükrü	(s.36-Hkm.1)
9	Tuzaklı Karyesi muhtarı	İsmail Ahmet	(s.36-Hkm.1)
10	Sarı Yusuf Karyesi Karyesi muhtarı	Hasan	(s.73-Hkm.1)

¹²⁹ Bkz. (s.1-Hkm.1) (s.29-Hkm.2)

¹³⁰ Bkz.(s.4-Hkm.1) ,(s.91-Hkm.2)

¹³¹ Bkz. (s.2-Hkm.1)

¹³² Bkz. (s.33-Hkm.1)

¹³³ Bkz. :(s.6-Hkm.1),(s.11-Hkm.1)

¹³⁴ Bkz.(s.20-Hkm.1), (s.63-Hkm.1)

¹³⁵ Bkz. (s.5-Hkm.1)

11	Hañçerli Mahallesi muhtarı	Abdullah Efendi b Hacı	(s.84-Hkm.2)
12	Aksu Karyesi muhtarı	Abdullahoğlu Mehmed Efendi	(s.61-Hkm.1)
13	Müzmürlü Karyesi muhtarı	Mustafa bin Osman	(s.42-Hkm.2)
14	Kılıçdede Mahallesi muhtarı	Abdullah bin Abdüsselam	(s.14-Hkm.1)
15	Kamlos Karyesi muhtarı	Çamur Ali oğlu	(s.16-Hkm.1)
16	Karaçulluk Karyesi muhtarı	Sadullah oğlu Mehmet	(s.29-Hkm.2)

1.6.7.4 Samsun’da Görev Yapan İdari Kurum Görevlileri

Okuduğumuz deftere göre incelen dönemde mahkemelerde görevli olan nâiblerin listesi aşağıya çıkarılmıştır.

Tablo 12

S. No	Naib’in adı	Görevi	Hüküm Numarası
1	Halil Sıtkı	Nâib	(s.36-Hkm.1)
2	Mevlana	Nâib	(s.55-Hkm.1)
3	Ahmet Fazıl Efendi	Naib	(s.58-Hkm.1)

Defterde ismi geçen başkâtip ve kâtiplerin isimleri liste halinde aşağıda gösterilmiştir.

Tablo 13

S.No	Kâtip’in adı	Görevi	Hüküm Numarası
1	Kâtip Hüsnü Efendi	Kâtip	(s.5-Hkm.1)
2	Hacı Halil Efendi	Alay kâtibi	Hkm. 37(s.29-Hkm.1)

Defterde ismi geçen diğeri devlet görevlilerinin isimleri ve görevleri liste halinde aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 14:

S.N	Görevlinin Adı	Görevi	Hüküm Numarası
1	Abdullah Paşa	Trabzon valisi	(s.70-Hkm.1)
2	Kadir Bey	Trabzon valisi	(s.55-Hkm.1)
3	Osman Bey	Canik Mutasarrıfı	(s.55-Hkm.1)
4	Ahmet Ragıp Efendi	Belediye reisi	(s.27-Hkm.2)
5	Süleyman Efendi bin Arif	Eytâm Müdürü	(s.9-Hkm.2) (s.15-Hkm.1) vd
6	İsmail Fikri Paşa	Sinop mirlivâsı	(s.82-Hkm.1)
7	Osman Efendi	Kethüda	(s.33-Hkm.1)
8	Mucip Efendi bin Mustafa	Evkâf Kâtibi	(s.51-Hkm.1)
9	Osman Efendi	Hesap Emmini	(s.51-Hkm.1)
10	Arif bey	Alay Beyi	(s.42-Hkm.2)
11	Refik bey bin Said	İskeleKomisyon Reisi	(s.46-Hkm.1)
12	Mustafa Ağa	Mübaşır	(s.58-Hkm.1)
13	Mehmet Efendi	Gardiyan	(s.58-Hkm.1)
14	Şemseddin Efendi	Süvari yüzbaşı	(s.11-Hkm.1)
15	Tevfik Bey bin Ali	Belediye zabiti	(s.27-Hkm.2)
16	Receboğlu Hüseyin	Zabtiye	(s.98-Hkm.1)
17	Mustafa Efendi	Eytâm müdürü	(s.18-Hkm.1)
18	Süleyman Efendi	Kale Merkez mülâzımı	(s.10-Hkm.1)

1787/33 numaralı şer'iyye sicil defterinde yer alan kayıtlara göre Samsun'da çeşitli kurumlarda görev yapan on sekiz adet devlet görevlisinin ismi geçmektedir. Bu görevlilerden ismine en çok rastlanan kişi, Eytâm Müdürü olan Süleyman Efendi bin Arif'dir. 18. yüzyıldan itibaren güçlü bir ayanlık olarak Canik sancağının yönetiminde son derece etkili olan bir ailenin son temsilcisi olarak Trabzon valisi Abdullah Paşa çok önemli bir şahsiyettir.

Yukarıda adı geçen kişilerin görevli oldukları makamlar hakkında kısaca açıklama yapmayı uygun bulduk.

Alay Kâtibi: Alayın yazı ve hesap işlerini gören subaya verilen isim. Tabur kâtiplerinden atanırdı. Terfi ederse Alay Emini olurdu.

Alaybeyi: Sancakbeyinden sonra sancağın en yetkili askerî amiridir. Alaybeyiler, vilayette bulunan sipahilerin arzuları dikkate alınmak şartıyla beylerbeyi ve sancakbeyi arzı üzerine tayin edilir ve kadının yahut beylerbeyinin arzı üzerine de görevlerine son verilir. Sipahilerin subaylarına Alaybeyi denirdi. Her Alaybeyi 1000 sipahiye kumanda ederdi. Silahları kılıç, ok, kalkan, mızrak idi. Başlarında miğfer üstlerinde zırh bulunurdu. Alaybeyiler zeâmet sahipleri olup bölgelerindeki sancakbeyine bağlı idiler, sefer esnasında çeribaşlar bölgelerindeki sipahi ve cebelileri toplayıp alaybeyinin yanına getirirler, alaybeyi de bunları sancakbeyinin kumandası altına sevk eder. 1908 yılından sonra bu tabir terk edilerek yerine alay kumandanı ünvanı kullanılmıştır.

Eytam Müdürü: Eytam; yetimin çoğuludur, kız olsun, oğlan olsun babası ölen çocuk demektir. Eytam Müdürü; Osmanlıların, son asrında çeşitli şehirlerde vakıfların veya devlet yetkililerinin gayretleriyle çeşitli sebeplerle muhtaç duruma düşen yetim ve öksüz çocukların korunması için kurulan yurtlar ve pansiyonların başında bulunan görevlidir.

Hesap Emini: Kamu haklarını koruyan görevli. Hesap işlerine bakan yöneticidir.

Kâtip: Şer'iyye Mahkemeleri'nde tarafların iddia ve savunmaları ile şahitlerin beyanlarını kayıt eden kişilerdi. Kadı ve müşavir bulunmadığı zaman mahkeme başkâtibi kadıya vekâlet ederdi.

Mirlivâ: Osmanlı Devletinin son dönemi ve Cumhuriyetin ilk yıllarında kullanılan Miralay (Alaybeyi) ile Ferik rütbeleri arasında olan ve günümüz rütbelerinden Tuğgeneral ile Tümgeneral rütbelerine eşit askeri rütbe. Paşalık sanı mirliva rütbesinden itibaren kazanılırdı. Mirliva kelimesi Mir (Kuman) ile Liva (Tugay) kelimelerinin birleşmesi sonucu oluşturulmuştur. Bu rütbeye sahip olanlar genelde tugay ya da tümen kumandanı görevinde bulunması beklenmiştir. Mirliva rütbesi de 26 Kasım 1934 tarihli 2590 sayılı Lâkap ve Unvanların Kaldırılması Hakkındaki Kanun'un üçüncü maddesi gereğince iptal edildi.

Mutasarrıf: Her hangi bir dirliğe tasarruf eden o miri gelirini almaya hak kazanan kimse. Tanzimattan sonra yeni teşkilatta idari ve askeri sancakbeyliği birbirinden ayrılmış, sancakbeyliği kaldırılarak yerinemutasarrıf ünvanlı memurlar tayin olmuştu. Tanzimat'tan sonra bir sancağın (liva) en büyük mülkî amirine verilen san. Osmanlı Devleti'nde ülke, vilayet, sancak, kaza, nahiye olmak üzere idarî birimlere ayrılmıştı. "Vilayet"nin başında "vali", "sancak"ın "mutasarrıf", "kaza"nın "kaymakam", "nahiye"nin ise "nahiye müdürü" bulunuyordu. Mutasarrıfın rütbesi kaymakamdan büyük, validen küçüktü. Bu yönetim şekli Cumhuriyet'ten sonra kaldırıldı.

Mübâşir: Sözlük anlamı, bir işe başlayan demektir. Mahkemede celb ve tebliğ vazifesinin yanı sıra, devlet adına soruşturma işlerini yapan memurlardı. Bu görevi karşılığı mübâşiriyye denen bir ücret alırlardı.

Mülazım: Eskiden bir ücret almadan devlet hizmetinde memur namzedi olarak çalışanlara ve orduda teğmen rütbesinde olan subaylara da mülazım denirdi.

Naib: Sözlük anlamı olarak vekil demektir. Daha ziyade bir yere tayin olunan kadıların kendileri gitmedikleri takdirde yerlerine gönderdikleri kimselere denirdi. Kadıların yerlerine davalara bakmak üzere görevlendirilen bu şahıslar, kadıların verdikleri yetkiler çerçevesinde görevlerini yaparlardı. Naiplerden belirli bir iş için ta'yîn edilenler keşif göreviyle veya bir başka görevle belirli bir süre için ta'yîn edilirdi. Diğerleri ise kadının görevi başında olmadığı zamanlarda onun vazifesine vekâleten bakarlardı. Zaman içinde bu uygulama kadılık mesleğinde bozulmalara sebep olmuştur.

Şehir Kethüdası: Osmanlı döneminde şehirlerde oturan halkın, merkezî ve yerel idare ile olan ilişkilerini düzenleyen ve devlete karşı halkı temsil etmek üzere,

her mahallenin başında bulunan kethüdâ ve bütün mahalle kethüdâlarının üzerinde deki kethüdaya verilen isim. Şehir kethüdâlarının başlıca görevleri, şehre uğrayan kamu görevlilerini, sefere çıkan veya eşkıya takibine giden askerî birlikleri, yolculuk yapan ya da göreve giden vali, mutasarrıf, mütesellim gibi devlet yöneticilerini ağırlamak ve konaklamalarını sağlamak ve bu işler için yapılan harcamaların defterini tutmak, devlete toplanan vergiler ile ilgilenmektir.

Zabtiye:Osmanlı Devleti'nde kolluk örgütü ve görevlisine verilen ad. 14 Haziran 1869'da yayımlanan Asakir-i Zabtiye Nizamnamesi uyarınca Bursa, Konya, Aydın, Ankara, Trabzon, Kastamonu, Adana, Hicaz ve Yemen'de birer zabtiye alayı kuruldu. Her vilayet, alay düzeyinde bir zabtiye dairesi sayıldı. Sancakmerkezlerinde zabtiye taburları, kazalarda da bölükler oluşturuldu.⁹ Ocak 1903'te Jandarma Nizamnamesi yürürlüğe konunca zabtiye örgütünün varlığı da sona erdi.¹³⁶

1.6.8 Yargı ile İlgili Hükümler

Osmanlı devletinde en önemli müesseselerin başında yargı sistemi gelmektedir. Yargılama mercii olan mahkemeler, İslâmiyet sonrasında oluşan Türk-İslâm adlî yapı geleneğinin devrine nisbetle gelişmiş bir örneğini teşkil eder. Osmanlı hukuk tarihinin batılılaşma modernleşme dönemine kadar devam eden sürecinde klasik yapı büyük ölçüde korunmuştur. Osmanlı mahkemesi bu devirde tek hâkimli ve esas itibariyle tek derecelidir.¹³⁷

Osmanlı Devletin içerisinde farklı statülerde birçok mahkeme vardı. Bunlardan en yaygın olanı Şer'îyye Mahkemeleriydi. Bu mahkeme Meclis-i Şer'i, Mehakim-i Şer'îye, Meclis-i Enver, gibi isimler almıştı. Şer'îye mahkemeleri, Osmanlı Devleti'nin kuruluşundan Tanzimat dönemine kadar geçen sürede her türlü ihtilafların çözüldüğü bir yerdi. Bu mahkemeler devletin kuruluşundan Tanzimat dönemine kadar en genişyetki alanlarıyla varlığını sürdürmüştür.Şer'îyye mahkemeleri, Osmanlı Devleti'nde Tanzimat'ın ilanına kadar aslî, genel mahkemeler (mehâkim-i umumiye) olarak görev yapmışlar ve hukukî, cezaî, idarî, askerî, malî ve her çeşit davaya bakmışlardır. Zîra Osmanlı adlî teşkilatının temel taşı olan kadılar, bulundukları yerin hem hâkimi, hem belediye başkanı, hem emniyet âmiri, (bazen)

¹³⁶Ünal, Mehmet Ali, “*Osmanlı Tarihi Sözlüğü*” İstanbul, Paradigma Yayınları, 2011, 758 s,

¹³⁷M.Akif Aydın, “Mahkeme”, *DİA*, Ankara, Diyanet Vakfı Yay. 2003, c. XXVII, s. 341

hem mülkî âmiri ve hem de halkın her konuda müracaat edebileceği sosyal güvenlik makamıydı.¹³⁸ Daha sonra ise yetki alanları kısıtlanarak Cumhuriyet dönemine kadar işlevini devam ettirmiştir. Tek hâkimli ve basit yargılama usulüne sahip olan bu mahkemelerde yargı işine bakan kadıların belirli mekânı yoktu. Ancak bir vatandaşistediği zaman kadiya ulaşabiliyordu. Bu mekânlar ev, cami, mescid veya medreseler olabilirdi. Bu durum kadılara pratiklik kazandırdığı gibi meselerin kısa zamanda çözülmesine neden oluyordu.

Osmanlı Devleti'nde kadıların görevleri şunlardı; Hanefî mezhebinin tartışmalı görüşlerinden en sahih olanı araştırıp uygulurlar, şer'îye sicillerini yazarlar; velisi ve vasisi olmayan küçükleri evlendirirler; yetimlerin ve gaib kişilerin mallarını muhafaza eylerler; vasi ve vekilleri tayin yahut arz edebilirler; vakıfların tescilini yapıp muhasebelerini kontrol ederler; evlenme akitlerini icra; vasiyetleri tenfiz ve kısaca bütün şer'î meseleleri kontrol ederlerdi.

Osmanlı hukuk tarihinde mahkeme yapısındaki en köklü değişiklik Tanzimat Fermânı sonrasında meydana gelmiştir. Bu dönemde tek hâkimli klasik Osmanlı mahkemesi yerini giderek birden fazla hâkimli mahkemelere bırakmaya başlamıştır.¹³⁹ Osmanlı Devleti'nde 19.yy'da birçok reform ve ıslahat yapılmıştır.

Tanzimat öncesi dönemde, tek hâkimli ve tek dereceli Şer'îyye mahkemeleri yerini, Tanzimat dönemi itibariyle görev alanı büyük ölçüde daralmış bulunan Şer'îyye mahkemelerine ve hukuk ve ceza davalarına bakan toplu hâkimli ve dereceli Nizamiyye mahkemelerine bırakmıştır. 1864 tarihli vilayet nizamnamesi ile teşekkül eden Nizamiyye mahkemeleri, her geçen gün yaygınlaşmış, İstanbul dışında hemen hemen bütün ülkede teşkilatlanmaya başlamıştır. Nizamiyye mahkemelerinin yetki, görev ve teşkilatına dair eksikliklerin, 1872 ve 1879 tarihli düzenlemeler ile tamamlanmaya çalışıldı.

Yine Tanzimat öncesi dönemde bir üst mahkeme niteliği olan Divan-ı Hümayun'unbu alanlardaki yerini de Divân-ı Ahkâm-ı Adliyye, Şura-yı Devlet ve Meclis-i Tedkikat-ı Şer'îyye almıştır.¹⁴⁰ Daha sonra yapılan düzenlemelerle Nizamiye Mahkemeleri'nin alt birimleri oluşturulmuştur. Nizamiye Mahkemeleri'nde müslim

¹³⁸ Akgündüz, “Şer'îyye sicilleri I”. s. 55.

¹³⁹ Aydın, “Mahkeme”, *DİA*, Ankara, Diyanet Vakfı Yayınları, 2003, c. XXVII. s.344

¹⁴⁰ Ekrem Buğra Ekinci, “Osmanlı Mahkemeleri: Tanzimat ve Sonrası”, İstanbul, Arı Sanat Yayınları, 2004, s. 270-277.

ve gayri müslimlerin yargı işlerine bakılırdı. Şer’iye Mahkemeleri ve Cemaat Mahkemeleri’nin bakmakla yükümlü oldukları, evlenme, boşanma, miras, tapu gibi anlaşmazlıklar dışında kalan davaların görüşülüp karara bağlanması Nizamiye Mahkemeleri’nin görevidir.

Şer’iye Mahkemeleri’nin görevleri, vakıf mallarına bakma, vasiyyete, vasî ta’yîn ve azline, yetim mallarına, vakıfların borç ilişkilerine, miras hukukuna ve diğer şer’î haklara ilişkin davalara bakabilecekti. Diğer davalara da Nizamiye Mahkemeleri bakmakla yükümlüydü. Yeni mahkemelerin oluşumu ve bunların yetki paylaşımının dışında kadıların yetki alanlarının da daralması söz konusu olmuş, kadıların fonksiyonları gitgide azalmış oldu. Böylece zamanla kendilerine yalnızca yargı görevi kalmıştır.¹⁴¹

TBMM’nin açılmasından sonra dört sene sonra 8 Nisan 1924 tarihli “Mehâkim-i Şer’iyyenin İlgasına ve Mehakimin Teşkilâtına Ait Ahkâmı Muadil Kanun” ile bu Şer’iye mahkemelerine son verilmiştir.

Osmanlı Devleti’nin bütün kurumlarında olduğu gibi adlî müessesesi de zaman içerisinde değişime maruz kalmıştır. Adlî sahada yaşanan bu değişimi idarî, askerî, malî, ictimâî ve siyasî alandan bağımsız düşünmek mümkün değildir.

Osmanlı Devleti’nde Tanzimat ile başlayan ve süreç içinde olgunlaşan yeni kurumsal yapının aynı zamanda mirasçısı olan Türkiye Cumhuriyeti Devleti’ne de intikal ettiğini söyleyebiliriz.

İncelediğimiz defterde mahkemelerin yazışma usûlune ilişkin bilgiler yer almamaktadır.

1.6.8.1 Davanın Reddi ile İlgili Hükümler

İncelemiş olduğumuz defterde açılmış olan bir davanın mahkeme tarafından reddedildiğini de görmekteyiz. Davanın reddedilmesinde; mahkeme makamına şahit gösterilememesi, yeterince açık ve somut delil sunulamaması etkili olmaktadır. Davanın reddedilmesiyle ilgili defterimizde “İvaz oğlu Yorgi’nin çocukları için vasî-

¹⁴¹ Ekinci, “*Osmanlı Mahkemeleri (Tanzimat ve Sonrası)*”, s. 240-241.

leri İvaz oğlu Anliye'nin nafaka talebinin" ve "Atnas Ağanın alacağı için dava açtığı davanın redd olunması" ¹⁴² şeklinde iki adet kayıt yer almaktadır.

1.6.8.2 Fermân ve Fetvâ ile İlgili Hükümler

Samsun şehrinin artan demografik ve ekonomik önemine paralel olarak 1865–1875 yılları arasında İngiltere, Sicilya, Rusya, Avusturya, Belçika, İran ve Amerika Birleşik Devletleri gibi devletlerin konsoloslarına rastlanmaktadır.¹⁴³

Fermân ile ilgili incelediğimiz defterde 2 adet hüküm bulunmaktadır¹⁴⁴. Bu fermânlar; diplomasi, ekonomi, yargı ve sosyal hayat ile ilgili konulara ilişkindir.

Fetvâlar, genel olarak incelendiğinde çok önemli konulara temas eden içeriklerde olduğu görülmektedir. Fetvâlar, daha ziyâde sosyal konular ve malî konulara ilişkindir. Defterde fetva ile ilgili kayıta rastlanmamıştır.

1.6.8.3 İ'lâm ve Ma'rûz ile İlgili Hükümler

"İ'lâm" kelime olarak; bildirmek, anlatmak, duyurmak ve ilan etmek gibi anlamlara gelir. Hukuk anlamında ise; bir dâvânın mahkemece nasıl bir hükme bağlandığını gösteren belgeyi ifâde etmektedir.

İncediğimiz defterimizde i'lâm ile ilgili 10 adet kayıt yer almaktadır¹⁴⁵. Defterde "Afanlı Karyesinden Corteloğlu Mehmet Ali'nin eşi Corteloğlu Ahmet kerimesi Emine'nin kendisine i'tââtî davasına dair ilam" Hasan Kethüdazâde Yusuf Efendi'den kalan iki bin beş yüz liranın çocuklarına ödenmesi ile ilgili vasî Süleyman Efendiye tenbîh davası ilamı¹⁴⁶ şeklinde yer almaktadır.

Ma'rûz, çeşitli konulara ilişkin üst makamlara sunulan veya bir Kadı'nın başka bir Kadı'ya hitaben yazdığı bir isteği veya durumu içeren resmî içerikli yazılardır. Ma'rûz ile ilgili defterimizde hiç kayıt yer almamaktadır.

¹⁴² Bkz. (s.72-Hkm.1) ,(s.76-Hkm.2)

¹⁴³ Öz, "Samsun", *DİA*, İstanbul, Diyanet Vakfı Yay., 2009, c.XXXVI, s.85

¹⁴⁴ Bkz. (s.55-Hkm.1) (s.71-Hkm.1)

¹⁴⁵ Bkz. (s.60-Hkm.2) ,(s.61-Hkm.1), (s.64-Hkm.1) vd.

¹⁴⁶ Bkz. (s.61-Hkm.1), (s.64-Hkm.1)

1.6.9 Ordu ile İlgili Hükümler

1787/33 nolu defterde ordu yapısını ve özelliklerini anlatan kayıtlara rastlanılmamıştır. Ancak, ordu mensupları ile ilgili çeşitli işleri için şahsi kayıtlar vardır.

Defterde “Zabıta süvari yüzbaşı Şemseddin Efendi’nin ev ve bahçenin satışı için zabıta Ahmet bin Memiş’i vekıl tayin etmesi” ve “Bahri siyah boğazı topçu alayı mensubu Hüsnü oğlu Hasan’ın mirasçılarının belirlendiği”¹⁴⁷ şeklinde iki kayıt yer almaktadır.

¹⁴⁷ Bkz. (s.6-Hkm.1) ,(s.11-Hkm.1)

İKİNCİ BÖLÜM

1787/33 NUMARALI SAMSUN ŞER'İYYE SİCİLİNİN (VAR.1a-50b / S. 1-100) TRANSKRİPSİYONU (H. 1315 /M. 1897-1898)

Sahife-1,Hüküm 1: Rum milletinden Ligonbedi'nin Todor'dan alacağıının varislerine ödenmesi ile ilgili kayıt:

(1)Numara (2)464

(3)Trabzon vilâyeti dâhilinde Canik Sancağı merkezi olan medîne-i Samsun'un (4) Enderiye Karyesinde mütemekkin iken bundan akdem fevt olan tebe'a-i Devlet-i (5) 'Aliyyeden Amasyalı oğlu Ligonbedi veledi Nikola'nın verâseti zevce-i (6) metrûkesi Naziko bint-i Sîmyon ile sulbî kebir oğlu Baraklive sulbî sagîr oğulları (7) Nikola ve Sokrat ve Kiryako ve sulbî sagîre kızları Mariye ve Kiluniki' ye münhasıra (8) olduğu ba'de't-tahakkuku's-şer'î verese-i merkûmeden ibn-i merkûm Barakli'nin ber-vech-i (9) âtî da'vâda vekîl-i müseccel-i şer'îsi Çerkes oğlu İstavri veled-i Yani'nin (10) meclîs-i şer'î şêrîf-i enverde karye-i mezbûreden ve tebe'a-ı devlet-i müşârûn ileyhâdan (11)Etam oğlu Todor veledi Koda muvâcehesinde üzerine da'vâyı ve takrîr-i (12) kelâm idüb merkûm Todor müvekkilim Barakli'nin babası ve murisi müteveffâ (13) Ligonbedi hal-i hayatında malından ve yedinden bin sekiz yüz seksen sekiz (14) sene-i miladisi Haziran'ının yirmi altısında bedâ' ile doksan üç senesi (15) Eylül'üne kadar tevârih-i muhtelifde de dört bin seksen dokuz kuruş (16) ahz ve ikrâz ve umûruna sarfle istihlâk idüb meblağ-ı deyn-i mezkûresine (17) mahsûp olmak üzere yüz on altı batman tütünün beher batmanı (18) yirmi beşer guruşdan ikibin dokuz yüz guruşa bey' ve teslîm ile (19) semeni olan meblağ-ı mezkûru deyn-i mezkûresinin ol miktar yine takas (20) ve mahsûp idüb zimmetinde bin yüz seksen dokuz buçuk guruş alacak (21) hakkı bâkî kaldığı ve meblağ-ı mezkûru kable'l-ahz ve'l-istifâ vefât (22) eylediği cihetle meblağ-ı bâkî mezkûr benimle verese-i sagîresine mevrûs (23) olmağın meblağ-ı mezkûrden müvekkilim(24) merkûm bir gelinin hissesini i'tâyâ merkûm Todor'a kıbel-i şer'den

tenbîh olunmasını bi'l-vekâle taleb iderim(25) deyu da'vâ ettik de merkûm Todor cevabında müdde'î-i vekil-i merkûm İstavri'nin (26) müdde'âsını bitememiha tâbi'an ikrâr ve itirâf idüb lakin merkûm (27) Ligonbedi'nin vefatından sonra Çarşamba Kazâsının Köprübaşı (28) mahallesinden Sarraf oğlu Heci Yani müteveffâ-yı merkûmun elindeki (29) sermaye benimdir ve sende olan meblâğ dahî benim alacağımdır diyerek (30) kendi nâmına benim yedimden meblağ-ı mezkûr bin yüz seksen dokuz (31) buçuk guruşa sened almıştır sened-i mezkûr merkûm Heci Yani'den istirdâd(32) edilmedikçe meblağ-ı mezkûru mütevaffâ-yı merkûmun veresesine veremem (33) deyu def' makamında ibrâ eylediği kelâmı meşrûa-ya ve iltifâta şayân (34) olmadığı merkûm Todor'a teslîm olunup 'alâ mucîbi ikrârihi meblağ-ı(35) mezkûru müteveffâ-yı merkûm Ligonbedi'nin veresei merkûmuna i'tâ (36) ve teslîm etmesine tenbîh olunduğu tescîl ve i'lam olundu. Tahrîren fi'l yevmi's- (37) sani ve'l- ısrîn min şehr-i Cemaziye'l-evvel lisene erbaa aşara selâsi mie ve elf.

Sahife-2, Hüküm 1:Samsun'un Rum mahallesinde oturan Todor'un Köprü Kazasındaki mallarının satışı için Darendeli Hacı İzzet Efendi'yi vekîl tayin etmesi

(1) Numara (2)465

(3) Sivas vilâyeti dâhilinde Amasya Sancağına mülhak Köprü Kazâsının Orta Cami (4) mahallesinden tebe'a-i Devet-i 'Aliyyenin Rum milletinden olup Trabzon vilâyeti dâhilinde(5) Canik Sancağı merkezi olan Medîne-i Samsun'un Rum mahallesinde mütemekkin şahs-i (6) cerîde-i mahsûsesinde muharrerü'l-esâmi-i kesân tâ'rifleriyle mu'arref ve tezkire-i (7) osmaniyesi meşhûd olan Papazoğlu nâm-ı diğeri Esir oğlu Yani veledi Todor(8) nâm kimesne Canik bidâyet mahkemesi hukuk kısmına mahsus odada ma'kûd meclis-i(9) şer'îmizde ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm idüb mezkûr Köprü Kazâsının Çanaklı (10) mahallesinde vâki' iki taraftan Civelek oğlu Todor menzîl ve bağçesi ve bir taraftan(11) Gizar oğlu verâselerinin menzîli ve taraf-ı râbi'i tarîk-i âmm ile mahdûd-ı tabakât-ı (12) selâse, üzerine mebnî dört odalı menzîl bir miktar bağçeyi hâvî hânemi (13) kazâ-i mezkûrde sâkin tüccardan Trabzonlu Kefelizâde Mehmet Ali Efendi'ye lirası (14) yüz iki guruştan sekiz bin yüz doksan guruşa bey'-i bât-ı sahîh-i şer'i (15) ile bey' ve temlîk idüb semeni olan meblağ-ı

mezkûrun beş bin altı yüz kırk (16) guruşunu mukaddem merkûm ile şürekkasından işrâ eylediğim semen-i mebnî' borcuma takas (17) ve mahsûp idüb mütebâkî iki bin beş yüz elli kuruşu dahî merkûm Mehmed Ali (18) Efendi yedinden nakden ahz ve kabz etmemekle hâne-i mahdûd-ı mezkûr ber- vech-i muharrerren merkûm (19) Mehmed Ali Efendi'ye bey' ve temlîk eylediğinden ol vecihle mahallinde me'muru huzurunda (20) takrîr ve sened-i resmîsini i'tâ ve kuyûd-ı lâzîmesini icrâya tarafımdan mezkûr Köprü (21) Kazâsının ve Debbaghâne mahallesinden Darendeli Hacı İzzet Efendi'yi kabûlüne (22) mevkûfe vekîl nasb ve ta'yîn eyledim didikte mâ vaka'a bi't-taleb ketb (23) olundu. Tahrîren fi'l-yevmi'l-râbi'i min şehr-i Saferu'l-Hayr' sene hamse aşara ve selâsi mie ve elf.

Sahife-2, Hüküm 2:Rum milletinden Nikola'nın Yordanaki'yi vekîl ta'yîn etmesi

(1) Numara (2) 466

(3)Trabzon vilâyeti dâhilinde Canik Sancağı merkezi olan medîne-i Samsun'un (4) Tepecik Karyesinden ve tebe'a-i Devet-i 'Aliyyenin Rum milletinden Hubbudan (5) oğlu Hembesi veledi Nikola meclis-i şer'î de Rum mahallesinden ve da'vâ vekîllerinden (6)Yordanaki mahzarında ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm ederki bi'l-cümle mahkeme ve Devlet-i 'Aliyyede (7) leh ve aleyhime vukû' bulmuş ve bulacak kâffe-i deâvide müdde'î-i ve müdde'â aleyh (8) ve şahs-ı sâlis sıfatlarıyla aid olduğu mahkemede bidâyeten ve i'âdeten ve i'tirâzen (9) ve temyîzen mahkeme-i muhâsameye husûmet ve redd-i cevâba ve kendi imzâsıyla istid'â (10) ve levâyih-i tâkdime ve tanzîm ikâme-i şühud ve istimâ'a tahlîf ve tehâlûfe i'lâma (11) ve evrâk-ı deâvimiye ahzû teblîğ ve tebellüğ ile icrâya vaz' ve tenfîz-i ahkâmına (12) ve hâcz vaz' ve fekkine ve mümeyyiz ve ehl-i hıbrâ nasb ve azle ve'l- hâsıl bi'l-cümle umûr (13) ve husûsatıma vekâlet-i mutlaka-i sahîha-i şer'îyye ile merkûm Yordanaki'yi (14) vekîl nasb ve ta'yîn eyledim didikte ol dahî vekâlet-i merkûmeyi kabul (15) ve hizmet-i lâzîmesi kemâ yenbağî edâya ta'ahhüd ve iltîzam etmeğin mâ vaka'a bi't-taleb (16) ketb olundu. Tahrîren fi'l-yevmi's- sadis min şehrü'l-Saferu'l-Hayr lisene hamse aşara selâsi mie ve elf.

Sahife-3, Hüküm 1: Ermeni milletinden Manuk'un kahveci Bedrus'a olan dokuz yüz kırk kuruş borcunun terekesinden ödenmesi ile ilgili kayıt

(1) Numara (2) 467

(3) Trabzon vilâyeti dâhilinde Canik Sancağı merkezi olan Medîne-i Samsun'un Ermeni (4) mahallesinden ve Tebe'a-i Devlet-i 'Aliyye'nin Ermeni milletinden iken bundan akdem Der'-Aliyyede (5) fevt olan Kavukçuoğlu Terzi Manuk'un verâseti Der'-Aliyyede bulunan (6) li-ebeveyn er karındaşı Begos ile kız karındaşı Mariye münhasıra olduğu bade't-(7) tahakkuku's-şer müteveffâ-yı merkûmun dâ'îlerinden mahalle-i mezbûreden ... (8) Kahveci Bedrus veledi Manuk meclis-i şer'î de müteveffâ-yı merkûmun verâseti(9) gâibesinin tesviye-i umûruna kıbel-i şer'den vasî ta'yîn olup husûmeti (10) re'mi olınan eytâm müdiri Süleyman Efendi bin Arif muvâcehesinde üzerine (11) da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb mütevaffâ-yı merkûm Manuk'un hâl-i hâyatında iki (12) seneden beri yani vefatından iki sene mukaddeminden beri kahve ve traş (13) parasından zimmetinde terâkim eden dokuz yüz kırk kuruş alacağı sekiz (14) ay mukaddem Dersaadete azimetinden on gün mukaddem kahvehâneme gelip (15) müteveffâ-yı merkûm ile hesabını ru'yet idüb kahve ve traş (16) parasından bana dokuz yüz kırk kuruş deyni olduğunu muhızır-ı şuhûdda (17) ikrâr ve itirâf etmekle meblağ-ı mezkûrun kable'l-edâ ve'l-ifâ vefât edip (18) tereke-i müteveffâ-yı merkûmdan olmak üzere meblağ-ı mezkûr bana i'tâya müdir mûmâ ileyh tenbîh olunması matlûbumdur deyu da'vâ iddikde (19) müdir mûmâ-ileyh (20) cevabında tereke-i müteveffâ-yı merkûm bi'l- vasâyâ vaz'-ı yedini ikrâr müdde'î-i (21) merkûmun mâ adâ alacak müdde'asını inkâr edecek müdde'î-i merkûmdan (22) müdde'âsına muvafık beyyine talep olundukta mahalle-i mezbûreden Torak (23) oğlu David veledi Toros ve Kara Begosoğlu Karabet nâm kimesneler (24) meclis-i şer'î hâzırân olup isre'l-istişhâd fi'l-hakîka müteveffâ-yı merkûm (25) Terzi Manuk Dersaadet'e azimetinden üç dört gün mukaddem müdde'î-i (26) merkûm Bedrus ile gazinosunda hesap gördüler. Kahve ve traş (27) parasından dokuz yüz kırk kuruş müdde'î-i merkûm Bedrus'a borcu (28) olduğunu müteveffâ-yı merkûm Manuk ikrâr etti. Biz bu husûsa bu veche (29) üzere şahidiz şehâdet ederiz deyu her biri edâ-i şehâdet(30) şer'i etmeleriyle mensup oldukları Ermeni Mahallesi muhtarı Tatar(31) oğlu Karabet ve meclis-i azaları meşbık oğlu İsa ve Heci(32) Sarkiz Babasiyan müzekkîlerden bâ varâka-i mestûre evvelâ sırren ve ba'dehû (33) alenen lede't-tezkiye makbûlu's-şehâde idükleri ihbâr olunmağın

ba'de't-(34) tahlîf mucibiyle meblağ-ı mezkûr müteveffâ-yı merkûm Manuk'un tereke-i vafiye(35) sinden olmak üzere ifâya müdür mûmâ ileyh bade't-tenbih tescîl ve i'lâm (36) olundu. tahrîren fi'l-yevmi'l- hamis ve'l- işrin min şehri Muharremü'l-Haram lisene(37) hamse aşara ve selase ve elf.

Sahife-4, Hüküm 1:Rum milletinden Kuzuncuk oğlu Evram'ın Kosti'den alacağı için biraderi Kuzuncuk oğlu Yavili' yi vekîl tayin etmesi

(1) Numara (2) 468

(3) Trabzon vilâyeti dâhilinde Canik sancağı merkezi olan medîne-i Samsun'un (4) Said Bey mahallesinde ve nâm-ı diğer Rum mahallesinde sâkin Tebe'a-ı Devlet-i Aliyye'nin Rum (5) milletinden cerîde-i mahsûsesinde şahs-ı mu'arref tezkere-i osmaniyesi müşâhede(6) olan Kuzuncuk oğlu Evram veledi Konstanti medîne-i mezbûrun bidâyet (7) mahkemesine mahsus odada ma'kûd meclis-i şer'îsinde takrîr-i kelâm ve tezkîr-i ani'l merâm (8) edip medîne-i mezbûre mülhak Bafra Kazâsının Çanaklı Yurdu Karyesinden (9) Yorgi oğlu Kosti'nin bana deyni olan yirmi adet Osmanlı lirasına mukâbi'l (10) karye-i mezbûrede vâki' mutasarrıf olduğu üç kıta tarlalarını bey' bi'l-vekâ tarîkîyle (11) terhîn edeceğimden bedeli rehin olan meblağ-ı mezkûr yirmi adet lira-yı Osmânîyeyi (12) merkûm Kosti'den tâmâmen ahz-ü kabz eylediğimden me'muru huzurunda ale'l-(13) usûl fekk-i rehin etmek için tarafımdan mezkûr Bafra Kazâsının İshaklı (14) mahallesinde mütemekkin tebe'a-ı devlet müşârun ileyhâdan biraderim Kuzuncuk oğlu Yavili'yi âheri(15) tevkîle me'zûn olmak üzere kabûlüne mevkûfe vekîl nasb ve ta'yîn eylediğimden (16) mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Tahrîren fi'l- yevmi's-sani aşar min şehir Saferu'l-Hayr (17) lisene hamse aşara ve selâsi mie ve elf.

Sahife-4, Hüküm 2:Kuyumcu Yanidiyos'un bazı işleri için Anasti oğlu Yorgaki'yi vekîl tayin etmesi

(1) Numara (2) 469

(3) An asl Konya vilâyeti dâhilinde Niğde sancağına muzâfe Ürgüp Kazâsının (4) Pamukçu mahallesinden olup Trabzon vilâyeti dâhilinde Canik sancağı merkezi (5) olan medine-i Samsun'un Rum mahallesinden sâkin Tebe'a-ı Devlet-i Aliyye'nin

Rum milletinden (6) şahs-ı cerîde-i mahsûsasında muharrerü'l-esâmi-i kesân tâ'rifleriyle sarf ve tezkire-i (7) osmaniyesi meşhûd olan Kuyumcu Yanidiyos oğlu Arsen veledi Yanidiyos (8) medîne-i mezkûrun bidâyet mahkemesine mahsus odada ma'kûd meclis-i şer'îmizde (9) takrîr-i kelâm ve tezkîr-i ani'l-merâm ider ki bi'l-cümle mahkeme-i devlet-i aliyyede leh ve aleyhime (10) vukû' bulmuş ve bulacak mahkeme-i şer'îyede ve nizâmiyede ticâriye ve cezâiyede bidâyeten (11) ve i'âdeten ve i'tirâzen ve istînâfen ve temyîzen müdde'î-i ve müdde'â aleyh ve şahs-ı sâlis (12) sıfatlarıyla muhakeme ve müdafaaya ve husûmet ve redd-i cevâba ve kendi imzâsıyla (13) istid'â ve levâyih-i tanzîm ve tâkdime ikâme-i şuhud ve istimâ'a tahlîf ve tehâlûfe (14) tebliğ ve tebellüğe ahz-ü kabza ve makbûzunu bana irsâl ve isâle ve'l-hâsıl kendi umûr-u husûsunda (15) kendi ra'yine amel ve harekete tarafından mezkûr Ürgüp (16) Kazâsında da'vâ vekîllerinden ve tebe'a-ı devlet-i müşârun ileyhâdan Anasti oğlu (17) Yorgaki veledi Sîmyon nâm kimesneyi kabûlüne mevkûfe vekâlet-i (18) amme-i mutlaka-i sahîha-i şer'îyye ile vekîl nasb ve ta'yîn eyledim didikte(19) mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu tahrîren Fi'l-yevmi's-sani işrîn min şehri(20) Saferi'l-Hayr lisene hamse aşara ve selâsi mie ve elf.

Sahife-4, Hüküm 3: Rum milletinden Kadem oğlu Yakub'un bazı işleri için Heci Yani'yi vekîl tayin etmesi

(1) Numara (2) 470

(3) Trabzon vilâyeti dâhilinde Canik sancağı merkezi olan medîne-i Samsun'un (4) Rum mahallesinde Tebe'a-ı Devlet-i Aliyye'nin Rum milletinden Kadem oğlu Yakub (5) veledi Heralbos meclîs-i şer'î şerîf-i enverde mahalle-i mezbûreden ve vekâle-i(6) deâvid Harşi oğlu Heci Yani veledi İstavri mahzarında ikrâr tâmm ve takrir-i

Sahife 5

(7) kelâm eder ki bi'l-cümle mehâkim-i Devlet-i 'Aliyye'nin şer'îyye ve hukuk ve cezâ ve ticâret (8) kısımlarındaki ve aleyhime vukû' bulmuş ve bulacak kâffe-i deâvide bidâyeten ve (9) i'âdeten ve i'tirâzen ve istînâfen ve temyîzen müdde'î-i ve müdde'â aleyhe ve şahs-ı sâlis (10) sıfatlarıyla muhâkeme ve mu'arrefe ve husûmet ve redd-i cevâba ve kendi imzâsıyla (11) istid'â ve levâyih-i tanzîm ve tâkdime ikâme-i şuhud ve istimâ'a tahlîf ve tehâlûfe(12) hacz ve fekk-i hacze ve protesto

keşîdesine ehl-i hibrâ ve mümeyyiz nasb (13) ve ta'yîn ve azle tebliğ ve tebellüğ ve istihsâl eylediği i'lâmı icrâya vaz'ına (14) ve ahz-ü kabza ve sulh ve ibrâya ve'l-hâsıl her bir umûrumun küllîsine kendi (15) ra'yile ve amel ve harekete tarafımdan merkûm Heci Yani'yi vekâlet-i âmme-i mutlaka-i (16) sahîha-i şer'îyye ile vekîl nasb ve ta'yîn eyledim didikte ol dahî vekâlet-i (17) merkûmeyi kabul ve hizmet-i lâzimesi kemâ yenbağı edâya ta'ahhüt ve iltîzam (18) etmeğin mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu. tahrîren fi'l- yevmi's-sani aşar (19) min şehri Saferi'l -Hayr lisene hamse aşara ve selâsi mie ve elf.

Sahife-5, Hüküm 1:Gülfem Hanıma babasından intikâl eden çiftliğin satış işlemi için oğlu Halis Bey'i vekîl ta'yîn etmesi

(1) Numara (2) 471

(3) Tahakkuk-i ömr-i şer'îye binâen husûs-i âti'l-beyânın mahallinde ketb ve tahrîri için (4) cânib-i şer'î şer'îften me'zûnen irsâl olunan Kâtip Hüsnü Efendi (5) ibn Mahmud Trabzon vilâyeti dâhilinde Canik sancağı merkezi olan(6) medîne-i Samsun'un Said Bey mahallesinde Bahri Beyzâde Halis Bey'in (7) hânesine gidüp akd-ı meclis-i şer'î alî iddikde menzîl-i mezkûrde (8) sâkin zât-ı cerîde-i mahsûsasında muharrerü'l-esâmi-i müslimîn tâ'rifleriyle (9) mu'arrefe tezkire-i osmaniyesi meşhûd olan mezkûr Bahri Bey'in zevcesi (10) Gülfem Hanım bint-i Hacı Bekir Ağa ibn Bekir Ağa meclis-i ma'kûd mezkûrde oğlu (11) mûmâ ileyh Halis Bey mahzarında takrîr-i kelâm ve tezkîr-i ani'l-merâm edip (12) Sivas vilâyeti dâhilinde Tokat sancağına muzâfe Erbaa Kazâsının (13) Güloy Karyesinde vâki' pederim müteveffâ-yı merkûm Hacı Bekir Ağa'dan (14) biraderim müteveffâ Mehmet Ağa ile münasafeten bana intikâl eden malumu'l- hudut (15) vel- kıta'ât çiftliğe müdahale edenler ile bidâyeten ve i'âdeten ve i'tirâzen (16) ve istînâfen ve temyîzen müdde'î-i ve müdde'a aleyh ve şahs-i sâlis sıfatlarıyla muhakeme ve müdafaaya (17) husûmet ve redd-i cevâba ve kendi imzâsıyla istid'â ve levâyih-i tanzîm ve tâkdime (18) ikâme-i şuhûd ve istimâ'a tahlîf ve tehâlûfe ve ehl-i hibrâ nasb ve ta'yîn (19) ve azle ve sulh ve ibrâya ve istihsâl olunacak i'lâmâtı mevkii icrâya vaz'île (20) tenfiz-i ahkâmına ve hâcz ve fekk-i hâcz ve âhiri tevkil ve azle me'zûn olmak (21) ve lede'l-hâce çiftliği mezkûrde olan hisse-i şâyi'âmı talip zuhurunda (22) bedel-i misliyle bey'a ve me'mûru huzurunda mu'âmele-i

ferâğiyesini takrîr ve icrâya (23) ve bedel-i mislini ahz-ü kabza ve makbûzunu bana ırsâl ve isâle ve'l-hâsıl (24) husus-u mezkûrun tevellüdât ve teferruâtıyla eyledim didikte mahdum-ı mûmâ-ileyh Halis Bey beraber her bir husûsunda kendi (25) ra'yile amel ve hareket me'zûn olmak üzere tarafımdan mûmâ-ileyh oğlum Halis (26) Bey'i vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyeye ile vekîl nasb ve ta'yîn eyledim (27) didikte mahdum mûmâ-ileyh Halis Bey dahi vekâlet-i mezkûreyi bi'l-kabûl

Sahife 6

(28) hizmet-i lâzimesini kemâ yenbağî edâya ta'ahhüd eylediğini kâtip mûmâ-ileyh mahalinde (29) ketb ve tahrîr ve ümenâ-i şer'le meclis-i şer'a gelüb âlâ vukû'ihî takrîr ve inhâ (30) etmeğin vakiü'l-hal mâ vaka'a bi't-talep zapt ve tahrîr olundu. Tahrîren fi'l yevmü's -(31) sâlis aşar min şehri Saferi'l-Hayr lisene hamse aşara ve selâsi mie ve elf.

Sahife-6, Hüküm 1:Mahmud Efendi'nin Ünye Kazâsının Kaledere mahallesindeki miras kalan arsa hisselerinin satışı için vekîl tayin etmesi

(1) Numara (2) 472

(3) Trabzon vilâyet-i celilesi dâhilinde Canik sancağına muzâfe Ünye kazâsı (4) mahallâtından Kaledere mahallesi ahâlisinden olup sancağ-ı mezkûr merkezi olan(5) medîne-i Samsun'da müsâferetle sâkin şahs-ı cerîde-i mahsûsasında muharrerü'l-esâmi-i (6) kesân tâ'rifleriyle mu'arref Mahmud Efendi bin Arif Usta medîne-i(7) mezkûre bidâyet mahkemesinde ma'kûd meclis-i şer'î şer'îf-i enverde takrîr-i kelâm (8) ve tezkîr-i ani'l-merâm idüb enfüsü'l-beyân hudud ve'l -Ünye Kazâsının Kaledere (9) mahallesinde Eski Hamam sokağında kâin ma'lumetü'l -hudud ve'l-cîrân (10) bir bab mülk-i menzîl ma'a arsa bundan akdem vefat eden babam ve murisim (11) müteveffâ Arif Usta'nın ile'l- vefât müstekillen mal ve mülkü ve ba'dehû (12) vefâta karındaşım Süleyman Efendi ve zevce-i menkûhe-i metrûkesi validemiz (13) Penbe Hâtun ile bana münhasıra olup mes'ele-i mirasımız bi-hükmi'l- ferâ'iz (14) onaltı sehimden mu'teber olmakla sihâm-ı mezkûreden iki sehm-i zevce-i (15) mezbûre validemiz Penbe Hâtuna ve yedişer sehimden on dört sehim (16) karındaşım mûmâ-ileyh Süleyman Efendi ile bana ırs-i şer'î ile intikâl (17) etmiş iken ve tapu idaresince zühûl ve nisyân vukû'na binaen menzîl (18) ma'a

arsa-i mezkûr bi'l-münâsefe müşteriken karındaşım mûmâ-ileyh Süleyman Efendi (19) ile benim üzerine kayıt buyrulmuş ise de menzîl ma'a arsa mezkûrda (20) ber-vech-i muharrer validemiz mezbûre Penbe Hâtun semen hissesi olarak(21) bir tashîh-i mezkûr iki sehim hissesi olup validemiz mezbûre Penbe Hâtun (22) ise bundan akdem hisse-i irsiyesini bir kıt'a hüccet-i şer'îye mantukunca bana(23) bey'-i bât'-ı sahîh-i şer'î ile bey' ve teslîm ve temlîk ve ben dahi bade't- temelluk (24) ve tesellüm ve'l-kabz ve kabul ol vecihle validem mezbûre Penbe Hâtundan (25) iştirâ eylediğim iki sehim hissem ile irsen malik ve mutasarrıf olduğum (26) mezkûr yedi sehim hisse cem'ân menzîl ma'a arsa-i mezkûrda dokuz sehim (27) hisselerimi kırk iki buçuk lira-yı Osmânî mukâbelesinde Ünyeli İzzet Kadı(28) zâde Hilmi Efendiye bey'-i bât'-ı sahîh-i şer'î ile bey' ve temlîk eylediğimde (29) ol dahî temelluk ve kabz ve kabul iddikden sonra bedel-i beyam olan meblağ-ı (30) mezkûr Efendi mûmâ-ileyh yedinden tâmâmen ve kâmilan ahz-ü kabz eyledim (31) fi-mâ ba'd menzîl ma'a arsa-i mezkûrden ber-vech-i muharrer hisselerimde benim asla (32) ve kat'a alaka ve medhalim kalmadığımdan ol vecihle menzîl-i ma'a arsa-i mezkûrda (33) olan hisse-i mezkûrelerimi Efendi-i mûmâ-ileyh mahallinde ferâğ ve tehfiz (34) ve teslîm memuru huzurunda takrîr ve i'tâsında tarafımdan mezkûr (35) Ünye Kazâsının Kaledere mahallesi ahâlisinden Çoldur Kadızâde (36) Hakkı Efendi ile mahalle-i mezkûre muhtarı Abdüsselam Efendi'yi kabûllerine (37) mevkûfe vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'îye ile vekîl nasb ve ta'yîn (38) eyledim didikte gıbbe't-tasdîki's-şer'î mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu. (39) 13 Safer 1315

Sahife-7, Hüküm 1: Vefat eden Cündoğlu İsmail'in çocukları için valideleri ve vasîleri Fatıma Hâtunun nafaka talebi

(1) Numara (2) 473

(3) Trabzon vilâyeti dâhilinde Canik sancağı merkezi olan medîne-i Samsun'un (4) Dereler Karyesinde sâkin iken bundan akdem vefat eden Cündoğlu (5) İsmail bin Mustafa'nın sulbî sağiroğulları Ahmed ve Mehmed Ali ve sulbiye-i sağîre (6) kızları Seher ve Pamuk nâm sigar mezbûrelerin valideleri ve vasîyyeleri(7) Fatıma Hâtun bint-i Mustafa meclis-i şer'î şer'îf-i enverde takrîr-i kelâm ve tâbi'rû'l (8) ani'l-merâm edip sigâr-ı mezbûrun nafaka ve kisveye eşedd ihtiyaç (9) ile muhtaç olduklarından sagîrin-i mezbûruna kıbel-i şer'den kadr-i mâ'ruf (10) meblağ-ı farz ve

takdir olunması bi'l- vasâya matlûbumdur didikte zikr-i âti (11) meblâğ kadar mâruf idüğü zeyl-i vesikâda muharrerü'l-esâmi-i müslimîn (12) ihbârlarıyla mütehakkık olmağın kıbel-i şer'den sagîrû'l- mezbûrun babalarından (13) mevrûs eytâm sandığından mürabahada bulunan akçeleri temasıyla (14) arâzileri irâddan her birine yevmiye kırkar paradan şehriye yüz (15) yirmi kuruş nafaka ve kisve bâha farz ve takdir olunup meblağ-ızaruriyelerine mefrûd-ı (16) mezkûru sağırun-u mezbûrunun nafaka ve kisve vesâir havâ'ic-i (17) ra'yine harç ve sarfa lede't- iktizâ istidâne ve inde'z -zafer sağırun (18) mezbûrunun mallarına rucû'a valideleri vasîyye mezbûre Fatıma Hâtun'a (19) izin verilmeğın mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Tahrîren fil yevmü's- sani (20) min şehri Saferi'l -Hayr lisene hamse aşara ve selâsi mie ve elf.

Sahife-7, Hüküm 2: Karamaloğlu Andon Ağa'nın mahkeme işleri için Salamon veledi Kiryako'yu vekîl tayin etmesi

(1) Numara (2) 474

(3) Trabzon vilâyeti dâhilinde Canik sancağı merkezi olan medîne-i Samsun'un Rum mahallesinde (4) mütemekkin Tebe'a-i Devlet-i 'Aliyye'nin Rum milletinden ve tezkîre-i osmaniyesi meşhûd ve şahs-i cerîde-i (5) mahsûsasında muharrerü'l-esâmi-i kesân tâ'rifleriyle mu'arref Karamaloğlu (6) Andon Ağa veledi Yordan veledi Yakof medîne-i mezbûre bidâyet mahkemesine (7) mahsus odada ma'kûd meclis-i şer'î şer'îmizde ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm idüb medîne-i (8) mezbûre tâbi' Bafra kazâsı mahkeme-i şer'iyye ve bidâyet hukuk ve icrâ ve ticâret (9) kısımlarında şimdiye kadar ki ve aleyhime vukû' bulmuş ve ba'de mâ vukû bulacak (10) bi'l- cümle da'vâda müdde'î-i ve müdde'â aleyh ve şahs-ı sâlis sıfatlarıyla bidâyetten ve i'âdeten (11) ve i'tirâzen ve istînâfen ve temyîzen her türlü muhakeme ve murafaaya ve husûmet ve redd-i (12) cevâba ikâme-i şuhûd ve istimâ'a tahlîfe ve tehâlûfe mümeyyiz ehl-i -vukûf (13) ve hıbrâ nasb ve azle ve imzasıyla mütenevvi istid'â ve levâyah tanzîm ve takdim (14) ve hacz vaz' ve fekk-i ve protesto keşidesine ru'iyet muhasebeye ve sulh (15) ve ibrâya ve i'lâm ve evrâk-ı deâvinin ahz ve tebliğ ve tebellüğ ile icrâya (16) vaz' idüb mahkûm bihi ahz-ü kabza ve makbûzunu bana irsâl ve isâle (17) ve husûs-ı mezkûr mütevakkıf olduğu umûrun küllüsüne âharımı tevkîyle me'zûn (18) olmak üzere mezkûr Bafra kazâsında sâkin sarrafdan ve teb'a-yı devleti (19) müşârun ileyhâdan Salamon oğlu Salamon veledi Kiryako nâm

kimesneyi (20) kabûlüne mevkûfe vekâlet-i âimme-i mutlaka-i sahîha-i şer‘î ile vekîl-i mutlak (21) ve murahhas nasb ve ta’yîn eyledim didikte mâ vaka‘a bi’t-taleb ketb olundu. (22) Tahrîren fil yevmi’s- sami aşar min şehri Saferi’l -Hayr lisene hamse aşara ve selâsi mie ve elf.

Sahife-8, Hüküm 1:Said Bey mahallesinde sâkin Hacı Hüseyin zâde Hacı Hüseyin Efendi’nin vefat eden zevcesi Fehime Hâtun’un terekesi için Heci Yani’yi vekîl tayin etmesi

(1) Numara (2) 475

(3)Trabzon vilâyeti dâhilinde Canik sancağı merkezi olan medîne-i Samsun’un (4) Said Bey mahallesinde sâkin Hacı Hüseyinzâde Hacı Hüseyin Efendi bin(5)Yusuf bin Hacı Hasan meclis-i şer‘î şer‘îf-i enverde da‘vâ vekîli Rum mahallesinden (6) ve tebe‘a-ı Devlet-i Aliyye’den Harşi oğlu HeciYani veledi İstavri mahzarında ikrâr-ı tâmm (7) ve takrîr-i kelâm idüb zevcem olup bundan iki buçuk ay mukaddem vefat (8) eden Fehime Hâtun bint-i Osman Hayri Efendi verâseti benimle sagîre kızım Ayşe (9) ve li-ebeveyn kız karındaşları Hâce, Semiye ve İffet Hanımlara münhasıra olup (10) zevcem müteveffâ-yı mezbûrenin terekesinden dolayı benim velisi olduğum sagîre-i (11) mezbûrenin aleyhimizde ikâme-i da‘vâ eden ve edecek olanlarıyla (12) husûsat-ı saireden ve umûr-u zatîyemden dolayı aleyhimde ve lehimde (13) vukû’ bulmuş ve bulacak da‘vâda ait olduğu mahkeme-i şer‘îye ve nizâmiye ve ticâriyede (14) bidâyeten ve i‘âdeten ve i’tirâzen her türlü muhakeme ve muraafaaya husûmet ve redd-i (15) cevâba ikâme-i şuhud ve istimâ’a tahlîf ve tehâlûfe ve i‘lâmet-i icrâya vaz’iye (16) ve imzâsıyla her nev’ istid‘â ve levâyah takdim ve hâcz va’z ve protesto (17) keşidesine ve fekk ve hacze teblîğ ve tebellüğe mütevakkıf olduğum umûrun (18) küllîsine tarafımdan velâyeten ve isâleten mûmâ-ileyh Heci Yani’yi vekâlet-i (19) âimme-i mutlaka sahîhe-i şer‘îyye vekîl nasb ve ta’yîn eyledim didikte ol dahî (20) vekâlet-i merkûmeyi kabul ve hizmet-i lâzimesi kemâ yenbağî edâya iltîzam (21) etmeğin mâ vaka‘a bi’t-taleb ketb olundu. Tahrîren fi’l yevmü’s- sani aşar (22) min şehri Saferi’l -Hayr lisene hamse aşara ve selâsi mie ve elf.

Sahife-8, Hüküm 2: Hançerli mahallesinde sâkinlerinden iken vefat eden KüsfzâdeHasan Efendi'nin alacakları için varisleritarafından Mehmet Ali Efendi'ye dava açılması

(1) Numara (2) 476

(3) Trabzon vilâyeti dâhilinde Canik sancağı merkezi olan medîne-i Samsun'un Hançerli (4) mahallesinde sâkin iken bundan akdem vefat eden KüsfzâdeHasan (5) Efendi bin Mehmet Efendinin verâseti zevce-i menkûhe-i metrûkesi Kıymet binti Hacı Şer'îfe (6) ile sulbî sagîr oğulları Nedim ve Rasîm ve Yusuf'a münhasıra olduğu tahakkukundan sonra (7) zikr-i âti da'vâda zevce-i mezbûre Kıymet'in vekîl-i müseccel-i şer'îsi ve sigâr-ı (8) merkûmunun tesviye-i umûrlarına kîbel-i şer'den mensup vasîleri eytâm müdürü(9) Süleyman Efendi bin Arif meclis-i şer'î şer'îf-i enverde Çakırlar Karyesinde (10) Ali Bey'in oğlu Mehmet Ali bin Hüseyin muvâcehesinde üzerine da'vâ ve takrîr-i (11) kelâm idüb merkûm Mehmet Ali Ağa müteveffâ-yı merkûmun hayatının iki yüz (12) doksan dokuz senesi Mart'ının yirmi ikinci gününde dört yüz adet (13) sehim mecidiye ahz ve istikrâz ve umûruna sarfla istihlâk idüb(14) meblağ-ı mezkûr cihet-i farzdan zımmetinde deyni ve borcu olduğunu hâvî (15) işbu ibrâz ve meclis-i şer'î irâ'e eylediğim tarih-i mezkûr ile müverrih ve mûmzâ (16) ve mühûr ile memhûr bir kıt'a deyn-i senedini i'tâ idüb lakin merkûm Hasan (17) Efendi meblağ-ı mezkûru kable'l-ahz ve'l- istifâ vefat etmekle meblağ-ı mezkûr (18) verese-i kibâr ve sigârına mevrûs olmağın terekesine idhâl olunmak (19) üzere meblağ-ı mezkûr-u i'tâyâ merkûm Mehmet Ali'ye tenbîh olunması bi'l-vekâle(20) ve bi'l-vesâye matlûbumdur deyu da'vâ ettik de merkûm Mehmet Ali cevabında

Sahife 9

(21) fi'l-hakîka meblağ-ı mezkûr dört yüz mecidiye cihet-i farzdan müteveffâ-yı merkûm Hasan (22) Efendi'ye deynim ve borcum olmağla tarih-i mezkûrde sened-i mezkûru i'tâ (23) etmişim, Lakin merkûm Hasan Efendi'ye hali hayatında sened-i mezkûru (24) i'tâ etmezden bedîsine mukaddem yani doksan iki senesinde seksen (25) batman doksan üç senesinde dahî altmış batman tütünü cem'an(26) yüz kırk batman tütün bi'l-a tesmiye-i semen i'tâ ve tarih-i sened-i mezkûrda dahî (27) henüz tanzîm ve temhîr etmeksizin bi'l-a tesmiye-i semen bir re's karasığır öküzü (28) ve bir re's karasığır dövesi bundan ahz idüb tesmiye semen etmeksizin (29) vefât eyledi.

Tütünlere ve hayvanlara tesmiye-i semen idenler eyelerek mahzûben icrâya (30) edülsün bâkî her ne kalır ise ibkâ ederim deyu def-i makamında ibrâ (31) eylediği iddi'âsı tarih-i sened-i mezkûrden ve deyn-i mezkûresini ikrârdan (32) mukaddem olmağın şerrân iltifâta şayân olmamakla alâ mucîbi ikrârihi (33) meblağ-ı mezkûr dört yüz mecdiyeyi müteveffâ-yı merkûm Hasan Efendi'nin terekesine (34) idhâl olunmak üzere vekîl ve say'-ı mezbûr eytâm müdürü Süleyman Efendi'ye (35) edâ-i teslîme merkûm Mehmet Ali Ağa'ya tenbîh olunduğu tescîl ve i'lâm olundu. (36) Tahrîren fi'l- yevmü's- sani aşar min şehri Saferi'l -Hayr lisene hamse aşara ve selâsi mie ve elf.

Sahife-9, Hüküm 1: Bahrisiyah boğazı topçu alayı efradından olup, vefat eden Uluçayır Karyesinden Hüsnü oğlu Hasan'ın mirasçılarının belirlendiği kayıt

(1) Numara (2) 476

(3) Bahri siyah boğazı topçu alayı efrâdından ve Trabzon vilâyeti celilesinin (4) Canik sancağı merkezi olan medîne-i Samsun'a tâbi' Kayı nahiyesinin (5) Uluçayır Karyesinden Hüsnü oğlu Hasan bin Halil hizmet-i (6) askeriyesini ifâ etmekte iken bundan akdem vefât idüb (7) verâset-i mezkûr Uluçayır Karyesinde sâkin babası Halil (8) ile validesi Dudu bint-i Mustafa ve zevcesi Fatıma bint-i Mehmed'e münhasıra (9) olduğuna muhızır-ı hasm cah dede bi'l- muvâcehe karye-i mezbûreden İshak bin (10) Hasan ve Onbaşıoğlu Halil bin Mehmet şehâdet idüb şahdan (11) merkûman ale'l-usûl karyesi muhtar ve meclis ihtiyarı Alemdaroğlu (12) Şükrü ve Hacı İsmail oğlu Ahmed nâm müzekkîlerden alenen lede't-tezkiye adl (13) ve makbûlu's-şehâde idükleri ihbâr olunmağın mucibiyle sebût (14) verâsetlerine hükm olunduğu tescîl ve i'lâm olundu. Tahrîren fi'l yevmü's (15) sami aşar min şehri Saferi'l-Hayr sene hamse selâsi ve mie elf.

Sahife-9, Hüküm 2: Vefat eden Amasyalı oğlu Ligonbedi'nin alacağı için mirasçılarının Kirkor oğlu İstados'a dava açması

(1) Numara (2) 477

(3) Trabzon vilâyeti dâhilinde Canik sancağı merkezi olan medîne-i Samsun'un (4) Enderiye Karyesinde sâkin iken fevt olan tebe'a-i Devlet-i Aliyye'den Amasyalı oğlu

(5) Ligonbedi veledi Nikola'nın verâset-i zevce-i metrûkesi Naziko bint-i Sîmyon ile kebir oğulları(6) Baraklive sagîr oğulları Nikola ve Sokrat ve Kiryako ve sağîre kızı Mariye vekîlleri (7) münhasıra olduğu bade't-tahlîfe şer'î sığâr merkûmunun tesviye-i umûrlarına kîbel-i şer'den

Sahife 10

(8) vasî ta'yîn olınan eytâm müdürî Süleyman Efendi bin Arif meclis-i şer'î şer'îf-i (9) enverde karye-i mezbûreden ve tebe'a-i devlet müşârün ileyhâdan Kirkor oğlu İstados (10) veledi Kirkor muvâcehesinde üzerine da'vâ ve takrîr kelam ederek merkûm İstados (11) vasî olduğu sigâr merkûmun babası...müteveffâ-yı merkûmun hâli (12) hâyatında malından ve yedinden bana yüz doksan dört kuruş ahz ve istikrâz (13) ve umûruna sarfla istihlâk idüb meblağ-ı mezkûrun kable'l-ahz (14) ve'l- istifâ mukim Ligonbedi vefat etmekle meblağ-ı mezkûrdan verese-i(15) kibâr merkûm ile vasîsi olduğum sigâr-ı mezbûreden mevrûs olmakla meblağ-ı (16) mezkûrun i'tâsı merkûm İstados'a tenbîh olunması matlubumdur deyu (17) bi'l-vesâye da'vâ iddikde merkûm İstados cevabında müdde'î-i vasî-i merkûmun (18) müdde'âsını bi'temaha tâbi'kan ikrâr idüb lakin merkûm Ligonbedi vefatından (19) sonra Çarşamba tüccarından Sarraf oğlu Heci Yaniyi müteveffâ-yı merkûmdan alacağım (20) ve irâde diyerek ahalisine müsâferetle müteveffâ-yı merkûmun bende olan alacağı (21) merkûm Heci Yani'ye mahsûp ve takası mal olundu ol dahî meblağ-ı mezkûr (22) bin yüz doksan dört kuruş kendi nâmına benim yedimden sened almıştır ve hâlâ (23) meblağ-ı mezkûru benden talep etmektedir sened-i mezkûr sarfla Heci Yani'den (24) iştirâ' olunmadıkça meblağ-ı mezkûru müteveffâ-yı merkûmun dört sene virememe deyu (25) def-i makamında ibrâ eylediği i'lâm-ı meşrû'a ve iltifâta şâyân olduğu (26) müdde'â aleyh merkûm İstados'a taksîm olunup alâ mucib-i ikrâr ilzâm olduğundan (27) meblağ-ı mezkûr müteveffâ-yı merkûm Ligonbedi'nin verese-i ... i'tâ ve teslîme (28) tenbîh olunduğu tescîl ve i'lâm olundu. 20 Safer 1315.

Sahife-10, Hüküm 1: Fatıma Hâtun'un boşandığı eski eşi Ahmed Ağa'ya açmış olduğu mihr-i mü'eccel davası

(1) Numara (2) 478

(3) Trabzon vilâyeti dâhilinde Canik sancağı merkezi olan medîne-i Samsun'un (4) Kale mahallesinde sandıkçı Ahmed Usta zevcesi Hâtuncak Hevace nâm Hâtunun (5)

menzîlinde müstecir sakın zât-ı ta'rif şer'î ile mu'arrefe Çerkes Fatıma Hânım (6) binti Canbulat meclis-i şer'î şer'îf-i enverde zevci sabîk asâkir-i şahâne (7) Dördüncü Kolordu Hümayuna mensup Samsun kalesi taburu Hüsnü Ahmed (8) Rıfât Ağa bin Mehmet Emin muvâcehesinde kale merkez mülâzımı (9) Süleyman Efendi hazır olduğu halde üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm (10) idüb merkûm Ahmed ile on dört seneden beynimizde nikâh(11) kâim olup müddet-i mezkûre zarfında iki defa beni tatlık ve yine (12) tezvîc idip bir hafta mukaddem dahî beni talak-ı selâse ile tatlık etmekle zimmetinde (13) mukarrerem ve ma'kûd-ı aliye üç yüz bir kuruş mihr-i mü'eccel müsemma hakkım ile (14) nafaka-i iddet muâyenem için dahî üç yüz kuruş ve tophâne mahkeme-i şer'îyesinden (15) mâ adâ bin üç yüz altı senesi tarihli i'lâm-ı şer'î de muharrer (16) meblağdan mütebâkî bin yüz kuruşunu cem'ân iki bin yedi yüz bir kuruş (17) alacağım hakkım olmakla meblağ-ı mezkûrun bana i'tâyâ merkûm Ahmed Ağa'ya (18) tenbîh olunması matlûbumdur deyu isbât eyledi da'vâsını merkûm Ahmed Ağa

Sahife 11

(19) bitememiha tabıkân ve kâtîyen ikrâr ve itirâf etmeğin 'alâ mucîbi ikrârîhi meblağ-ı(20) mecmû'-ı mezkûr iki bin yedi yüz kuruş mezbûre Fatıma Hâtun'a edâ ve teslîme (21) merkûm Ahmed Ağa iltîzam olunduğu tescîl ve i'lâm olundu tahrîren fi'l yevmi's -sâlis (22) ve'l -ışrîn min şehri Saferi'l -Hayr sene hamse aşara ve selâsi ve mie ve elf.

Sahife-11, Hüküm 1: Zabıta süvari yüzbaşısı olan Şemseddin Efendi'nin Ünye Kazâsının Kaladere mahallesinde ev ve bahçenin satışı için zabıta Ahmed bin Memiş'i vekîl tayin etmesi

(1) Numara (2) 479

(3) Trabzon vilâyeti dâhilinde Canik sancağı merkezi olan medîne-i Samsun'un (4) zabıta süvari yüzbaşısı olup zât-ı cerîde-i mahsûsesinde muharrerü'l-esâmi-i (5) müslimîn tâ'rifleriyle mu'arref olan Şemseddin Efendi ibn Hacı Mehmet (6) medîne-i mezkûre bidâyet mahkemesine mahsus odada ma'kûd meclis-i şer'îmizde (7) Samsun zabı'tân-ı beyânda neferattan Karahisarlı Ahmed bin Memiş muhızırda takrîr-i (8)kelâm tâbirü'l- ani'l-merâm idüb medîne-i mezkûr mülhak Ünye Kazâsının (9) Kal'adere mahallesinde vâkî' bir tarafı Kahraman Ağazâde Rahman

Efendi ve bir (10) tarafı ve iç oğlu müteveffâ Hasan Yazıcı bahçesi ve bir tarafı Hasan Ağa zevcesi (11)Naile bahçesi ve bir tarafı Musa Ağazâde Mümtar ve Tahsin Efendi'nin(12) bahçesi ve yol ile mahdûd tabakat-ı selâse üzerine mebnî on odayı(13) müşmel bir bab mülk-i menzîl bahçesi mahalinde memur huzurunda talib (14) bedel-i misliyle bey' ve ferâğ ve takrîr ile ve sened-i resmîyesini i'tâyâ ve semenini ahz-ü (15) kabza ve makbûzunu bana irsâl ve isâle ve'l-hâsıl husûs-ı mezkûrun(16) mütevaffık olduğu umûrun küllüsüne tarafımdan merkûm Zabîta Ahmet bin (17) Memiş vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîhe-i şer'î ile vekîl nasb ve ta'yîn (18) eyledim didikde oldahî vekâlet-i merkûmeyi kabul ve hizmet-i lâzîmesini (19) kemâ yenbağî edâyâ ta'ahhüt ve iltîzam etmeğin mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu. (20) tahrîren fi'l yevmi's- sami vel ısrîn min şehri Saferi'l -Hayr lisene hamse aşara ve selâsi mie ve elf.

Sahife-11, Hüküm 2: Pazar mahallesinde Memiş Efendi kerimesi Zeynep Hâtun elindeki mülkün satışını içeren dava kaydı.

(1) Numara (2) 480

(3)Trabzon vilâyeti dâhilinde Canık sancağı merkezi olan medîne-i Samsun'un (4) Pazar mahallesinde sâkine zât-ı ta'rif-i şer'î ile mu'arrefe Memiş Efendi kerimesi (5)Zeynep Hâtun binti Memiş tarafından ber-vech-i âti itiraz ale'l- hüküm da'vâsında (6) vekil-i müseccel-i şer'îsi Salih Efendi bin Ali Rıza meclis-i şer'î şer'îf-i enverde (7) mahalle-i mezbûrede sâkin Teke Seyyid oğlu Hakkı bin Seyid Mehmed tarafından husûs-ı (8) âtîde vekîl-i müseccel-i şer'îsi Hafız Naim Efendi bin Mustafa Efendi muvâcehesinde (9) üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb müvekkilim mezbûre Zeynep Hâtun (10) ile merkûm Hakkı siyânelerinde mukaddem kısmen ve cahilen ve kısme gıyâben icrâ (11) olunan mahkeme neticesinde müvekkilim mezbûre Zeynep Hâtun aleyhine (12) sadır olan bin üç yüz on dört senesi Şevval'ının (13) onuncu günü tarihle müverrih dört yüz kırk adetli i'lâm-ı şer'î

Sahife-12

(14) bin üç yüz on beş senesi Muharrem'inin dokuzuncu gününe tarafına (15) tebliğ etmekle hükmüne adem-i kanaatinden naşı kardeşi üçüncü gün itiraz (16) ale'l- hüküm eylediğimden ber- vech-i âti hükmü i'lâm-ı mezkûre itiraz eylerim, (17) şöyle ki i'lâm-ı mübrez mezkûrede muharrer olduğu üzre malumu'l-hudud (18) ve'l-

cîrân iki bab menzîl merkûm Hakkı'nın babası Seyit Mehmed'in mülkü (19) olup merkûm Seyit Mehmet hâl-i hâyatında bundan on iki sene mukaddem(20) Pir oğlu olup nâm kimesneye bedel-i ma'lum mukâbelesinde mezkûr iki (21) bab-ı menzîli bey' ve teslîm eylediğinden ol dahî iştirân ve temelluk ve teslîm(22) ile bir sene tasarruf eyledikten sonra merkûm Eyyüb müvekkilimin ol tarihte (23) zevci bulunan Teke Seyit oğlu Mustafa semen mukâbelesinde bey' ve temlîk olunan(24) ve teslîm eylediğinde merkûm Mustafa dahî iştirâ' ve temelluk ile ol vefat (25) mutasarrıf olup merkûm Mustafa vefat eylediğinde müvekkilim mezbûrenin (26) müteveffâ-yı merkûm Mustafa zimmetinde mahkemeye alacağı olan meblağ-ı mukâbelesinde (27) mezkûr iki bâb menzîl bağ marifet icrâ bi'l- müzâyede müvekkilim mezbûre (28) Zeynep Hâtun uhdesinde takrîren benimle bey' ve şer'a muamelesi icrâ (29) olunarak yedime tapu senedi vermiş ol vechle şer'an mülkü bulunmuş (30) ve bu cihetleri isbât için mukaddem müvekkilim mezbûreye mehil verilmiş (31) ise de esbâb-ı makbuleden naşı gelüp ikâme-i şuhud edememiş (32) olduğundan ikâme-i beyyînenen izhâr âcz add ile aleyhte hüküm verilmiş (33) ise de şimdi isbât müdde'a edeceğinden ikâme-i şuhud için (34) birgün ta'yîn ile mehil i'tâsını talep iderim deyu da'vâ iddikde (35) mu'tarraz aleyh Hakkı vekîl-i merkûm Naim Efendi cevabında mezbûre Zeynep (36) Hâtunun sabîk vekîli Begos muvâcehesiyle ve cahlen icrâ kılınan (37) mahkemede üç defa cahlen ikâme-i şuhud için mehil verilmiş ise de (38) ta'yîn olunan günlerde ikâme-i beyyînenen izhâr âciz idüb müvekkilim (39) Hakkı'nın tahlîki esnasında hazır bulundukları için dahî keze mezbûrede (40) Zeynep ve vekîli Begos Efendi'ye ihbârname irsâl ve tebliğ (41) olunduğu halde yine gelmediklerinden bunların gıyabında müvekkilim Hakkı'nın emrinde (42) tahlîfe icrâ olunmuştur şu (41) halde tekrar şahit ikâmesi için (43) mehil talebine hakkı yoktur didikde i'lâm-ı gıyabının zaptına müracaat ve (44) tedkîk olundukta mezbûre Zeynep Hâtun evvelâ üç defa da'vâ yine (45) bir defa da ihbârname irsâl ve tebliğ olundukda mahkemeye gelmiş (46) ta'yîni için istimhâl edip muahheren Begos Efendi'yi (47) vekîl ta'yîn ederek mahkemeye devam olunmuş vekîl-i merkûm Begos (48) Efendi dahî şer'an def'ilerini isbât için bin üç yüz on (49) dört senesi Şubat-ı Şer'îfinin on dokuzuncu ve yirmi altısı (50) ve Ramazan-ı Şer'îfin üçüncü günleri ikâme-i şuhud etmek (51) için istimhâl etmiş ve olvechle de ıshâl olunmuş ise de

Sahife-13

(52) ta'yîn olunan günlerde ikâme-i şuhud edememiş olmağla dördüncü defa (53) olarak Ramazan-ı Şer'îfin on ikinci günü mahkeme-i şer'îyede hazır (54) bulunmaları için asli mezbûre Zeynep Hâtun ile vekîli Begos Efendi'ye (55) ihbârname irsâl ve tebliğ olduğu halde ne kendüsü ve ne vekîli (56) davet-i mezkûreye icabet etmemiş oldukları ve bunun üzerine (57) müdde'î-i Hakkı'ya usûlen gıyâben yemin verilerek vekîl-i musahhar muvacehesiyle (58) hükm olunduğu anlaşılmış şu halde evvelki imtinalara mukabi'l- şimdi (59) tekrar ikâme-i beyyine için mehil talebi şayân iltifât olmadığından (60) hükm-i evvelin tehfizi iktizâ eylediği tescîl ve i'lâm olundu Tahrîren Fi'l-yevmi'l(61) hâdî min şehri Safer lisene hamse aşara ve selâsi mie ve elf.

Sahife-13, Hüküm 1:Çorum mahallâtından Kubbeli mahallesi ahâlisinden iken vefat eden İstanbulluoğlu Hacı İbrahim'in terekesinden kalan malların satışı için varislerinin Mahmut Fevzi Efendi'yi vekîl tayin etmesi

(1) Numara (2) 482

(3) Trabzon vilâyeti dâhilinde Canik sancağı merkezi olan medîne-i Samsun orman (4) başkâtibi bulunan Çorumlu Şükrü Efendi bin İzzet bin İbrahim medîne-i (5) mezkûre bidâyet mahkemesine mahsus odada ma'kûd ve meclis şer'îmizde takrîr-i (6) kelâm ve tâ'bîri ani'l-merâm edip işbu ibrâz ve meclis-i şer'î irâ'ye eylediğim (7) bin üç yüz on dört senesi Ramazan-ı Şer'îfin on beşinci günü (8) tarihle müverrih ve merkez livâ olan medîne-i Çorum nâibi Zileli Ahmet (9) Hamdi Efendizâde Mehmet Bahattin Efendi imzâsıyla memzu ve hatemiyle mahtum... (10) olduğu gibi zuhri dahî medîne-i mezkûre bidâyet mahkemesi azaları (11) tarafından menhure musaddik ve elli sekiz numero ile murakim vekâlet-i(12) hücce-i nâtık olduğu mezkûr Çorum mahallâtından kubbeli mahallesi ahâlisinden (13) iken vefat eden İstanbulluoğlu Hacı İbrahim bin Abdullah'ın (14) verâset-i sulbî kebîr oğlu Hacı Mehmet ile sulbiye-i kebîre kızı Emine'ye münhasıra kable'l (15) kısma ibn mezbûre Hacı Mehmet dahî vefat idüb verâseti ancak Kebir(16) oğlu Ahmed'e münhasıra olmağın merkûm Ahmet müteveffâ-yı evvel merhum Hacı (17) İbrahim'in terekesinden mahalle-i mezbûrede vâki' malumu'l- hudut (18) ve'l -cîrân fevkâni ve tahtânî üç oda ve bir miktar avlu vesaire (19) müştemel bir bâb-ı menzîlden bi'hükmi'l- ferâ'iz münasefe ... hisse-i şa'îya malumunda (20) zımmiyet bulunanlardan ait olduğu mahkemede talep ve da'vâ ile (21) müdde'î-i ve müdde'a aleyh muhteris ve mu'tarız-ı aliyye müstednif-i aliyye ve (22) mümeyyiz-i aliyye sıfatlarıyla muhakeme ve murafaaya

ikâme-i şuhud ve istimâ'a(23) ve sulh ve ibrâya ve münezzel-i mezkûrede bulunan hissesini mahsus (24) huzurunda âhire bey' ve ferağ ile ahz semene ve husus-ı mezkûrun (25) mütevakıf olduğu umûrun küllüsüne tevkîyle me'zûn olmak(26) üzere beni vekîl nasb ve ta'yîn eylediğinde ben dahî vekâlet-i(27) merkûmesini kabul ve hizmet-i lâzîmesini ifâya ta'ahhüt etmişim

Sahife-14

(28) me'zûniyeti mezkûreme binaen merkûm Ahmet'ten ahz ve kabul etmiş olduğum (29) vekâlet-i meşrûheme vech ile icrây-ı vekâlete ben dahî tarafımdan medîne-i Çorum (30) mukim da'vâ vekîllerinden Kırımîzâde Mahmut Fevzi Efendi'yi olvechle bi'l-cümle (31) mahkeme-i Devlet-i Aliyyede ve aleyhimde vukû' bulmuş ve bulacak da'vâda mahkeme-i (32) şer'îye ve nizâmiye ve ticâriye ve cezâiyede müdde'î-i ve müdde'a aleyh ve şahs-ı sâlis (33) sıfatlarıyla bidâyeten ve i'âdeten ve istînâfen ve i'tirâzen ve temyîzen muhakeme ve muraafaya (34) ikâme-i şuhud ve istimâ'a tahlîfe ve tehâlûfe ve sulh ve ibrâya ve mümeyyiz ve ehl-i (35) hibrâ nasb ve ta'yîn ve azle ve i'lâm ve evrâk da'vâyı icrâya (36) vaz'a ve tehfîz ahkâma ve hacz ve vaz'a ve fekk tarafımdan mûmâ-ileyh Mahmut Fevzi (37) Efendi'yi kabûlüne mevkûfe vekîl nasb ve ta'yîn eyledim didikde mâ vâka'a(38) bi't-taleb ketblundu. Tahrîren Fi'l-yevmi's-sâlis vel ısrîn min şehri (39) Saferi'l - Hayr lisene hamse aşara ve selâsi mie ve elf.

Sahife-14, Hüküm 1: Kılıçdede mahallesinde vefat eden Tokadi muhacirlerinden Şer'îf bin Osman'ın verâset i olduğunu Abdulgaffar bin Ali'nin iddia etmesi ile ilgili ilam

(1) Numara (2) 483

(3) Trabzon vilâyeti dâhilinde Canik sancağı merkezi olan medîne-i Samsun'un (4) Kılıçdede mahallesinde sâkin iken bundan akdem vefat eden Tokadi (5) muhacirlerinden Şer'îf bin Osman'ın verâseti olduğunu iddi'â eden medîne-i (6) mezbûrun Pazar mahallesinde sâkin muhacirin-ı merkûmeden Abdulgaffar bin(7) Ali meclis-i şer'î şer'îf-i enverde müteveffâ-yı merkûmun terekesinden bir bâb (8) menzile vaz'-ı yedi mütehakkik olan sancağ-ı mezkûr defter-i hâkânî memuru (9) İzzetlü el-hac Ahmed Zarifi Efendi bin Mustafa muvâcehesinde üzerine da'vâ (10) ve takrîr-i kelâm idüb benim babam Ali ile müteveffâ-yı merkûm Şer'îfin (11)

validesi Nazlı Hâtun'un babası Hüseyin li-ebeveyn karındaşlar (12) olup babalarının ismi Abdullah ve dedelerinin ismi Abdurrahman (13) ve maskat-ı re'sleri Kırım ülkesinde ber Danki kasabasıdır olvechle ben (14) müteveffâ-yı merkûmun zevi'l-erhâm cihetinden verâseti ciheti olmamla bana mevrûs (15) olan müteveffâ-yı merkûmun mezkûr Kılıçdede mahallesinde vâki' iki tarafı (16) tarik ve bir tarafı ezgazi ve bir tarafı taranda kable Kostaki ile mahdûd tahtânî (17) kerpiçten ma'mul iki oda ve bir matbah-ı hâvî menzil-i müştemel avluya memur (18) mûmâ-ileyh fuzûlî ve bi-gayrı hak vaz'iyet ider olmakla kefi yedine kibel-i (19) şer' den tenbîh olunması matlûbumdur deyu da'vâ iddikde memur mûmâ-(20) ileyh cevabında müdde'î-i merkum Abdulgaffar müteveffâ-yı merkûm Şer'îfin (21) verâseti olduğu malumum olmakla menzil-i mezkûr-ı mahlûl ve cânib-i (22) defter-i hâkâniye ait olmak üzere vaz'iyet ederim deyu müdde'î-i(23) merkûmun ber- vech-i meşrûh verâset iddi'âsını inkâr idecek (24) müdde'î-i merkûm Abdulgaffar'dan müdde'âsına muvaffik beyyine talep (25) olundukta mezkûr Kılıçdede mahallesinden Timur Hoca bin Hacı (26) Abdulkadir ve Yahya Çavuş niyaz nâm kimesneler meclis-i şer'î hâzırân (27) olup isre'l-istişhâd ve fi'l-hakîka müdde'î-i merkum Abdulgaffar'ın

Sahife-15

(28) babası ile mütevaffâ-yı merkum Şer'îfin validesi Nazlı Hâtunun (29) babası Hüseyin li-ebeveyn er-karındaşları olup babalarının ismi Abdullah (30) ve dedelerinin ismi Abdurrahman ve maskat re'sleri mezkûr ber Danki (31) kasabasıdır olvechle müdde'î-i merkum Abdulgaffar müteveffâ-yı merkûm Şer'îfin (32) zevi'l-i erham cihetten verâsetidir bundan başka verâseti ve terekesi müstehak (33) âher kimesnesi olmadığı malumumuz değildir binâenaleyh me'mur mûmâ-ileyh(34) yevm-i vaz'-ı yed olduğu menzil-i mezkûr müdde'î-i merkum Abdulgaffar'ın (35) ber-vech-i meşru irsen malıdır biz bu husûsa bu vech üzere şahidiz (36) şehâdet ederiz deyu edâ-i şehâdet-i şer'îye etmeleriyle mensup (37) oldukları mezkûr Kılıçdede mahallesi imamı Mehmet Efendi bin Mustafa (38) ve muhtarı Abdullah bin Abdüsselam ve meclis ihtiyarı Abdülhakim bin Abdullah (39) nâm müzekkîlerden bâ varâka-i mestûre evvelâ sırren ve ba'dehû alenen lede't-tezkiye (40) adl ve makbûlu's-şehâde idükleri ihbâr olunmağın mucibiyle (41) merkûm Abdulgaffar'ın verâsetine bade'l- hükm-i menzil-i mahdûd-ı mezkûrdan (42) kefi yedine memur mûmâ-ileyh Hacı Zarifi Efendi'ye tenbîh olunduğu (43) tescîl ve

i'lâm olundu tahrîren Fi'l-yevmi'l-hâmis min şehri Saferi'l -Hayr (44) lisene hamse aşara ve selâsi mie ve elf.

Sahife-15, Hüküm 1: Çerakeseden müteveffâ Hacı İsmail nâm kimesnenin çocuklarının babalarından kalan ve eytâm sandığında mevcut olan meblâğı almak için rüş-i ispat davası

(1) Numara (2) 484

(3) Trabzon vilâyeti dâhilinde Canik sancağı merkezi olan medîne-i Samsun'un (4) Kapıbağı Karyesinden ve muhacirin-i Çerâkiseden müteveffâ Hacı İsmail nâm diğer Tahzun (5) zevcesi Sedise binti İbrahim'in sulbi oğlu ber- vech-i âti âkil (6) ve bâliğı ve raşit ve rüştü bülûğa munkasem olduğu iddi'â eden Mahmud ibn(7) merkûm Tahzun meclis-i şer'îmizde validesi müteveffâ-yı mezbûrenin malına hasb (8) vazîfe vaz'yedi mütehakkik olan eytâm müdürü Süleyman Efendi bin Arif (9) muvâcehesinde üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb validem müteveffâ-yı (10) mezbûrenin vefâtında ben ve biraderim Yusuf sağır bulunmamızla müteveffâ-yı (11) mezbûreden mevrûs akçemiz ve asliyemiz bulunan amicem müteveffâ Hacı Bey (12) ma'rifetiyle eytâm sandığına vaz' ve teslîm olunup elhaline eytâm sandığında (13) murâcehede bulunmağla ve biraderim Yusuf vefat idüb verâseti ancak (14) bana münhasıra olup ben dahî el yevm yirmi yaşımı mütecaviz âkil ve baliğ (15) ve raşit ve kendi umûr ve husûsumu ru'yete muktedir ve i'ânet-i vasîiden (16) müstağni olmamakla eytâm sandığında mevcut olan meblağ-ı mezkûru bana teslîme (17) kibel-i şer'den mûmâ-ileyh Süleyman Efendiye tenbîh olunması matlûbumdur deyu(18) da'vâ iddikde müdür mûmâ-ileyh cevabında müdde'î-i merkûm Mahmut ve Yusuf'un (19) eytâm sandığında olan akçesine vaz'-ı yedini ikrârı mâ adâ işret verâset (20) müdde'asını inkâr edecek müdde'î-i merkum Mahmut'tan müdde'âsına muvâfık yine (21) talep olundukta karye-i mezbûreden Musa oğlu Hacı İsmail bin(22) Musa ve Sarı Mustafa oğlu İbrahim bin Sarı Mustafa huzur-u şer'

Sahife-16

(23) hâzrân olup isre'l-istişhâd ve fi'l-hakîka işbu müdde'î-i Mahmud el yevm âkil (24) ve baliğ ve sini yirmi bir yaşına vasıl olup bi'n-nefs umûrunu tesviyeye (25) muktedir ve i'ânet-i vasîiden müstağnidir ve karındaşı müteveffâ Yusuf'un dahî hasren (26) verâsetidir biz bu husûsa bu vech üzere şahidiz şehâdet ederiz deyu edâ-i

(27) şehâdet şer'îye etmeleriyle mensup oldukları Karyesi imamı Osman Efendi (28) ve muhtarı... ve meclis azaları Hüseyin nâm müzekkilerden bâ varâka-i mestûre evvelâ(29) sırren ve ba'dehû alenen lede't-tezkiye adl ve makbûlu'-ş-şehâde idükleri ihbâr (30) olunmağın mucibimce bade'l- hükm ve'l-tenbih mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l- yevm (31) râbi'i vel ısrîn min şehri Safer lisene hamse aşara ve selâsi mie ve elf.

Sahife-16, Hüküm 1: Samsun'un Kamlos Karyesinde sâkin iken bundan akdem vefat eden Mollacı oğlu Hasan'ın, Anastas oğlu Yorgi'ye iki bin yediyüz guruş borcunun ödenmesi için oğlu Hasan'a yapılan tenbih ilamı

(1) Numara (2) 485

(3) Trabzon vilâyeti dâhilinde Canik sancağı merkezi olan medîne-i Samsun'un Kamlos (4) Karyesinde sâkin iken bundan akdem vefat eden Mollacı oğlu Hasan bin Mehmed'in (5) veraseti zevce-i menkûhe-i metrûkesi Dudu binti Hasan ve sulbî kebîr oğlu Osman ve asâkir-i (6) şahânedede bulunan sulbî kebîr oğlu Hasan ve sulbîye-i kebîre kızı Mevlûde'ye münhasıra olduğu (7) bade't- tahakkuku'-ş- şer'î müteveffâ-yı merkûmun dâ'îlerinden medîne-i mezbûrun Kadı Karyesinden (8) ve Tebe'a-ı Devlet-i Aliyye'den Anastas oğlu Yorgi veledi Anastas meclis-i şer'î şer'îf-i(9) enverde ibn-i kebir merkûm Osman muvâcehesinde üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb(10) müteveffâ-yı merkûm Hasan hâl-i hâyatında ve kemâl-i akl ve sıhhâtünde ve bin üç yüz sekiz (11) senesi Mayıs'ında malımdan ve yedimden iki bin yedi yüz kuruş ahz ve ikrâz ve (12) umûruna sarfla istihlâk idüb meblağ-ı mezkûr bana vâcibü'l -edâ (13) ve lâzım-ül kazâ deyni ve borcu olduğunu dahî tarih-i mezkûrde ikrâr ve itirâf (14) ederek işbu ibrâz eylediğim bin üç yüz sekiz senesi Mayıs'ının (15) yedinci günü tarihli müverrih ve müteveffâ-yı merkûm Hasan'ın mühriyle memhûr bir kıt'a (16) senedi i'tâ idüb, muahharen ba' defter tevârih-i tehâlûfe de malımdan ve yedimden (17) üç yüz elli kuruş karzen ahz-ü kabz idüb işbu meblâğın mezkûrunu (18) kable'l - edâ ve'l- ifâ vefat etmekle tereke-i vafiyesinden olmak üzere bana (19) i'tâyâ ibn kebir merkûm Osman'a tenbîh olunması matlûbumdur deyu da'vâ (20) iddikde ibn kebir merkûm Osman cevabında babam müteveffâ-yı merkûmun ciheteyn (21) mezkûriyetinden ol miktar deyni olduğunu malumum değildir deyu idecek (22) müdde'î-i merkûmdan müdde'âsına

muvafık beyyine talep olundukta mezkûr Kamlos(23) Karyesinden Mollacioğlu Şaban Ahmet bin İsmail ve Mollacioğlu Halil (24) Mehmet huzur-u şer'î hâzrân olup isre'l-istişhâd ve fi'l-hakîka müteveffâ-yı merkûm (25) Hasan hâl-i hâyatında bundan beş sene mukaddem yani bin üç yüz sekiz (26) senesi Mayıs'ının yedinci günü huzurumuzda müdde'î-i Anastas oğlu Yorgi'ye (27) cihet-i farzdan iki bin yedi yüz kuruş vâcib-ül edâ ve lâzım-ül kazâ (28) deyni olduğunu ikrâr ve itirâf ederek işbu mübrez sened-i mührüyle (29) temhîr idüb bizleri dahî işhâd idüb merkûm Yorgi'ye i'tâ eyledi.

Sahife-17

(30)biz bu husûsa bu veche üzere şahidiz şehâdet ederiz deyu edâ-ı (31) şehâdet şer'îyye etmeleriyle müdde'î-i merkûm Yorki ziyade müddeası olan(32) üç yüz elli guruşa eytâm-ı beyyînenen izhâr âciz etmekle şahidan (33) merkûman mensup oldukları Kamlos Karyesi imamı Hacı oğlu İbrahim (34) Efendi ve muhtarı Çamur Ali oğlu Şer'îf ve meclis ihtiyar azaları (35)Osman ve Mustafa ve Yakup nâm müzekkiyunlardan bâ-varaka-i mesture evvelâ sırren(36)ve ba'dehû alenen lede't-tezkiye adl ve makbûlu's-şehâde idükleri ihbâr (37)olunmağın bade't-tahlîfe mucibiyle müteveffâ-yı merkûmun tereke-i vafîyesinden(38) olmak üzere meblağ-ı mezkûr iki bin yediyüz gurusunun müdde'î-i merkûm (39) Yorki' ye teslîme ibn kebir merkûm Osman'a tenbîh olduğu tescîl ve i'lâm (40) olundu. Tahrîren fî'l – yevmi'l- râbi'î ve'l-ısrîn min şehri Safer lisene hamse(41) aşara ve selâsi mie ve elf.

Sahife-17, Hüküm 1: Efendimiz Hazretlerinin velâdet-i saadet bahşa risâlet penâhileriyle mukaddesi on ikinci Salı gecesi olduğu ile ilgili ilam,

(1) Numara (2) 486

(3) Ma'rûz-i dâ'ileridir ki

(4) Tarih-i hicret fahri kâinat aleyh ekmeli't-tahiyyat Efendimiz Hazretlerinin işbu bin (5) üç yüz on beş senesi Rebiülevvelinin gurrei Cuma gününde mu'teber olmakla (6) buhesap kevakib intisaptan bi'l-itibar kifle-i salar enbiyâ (7) mazhar esrar “subhânellezi esrâ” Efendimiz hazretlerinin velâdet-i (8) saadet bahşa risâlet penâhi leyle-i mukaddesi on (9) ikinci Salı gecesi olduğu mütehakkik olmağın leyle-i

mezkûrenin ber minvâl-i(10) ma'ruf i'lân ve iş'ağı iktizâ eylediği tescîl ve huzur-u âli hazret-i(11) mutasarrıflarına i'lâm olduğu el-emr li-men lehu'l-emr.

Sahife-17, Hüküm 2: Mustafa oğlu Mehmet Ali bin Mustafa'nın satın aldığı kısırağı kaybetmesi üzerine Molla Süleyman oğlu Mustafa 'da atın kendi atı olduğunu mahkemede ıspatlayamaması ile ilgili ilam

(1) Numara (2) 487

(3) Kastâmonu vilâyeti celilesi dâhilinde Bolu sancağının Karaçayır Karyesinden (4) ve ekrâd taifesinden... nişin Mustafa oğlu Mehmet Ali bin Mustafa meclis-i şer'î şer'îf-i (5) enverde Trabzon vilâyeti celilesi dâhilinde medîne-i Samsun'un Dereköy (6) Karyesinden Molla Süleyman oğlu Mustafa bin Molla Süleyman muvâcehesinde üzerine (7) da'vâ ve takrîr-i kelâm eder ki toni kır boynuzunun üzeri iktimali ve kamçı tarafı (8) kasaç damgalı bend tarafı çubuk tâmgâ ile tâmgalı beş yaşında bir ra's (9) kısırağı işbu ibrâz eylediğim bir kıta ihtisâp tezkeresi mucibimce medîne-i mezbûre (10) mülhak Terme Kazâsının Esat Saib Karyesinde ve muhacırın-i Çerâkiseden(11) Gödekoğlu İshak'tan bir re's yağız mağ netaç kısırağımla bir adet sehim mecidiye (12) mukabi'lesinde mübâdele ve şer'aye malım olan netac kısırağı mezkûru (13) müdde'a aleyh merkûm Mustafa medîne-i Samsun'un istintâk dairesine (14) mürâacat idüb daire-i mezkûreden yedime bir kı'tâ ilm ve hayr vererek (15) kısırağı mevsûfe mezkûre-i merkûm Mustafa'ya teslîm eylediler yine de ilm(16) ve hayr mucibince Terme hükûmetine mürâacat etmiş isem de i'lâm-ı şerî

Sahife-18

(17) olmadıkça da'vâya selahiyetim olamayacağını beyân eylediler şu halde hayvan (18) mezkûrun bana teslîmi yahut yedime bir kıta i'lâm verilmesini talep iderim deyu (19) da'vâ iddikde müdde'â aleyh merkûm Mustafa cevabında işbu hayvan (20) mezkûr benim netâcen malımdır bundan üç buçuk sene mukaddem zayı' eyledim tahri etmekte (21) iken müdde'î-i merkum yedinde bulmaya olvechle malımdır aldım deyu def-i da'vâ (22) iddikde müdde'â aleyh merkûm Mustafa'dan netâcen malı olduğunu def'i da'vâ iste (23) muvafık beyyine talep olundukta Dereköy'den Karagözoğlu Ahmet bin Hüseyin (24) ve Mahmud oğlu Dursun bin Mahmud nâm kimesneler huzur-u şer'î hâzırân olup (25) isre'l -istishâd işbu muâyene ve müşahade eylediğimiz toni kır boynuzu iktimali (26) ve kamçı tarafı kasaç tâmgalı ve

guyubiyetinden sonra sol tarafına vaz olunmuş(27) olunan Yorki tâmgalı beş yaşını ikmâl etmiş olan işbu kır kısarak (28) Molla Süleymanoğlu Mustafa'nın kendi malı olan kır kısrağından (29) netâcen malıdır biz bu husûsa bu vech üzere şahidiz şehâdet ederiz deyu (30) edâ-i şehâdet etmeleriyle mensup oldukları Dereköy Karyesi imamı (31) Osman Efendi ve meclis azaları Kuzuncuoğlu Halil ve Kel Ali oğlu Mustafa (32) nâm müzekkiler ba varaka-i mestûre evvelâ sırren ve ba'dehû alenen lede't-tezkiye adl(33) ve makbûlü's- şehâde idükleri ihbâr olunmağın ba'de't-tahlîf mucibimce hüküm-ü ilam (34) olundu tahrîren Fi'l-yevmi's-samis minşehr recebû'l- evvel lisene hamse aşara ve selâsi mie ve elf.

Sahife-18, Hüküm 1: Merkûm Heci Lazari'nin kızı Herakliye'ye olan on beş lira borcunun ödenmesine dair ilam

(1) Numara (2) 488

(3) Trabzon vilâyeti dâhilinde Canik sancağı merkezi olan medîne-i Samsun'un Rum (4) mahallesinde sâkin iken bundan fevt olan Tebe'a-ı Devlet-i Aliyye'nin Rum milleti (5) nisvânında Arsilan oğlu kızı Artinin suduruna sağîre kızı Herakliye (6) validesi müteveffâ-yı mezbûreden mevrûs olup li-ecli'l-idâne eytâm sandığına (7) vaz' olunan mübalağı istidâne etmiş olanlardan talep ve da'vâ-ı muhakeme(8) ve müraafasına ahz-ü kabzla eytâm sandığına vaz' kibel-i şer'den kendüsüne (9) izin verilen halen eytâm müdürü Süleyman Efendi bin Arif meclis-i (10) şer'î şer'îf-i enverde mahalle-i mezbûrede mütemekkin tebe'a-ı devlet-i müşârun ileyhâdan(11) sağîre-i mezbûrenin babası Topal oğlu Lazari veledi Yani muvâcehesinde(12) üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm eder ki işbu ibrâz eylediğim bin üç yüz (13) on iki senesi Rebeülevvelinin on üçüncü günü tarihli müverrih ve merkûm (14) Lazari'nin imzâsıyla mûmzâ ve selefim eytâm müdürü Mustafa Efendi tarafından (15) müdür bir kıta sened-i nâtik olduğu üzre merkûm Heci Lazari kızı (16) sağîre-i mezbûrenin malından bir sene mü'eccel olmak üzere dört bin (17) otuz iki kuruş ahz ve istidâne idüb sened-i mezkûru sandık mezkûru(18) i'tâ etmişken ve müddet-i mezkûre münkâfi olduğu halde hâlâ deyni (19) olan meblağ-ı mezkûru (20) sandık mezkûre i'tâ etmediğinden meblağ-ı mezkûru sandık mezkûre vaz' etmek bana i'tâyâ kibel-i şer'den merkûm Lazari'ye (21) tenbîh olunması muradımdır deyu da'vâ iddikde merkûm Heci Lazari cevabında (22) müdde'î-i müdür mûmâ-ileyhin müdde'asını

bi'temameha tâbi'yan ikrâr ve itirâf (23) idüb lakin kızım sağîre mezbûre akla ve baliğa ve rüşde ve el yevm sani

Sahife 19

(24) yirmi yaşına vasil olup hatta bundan bir sene mukaddem Ünyeli Mavridi (25) oğlu Yani'ye tezvîc olunup velimesini icrâsı esnasında kızım mezbûre (26) Herakliye bende alacağı olan meblağ-ı mezkûrun hesabını bi'l- ru'ye kırk adet (27) Osmanlı lirasına baliğ olmakla meblağ-ı mezkûr kırk adet Osmanlı lirasını benden (28) ahz-ü kabz ederek meblağ-ı mezkûrdan zimmetimi ibra'am ile ibrâ eylediğine(29) dair işbu ibrâz eylediğim bin üç yüz on bir senesi Kanun-i Evvelinin (30) birinci günü tarihli müverrih sened-i yedime i'tâ etmiştir binâenaleyh meblağ-ı(31) mezkûru usûl-ü hak sahibesi olan kızım mezbûre Herakliye aht etmekle (32) müdür mûmâ-ileyhin bana mu'arazadan mani talep iderüm deyu bade't-def ve'l- (33) nekar dafi merkûm Heci Lazari'den olan ber-vech-i muharrer âkil ve buluğ def'ine (34) muvâfık beynine talep olundukta mezkûr Rum mahallesinden ve tebe'a-ı müşârun ileyhâdan(35) Çıkrıkçıoğlu Benayod veledi Yani ve Irrepçi oğlu Kostanti veledi Yorki nâm kimesneler(36) meclis-i şer'î hâzırân olup isre'l-istişhâd ve fi'l-hakîka merkûm Lazari'nin (37) kızı olup zâtını ve şahsını bilür ve tanır olduğumuz Herakliye akle ve baliğe (38) ve reşide olup bi'n-nefs umûrunu tesviyeye muktedire ve zâti zevç ve (39) binti vasîden müstağni ve'l- yevm yirmi yaşını mütecavizdir biz bu husûsa bu vech (40) üzere şahidiz şehâdet ederiz deyu edâ-i şehâdet etmeleriyle mensup (41) oldukları mahalle-i mezbûre muhtarı İvan veledi Menail ve meclis ihtiyarı Kavkimiyus (42) Semiyun ve Çayırazoğlu İstefanaki nâm müzekkilerden bâ varaka-i mestûre evvelâ(43) sırren ve ba'dehû alenen lede't-tezkiye adl ve makbûlu' ş-şüheda idükleri ihbâr ve buluğ hükm (44) olunduktan sonra ibrat define muvâfık beynine talep olunmakla mahalle-i mezbûreden Gödek (45) oğlu Tufri veledi İlya ve HeciYani veledi Nikola nâm kimesneler dahî meclis-i şer'î (46) hâzırân olup isre'l-istişhâd ve fi'l-hakîka mezbûre Herakliye bundan bir sene (47) mukaddem velime cemaâtîne bir hafta karip müddette babası merkûm Lazari ile (48) eytâm sandığında mevzû' olup merkûm Lazari tarafından istidâne olunan(49) meblağın hesabını bar-ru'ye kırk adet Osmanlı lirasına ilağ idüb meblağ-ı (50) mezkûrun yirmi beş lirasını çihaz ve sayir mesarifine harç ve sarf (51) etmek için babası merkûm Heci Lazari'den ahz-ü kabz eylediğini (52) ikrâr idüb babası merkûm Lazari dahî kızı mezbûre Herakliye'ye on(53) beş lira borcu olduğunu ikrâr ederek başkaca deyn-i

senedi i'tâ(54) eyledi. ol vechle mezkûr onbeş liradan mâ adâya müte'allika babası merkûm (55) Lazari'nin zimmetini kızı mezbûre Herakliye ibrâ eyledi biz bu husûsa bu vech (56) üzere şahidiz şehâdet ederüz deyu ettikleri şehâdet fekk-i(57) def' müdde'asından akl olmakla haiz kabulde görülen mensup oldukları (58) mahalle-i mezbure muhtarı merkûm İvan meclis ihtiyarları merkûm Kukuniyus (59) Semunaki ve Kılanoğlu Kosti nâm müzekkilerden bâ varaka-i mestûre evvelâ sırren (60) ve ba'dehû alenen lede't-tezkiye makbûlü's- şehâde idükleri ihbâr olunduktan sonra (61) merkûm Lazari dahî olvechle kızı mezbûre Herakliye on beş lira (62) deyni olduğunu ikrâr ve itirâf etmeğin alâ mucîbi ikrârîhi meblağ-ı mezkûr (63) on beş liranın sahibesi olan baliğa ve rüşde mûmâ ileyh Herakliye ye

Sahife-20

(64) edâsına mûmâ-ileyh Lazariye tenbîh olunduğu tescîl ve i'lâm olundu (65) tahrîren Fi'l-yevmi'l-râbi'i minşehri Rebûlevvelin sene hamse aşara ve selâsi mie ve elf.

Sahife-20, Hüküm 1: Agop kızı Asbuhi'nin Amasya sancağında Deveci Karyesindeki tarlalarının satılması işlemleri için oğlu Karabet'i vekîl ta'yin etmesi

(1) Numara (2) 489

(3) Fi'l asl Sivas vilâyeti dâhilinde Amasya sancağına tâbi'i Merzifon (4) Kazâsının Erzinkan mahallesi sâkinelerinden Bitli Ohan kerimesi Asbuhi (5) demekle tarife-i zât-ı cerîde-i mahsûsesinde isîmleri muharrer yazılı lisan ihbârlarıyla(6) mütehakkik mezbûre Asbuhi bintiAgop veledi Bedrus nâm kadın Trabzon (7) vilâyeti dâhilinde Canik sancağı merkezi olan medîne-i Samsun'un bidâyet (8) mahkemesine mahsus odada ma'kûd meclis-i şer'î şer'îf-i enverde mezbûrenin (9) sulbi oğlu olduğu mütehakkik ve şahs-i mu'arref olan Karabet Okbus mahzarında(10) takrîr-i kelâm ve tâbi'r-i ani'l- meram ederki mezkûr Amasya sancağında ve Deveci Karyesinde(11) Akalan tarla demekle ma'ruf üç kıta tapu ile mutasarrıfâ ve pederim müteveffâ (12) Agop'tan mıntıkayla yedi sehim itibariyle malına olduğum bir sehim hisse-i şâyi'amı (13) ma'lumem-i mahallinde talebine bedel-i misliyle şaiya-ı mahsûsasında ferağ ve tehfiz (14) ve takrîr ederek bedelini ahz-ü kabz ile sened-i resmîsini i'tâyâ ve makbûzunu bana (15) irsâl ve isâle ve mütevakkıf olduğu umûrun küllüsüne

tarafımdan oğlum (16) Karabeti vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'îyye ile vekîl nasb ve ta'yîn eyledim (17) didikde ol dahî vekâlet-i merkûmeyi kabul ve hizmet-i lâzimesini kemâ yenbağî edâya (18) ta'ahhüd ve iltîzam etmeğın mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu tahrîren fî'l- yevmi'l- aşer(19) minşehri Rebûlevvel lisene hamse aşara ve selâsi mie ve elf.

Sahife-20, Hüküm 2: Besif Çerkezyan'ın Agop'tan toplam doksan lira kırk yedi kuruluş alacak davası ile ilgili ilam

(1) Numara (2) 490

(3) Memâlik-i Şahâneye mülhak Mısır hidiviye dâhilinde İskenderiye'de Şerban (4) Cami-i şer'îfî karşısında sâkin Heci Besif Çerkezyan veledi (5) Abram veledi Karabet Çerkezyan nâm kimesnenin âheri tevkîyle me'zûn (6) olmak üzere vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîhe-i şer'îye ile ...(7) amel olunacak surette muntazam ve cânib-i celil fenuhânenen musattif (8) vekâlet cihetiyle vekîli olan Trabzon vilâyeti celilesi dâhilinde Canik (9) sancağı merkezi olan medîne-i Samsun'un Said Bey mahallesinde mukim tebe'a-ı(10) Devlet-i 'Aliyye'den Sarrafoğlu Atnas veledi Yedus tarafından husus-u mezkûr (11) içün talep da'vâ ve mahkemeye vekîl ta'yîn olınan da'vâ vekîllerinden (12) Harşı oğlu Heci Yani Efendi veledi İstavri meclis-i şer'î şer'îf-i enverde (13) medîne-i mezbûrun Ermeni mahallesinde sâkin iken bundan akdem fevt (14) olan tebe'a-ı devlet müşârun ileyhâdan Agop veledi Karabetin verâseti(15) Dersaadet'te bulunan zevcesi Eskuhni binti tâmm ile Dersaadet'te (16) şifâhânde mütemekkin sulbî kebîr oğlu Mecnun Abram ve İskenderiye'de (17) bulunan sulbî kebîr oğlu Karabet'e inhisâr-i bade't-tahakkuku's-şer'î müteveffâ-yı (18) merkûmun verese-i gâib ve gâibesinin tesviye-i umûrlarına kabl-i (19) şer'iden vasî ta'yîn olınan eytâm müdîri Süleyman Efendi bin Arif (20) muvâcehesinde üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm ider ki müvekkilimin müvekkili

Sahife 21

(21) merkûm Besif Çerkezyan ile cereyan muamele-i ticâretiye ve semin (22) meb'iden müteveffâ Agop zimmetinde doksan adet Osmanlı altını ve kırk (23) yedi kuruluş otuz pare alacağı olup meblağ-ı mezkûr müteveffâ-yı merkûm (24) hayatında vefatından sekiz dokuz ay mukaddem müvêkkilimin müvekkili merkûm Besif(25) yazmış olduğu bin sekiz yüz doksan altı sene-i miladiye-i (26) ve Haziran'ın yirmi

dört tarihli mektubunda meblağ-ı mezkûr cihet-i mezkûreden (27) deyni olduğunu ikrâr ve itirâf eylediği gibi tahrîr tarla esnasında eytâm (28) müdürî marifetiyle alınıp mahkeme-i şer'îyede mahfûz bulunan müteveffâ-yı merkûm (29) Agop defterinin yüz doksan bir ve yüz doksan ikinci sahifesinde meblağ(30) matlub mezkûr deyni olduğu ikrâr ve kendi hat ve stiliyle kayd ve imla' edilmiştir (31) binâenaleyh müteveffâ-yı merkûmun defteri ve işbu ibrâz eylediğim Ermeni ibâre (32) mektubu mucibince müvekkilimin musluyatının tereke-i müteveffâ-yı merkûmdan olmak üzere (33) bana teslîme kıbel-i şer'denmüdür mûmâ-ileyh tenbîh olunması matlûbumdur deyu da'vâ (34) iddikde müdür mûmâ-ileyh cevabında tereke-i müteveffâ-yı merkûme bi'l- vesâye vaz'iyet ederim (35) mâ adâ alacak müdde'âsı malumum değildir deyu inkar edecek müdde'î-i vekîl-i(36) merkûm Heci Yani' den müdde'âsına muvâfık yine merkûm Heci Yani' den müdde'âsına muvafık beyyine talep olundukta müdde'âsını (37) müteveffâ-yı merkûmun hıyn vefatında eytâm müdürî tarafından taht-ı muhâfazaya (38) alınan ve müteveffâ'nın mâ'ruf ve meşhud hat ve stiliyle muharrer bulunan (39) defterindeki kaydıyla el yazılarıyla muharrer ve davin merkûme hatayen yazdığı (40) Ermeni huruf mektubundaki muharrer ve mukîd hesabı hâvî mektubumu isbât (41) ederim didikde müteveffâ-yı merkûmun defteri mukavelât muharreri Ahmet Efendi'ye (42) lede'l -havale müteveffâ Emiryan hat ve stiliyle yazmış olan Ermeni (43) ibâre şerhin tercümesi usûlüne muvâfık olduğu bi't-tatbîk kılınan (44) tercümesinden anlaşılmış olduğu tasdîk kılındıktan sonra müdür mûmâ-ileyh (45) dahî lede't- tetkîk tercümesi usûlüne muvâfık idüğü sırren ve beyân ile (46) icabı şer'îni talep iderim didikde tüccar ... ve ehl-i hıbrâ(47) ve muameleden Bahçegülyan Mukberviç ve ... Manuk Efendi'ler işbu (48) mahkemede eytâm müdürî nezdinde bulunan defteri muâyene ve müşahade (49) ederek defter-i mezkûrun yüz doksan bir ve iki sahifelerinde Besif(50) Çerkezyan cem'an doksan lira kırk yedi kuruş borcu olduğu ve meblağ-ı (51) deyni mezkûr emtia mütenevvi semeninden idüğü muharrerdir ve işbu yazılar seraya (52) müteveffâ-yı Emiryan Agob'un hat ve stiliyle yazılmıştır bir günahın ve silinti(53) yoktur ve mübrez mektubun yazısı defterdeki yazılara muvâfıktır deyu(54) âli tarıku's- şühedâ ihbâr etmeleri mucibiyle meblağ-ı mezkûr müteveffâ-yı merkûmun (55) terekesinden olmak üzere vekîl-i merkûm Heci Yani'ye i'tâsına (56) müdür ve vasî-i mûmâ ileyhe tenbîh olunduğu tescîl ve i'lâm olundu. (57) tahrîren Fi'l-yevmi's-sâlis aşer min şehri Safer lisene hamse aşara ve selâsi mie ve elf.

Sahife-22, Hüküm 1: Samsun Osmanlı bankası direktörü Kadınca veledi Petro'nun Manisa Kazâsının Dereköy Karyesindeki tarlalarının satış işlemleri için kardeşi Cevatı vekîl tayin etmesi

(1) Numara (2) 491

(3) Trabzon vilâyeti dâhilinde Canik sancağı merkezi olan medîne-i Samsun'un Said Bey (4) mahallesinde mütemekkin şahs-i cerîde-i mahsusesinde muharrerü'l -esâmi-i kesân tâ'rifleriyle (5) mu'arref olan Nemçe devleti tebasından Samsun Osmanlı bankası ikinci ve bir ... direktörü (6) Fransada Kadınca veledi Petro medîne-i mezkûre bidâyet mahkemesine mahsus odada (7) ma'kûd meclis-i şer'îmizde takrîr-i kelâm ve tâbi'rül ani'l- merâm idüb, İzmir vilâyeti (8) dâhilinde Saruhan Sancağına mülhak Manisa Kazâsının Dereköy (9) Karyesinde vâki' bir taraftan Berber Camii şer'îf ve bir taraftan yüz köylü (10) Kadir Hafız ve taraf-ı râbi'i tarîki-âmm ile (11) mahdûd bi't-tapu malik ve mutasarrıf olduğum bir kıt'a tarlamı mahalinde memuru (12) huzurunda zuhur edecek talibine bedel-i misliyle bey' ve fûruhutune muamele-i (13) ferâgiyesini icrâya ve sened-i resmîsini i'tâyâ semenini ahz-ü kabze ve makbûzunu (14) bana irsâl ve isâle ve tarlamı mahdûd-ı mezkûre müdahale edenler ile (15) mahkeme-i şer'îf ve nizâmiyede müdde'î-i ve müdde'â aleyh ve şahs-i sıfatlarıyla bidâyeten (16) ve i'âdeten ve istînâfen temyîzen her türlü muhakeme ve müraafaya ikâme-i şuhud(17) ve istimâ'a tahlîf ve tehalüfle ve sulh ve ibrâ ve imzâsıyla mütenevvi istid'â (18) ve levâyih-i tâkdim ve ahz olunacak evrâk-ı deâviyi icrâya vaz' ve âhiri(19) tevkîl ve azle ve'l-hâsıl husûs-u mezkûr müteveffâ umûrun (20) küllisinde me'zûn olmak üzerinde tarafımdan vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i (21) şer'îye ile tebe'a-ı müşârun ileyhâdan karındaşım Cevat'ı Kadınca veledi Petro'yu (22) kabûlüne müteveffâ-yı vekîl nasb ve ta'yîn eyledim didikde mâ vaka'a bi't-taleb(23) ketb olundu tahrîren fil yevmi'l -hâdî aşer min şehri Rebûlevvelin (24) lisene hamse aşara ve selâsi mie ve elf.

Sahife-22, Hüküm 2: Samsun'un Enderiye mahallesinden Yani ve Banayot'un babalarından kalan malların Harşu'ya satışından kalan alacak davası i'lâmı

(1) Numara (2) 492

(3) Trabzon vilâyeti dâhilinde Canik sancağı merkezi olan medîne-i Samsun'un Enderiye(4) mahallesinden ve Tebe'a-ı Devlet-i Aliyye'den Andon oğulları dimekle mâ'ruf Yani ve Banayot (5) veledi Bandili veledi Kostanti taraflarından zikr-i âtî da'vâda vekâlet-i âmme-i mutlaka-i(6) sahiha-i şer'îye ile vekîl-i müseccel-i şer'îleri Niksarlı Sakallıoğulları Demyos (7) veledi Semulyedi meclis-i şer'î şer'îf-i enverde karye-i mezbûrden ve tebe'a-ı devlet müşarın (8) ileyhâdan Papazoğlu dimekle mâ'ruf Harşu veledi Anastas muvâcehesinde (9) üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb mezkûr Enderiye Karyesinde mütemekkin iken (10) bundan yirmi sene mukaddem müvekkillerim merkûmanın babaları merkûm Yandili (11) fevt olup verâset-i zevce-i metrûkesi Anle binti tâm ile ol tarihte (12) sağîr bulunan oğulları müvekkilleri Yani ve Banayot ve sulbi sağîre kızları Bartine (13) ve Estur ile ve ecli't-ticâre memâlik Rusya'ya gitmiş olan sulbi kebiroğulları (14) Suve ve Hemsîye münhasıra olup kable'l- kisma bundan beş sene mukaddem müvekkillerim (15) merkûmanın valideleri zevce-i mezbûre Anle dahî vefat idüb verâseti (16) oğulları müvekkillerim merkûman ile diğer evlatları merkûmane münhasıra olup (17) müvekkilim merkûmanın hali sigarlarından Hoca Nikola müvekkillerimi istihsâ (18) Sivas vilâyeti dâhilinde Niksar kazâsına gönderüp şimdiye kadar

Sahife 23

(19) yanında hıfz ederek her biri yirmi beş yaşlarına vasıl olup (20) bundan beş gün mukaddem buraya avdet ile babaları müteveffâ-yı merkûmdan (21) mevrûs Enderiye Karyesinde vâki' bir tarafı tarîk ve üç tarafı müteveffâ-yı merkûm (22) Bandili'nin tarlalarıyla mahdûd fevkânî ve tahtânî dört odayı müştemel dört bin kuruş (23) kıymetlü bir bâb hâne ve dört yüz kuruş kıymetli bir adet fûrunun mündeheem ve mefkud(24) olduğunu görmeleriyle lede't-tahkîk hâne-i mahdûd-ı mezkûr ile kuruni merkûm Harşu (25) tarafından hedem ve ehlen edildiği tahakkuk edildiğinden hâne ve fûrunun zimmetleri (26) olan dört bin kuruş merkûm Harşu'dan muanen müvekkilleri merkûman (27) için bana teslîme kîbel-i şer'den merkûm Harşu'ya tenbîh olunması matlûbumdur deyu (28) da'vâ iddikde merkûm Harşu hâne ve hedem ve ihlak ettim (29) ve bir kimseye satmadım merkûman Yani ve Banayotun ve diğer oğulları Suve ve Hambinin (30) ikâmetgahları terakin eden emlâk bedâlat-ı asâkirleri (31) için karyemiz azaları marifetiyle hâne-i mezkûr otuz meciidiyeye cebr-i ikmal karyemizde (32) İzmir'li İlya nâm kimesneye satılmıştır mezkûr fûrunun bey' ve fûruhatından malumatım (33) yoktur deyu müdde'î-i vekîlini müdde'âsını

inkâr edecek vekîl-i merkûm Dimyostan (34) ber-vech-i muharrer müdde'âsına muvâfık beyyîne talep olundukta medîne-i mezkûrun Teke (35) Sarımsak Karyesinde Çömezoğlu Halil bin Ali ve Bölükbaşıoğlu Halil (36) bin İbrahim nâm kimesneler meclis-i şer'î hâzırân olup istimâ'a şuhud için (37) ta'yîn olunan günde merkûm Harşu gelmediğinden ale'l- usûl mukid Hüsnü Efendi (38) hukukunu muhâfaza için vekîl münhasıra ta'yîn olunan vekîl-i mezbûre Hüsnü Efendi muvâcehesinde (39) şahdân merkûman isre'l-istişhâdve fi'l-hakîka müvekkilan merkûman Yani ve (40) Banayot babaları müteveffâ-yı merkûm Bandili'den mevrûs karye-i mezbûrede vâki' (41) hâne-i mahdûd-ı mezkûru müdde'â aleyh merkûm Harşu âhere bey' ile ihlak eyledi (42) hâne-i mezkûr müdde'â aleyh merkûmun hıyn bey'inde yirmi adet Osmanlı lirası (43) kıymet eder olduğunu dahî biliriz. biz bu husûsa bu vech üzere şahidiz (44) şehâdet ederiz deyu edâ-i şehâdet şer'î etmeleriyle mensup oldukları (45) karye-i mezkûre Hasan Efendi bin Ömer ve meclis ihtiyarları Ahmet ve Mehmet (46) Nuri nâm müzekkilerden bâ varaka-i mesture evvelâ sırren ve ba'dehû alenen lede't-(47) tezkiye adl ve makbulu's- şehâde idükleri ihbâr olunmağın mucibiyle (48) hâne-i meskenin mezkûrun bedel-i misli idüğü mütehakkik olan meblağ-ı mezkûr (49) yirmi adet Osmanlı lirasını müdde'î-i aleyh merkûm Harşu'nun zımanen müvekkilan-ı(50) merkûman ile verese-i sahiresine i'tâsı iktizâ eylediği müvêkkillerine (51) izâfetle vekîl müsahhar mezbûr Hüsnü Efendi'ye tenbih olunduğu tescîl ve i'lâm (52) olundu tahrîren fi'l yevmi'l- hamis min şehri Rebûlevvel lisene hamse aşara (53) ve selâsi mie ve elf.

Sahife-23, Hüküm 1: Topal oğlu Lazari'nin iş ortağı olan Nikola'ya altı yüz kuruş alacağı için açtığı dava

(1) Numara (2) 493

(3) Trabzon vilâyeti dâhilinde Canik sancağı merkezi olan medîne-i Samsun'un Rum (4) mahallesinden ve Tebe'a-ı Devlet-i Aliyye'den Topal oğlu Lazari veledi Yani meclis-i şer'î şer'îf-i (5) enverde Rum milletinden Sarbi oğlu Nikola veledi Nifti (6) muvâcehesinde üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm ederek merkûm Nikola ile(7) müştereken hükümet konağı çerçevelerinin belediye tarafından müzâdeye ve münakasa

Sahife-24

(8) olunmakta iken beni sürerek her ikimizin üzerinde tekarrür idüb(9) ol vechle i'mal ve ikmal eylediğimizden sonra bin iki yüz kuruş alacağımız (10) kalıp meblağ-ı mütebâkî mezkûrun ahzına dair muamele-i evrâkı hitâm (11) bulmaksızın Ünye Kazâsına gideceğim esnada şer'îkim merkûm Nikola'ya evrâkın(12) muamelesi ikmal olduğunda benim nısf hissem olan altı yüz kuruşu (13) maliyeden bade'l - ahz eytâm sandığına olan deynime mahsûp olmak üzere sandık (14) mezkûre i'tâ ve teslîm idesin deyu tenbîh eylemiş ise de merkûm Nikola meblağ-ı (15) mezkûrun tâmamen maliye sandığından ahz idüb meblağ-ı mezkûru eytâm sandığına vermediği (16) gibi şimdi bana i'tâdan imtina etmekle meblağ-ı mezkûr altı yüz kuruşun bana teslîmine (17) merkûm Nikola'ya tenbîh olunması matlûbumdur deyu bade'l-da'vâ ve sual müdde'â aleyh(18) Nikola cevabında ben belediye sandığında müzâyede ve münakasa olunmakta iken yalnız kendi (19) tâmamiyeyi vererek ... iktizâm ve meblağ-ı mezkûru tâmamen ahz idüb müdde'î-i(20) Lazari şer'îkim değildir bence münhasıra mezkûrun imalinde götürüldüğü sıfatla bulunarak (21) benimle birlikte imal etmiştir deyu müdde'î-i merkûmun şirket müdde'âsına inkar (22) edecek müdde'î-i merkûm Lazari'den şirket müdde'âsına muvâfıkbeyyine talep (23) olundukta Said Bey ve Rum mahallesinde Köçekoglu Tanas veledi İlya ...(24) Lazari veledi Yorki meclis-i şer'î hâzırân olup müdde'â aleyh merkûm Nikola istimâ'a(25) şuhud için ale'l- usûl ihbâr nâm irsâl ve tebliğ olduğu halde (26) müdde'â aleyh merkûm Nikola gelmediğinden hukukunu muhâfaza için vekîl münhasır ta'yîn (27) olunan mukid Hüsnü Efendi muvâcehesinde şahdan merkûman isre'l-istişâdve (28) fi'l-hakîka işbu müdde'î-i Lazari müdde'â aleyh merkûm Nikola hükümet konağının (29) çerçevelerini müştereken. imal etmek üzere binlerinde akd şirket eylediler (30) ve müşterekede, imal ettiler biz husûsa bu vech üzere şahidiz şehâdet(31) ederiz deyu edâ-i şehâdet şer'î etmeleriyle mensup oldukları Rum mahallesi (32) muhtarı Menabil oğlu İvan ve meclis azalarının da Kukuniyaus Sîmyon ve Cenk(33) oğlu Dimitraki nâm müzekkilerden bâ varaka-i mestûre evvelâ sırren ve ba'dehû alenen(34) lede't-tezkiye makbûlü'ş -şehâde idükleri ihbâr olunmağın mucibiyle meblağ-ı (35) mezkûr altı yüz kuruşun müdde'î-i merkûm Lazari'ye teslîmine müdde'â aleyh merkûm (36) Nikola'ya tenbîh olduğu tescîl ve i'lâm olundu tahrîren Fi'l-yevmi'l-râbi'i min(37) şehri Rebûlevvel lisene hamse aşara ve selâsi mie ve elf.

Sahife-24, Hüküm 1: Rum mahallesinde Todor'un Nikor'dan alacağı için açtığı dava

(1) Numara (2) 494

(3) Trabzon vilâyeti dâhilinde Canik sancağı merkezi olan medîne-i Samsun'un Rum (4) mahallesinde sâkin otelci Todor ... meclis-i şer'î şer'îf-i(5) enverde medîne-i mezbûrun balık pazarında Mâdâm Boşka'nın otelinde (6) fevt olan Tebe'a-ı Devlet-i Aliyye'nin Rum milletinden olduğu yedindeki tezkîr-i(7) osmaniyesiyle mütehakkik olan tabib Nikor Vendure'nin ... zâhirde verâseti(8) olmadığından cânib-i beyt-i maldan ve kibel-i şer'den me'mur ta'yiniyle tereke-i (9) müteveffâ-yı merkûma vaz'iyetleri tahakkuk eden Törekzâde Ali Efendi bin (10) İsmail ile eytâm müdürü Süleyman Efendi bin Arif muvâcehesinde (11) üzerlerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edip müteveffâ-yı merkûm Nikor (12) hâl-i hâyatında vefatında on dört mah mukaddem yani bin sekiz yüz (13) doksan altı senesi tarihi miladiyesi Martı'nın on üçüncü

Sahife 25

(14) gününden ile beş ay mukaddemine gelinceye kadar dükkandan ikmal eylediği (15) tâm hesabatını tarih-i mezkûrde ru'yet edip bana dokuz yüz (16) gurus tâmm ... deyni zuhur etmek meblağ-ı mezkûr bana cihet-i mezkûrede(17)deyni ve borcu olduğunu ikrâr ederek ikrâr mezkûresini havi (18) ma'rûf olan had ve stiliyle işbu ibrâz eylediğim senedimi tanzîm ve imzasını(19) dahi vaz've terkîm ederek yedime i'tâ etmiş idi. meblağ-ı deyn-i mezkûresine(20) mukâbil benim zimmetimde müteveffâ-yı merkûmun mu'ahharen tedavi için mu'ayene ücreti(21) olarak dokuz def'ada yüz seksen gurus alacak hakkı olmakla işbu (22) meblağ-ı mahsûb ve tenzîliyle mütebâki ve zimmetinde yedi yüz yirmi gurus alacak (23) hakkım kalmakla meblağ-ı bâki mezkûru kable'l-edâ ve'l-ifâ fevt olmakla(24)tereki vafiyesinden olmak üzere mütebâki mezkûr yedi yüz yirmi gurusun (25) bana teslîmine kibel-i şer'den mûmâ- ileyh Ali ve Süleyman Efendilere tenbih(26) olunması matlubumdur deyu da'va iddikde mûmâ- ileyh Ali ve Süleyman (27) Efendiler cevaplarında müteveffâ-yı merkûm Nikefor'un terekesine ve vaz'yedlerini(28) ikrâr idüb mâ'ada müdde'âsı ma'lûmumuz değildir deyu inkar eylediklerinde (29) müdde'î-i merkûm Todor'un müddeâsına muvâfık yine taleb

olundukta (30)Rum mahallesinden Heci Harık oğlu Doktor İlya veledi Benayuta ve Kadı (31) Karyesinden Eczacı Sokratos veled Yanko nâm kimesneler meclis şer'î hazrân (32) olup isre'l -istişhâd fi'l-hakika işbu mübrez dokuz yüz guruş (33) havi Tairus nâmına muharremu'l -huruf mütevaffâ doktor Nikifor Vendure'nin (34) imzasını muhtevi bin sekiz yüz doksan altı sene-i Miladiyesi(35)Martı'nın on üçüncü günü tarihli deyn senedindeki yazılar ve imza (36)mütevaffâ-yı merkûm Nikifor Vendure'nin el yazısıdır biz bu husûsa (37)bu vech üzere şahidiz şehadet ederiz deyu edâ-i şehâdet(38)şer'î etmeleriyle şahdan merkûmandan Tabib İlya veled Benayut(39) mensup olduğu Rum mahallesi muhtarı Menabil oğlu İvan ve meclis (40) ihtiyarı Karaman oğlu Andon ve Heci Evram nâm müzekkîlerden (41)bâ varaka-i mestûre ve diğer şahid Sokraniyus veled Yanko'nun olduğu(42)Kadı Karyesi muhtarı İstavri ve meclis ihtiyarları Vâsil veledi Yoraki (43) ve Tanas nâm müzekkîlerden ba varaka-i mestûre evvelâ sırren ve ba'dehu alenen (44) lede't-tezkiye makbulu's-şüheda idükleri ihbâr olunmağın bade't-tahlîf (45)mucibiyle meblağı mütebâki yedi yüz yirmi guruşun tereke-i mütevaffâ-yı (46) merkûmdan olmak üzere müdde'î-imerkûm Todora edâ ve teslimine(47) mûmâ- ileyh Ali ve Süleyman Efendilere tenbih olunduğu tescîl ve ilam (48)olundu. Tahrîren fil yevmi's- sami aşar min şehri Saferi'l-Hayr'ın sene (49) hamse aşara ve selase ve elf.

Sahife-26, Hüküm 1: Todor oğlu İstavri'nin mahkemelerdeki işleri için Hristaki'yi vekîl ta'yîn etmesi

(1) Numara (2) 495

(3) Trabzon vilâyeti dâhilinde Canik sancağı merkezi olan medîne-i Samsun'un (4) Rum mahallesinde mütemekkin şahs-ı cerîde-i mahsûsasında muharrerü'l -esâmi-i kesân(5) tâ'rifleriyle mu'arref Todor oğlu İstavri veledi Vâsil Yaniko (6) meclis-i şer'î şer'îf-i enverde mahalle- mezbûreden Semuni Haristaki (7) veledi Yani mahzarında ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm idüb bi'l-cümle mahkeme-i devleti (8) aliyyede leh ve aleyhimde vukû' bulmuş ve bulacak kâffe-i deâvide müdde'î-i(9) ve müdde'â aleyh ve şahs-ı sâlis sıfatlarıyla bidâyeten ve i'âdeten ve i'tirâzen (10) ve istînâfen ve temyîzen ... muhâkeme ve murakasaya ve husûmet ve redd-i cevaba (11) ikâme-i şuhud ve istimâ'a tahlîf ve tehâlûfe ve sulh ve ibrâya ve imzâsıyla (12) mütenevvi istid'â ve levâyih-i tâkdime ve hâcz va'z ve fekke... ... (13) ve mübrez

nasb ve ta'yîn ve azle i'lâm ve evrâk-ı deâvide ahz-ı teblîğ ve (14) tebellüğüne ve icrâya vaz' ile tenfiz-i ahkâmına ve mahkûm behi ahz-ü kabza(15) ve bana irsâl ve isâle ve mütevakkıf olduğu umûrun küllisinde âheri(16) tevkîyle me'zûn olmak üzere tarafımızdan merkûm Hristaki vekâlet-i (17) âmme-i mutlaka-i ile vekîl-i mutlak ve murahhas nasb ve ta'yîn eyledim didikde(18) ol dahî vekâlet-i merkûmeyi kabul ve hizmet-i lâzimesini kemâ yenbeği (19) edâya ta'ahhüd ve iltîzam etmeğin ma vaka'a bi't-taleb ketbolundu (20) tahrîren Fi'l-yevmi's-sâlis vel ısrîn min şehri Saferi'l -Hayr lisene hamse aşara (21) ve selâsi mie ve elf.

Sahife-26, Hüküm 2: Ahulu Karyesinden Karaoğlu oğlu Şaban'ın iki bin dört yüz seksen kuruş borcuna Ahulu Karyesinden Karaoğlu Kahraman'ın kefil olması

(1) Numara (2) 496

(3) Trabzon vilâyeti dâhilinde Canik sancağı merkezi olan medîne-i Samsun'un (4) Ahulu Karyesinden Karaoğlu oğlu Şaban bin Hasan meclis-i şer'î ile karyeden (5) Koca Keloğlu Ali bin Halil'in sulbi sağır oğulları Halil ve Kamil ile sulbi (6) sağır kızı Emine nâm sigar mezbûrelere li ecli'l-edâ vasî ta'yîn olunan(7) eytâm müdür Süleyman Efendi bin Arif mahzarında ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm (8) idüb müdür mûmâ-ileyh bana eytâm merkûmunun mallarından bin beş yüz elli (9) kuruş edâne ve teslîm eylediğinde ben dahî istidâne ve kabz ve umûruma sarfla (10) istihlâk idüb semeni işbu tarih-i vesîkadan beş sene mü'eccel olmak (11) üzere yine eytâm merkûmunun akçelerinden ve müdür mûmâ-ileyh benden iştirân (12) eylediğim bir adet basma saadet semeninden dokuz yüz otuz kuruşla cem'an (13) iki bin dört yüz seksen kuruş ciheteyn mezkûriyetinden eytâm merkûmuna (14) deynim ve borcumdur didikde gıbbe't -tasdîk şer'î mezkûr Ahulu Karyesinden (15) Karaoğlu Kahraman bin Kahraman meclis-i ma'kûd-ı mezkûrde (16) müdür mûmâ-ileyh mahzarında kezâlik ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm idüb medyun-ı(17) merkûm Şa'ban'ın ciheteyn-i mezkûriyetinden sigar-ı merkûmuna olan(18) min habbes mecmû' iki bin dört yüz seksen kuruşa ben kefâlet-i(19) mutlaka-i sahîhe-işer'îye ile bi'l-'emr ve'l- kabul kefil-i bi'l- mâle ve zaminler(20) oldum didikde mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu.tahrîren Fi'l-yevmi's-samis (21) vel ısrîn min şehri Şevval lisene erbaa aşara ve selâsi mie ve elf.

Sahife-27, Hüküm 1:Tepecik Karyesi ahâlisinden Taşcıoğlu kerimesi Bartine'nin Kostantiye'ye olan bin dokuz yüz yirmi kuruş borcuna bazı kişilerin kefil olması

(1) Numara (2) 497

(3)Trabzon vilâyeti dâhilinde Canik sancağı merkezi olan medîne-i Samsun'un (4) Tepecik Karyesi ahâlisinden Taşcıoğlu kerimesi Bartine veledi Kostanti (5) meclis-i şer'î şer'îf-i enverde karye-i mezbûreden Yavli oğlu müteveffâ-yı İlya (6) eytâmi Kostantin'in li-ecli'l-idâne mansup ve kısmi eytâm müdürü Süleyman (7) Efendi bin Arif mahzarında ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm idüb müdür mûmâ-(8) ileyh Süleyman Efendi vasî olduğu sağır-i mezbûrun malından bana bin (9) iki yüz kuruş edâne ve teslîm eylediğinde ben dahî bundan istidâne ve kabz (10) ve umûruma sarfla istihlâk idüb semeni işbu tarih-i vesîkadan (11) beş sene mü'eccel ve mev'udiyetine deyin sağır-i mezbûrun malından ve müdür mûmâ-(12) ileyh yedinden iştirâ eylediğim bir adet helali saat semeninde yedi yüz (13) yirmi kuruşu cem'an bin dokuz yirmi kuruş sağır-i mezbûr Kostantiye (14) deynim ve borcumdur didikde gıbbe't -tasdîk yine karye-i mezbûrdan Taşçı(15) oğlu Vâsil da'vâ vekîli Çerkes oğlu İstavri'den her biri (16) meclis-i ma'kûd mezkûrde müdür mûmâ-ileyh mahzarında kezâlik ikrâr-ı tâm (17) ve takrîr-i kelâm idüb medyun-ı mezbûre Bartine'nin deyni olan(18) meblağ-ı mecmû'-ı mezkûr bin dokuz yüz yirmi kuruşa bi'l- emri kabul (19) kefâlet-i mutlaka-i sahîha-i şer'îye ile bizler kefil-i bi'l-'mal ve zaminler olup (20) cihet-i mezkûreden dolayı her birimizin hissesine isabet eden (21) meblağa dahî kezâlik bi'l- emri kabul kefâlet-i mutlaka-i sahîhe-i şer'îye ile (22) kefil ederek eyledik dediklerinde gıbbe't -tasdîk-i şer'î mâ vaka'a bi't-taleb (23) ketb olundu.tahrîren Fi'l-yevmi's-sâlis vel işrîn min şehri Muharrerü'l -Haram (24) lisene hamse aşara ve selâsi mie ve elf.

Sahife-27, Hükm 2: Fransa Cumhuriyeti tebasından Terzi Corci'nin borçları için Nikfor'a açtığı alacak davası

(1) Numara (2) 498

(3) Trabzon vilâyeti dâhilinde Canik sancağı merkezi olan medîne-i Samsun'un (4) Rum mahallesinde sâkin Fransa Cumhuriyeti tebasından Terzi Corci veledi (5)

Dimitriyadus meclis-i şer'î şer'îf-i enverde medîne-i mezbûrun balık pazarında (6) Madâm Boşka'nın... fevt olan Tebe'a-ı Devleti Aliyye'nin Rum (7) milletinden olduğu yedindeki tezkere-i osmaniyesiyle mütehakkik olan(8) tâbib Nikeforun ... zâhirde verâseti olmadığından cânib-i beytû'l- maldan ve(9) kıbel-i şer'îden memur ta'yîniyle tereke-i müteveffâ-yı merkûm vaz'iyetleri tahkîk (10) eden Tevrekzâde Ali Efendi ile eytâm müdürü Süleyman Efendi muvâcehelerinde (11) üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb müteveffâ-yı merkûm Nikefor hal-i (2) hayatında bin sekiz yüz doksan altı senesi tarih-i miladiyesinde (13) malından ve yedinden iştirâ eylediği elbise bedel-i semanından üç adet (14) Osmanlı lirası borcu olup meblağ-ı mezkûr cihet-i mezkûreden (15) bana vâcibü'l -edâ lâzımü'l -kazâ deyni olduğunu ikrâr ve itirâf ederek (16) ikrâr-ı mezkûresini hâvî işbu ibrâz eylediğim sened-i mâ'ruf şuhud(17) olan kendi hat ve stiliyle tanzîm ve imzasını vaz'ederek yedime (18) i'tâ eyledi meblağ-ı mezkûru kable'l -edâ ve'l-istifâ vefat etmekle

Sahife 28

(19) tereke-i müteveffâ-yı merkûmdan olmak üzere bana teslîme mûmâ ileyhâ Ali ve Süleyman(20) Efendilere kıbel-i şer'îden tenbîh olunmasını matlubumdur deyu da'vâ iddikde mûmâ-(21) ileyh Ali ve Süleyman Efendiler cevaplarında tereke-i müteveffâ-yı merkûm vaz'iyetlerini (22) ikrâr idüb mâ adâ alacak müdde'a inkârlarında müdde'î-i merkûm Corci (23) müdde'âsına muvafık beyyine talep oldundukta Said Bey mahallesinden Belediye zabiti (24) Tevfik Bey bin Ali ve Rum mahallesinden Serakim veledi Dimitri meclis-i şer'î hâzırân (25) olup isre'l-istişhâd ve fi'l-hakîka müteveffâ-yı merkûm Nikefor hal-i hayatında bin (26) sekiz yüz doksan altı sene-i miladiyesinde müdde'î-i merkûme elbise semeninden üç (27) adet Osmanlı lirası deyni olduğunu ikrâr ederek işbu mübrez senedi(28) imza ederek müdde'î-i merkûmi'tâ eyledi biz bu husûsa bu vech (29) üzere şahidiz şehâdet ederiz deyu edâ-i şehâdet etmeleriyle (30) şahdan merkûmandan Tevfik Bey mensup olduğu Belediye reisi Ahmet (31) Ragıp Efendi ve meclis azaları Mehmet İzzet Efendi ve Papazoğlu Yorki Ağa (32) nâm müzekkilerden ve şahit ve diğer serakim dahî mensup olduğu Rum mahallesi muhtarı (33) Menabil oğlu İvan ve meclis ihtiyarı Cenk oğlu Dimitraki veledi Hembesi ve Harşi (34) oğlu Heci Yani nâm müzekkilerden bâ varaka-i mestûre evvelâ sırren ve ba'dehû alenen (35) lede't-tezkiye makbûlü'ş- şehâde etmeğin ihbâr olunmağın bade't-tahlîfe (36) mucibince müteveffâ-yı merkûmun tereke-i vafîyesinden olmak üzere üç adet lira-yı(37)

osmânîyi müdde'î-i merkûm Corci'ye teslîme mûmâ-ileyh Ali ve Süleyman Efendilere (38) tenbîh olunduğu tescîl ve i'lâm olundu. tahrîren fi'l yevmü'l- gurre min şehri Rebûlevvelin (39) lisene hamse aşara ve selâsi mie ve elf.

Sahife-28, Hüküm 1:Kale mahallesinden Babializâde Hakkı'nın aynı mahalleden Kezban'a olan borçlarına Babializâde Hacı Hasan Ağa ve oğlu Hacı Ömer Efendilerin kefil olması

(1) Numara (2) 499

(3) Trabzon vilâyeti dâhilinde Canik sancağı merkezi olan medîne-i Samsun'un (4) Kale mahallesinden Babializâde Hakkı bin Hacı Hüseyin Ağa meclis-i şer'î şer'îf-i (5) enverde mahalle-i mezbûreden Babialioğlu Hacı Hüseyin Ağa'nın kerimesi (6) İfakat Hanım'ın suduruna sağîre kızı Kezban'ın li'eclil- edâne vasî(7) ta'yîn olunan eytâm müdîri Süleyman Efendi mahzarında takrîr-i kelâm ve tâbi'rül (8) anil-merâm idüb müdîr mûmâ-ileyh bana sağîre-i mezbûre Kezbanın (9) akçesinden dört bin yüz on üç kuruş yirmi altı pare iki akçe (10) edâne ve teslim eylediğinden ben dahî yedinden istidâne kabz ve umûruma sarfla (11) istihlâk idüb semeni işbu tarih-i vesikâdan beş sene mü'eccel olmak (12) üzere yine müdîr-i mûmâ-ileyh yedinden iştirâ eylediğim kelâm-ı kadîm hediyesinden (13) ve sağîre-i mezbûrenin malından iki bin dört yüz altmış sekiz kuruş on (14) üç pare bir akçe cem'an altı bin beş yüz seksen iki kuruş ciheteyn-i (15) mezkûre ... sağîre-i mezbûre Kezban'a deynim ve borcumdur didikde gıbbe't-(16) tasdik şer'î medîne-i mezbûrun Kale mahallesinden Babializâde (17) Hacı Hasan Ağa ve oğlu Hacı Ömer Efendi meclis-i ma'kûd-ı mezkûrda kezâlik (18) müdir mûmâ-ileyh mahzarında takrîr-i kelâm iderlerki medyun-ı merkûm Hakkı'nın (19) min habbes mecmû' ciheteyn-i mezkûre... altı bin beş yüz seksen (20) iki kuruşa bizler kefâlet-i mutlaka-i sahîhe-i şer'îye ile kefil bi'l-mal ve (21) zaminler olduğumuz gibi aherin hissesine isabet eden mübalağa dahî (22) ayrıca kefil bi'l-mal ve zaminler didikde vak'a elhal mâ vaka'a bi't-taleb

Sahife 29

(23) ketbolundu. Fi'l-yevmi'l-râbi'i vel işrîn minşehri Rebûlevvel lisene (24) hamse aşara ve selâsi mie ve elf.

Sahife-29, Hüküm 1: Rum mahallesinde Eczacı Kosti veledi İvan oğlu Yorki'nin borçlarına Kostanti oğlu İvan veledi Yordan'ın kefil olması

(1) Numara (2) 500

(3) Trabzon vilâyeti dâhilinde Canik sancağı merkezi olan medîne-i Samsun'un (4) Rum mahallesinde Eczacı Kosti veledi İvan meclis-i şer'î şer'îf-i enverde (5) Kale mahallesinden Alay kâtibi mütevaffa-yı Hacı Halil Efendi'nin verese-i gâib ve gâibesi (6) akçesiyle Kadı Karyesinde müteveffâ-yı İvan oğlu Yorki akçesine li ecli'l- edâne (7) vasî ta'yîn olınan eytâm müdürü Süleyman Efendi bin Arif mahzarında (8) ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm idüb müdür mûmâ-ileyhâdan müteveffâ-yı merkûm Hacı (9) Halil Efendi'nin verese-i gâibesi akçesinden lirası yüz kuruştan (10) bin kuruş edâne ve ahz-ü kabz idüb yine ve yine gâib ve gâibe malından (11) altı ay mü'eccel olmak üzere basma saat semeninden altmış kuruşu cem'an (12) bin altmış kuruş merkûm Hacı Halil verese-i gâib ve gâibesine ve diğer (13) müteveffâ-yı merkûm Yorki akçesinden bin kuruş edâne ve ahz-ü kabz idüb (14) yine müteveffâ-yı merkûm Yorki malından altı ay mü'eccel olmak üzere bir adet (15) basma saat semeninden altmış kuruşu cem'an bin altmış kuruş müteveffâ-yı (16) merkûm Yorki terekesine min habbi'l- mecmû' ciheteyen-i mezkûriyetinden (17) iki bin yüz yirmi kuruş müteveffâyan-ı merkûman verese-i gâib ve gâibesi (18) ile tereke-i mezbûreye deynim ve borcumdur didikde gıbbe't- tasdîku's-şer'î Rum (19) mahallesinden Kostanti oğlu İvan veledi Yordan meclis-i ma'kûd mezkûrde (20) müdür-i mûmâ-ileyh Süleyman Efendi mahzarında kezâlik ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm (21) idüb medyun-ı merkûm tereke-i müteveffâ-yı merkûmane ciheteyn-i mezkûriye (22) tinden deyni olan meblağ-ı mecmû'-ı mezkûr iki bin yüz yirmi kuruşa (23) ben kefâlet-i mutlaka-i sahîhe-i şer'îye ile kefil ma'vaka bi't-taleb (24) ketb olundu tahrîren fi'l- yevmi's- sadis min şehri Zilhicce şer'îf (25) erbaa aşara ve selâsi mie ve elf.

Sahife-29, Hüküm 2: Çarşamba Kazâsının Ökse Karaçulu Karyesinde Kadiroğlu Mehmed'in satın aldığı kısrağı kaybetmesi ve Çerâkiseden Abdullah oğlu Mustafa'nın elinde görmesi üzerine şikâyetçi olup atı geri alması

(1) Numara (2) 501

(3) Trabzon vilâyeti dâhilinde Canik sancağı merkezi olan medîne-i Samsun'un mülhak (4) Çarşamba Kazâsının Ökse Karaçulu Karyesinde Kadiroğlu Mehmed bin(5) Kadir meclis-i şer'î şer'îf-i enverde Sivas vilâyeti dâhilinde Amasya sancağına (6) muzâfe Havza kasabasının ve muhâcirîn-i Çerâkiseden Abdullah oğlu Mustafa bin Abdullah'ın (7) vekîl-i müseccel-i şer'î medîne-i mezbûre jandarma zaptiyesinden (8) Hüseyin oğlu Kadir bin Hasan muvâcehesinde üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm ederki (9) bundan sekiz sene mukaddem mezkûr Çarşamba'nın Karakulak Karyesinden Bâkî (10) oğlu Hacı Bekir nâm kimesneler altı adet Osmanlı lirasına iştirâ' eylediğim tonu(11) on altı mecdiye miktarı beyaz bent tarafı almayacağı çalık damga ve nişanından (12) salim on yaşında bir re's ... kısarak hayvanı şebzan malım (13) olup üç yüz on iki senesi Kanun-ı evvelinin iptidalarında kısarak ...(14) mezkûrun zayı' idüb taharri etmekte iken şimdi müvekkil-i(15) merkûm Mustafa yedinde bulmamla hayvan mevsûf-ı mezkûru müvekkiline izâfetle

Sahife 30

(16) bana teslîme kıbel-i şer'den vekîl merkûm Kadir'e tenbîh olunması matlûbumdur (17) deyu da'vâ iddikde vekîl-i merkûm Kadir cevabında işbu kısarak mevsûf-ı(18) mezkûru müvekkilim Molla Mustafa bundan yirmi beş gün mukaddem Köprü (19) kazâsından Çerkes İslam Bey zâde Ahmet Bey'den bir re's kendi malı (20) olan... verip işbu müddeâ behâ olan kısrağı ve beş (21) adet keçi ile iki yüz kuruş merkûm Ahmet Bey'den ahz idüb olvechle (22) müvekkilim merkûm Molla Mustafa'nın mübâdelesine ve iştirâ'en malıdır deyu def-i da'vâ (23) iddikde husûs-ı mezkûrda tarih ...beyyinesi evla olmakla müdde-î (24) merkûm Mehmed'den müdde'âsına beyyine talep olundukta müdde'âsını (25) Çarşamba'nın Karaçulluk Karyesinden Kuru Bekir oğlu Ahmet bin İbrahim ve Mustafa (26) oğlu vekîl bin Recep nâm kimesneler meclis-i şer'î hâzırân olup olup isre'l-(27) istişhâd ve fi'l-hakîka işbu meclis-i şer'îde muâyene ve müşahade eylediğimiz tonu (28) al altı mecdiye kadar beyaz bent tarafı elmacı çalık tâmgalı ve nişandan (29) salim on beş yaşında işbu müddeâ beha kısrağı yanında tayı ile bundan (30) sekiz sene mukaddem mezkûr Karakulak Karyesinden Bâkî oğlu Hacı Bekir'den (31) müdde-î-i merkûm Mehmet altı yüz kuruşa iştirâ eyledi ol vechle şebzan malıdır (32) kısarak-ı mezkûr şimdi ancak iki yüz kuruş fiyat eder biz bu husûsa (33) bu vech üzere şahidiz şehâdet ederiz deyu edâ-i şehâdet şer'î (34) etmeleriyle mensup oldukları Karaçulluk Karyesi imamı Hacı Ömer oğlu Ali (35) Efendi ve muhtarı Sadullah oğlu Mehmet ve meclis

azaları Recep oğlu (36) Bekir nâm müzekkilerden bâ-varaka-i mestûre evvelâ sırren ve ba‘dehû alenen lede‘t-tezkiye(37) adl ve makbulu‘ş-şehâde idükleri ihbâr olunmağın ba‘de‘t-tahlîf mucibince (38) kısarak mevsûf-ı mezkûrun müdde‘î-i merkûm Mehmed’e teslîme müdde‘â aleyh vekîl-i(39) merkûm Kadir’e tenbih olunduğu tescîl ve i‘lâm olundu. tahrîren Fi‘l-yevmi’s-sâlis (40) ve‘l- ısrîn min şehri Rebûlevvel lisene hamse aşara ve selâsi mie ve elf.

Sahife-30, Hükm 1:Çakırlar Karyesinde Koç oğlu Mehmet bin Hüseyin’in Fındıkoğlu İvan’a olan borcunun terekesinden ödenmesi kararının varisi Rukiye Hâtuna bildirilmesi

(1) Numara (2) 502

(3) Trabzon vilâyeti dâhilinde Canik sancağı merkezi olan medîne-i Samsun’un (4) Çakırlar Karyesinde sâkin iken bundan dört sene mukaddem vefat eden (5) Koç oğlu Mehmed bin Hüseyin’in verâset-i zevce-i menkûha-i metrûkesi Kerime binti(6) Mehmed ile sulbiye kebîre kızları Rukiye ve Kezban ve sağıre kızı Dursune ve sağır (7) oğlu Ali Bey’e münhasıra olup kable‘l-kısma zevce-i mezbûre Kerime dahî (8) vefat idüb verese-i merkûmuna münhasır olduktan sonra müteveffâ-yı(9) merkûmun dâîlerinden olduğunu iddi‘â eden Said Bey mahallesinden (10) ve Tebe‘a-ı Devlet-i Aliyye‘den Fındıkoğlu İvan veledi Yordan meclis-i şer‘î şer‘îf-i (11) enverde verâse-i merkûmeden za‘t-ı mu‘arrefe binti kebîre-i mezbûre Rukiye Hâtun (12) muvâcehesinde üzerine da‘vâ ve takrîr-i kelâm idüb müteveffâ-yı (13) merkûm Mehmed hâl-i hâyatında iş bu ibrâz eylediğim bin üç yüz senesi (14) Mayıs’ının birinci günü tarihle müverrih ve parmak işaretiyle hâvî (15) sened-i nâlık olduğu üzere malımdan ve yedimden on dört bin (16) beş yüz kuruş ahz ve ikrâz ve umûruna sarfla istihlâk idüb(17) meblağ-ı mezkûr cihet-i farzdan bana vâcibü‘l edâ ve lâzıme

Sahife 31

(18) deyni ve borcu olduğunu ikrâr ve itirâf ederek ikrâr-ı mezkûresini (19) sened-i mübrez mezkûru yedime i‘tâ idüb meblağ-ı mezkûru kable‘l- edâ (20) ve‘l- istifâ etmekle müteveffâ-yı merkûmun terekesinden olmak üzere (21) meblağ-ı mezkûrun bana teslîmine kibel-i şer‘den mezbûre Rukiye Hâtun’a (22) tenbîh olunması matlûbumdur deyu da‘vâ iddikde binti kebîre-i mezbûre Rukiye (23) cevabında babası müteveffâ-yı merkûmun terekesine bi‘l-verese-i vaz’iyedini (24) ikrâr-ı mâ

adâ alacak müddeası inkarına mukırr-ı müdde'î-i merkûm İvan'dan (25) müdde'âsına muvafık beyyine talep olundukta müdde'âsını... Karyesinden (26) İbrahim oğlu Yakup bin Mustafa ve Usta Ahmet oğlu Abdülmecid bin(27) Ahmet nâm kimesneler meclis-i şer'î hâzırân olup merkûm Yakup(28) iştişâd olundukta fi'l-hakîka müteveffâ-yı merkûm Koç oğlu Mehmed bin(29) Hüseyin bin üç yüz senesi Mayıs'ında Fındıkoğlu İvan'dan (30) yedi yüz yirmi beş mecidiye karzen aldım zimmetimde deynim ve borcumdur deyu (31) ikrâr ve deyni işhâd ederek işbu mübrez senede parmak işaretini (32) vaz' ile merkûm İvan yedine i'tâ eyledi ben bu husûsa (33) bu veche üzere şahidim şehâdet ederim didikde diğer şahit (34) Abdülmecid dahî istişhâd oldukta fi'l-hakîka bundan altı sene mukaddem(35) müteveffâ-yı merkûm Mehmed hâl-i hâyatında bana şöyle takrîr eylediği benim Fındık(36) oğlu İvan'a cihet-i karzdan on dört bin kuruşluk senetli ve (37) faizli borcum vardır merkûm İvan'a söyle ben faiz veremem (38) gelsün kendüsüne hayvan vereyim deyu meblağ-ı mezkûr on dört (39) bin kuruş deyni ve borcu olduğunu ikrâr ve itirâf eyledi (40) ben bu husûsa bu vech üzere şahidim şehâdet ederim deyu (41) her biri edâ-ı şehâdet-i şer'îye etmeleriyle şahdan ve merkûmanın (42) şehâdetleri on dört bin kuruş hakkında kâfi olmakla mensup (43) oldukları Karyesi imamı İbrahim oğlu Yakup Efendi ve muhtarı (44) Mustafa bin Osman ve meclis azaları Hüseyin ve Abdurrahman nâm müzekkilerden (45) bâ varaka-i mestûre evvelâ sırren ve ba'dehû alenen lede't-tezkiye adl ve makbûlu'sh-(46) şehâde eyledikleri ihbâr olunmağın müdde'î-i merkûm İvan esâmi-i(47) tahlîfede meblağ-ı müdde'âsından dört bin kuruşunu verase-i merkûmeye hibe...(48) şer'î ile hibe eylediğini bi'l- beyân ba'de't-tahlîf mucibince meblağ-ı mütebâkî (49) mezkûr on bin kuruşun tereke-i müteveffâ-yı merkûmdan olmak üzere (50) müdde'î-i merkûm İvan'a teslîme müdde'â aleyha mezbûre Rukiye Hâtun'a tenbîh (51) olunduğu tescîl ve i'lâm olundu tahrîren Fi'l-yevmi's-sami aşar min şehri(52) Rebîülevvelin lisene hamse aşara ve selâsi mie ve elf.

Sahife-31, Hüküm 1: Anastas Ağa'nın varislerinin emlâk ve arâzîleri ile ilgili alacak ve borcundan dolayı Heci Yani Efendi'yi vekîl tayin etmesi

(1) Numara (2) 503

(3) Husûs-i âti'l-beyânın mahalline ketb ve tahrîr için cânib-i şer'îften (4) irsâl olunan Hüsni Efendi Trabzon vilâyeti dâhilinde Canik

Sahife 32

(5) sancağı merkezi olan medîne-i Samsun'un Rum mahallesinde sâkin Tebe'a-ı Devlet-i (6) Aliyye'nin Rum milletinden müteveffâ-yı Şekür oğlu Anastas Ağa'nın menzîline varup (7) akd-i meclis-i şer'î âlî iddikde menzil-i mezkûrde sâkin ve sâkineler cerîde-i (8) mahsusâsında muharrerü'l-esâmi-i kesân ta'rifleriyle mu'arref ve makarr-ı ... (9) müteveffâ-yı merkûm Anastas Ağa'nın validesi Hacı Müslim binti Kirigor (10) ve zevcesi Todor binti Dimitri sağîre kerimesi Eleni taraftan bil-velâye (11) ve kendi tarafından bi'l- isâle ve sulbî kebîr oğlu Kuzume ve sulbiye-i kebîre kerimesi (12) Niluyi binti müteveffâ-yı merkûm Anastas'tan her birerleri... ma'kûd mezkûrden (13) mahalle-i mezbûreden ve tebe'a-ı devlet müşârun ileyhâdan da'vâ vekîllerinden Harşî oğlu (14) Heci Yani Efendi veledi İstavri mahzarında ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm idüb memâlik-i (15) şâhânenin her bir vilâyet sancak ve kazâlarında malumu'l- hudut ve'l -kita'ât (16) emlâk ve arâzîleri ile bâ sened ve bâ defter zuhur edilir bi'l- cümle hukuka vâris (17) bulunduğumuz emlâk ve arâzî saireden ve bi'l-cümle zemam-ı nasda olan alacak (18) ve borcundan dolayı leh ve aleyhimizde vukû' bulmuş ve bulacak kâffe-i deâvi (19) hakkında mahkeme-i şer'î nizâmiye ve ticâret mahkemelerinde bidâyeten bi i'tirâzen ve istînâfen (20) ve i'âdeten ve temyîzen ve tashîhen müdde'î-i ve müdde'â aleyh ve şahs-ı sâlis sıfâtıyla muhâkeme ve muhâsameye (21) ve husûmet ve redd-i cevaba ve hâciz ve vaz' ve fekke ve protesto keşidesine kendü (22) imzâsıyla evrâk-ı deâvimi tanzîm ve tâkdime teblîğ ve tebellüğe ve şuhud-ı ikâme-i istimâ'a (23) tahlîfe ve tehâlûfe ahz idecek i'lâmın tenfîz-i ahkâmına ve malum behri (24) ahz-ü kabza ve şerâit muharrer mezkûre vech ve âhiri tevkil ve azle ve'l-hâsıl (25) bi'l-cümle umûr ve husûsatımıza kendi ra'y'ile amel ve hareket etmek üzere husûsat-ı (26) mezkûrelerimizin küllîsine tarafımızdan mûmâ-ileyh Heci Yani Efendi'ye vekâlet-i âmme-i (27) mutlaka-i sahîha-i şer'îye ile vekîl-i mutlak nasb ve ta'yîn eyledik dediklerini (28) kâtîp mûmâ-ileyh mahalinde ketb ve tahrîr ve ma'an imtinâ şer'îye meclis-i şer'î gelüp (29) âlî vukûa inhâ ve takrîr etmeğin mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Fi'l-yevmi's- (30) sadis vel aşarin min şehri Rebîülevvel lisene hamse aşara ve selâsi mie ve elf.

Sahife-32, Hüküm 1: Rum milletinden Karasu oğulları İvan ve Sokrat veledi Heci Yoraki'nin bazı işleri için Hristaki'yi vekil tayin etmesi

(1) Numara (2) 504

(3) Trabzon vilâyeti dâhilinde Canik sancağı merkezi olan medîne-i Samsun'un Said Bey (4) Rum mahallesinde ve Tebe'a-ı Devlet-i Aliyye'nin Rum milletinden şahısları mu'arrefe Karasu (5) oğulları İvan ve Sokrat veledi Heci Yoraki'den her biri meclis-i şer'î şer'îf-i (6) enverde mahalle-i mezbûreden ve tebe'a-ı devlet müşârun ileyhâdan Semunidi Hristaki (7) veled-i Yani mahzarında ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm ederki bi'l- cümlede meclis ve mahkemede ve leh (8) ve aleyhimizde vukû' bulmuş ve bulacak kâffe-i deâvide bidâyeten i'tirâzen ve istinâfen (9) ve i'âdeten ve temyizen ve şahsen müdde'î-i ve müdde'â aleyhve şahs-ı sâlis sıfâtıyla muhâkeme(10) ve muhâsemeye husûmeti ve redd-i cevaba ve kendi imzâsıyla istid'â ve levâyih-i tanzîme (11) ve tâkdime teblîğ ve tebellüğe ikâme-i şuhud ve istimâ'a tahlîf ve tehâlüfe ve ahz olunacak(12) i'lâmatın hükmünü takip ve icrâya hacz ve fekk-i hacze ve ehl-i hıbrâ nasb (13) ve ta'yîn ve azle ve'l-hâsıl her bir umûr-ı husûsatımızın küllüsüne re'yle amel etmek (14) üzere tarafımızdan merkûm Semunidi Hristaki vekâlet-i âmme-i mutlaka-i(15) sahîhe-i şer'î ile vekil-i mutlâk nasb ve ta'yîn eyledik dediklerinde ol dahî (16) vekâlet-i merkûmeyi kabul kemâ yenbağı edâya ta'ahhüt ve iltîzam eyledik didikde mâ vaka'a(17) bi't-taleb ketbolundu Fi'l-yevmi'l-aşar min şehri Rebilü'l-evvel ahir lisene hamse aşara ve selâsi (18) ve elf.

Sahife-33, Hüküm 1: Bayraktaroğlu Mehmed'in kendisine ait kısrağı Ürkiye Hâtun'un elinde görmesi ve dava ederek geri alması.

(1) Numara (2) 505

(3) Trabzon vilâyeti dâhilinde Canik sancağı merkezi olan medîne-i Samsun'a (4) mülhak Terme Kazâsının Cami mahallesinden Bayraktaroğlu Mehmed bin Ahmet (5) meclis-i şer'î şer'îf-i enverde medîne-i mezbûrun Akalan Karyesi'nin (6) Yeniköy mahallesinden Zankaç oğlu Süleyman zevcesi Ürkiye binti(7) Suve muhâkeme ve muhâsemeye vekil-i mü'seccel-i şer'î medîne-i mezkûrun Said (8) Bey mahallesinden Köroğlu Ahmet Miliç Ağa bin Ahmet muvâcehesinde (9) üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb toni kır tarafı bent tarafı münhasıra (10) ... olan tâmga

ile tâmgalı sağ kulağı delik kendi malım olan(11) kır kısrağımdan doğma on yaşını geçe netâcen malım olan bir re's (12) kısrağıımı bundan sekiz sene mukaddem yani iki yaşında iken zayı' (13) edip teharri etmekte iken şimdi kısrağı mezurden mütevellid beş altı (14) aylık yanında netâcı olan iştirâ ile müvekkile-i mezbûre Ürkiye Hâtun (15) yedinde bulmamla hayvan mezkûru iştirâ netâciyle bana teslimine müvekkilisine (16) izâfetle vekîl-i merkûm Ahmet Miliç Ağa'ya tenbîh olunmasını taleb iderim deyu (17) da'vâ iddikde vekîl-i merkûm Ahmet Miliç Ağa cevabında işbu müddeâ-ı beha (18) hayvan mezkûru müvekkilimin asâkirde bulunan oğlu (19) Seyit yirmi sekiz mecdiyeye kaydının oğlu Kuzume'den iştirâ edip (20) askere gider iken müvekkilimin validesi Ürkiye Hâtuna emanete (21) bırakmıştır yanında beş altı aylık iştirâ ile müvekkilim Ürkiye Hâtun bu (22) defa olarak vaziyet eder deyu ihtiya idüb müdde'î-i merkûmdan (23) netac müdde'âsına muvafık beyyine talep olundukta müdde'asını Terme Kazâsının (24) Cami mahallesinden olup Karasuoğlu Faik hanında mukîm Hacı (25) Ağazâde Hasan Efendi ve mezkûr Terme kazâsı kurâlarından... olup (26) mezkûr Faik Efendi hanında sâkin Mahmut oğlu Mehmed meclis-i şer'î hâzrân (27) olup isre'l-istişhâd fi'l-hakîka işbu meclis-i şer'îde muâyene ve müşâyede (28) eylediğimiz tonu kır bent tarafı kısmında ... tâmgalı sağ kulağı(29) delik şimdi on yaşını geçe işbu müddeâ beha kısarak müdde'î-i merkûm(30) Mehmed'in kendi malı olan kır kısrağından doğma netacan malıdır biz bu husûsa (31) bu vech üzere şahidiz şehâdet ederiz deyu her biri edâ-ı şehâdet-i(32) şer'îye etmeleriyle şahdan merkûman mensup oldukları hancılar kethüdası (33) Osman Efendi ve camii ve Hancı Faik Efendi ve Hancı Necip Ağa nâm kimesnelerden (34) bâ varaka-i mestûre evvelâ sırren ve ba'dehû alenen lede't-tezkiye adl ve makbûlû's -(35)şehâde idükleri ihbâr olunmağın mucibiyle hayvan mevsûf (36) mezkûr yanında bulunan netaç iştirâ ile müdde'î-i merkûm Mehmed'e teslimine (37) müvekkilim mezbûre Ürkiye'ye izâfetle vekîl merkûm Ahmet Ağa'ya (38) tenbîh olunduğu tescîl ve i'lâm olundu tahrîren fi'l yevmi's- sami (39) min şehri Rebiülahir lisene hamse aşara ve selâsi mie ve elf.

Sahife-34, Hüküm 1: Rum milletinden İzrafil zevcesi Akabe binti Tanas eski belediye kalfası Yorki ile olan mevrûs hâne ve eşya-ı mütenevvi da'vâsından Hacı İbrahim Efendi'yi vekîl ta'yîn etmesi

(1) Numara (2) 506

(3) Trabzon vilâyeti dâhilinde Canik sancağı merkezi olan medîne-i Samsun'un (4) Said Bey mahallesinden ve Tebe'a-ı Devlet-i Aliyye'nin Rum milleti nisvânında zât-ı (5) cerîde-i mahsûsasında muharrerü'l-esâmi-i kesân tâ'rifleriyle mu'arref olan (6) İzrafıl zevcesi Akabe binti Tanas meclis-i şer'î şer'îf-i enverde da'vâ (7) vekîllerinden Hacı İbrahim Efendi mahzarında ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm idüb sabık (8) belediye kalfası Yorki ile Rum mahallesinden müteveffâ... (9) mevrûs hâne ve eşya-ı mütenevvi da'vâsından dolayı ait olduğu mahkeme-i (10) şer'îye ve nizâmiye ve ticâriyede bidâyeten ve i'âdeten ve i'tirâzen ve istinâfen (11) ve temyîzen müdde'î-i ve müdde'â aleyh ve şahs-ı sâlis sıfatlarıyla muhâkeme ve muhâsemeye (12) ikâme-i şuhud ve istimâ'a tahlîf ve tehâlûfe sulh ve ibrâya ve ru'iyet (13) muhasebeye ve mümeyyiz ehl-i hibrâ nasb ve ta'yîn ve azle ve kendi imzasıyla (14) mütenevvi istid'â ve levâiyih-i tanzîm ve tâkdime ve i'lâm ve evrâk-ı da'vâyı icrâya (15) vaz'a tenfiz-i ahkâmına ve hâciz vaz ve fekke ve'l-hâsıl husus-ı mezkûr mütevakkıf (16) olduğu umûrun küllisinde vekâlet-i âmmе-i mutlaka-i sahiha-i şer'îyye ile mûmâ- (17) ileyh Hacı İbrahim Efendi'yi vekîl nasb ve ta'yîn eyledim didikde oldahî (18) vekâlet-i merkûmeyi kabul ve hizmet-i lâzîmesini kemâ yenbeği edâya ta'ahhüt ve iltîzam (19) etmeğin mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu Fi'l-yevmi's-sâlis aşar min şehri (20) Rebiülahir lisene hamse aşara ve selâsi mie ve elf.

Sahife-34,Hüküm 2: Ermeni milletinden Beşrak Efendi'nin genel işleri için aleyhinde vukû' bulmuş ve bulacak bütün da'vâdan dolayı Begos Efendi'yi vekîl tayin etmesi

(1) Numara (2) 507

(3) Trabzon vilâyeti dâhilinde Canik sancağı merkezi olan medîne-i Samsun'un (4) Ermeni mahallesi mütemekkinlerinden ve Tebe'a-ı Devlet-i Aliyye'nin Ermeni milletinden Begos Efendiye (5) biraderi Beşrak Efendi veledi Heci Suve'den her biri meclis-i şer'î (6) şer'îf-i enverde mahalle-i mezbûreden ve da'vâ vekîllerinden ve tebe'a-ı devlet-i müşarın (7) ileyhâdan Begos Efendi veledi Ohannes mahzarında takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i anî'l- (8) merâm idüb bi'l-cümle ve aleyhimizde vukû' bulmuş ve bulacak kâffe-i (9) deâviden dolayı mahkeme-i şer'îye ve nizâmiye ve ticâriyede bidâyeten ve i'tirâzen (10) ve istinâden ve i'âdeten müdde'î-i ve müdde'â aleyh ve şahs-ı sâlis sıfatlarıyla muhâkeme (11) ve muhâsemeye ve husûmet ve redd-i cevaba ve kendi imzâsıyla evrâk-ı deâvide (12) tanzîm ve tâkdime ikâme-i şuhud ve istimâ'a teblîğ ve tebellûge tahlîf ve tehâlûfe (13) ve ahz olunan i'lâmatın hükmünü

takip ve icrâya itiraz ale'l -(14) hüküm edenler ile müraafaya ve'l-hâsıl husus-i mezkûr mütevakkıf (15) olduğu umûrumun küllisine tarafımızdan merkûm Begos Efendiye (16) vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîhe-i şer'îye ile vekîl-i mutlak nasb (17) ve ta'yîn eyledik dediklerinde ol dahi vekâlet-i merkûmeyi kabul (18) ve hizmet-i lazimesini kemâ yenbeği edâya ta'ahhüt ve iltîzam etmeğin ma'vaka'a (19) bi't-taleb ketbloundu. Fi'l-yevmi'l-hâmis aşar ve şehir Rebiülahir lisene (20) hamse aşara ve selâsi mie ve elf.

Sahife-35, Hüküm 1: Rum milletinden Andon'un alacak davası için oğulları Vâsilaki ve Nikolaki'yi vekîl tayin etmesi

(1) Numara (2) 508

(3) Trabzon vilâyeti dâhilinde Canik sancağı merkezi olan medîne-i Samsun'un (4) Said Bey mahallesinde mütemekkin şahs-ı cerîde-i mahsûsasında muharrerü'l – esâmi-i (5) kesân tâ'rifleriyle mu'arref ve tezkere-i osmaniyesi meşrud olan tebe'a-ı Devlet-i (6) Aliyye'nin Rum milletinden Andon veledi Andon Canik bidâyet (7) mahkemesine mahsus odada ma'kûd meclis-i şer'îmizde takrîr-i kelâm ve ta'bir-il (8) anil-meram idüb Amasya sancağına muzâfe Havza kazâsı ve Karalar (9) ahalişi leh ve aleyhimde vukû' bulmuş ve bulacak kâffe-i muamelat (10) ahzu i'lâmın hüsn-i tesviyesine ve zimam-ı nasta olan alacağımın (11) ait olduğu mahkemenin aksam ve ricat muhtelifesinde ticâret (12) ve hukuk ve cezâ kısımlarının mahkeme-i şer'îyede müdde'î-i ve müdde'â aleyh şahs-ı (13) sâlis sıfatlarıyla hukuku meşrumu mahkemenin son derecesine (14) kadar bidâyeten ve istînâfen ve i'âdeten ve temyîzen ve gıyâben ve i'tirâzen ve tashîhen(15) ve vazifeten şahsen muhâkeme ve muhâsameye ve sulh ibrâya ve ahz-ü kabza makbûzunu (16) bana irsâl ve isâle ve bir protesto keşidesine ve va'z hâcz ve fেকে ve(17) ehl-i hibrâ ve mümeyyiz hükm-i nasb ve ta'yîn ve azle ve bunların verecekleri (18) kararnâmelere isterse itirazıma ve itirâfıma gayr-ı tarîkiyle dahî (19) her nevi mu'ameleye işhâd ve istişhâde tahlîf ve tehâlûfe ve redd-i (20) cevaba ve işbu mahkemelerden dolayı şahs-ı sâlis zuhur ederse (21) anlarla dahî muhakemin son derecesine kadar her nevi mahkemeye ve ızhâr (22) ve evrâk-ı lâzimesi sâire tanzîm ve kendi imzalarıyla takdimine ve i'lâm (23) ve ihtar tebliğ ve tebellüğe ve reddeden izaya inde'l -hâce işkâ ani'l-(24) hükame ve mahkeme-i nizâmiye ve şer'îye ve ticâriye ve cezâiyeden leh ve aleyhimde (25)

sâdır olmuş ve olacak kâffe-i i'âmâtın tenfîz ahkâmına ve'l-(26) hâsıl taksîmden usûl efrâkı olmamak üzere muamelât-ı cariye (27) mütevakıf olduğu umûrun küllüsünü ifâyâ vekâleti olmak ve (28) re'îyle amel etmek ve âherini dahî tevkîyle me'zûn olmak üzere (29) mezkûr Havza kazâsında mütemekkin tebe'a-i müşârun ileyhâdan oğullarım (30) Vâsilaki ve Nikolaki'yi münferiden ve müctemiân kabullerine mevkûfe tarafımdan (31) vekîl-i mutlâk nasb ve ta'yîn eyledim didikde mâ vaka'a bi't-taleb (32) ketb olundu. Tahrîren fi'l- yevmi's samim aşar minşehri Rebûlevvel ahir (33) lisene hamse aşara ve selâsi mie ve elf.

Sahife-35, Hüküm 2: Kale mahallesinde Gülsüm Hâtun'un babasından kalan Said Bey mahallesindeki evdeki hissesini almak için vekîli Şükrü Efendi'nin verâset i ispat davası

(1) Numara (2) 509

(3) Trabzon vilâyeti dâhilinde Canik sancağı merkezi olan medîne-i Samsun'un (4) Kale mahallesinde sâkin zât-ı tâ'rif-i şer'î ile mu'arrefe Karabaş oğlu (5) kerimesi Gülsüm Hâtun binti Ali tarafından zikri âtî da'vâda muhâkeme (6) ve muhâsemeye vekîl-i müseccel-i şer'îsi oğlu Şükrü Efendi bin Arif meclis-i (7) şer'î şer'îf-i enverde Said Bey mahallesinde... Mehmed oğlu Süleyman

Sahife-36

(8) bin Mehmed muvacehesinde üzerine da'vâ takrîr-i kelâm idüb müvekkilim mezbûre (9) Gülsüm Hâtun'un babası merkûm Süleyman'ın zevcesi olup bundan üç sene(10) mukaddem vefat eden Ayşe'nin zevci Osman ile li-ebeveyn karındaşlar olup (11) babalarının ismi Abdullah ve dedelerinin ismi malum değil ise de şahitler (12) Karabaşoğlu... demekle mâruf ve validelerinin ismi Hanife ve ma'kûd-ı(13) re'isleri mezkûr Said Bey mahallesi olup ol vechle müvekkilim mezbûre (14) Gülsüm Hâtun merkûm Osman'ın nisya verâseti olmakla merkûm Osman bundan (15) on yedi sene mukaddem vefat etmekle validem müvekkilim mezbûre Gülsüm Hâtun (16) ber- vech-i meşrûh verâseti bulunmakla mezkûr Said Bey mahallesinde vâki' iki taraftan (17) Hafız Raşit Efendi arsası ve bir taraftan Hacı Feyzi'nin İsmail hânesi (18) ve bir taraftan tarîk-i âmm ile mahdûd-ı fevkânî ve tahtânî dört odalı müştemel (19) menzil-i müteveffâ-yı merkûm Osman'ın müstekillen mülkü olup ba'dehû vefatına menzil-i(20) mahdûd-ı mezkûr dört sehim itibariyle bir sehmi

zevce-i mezbûr Ayşe Hâtun'a (21) mevrûs olmakla müvekkilim mezbûre Gülsüm Hâtun menzil-i mahdûd-ı mezkûrde (22) olan hisse-i şâyi'âsı bundan on bir sene mukaddem işbu ibrâz eylediğim (23) iki kıt'a davetiye ...nâtık olduğu üzre talebi da'vâ (24) etmiş ise de mahkemeleri icrâ olunmayarak ale'l- hale kalmış ve mezbûre (25) Ayşe Hâtun dahî bundan üç sene mukaddem vefat idüb hâne-i mezbûre ...(26) yevm-i zevç-i merkûm Süleyman müstekillen vaz'iyet eder olmaka müvekkilim (27) mezbûrenin menzil-i mezkûrde olan üç sehim hissesi müvekkilime izâfetle (28) bana teslîme merkûm Süleyman'â tenbîh olunması bi'l- vekâle taleb iderim deyu da'vâ (29) iddikde müdde'â aleyh merkûm Süleyman cevabında müvekkilim mezbûre Gülsüm (30) Hâtun zevcesi müteveffâ-yı mezbûrenin verâseti olduğunu inkâr edecek (31) müdde'î-i vekîl merkûm Şükrü Efendi'den müvekkilimin verâseti olduğuna (32) beyyine talep olundukta Muharrem'in on yedinci günü ikâme ederim deyu istişhâd (33) idüb yevm-ı mezkûrde yazarmış olduğu şahitleri ikâme edemeyüp (34) vekîl-i merkûm Şükrü Efendi yevm-ı mezkûrde vürud ederek (35) şahit ikâme edemeyeceğini bi'l- beyân işbu ibrâz eylediğime bin iki yüz (36) altmış üç senesi Şaban'ın on üçüncü günü tarihli müverrih Samsun (37) Naibi Halil Sıtkı imza ve mührüyle memhûr bir kıta vesâyet hüccetiyle (38) isbât edeceğini beyan etmiş ise de hüccet-i mezkûre (39) mazmun amel caiz olacak surette tanzîm edilmemiş ve mazmun (40) dahî usûl isbât edilmemiş olduğundan müdde'î-i vekîl-i merkûm ve (41) müdde'â aleyh Süleyman Ağa'ya bu vech-i şer'î mu'arrefede men olduğunu (42) tescîl ve i'lâm olundu tahrîren fi'l- yevmi'l -hamis aşar min şehri(43) Muharremü'l- Haram'ın lisene hamse aşara ve selâsi mie ve elf.

Sahife-36, Hüküm 1: Samsun'un Gölalan Karyesinde Feyzullah oğlu Ahmet tarla sınırındaki ceviz ağaçlar ile ilgili Seyit Ahmet'i dava etmesi ve haklı bulunması.

(1) Numara (2) 510

(3) Trabzon vilâyeti dâhilinde Canik sancağı merkezi olan medîne-i Samsun'un (4) Gölalan Karyesinde Feyzullah oğlu Ahmet bin Mehmed meclis-i şer'î şer'îf-i enverde (5) karye-i mezbûreden Feyzi oğlu Seyid Ahmet bin Mehmed muvâcehesinde üzerine da'vâ (6) ve takrîr-i kelâm idüb karye-i mezbûrede vâki' eski avlu nâm tarlamin

Sahife-37

(7) sınırı ile müdde'â aleyh merkûm Seyit Ahmet sınırı üzerinde hedây-i sâbit (8) ceviz ağacının meyvesini onbeş seneden beri meyve verdiği senelerde ben (9) toplayıp kabz idegelir bu sene orak etmek üzere bulunan (10) meyvesini bana kabz ettirmemek murat ider olmağla merkûm Seyid Ahmed'in (11) mu'ârazadan men'ine tenbîh olunmasını talep iderim deyu da'vâ idüb müdde'â(12) aleyh merkûm Seyit Ahmet cevabında müdde'î-i merkûm ile ikimizin tarlaları hududu (13) üzerinde hedâmı sâbit ceviz ağacı müstekillen benim malımdır mahsul vireli (14) iki sene olmuştur deyu (15) müdde'î-i merkûmun müdde'asını inkâr idecek müdde'î-i merkûmda müdde'âsına muvâfık beyyine talep olundukta müdde'asını (16) Gölalan Karyesinden Beğ Arslanoğlu Hüseyin bin Arslan (17) ve Tuzaklı Karyesinden Sert Ali oğlu Mahmud bin Mehmed bin Mustafa meclis-i şer'î (18) hâzırân olup iştihâd olundukta müdde'î-i merkûm Ahmet ile müdde'â aleyh(19) merkûm Seyit Ahmed'in tarlaları hududu üzerinde hedây-i sâbit olan(20) ceviz ağacı on beş sene mukaddem meyve verip bu sene gelinceye kadar (21) meyve verdiği senelerde meyvesini müdde'î-i merkûm Ahmet toplayıp müstekillen (22) ahz idegelür ve müdde'â aleyh merkûm bundan bir sene mukaddem gelinceye (23) kadar sükût ider idi biz husûsa bu veche üzere şahidiz şehâdet(24) ideriz deyu edâ-i şehâdet-i şer'îye etmeleriyle şahdan merkûmandan (25) Hüseyin mensup olduğu Gölalan Karyesi muhtarı Alemderoğlu Şükrü (26) ve meclis azaları Salih ve İshak ve Hayri nâm müzekkîlerden ve diğer şahit (27) Mehmed dahî mensup olduğu Tuzaklı Karyesi imamı Mehmet Efendi bin Ali (28) ve muhtarı İsmail Ahmet ve meclis azaları Mustafa ve Hüseyin nâm müzekkîlerden(29) ba varaka-i mestûre evvelâ sırren ve ba'dehû alenen lede't-tezkiye adl ve makbulu's- (30) şehâde idükleri ihbâr olunmağın mucibiyle ceviz ağacına müdde'â aleyh(31) merkûm Seyit Ahmed'in müdahaleden men'ine hüküm olunduğu tescîl ve i'lâm (32) oldundu. Tahrîren fil yevmi'l- gurre min şehri Rebiü'l-ahır lisene hamse aşara ve selâsi mie ve elf.

Sahife-37, Hüküm 1: İffet Hanım'ın kendisini boşayan zevc-i Mustafa Bey aleyhine nafaka ve kisve ve sairesine sarf olunmak üzere dava açması

(1) Numara (2) 511

(3) Trabzon vilâyeti dâhilinde Canik sancağı merkezi olan medîne-i Samsun'un (4) Said Bey mahallesinde sâkin zât-ı ta'rif-i şer'î mu'arrefe Tokadi (5) Osman Hayri Efendi kerimesi İffet Hanım binti Osman Hayri'nin(6) vekîl-i mü'seccel-i şer'îsi Arap Alizâde Salih Efendi bin Ali şer'îsi Arap Alizâde Salih Efendi bin Ali Rıza (7) meclis-i şer'î şer'îf-i enverde takrîr-i kelâm ve tâbi'r-i anil-merâm idüb(8) müvekkilim mezbûre İffet Hanımı tatlîk eylediğine dair zevc-i Mustafa (9) Bey aleyhine istihsâl eylediği i'lâm-i şer'îye mûmâ-ileyh Mustafa Bey'in (10) âdem-i kanaâtîyle temyîz eylediğinden netice-i temyîze ve lakin müvekkilim mezbûreye (11) nafaka ve kisve ve sairesine sarf olunmak üzere şehriye on (12) adet lira-yı Osmâni farz ve takdir olunmasını matlûbumdur didikde meblağ-ı

Sahife 38

(13) mezkûr kadar mâ'ruf idüğü zeyl-i vesikâda muharrerü'l –esâmi-i müslimîn (14) tâ'rifleriyle mütehakkık olunmağın ol vechle netice-i temyîze ve lakin mezbûreye şehriye (15) on adet lira-yı Osmâni nafaka farz ve takdir olunmağın ma vâkaa bi't-taleb(16) ketb olundu. Tahrîren fil yevmi's- sâlis ve'l- ısrın min şehri Rebîülevvel (17) lisene hamse aşara ve selâsi mie ve elf. (18) Said Bey mahallesinden Erzurumlu (19) Hüseyin Efendi (20) Pazar mahallesinden Hacı Akçazâde Ömer (21) Efendi (22) Pazar Mahallesinden Balaçlızâde (23) Ahmet Efendi (24) ve gayrihim

Sahife-38, Hüküm 1: Kastâmonulu Fatıma Hâtun kendisini boşayan Samsun'un Kale-i şahâne Hasbi Ahmet Rıfat Ağa'dan mihri nafaka ve alacak iddiaları için dava açması ve kazanması

(1) Numara (2) 512

(3) Trabzon vilâyeti dâhilinde Canik sancağı merkezi olan medîne-i Samsun'un (4) Kale mahallesinde Sandıkçı Ahmet zevcesi Hâtuncak hoca nâm Hâtunun menzîlinde(5) müste'ciren sâkine zât-ı ta'rif-i şer'î ile mu'arrefe işbu baisetü'l-vesîka Kastâmonulu (6) Fatıma Hâtun bin Hüseyin meclis-i şer'î şer'îf-i enverde zevc-i asâkir-i şahâne (7) Dördüncü Kolordu Hümayün'a mensup Trabzon vilâyeti dâhilinde Canik (8) sancağı merkezi olan medîne-i Samsun'un Kale-i şahâne Hasbi Ahmet (9) Rıfat Ağa muvâcehesinde Kale-i mezkûre mülâzım Süleyman Efendi bin(10) Mehmed hazır olduğu halde üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb bundan bir buçuk (11) sene mukaddem beş yüz bir kuruş mihr-i mü'eccel tesmiyesiyle merkûm

Ahmet Ağa beni tezvîc (12) ve kabul ve duhul ile beynimizde nikah kâim olup bundan bir hafta mukaddem merkûm (13) Ahmet Ağa beni Samsun Tophânesinde tatlık etmekle meblağ-ı mihr mezkûrunla üç (14) aylık nafaka ve iddet muâyenem için üç yüz bir kuruş ve senedli ve senedsiz (15) sekiz yüz otuz üç kuruş dahî cihet-i karzdan merkûm Ahmet Ağa zimmetinde (16) alacak hakkım olmağla cem'ân bin altı yüz otuz dört kuruşun bana i'lâmına (17) merkûm Ahmet Ağaya tenbîh olunması matlûbumdur deyu da'vâ iddikde müdde'â aleyh(18) merkûm Ahmet Ağa cevabında müdde'î-i mezbûre Fatıma'nın ber vech-i meşru talaki (19) ve mihr-i nafaka ve alacak iddiaları deyu müdde'î-i mezbûre Fatıma'nın (20) bitememiha tâbi'yan ikrâr etmekle merkûm Ahmed Ağa alâ mucibi ikrâra ilzam (21) olunarak meblağ-ı müdde'â-ı mezkûr cem'ân bin altı yüz otuz dört kuruşun (22) müdde'î-i mezbûre mûmâ ileyh Fatıma Hâtun'a i'tâ ve teslimine tenbîh olunduğu tescîl (23) ve i'lâm olundu.Tahrîren fi'l- yevm's salis vel işrîn minşehri Safer lisene hamse (24) aşara ve selâsi mie ve elf.

Sahife-38, Hüküm 2: Laz Yakup oğlu Hasan kerimesi Ayşe bintiHasan'ın Mültime Karyesindeki emlâk ve arâzîlerindeki hisselerinin taksîmi ve satışı için Hacı Abdullâtîf Efendi'yi vekîl tayin etmesi

(1) Numara (2) 513

(3) Trabzon vilâyeti dâhilinde Canik sancağı merkezi olan medîne-i Samsun'un (4) Yenikari Karyesi sâkinelerinden zât-ı ta'rif-i şer'îyle mu'arrefe olup (5) tezkire-i osmaniyesi müşahede olunan Laz Yakup oğlu Hasan kerimesi (6) Ayşe binti Hasan bin Ali nâm Hâtun medîne-i mezkûrun bidâyet mahkemesine (7) mahsus odada ma'kûd meclis-i şer'îmizde Lazistan sancağına tâbi' Hemşin (8) nahiyesinin Mültime Karyesinden Temuşoğlu Hacı Abdullâtîf (9) Efendi bin Ali bin Osman mahzarında takrîr-i kelâm ve tabir-i anî'l-merâm idüp (10) lam-ı karındaşım olup mezkûr Mültime Karyesinde sâkin iken bi'l-veled

Sahife 39

(11) vefat eden laz Yakup oğlu Ali bin İbrahim'den bana irsen intikâl (12) idüb anene hududundan ...hudutlarında vâki' malumu'l- hudut ve'l- kada'at (13) emlâk ve arâzîleride olan hisse-i irsiyemi tefrik ve taksîmine müste'cirlerine (14) icâra ve bedel-i icârlarını vermeyenler ile bidâyeten ve i'tirâzen ve istînâfen (15) ve i'âdeten ve temyîzen ve müdde'î-i ve müdde'â aleyhe şahs-ı sâlis sıfatlarıyla muhâkeme ve

muhâsemeye (16) ve kendi imzâsıyla evrâk-ı deâvimiye tanzîm ve tâkdime ikâme-i şuhud(17) ve istimâ'a tahlîf ve tehâlûfe teblîğ ve tebellûge ve ahz ideceği i'lâm-ı mevki (18) icrâya vaz'ile ahkâmını tenfiz ve icrâya ve lede'l- hâce talep zuhur (19) bedel-i misliyle bey' ve memuru huzurunda muamele-i ferâgiyesini icrâya ve ahz-ü(20) kabza ve makbûzunu bana irsâl ve isâle ve'l-hâsıl evrake olan(21) her bir umûr-ı husûsatımı rû'yine tarafımdan mûmâ-ileyh Hacı Abdullâtîf (22) Efendi'yi vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'îye vekîl-i mutlak nasb (23) ve ta'yîn eyledim didikde ol dahî vekâlet-i merkûme-i hizmet-i (24) lâzîmesini kemâ yenbağî edâya ta'ahhüt ve iltîzam etmeğin ma vaka'a bi't-taleb (25) ketb olundu tahrîren fî'l-yevmi'l-hâdî min şehri Rebiülahir (26) lisene hamse aşara ve selâsi mie ve elf.

Sahife-39, Hüküm 1: Said Bey mahallesinden Ali Efendi'nin varislerinin kendilerine kalan emlâk ve arâzîler ile ilgili Halid Efendi'yi vekîl tayin etmesi

(1) Numara (2) 514

(3) Husûsi âtî el-beyânda mahalinde ketb ve tahrîr içün cânib-i şer'î şer'îffinden sadır irsâl olunan(4) Hüsnü Efendi Trabzon vilâyeti dâhilinde Canik sancağı merkezi olan medîne-i Samsun'un Said Bey (5) mahallesinden müteveffâ... Ali Efendi'nin menziline varıp akd-ı meclis şer'î i'lâm iddikde (6) müteveffâ-yı mûmâ-ileyh verâseti zevce-i menkûhe-i metrûkesi Havva binti Süleyman Ağa ile sulbi kebir (7) oğulları Zühti ve Osman Efendi'lere münhasıra olduğu bade't -tahakkuku'- şer'î zâtî (8) cerîde-i mahsûsasında muharrerü'l- esâmi-i müslimîn tâ'rifleriyle mu'arref olan zevce-i mezbure (9) Havva Hâtun ile ibn-i kebir mûmâ-ileyh Osman Efendi'den her biri meclis-i ma'kûd-ı mezkûre de(10) ibn-i kebir mûmâ-ileyh Halit Efendi mahzarında ikrâr-ı tâmm ve tezkîr-i ani'l- merâm idüb(11) murisimiz müteveffâ mûmâ-ileyh ...Ali Efendi'den müştereken bizlere intikâl eden (12) bi'l-cümle emlâk ve arâzî terekesine müte'allik kâffe-i husûsanemde leh ve aleyhimizde (13) vukû' bulmuş ve bulacak mahkeme-i şer'î ve nizâmiye ve ticari cezâi ve istindafda (14) dava edenler olan hukukumuz eshabından bidâyeten ve i'tirâzen ve istînâfen (15) ve i'âdeten ve temyîzen ve tashîhen müdde'î-i ve müdde'â aleyhve şahs-ı sâlis sıfâtıyla talep (16) muhâkeme ve muhâsameye ve husûmet ve redd-i cevâba ve kendi imzasıyla istişhâ' ve levâyah-i tanzîm ve takdime (17) ikâme-i şuhud ve istişhâ' tahlîf ve tehâlûfe teblîğ ve tebellûge hacz vaz' ve fekk-i muhakeme ve hacz (18) nasb ve

tayin azle ve istihsâl... i'lâmatın hükmünü tenfiz ahkâmına (19) ve mahkûm beh-i ahz-ü kabze... bizlere irsâl ve isâle mahkeme-i Devlet-i Aliyye'nin (20) her nevi'.... ...me'zun olmak bi'l- cümle emlak ve arazilerininde kendi ra'yle (21) amel ve hareket etmek üzere tarafımızdan mûmâ- ileyh Halid Efendi'yi vekâlet-i âmme-i (22) mutlaka-i sahîha-i şer'î ile vekîl-i mutlak nasb ve ta'yîn eyledik ol dahî vekâlet-i merkûmeye (23) kabul hizmet-i lâzîmesini kema yenbağî edâya ta'ahhüd ve iltizâm eyledim dediğini kâtîp mûmâ-ileyh mahallinde ketb (24) ve tahrîr ve ma'na şer'îyle meclis-i şer'î gelüp ala ma vâka'a bi't-taleb (25) ketb olundu. Tahrîren fi'l yevmi's-salis ve'l-işrin min şehri Saferi'l -Hayr lisene hamse aşara ve selase (26) ve mie elf.

Sahife-40, Hüküm 1: Anastas Ağa'nın çeşitli illerdeki emlak ve araziler ile ilgili işler için Heci Yani Efendi'yi vekîl tayin etmesi

(1) Numara (2) 515

(3) Husûs-ı âti'l-beyânın mahallinde ketb tahrîri için cânib-i şer'î şer'îf den irsâl (4) olunan Hüsni Efendi Trabzon vilâyeti dâhilinde Canik sancağı merkezi olan(5) medîne-i Samsun'un Rum mahallesinde mütemekkin Tebe'a-ı Devlet-i Aliyye'nin Rum milletinden (6) müteveffâ-yı Şekur oğlu Anastas Ağa'nın menzîline varup akd-ı meclis-i şer'î (7) âli ettikde menzîl-i mezkûrde mütemekkin ve cerîde-i mahsûsesinde muharrerü'l- (8) esami-i kesân tâ'rifleriyle mu'arref ve mu'arrefeler müteveffâ-yı merkûm Anastas (9) Ağa'nın validesi Hace Müslim binti Kirgor zevcesi Todora binti Dimitri(10) sagîre kerimesi Eleni tarafından bi'l-velâya ve bi'l-vesâye ve kendi tarafından ve bi'l- isâle ve sulb-i(11) kebir oğlu Kuzuma ve sulb-i kebir kızı kerimesi Niluyi binti müteveffâ-yı merkûm Anastas (12) Ağa'dan her birerleri meclis-i ma'kûd-ı mezkûrde mahalle-i mezbûrede ve tebe'a-ı devlet-i (13) müşârün ileyhâdan ve da'vâ vekîllerinden Harşı oğlu Heci Yani Efendi veledi İstavri (14) mahzarında ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm idüb murisimiz müteveffâ-yı mûmâ- ileyh Anastas'ın (15) memâlik-i şahânenin her bir vilâyet sancağı ve kazâlarında malumu'l -hudud (16) ve'l -kad'aat emlâk ve arâzî ve saireden ve bi'l- cümle zemam (17) olan alacak ve borçdan dolayı ve aleyhimizde vukû' bulmuş kâffe-i (18) deâvi hakkında mahkeme-i şer'îye ve nizâmiye ve ticâret mahallerinde bidâyeten ve i'tirâzen (19) ve istînâfen ve i'âdeten ve temyîzen ve tashîhen müdde'î-i ve müdde'â aleyh ve şahs-ı sâlis (20) sıfâtıyla muhâkeme ve muhâsameye ve husumet-i ve redd-i cevâba ve hâciz vaz' ve fekkine protesto ve (21) keşidesine kendi imzâsıyla evrâk-ı deâvimi tanzîm ve tâkdime teblîğ ve tebellüğe (22) ve şuhûd-ı ikâme ve istimâ'a

tahlîf ve tehâlûfe ve ahz edilecek i'âmı (23) tenfiz ahkâmına ve mahkum beh-i ahz-ü kabza ve şerâit muharrerren mezkûre vecihle (24) âheri tevkîyle ve azle ve'l-hâsıl bi'l-cümle umûr ve husûsumuzda kendi ra'yile (25) amel ve hareket etmek üzere husûsat-ı mezkûrelerimizin küllîsine (26) tarafımızdan mûmâ-ileyh Heci Yani Efendi'yi vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i (27) şer'î ile vekîl-i mutlak nasb ve ta'yîn eyledik ol dahî (28) vekâlet-i merkûmeyi kabul eyledim dediğini kâtîp mûmâ-ileyh mahalinde (29) ketb ve tahrîr ma'na şer'îyle meclis-i şer'î gelüp ala vukû'a inhâ (30) etmeğin deyu tahrîr ve terâkim ve balası medîne-i mezbûre nâibi Ahmed Fazıl Efendi (31) vekîli Hasan Hüsnü mührüyle memhur bin üç yüz on beş tarihli müverrih (32) beş yüz üç adet hüccet-i şer'îye nâtik olduğu üzere vekîl-i mûmâ-(33) ileyh Heci Yani Efendi medîne-i mezburun bidâyet mahkemesine mahsus odada (34) ma'kûd meclis-i şer'îmizde ikrâr-ı tâmm ve ta'bir-i ani'l-merâm idüb müteveffâ-yı (35) merkûm Anastas Ağa'dan müvekkil ve müvekkillerime mevrûs bi'l-cümle terekesinden (36) Ankara vilâyet-i celilesi dâhilinde nefsi Kayseriye kasabasında vâki' mağazalarında (37) mevcut emvâl ve eşyalar zemamda olan matlubatını(38) vaz'iyet bulunanlar ile leh ve aleyhlerinde vukû' bulmuş bulacak (39) kâffe-i deâviye hamil olduğumuz vekâlette vech-i meşrûh üzere mezkûr (40) Kayseriye sancağının Zencidere Karyesinden ve tebe'a-ı devlet-i müşârun ileyhâdan

Sahife 41

(41) millet-i merkûmesinde Anastas veledi Bedos veledi Etam ile İshak veledi (42) Arhun nâm kimesneleri me'zûniyet mezkûreme binâen münferiden ve müştemian (43) kabullerine mevkûfe vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'î ile vekîl-i muarız (44) nasb ve ta'yîn eyledim didikde ma vâka'a bi't-taleb ketb olundu tahrîren (45) fi'l- yevmi'l aşar min şehri rebîü'l-ahir lisene hamse aşara ve selâsi mie ve elf.

Sahife-41, Hüküm 1: Hâtîp Hüseyin Efendi'nin, kendisine borcu olan Hasan Efendi'nin terekesine dahil ettirilmesi ile ilgili ilam.

(1) Numara (2) 516

(3) Trabzon vilâyeti dâhilinde Canık sancağı merkezi olan medîne-i Samsun'un Hançerli (4) mahallesinde sâkin iken bundan akdem vefat eden Küsfzâde Hasan (5) Efendi bin Mehmed verese-i kibâr tarafından vekâleten ve eytâmları Nedim ve Rasîm ve Yusuf (6) tarafından kibel-i şer'den vasî ta'yîn olunarak vesâyeten eytâm

müdüri Süleyman Efendi (7) bin Arif meclis-i şer'î şer'îf-i enver'de medîne-i mezbûrun Müzmürlü (8) Karyesinden Molla Abdurrahman oğlu Hâtîp Molla Hüseyin Efendi'ye ale'l- usûl (9) ihtarnâme irsâl ve tebliğ olduğu halde ta'yîn olunan günde mahkemeye (10) gelmediğinden ve vekîl dahî göndermediğinden hukukunu muhâfaza için kibel-i şer'den (11) vekîl-i musahhar ta'yîn olunan Hüsni Efendi bin Hacı Mahmud muvâcehesinde (12) üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb merkûm Hâtîp Hüseyin Efendi (13) müteveffâ-yı merkûm Hasan Efendi'nin hâl-i hâyatında malından ve yedinden yüz elli (14) adet lira-yı Osmânî ahz ve istikrâz ve umûruna sarfle istihlâk (15) idüb meblağ-ı mezkûr zimmetinde cihet-i farzdan deyni ve borcu olduğunu(16) havi işbu ibrâz ve meclis-i şer'î irâ' ile zapt ve da'vâmız cerîdesine (17) kayd ettirdiğim bin iki yüz doksan altı senesi Kanunu Saninin (18) ikinci günü târihiyle müverrih ve mühr ile mehmur ve mûmza bir kıta verilmesini (19) merkûm Hasan Efendi'ye i'tâ idüb lakin meblağ-ı mezkûru kable'l- ahz (20) ve'l- istifâ vefat idüb meblağ-ı mezkûr vekîl ve vasîleri bulunduğum (21) verese-i kibâr ve sıgarlarına mevrûs olmağla müteveffâ-yı merkûmun terekesine (22) idhâl olunmak üzere meblağ-ı mezkûrun bana i'tâyâ müvekkiline izâfetle (23) vekîl-i musahhar merkûm Hüsni Efendi'ye tenbîh olunmasını matlûbumdur deyü da'vâ (24) iddikde merkûm Hüsni Efendi cevabında külliyyen inkar eylemiş ise de (25) sened-i mübrez-i mezkûr şaibe-i tedbir ve ta'yînden salim ve (26) ikrâr şifâhisi gibi mu'teber olduğundan mucibince müdde'â aleyh mûmâ-ileyhden (27) meblağ-ı mezkûr yüz elli adet lira-yı osmânîyenin ahz ve tahsiliyle müteveffâ-yı (28) merkûmun terekesine idhâl olunmak üzere vekîl ve vasî-i müdür (29) mûmâ ileyh itâyâ müvekkiline izâfetle vekîl-i musahhar merkûm Hüsni Efendi'ye (30) tenbîh olduğu tescîl i'lâm olundu tahrîren Fi'l-yevmi's-sâbi' (31) ve'l- ısrîn min şehri Rebûlevvel sene hamse aşara ve selâsi mie ve elf

Sahife-42, Hüküm 1:Papazoğlu Harşu veledi Anastasa'nın mahkûmiyet kararına itiraz etmekte gecikmesi ile ilgili ilam

(1) Numara (2) 517

(3) Bin üç yüz on beş senesi Rebûlevvelinin beşinci günü târihiyle müverrih (4) dört yüz doksan iki numarolu i'lâm-ı ibâyide mahkum-ı aliye olan(5) Papazoğlu Harşu veledi Anastas'a bade't- tebliğ hüküm-i i'lâmi mezkûre (6) adem-i kanaâtıyla bi'l-

itiraz ve cehden mahkemelerinin icrâsını istid'â (7) etmeğin mu'tarız merkûm Harşu meclis-i şer'î de mu'tarız aleyha Yani ve (8) Banayot veledi Konstanti'nin vekîl-i müseccel-i şer'îyle Sakallıoğlu Demyos (9) veledi Semulidi muvâcehesinde üzerine itiraz ve takrîr-i kelâm idüb (10) i'lâm-ı mezkûr bin üç yüz on dört senesi Rebûlevvelinin (11) yirmi ikinci gününe müsadif ve bin üç yüz on üç senesi Ağustos'un (12) sekizinci günü tarafıma tebliğ olunup i'lâm-ı mezkûrun hükmüne adem-i (13) kanaâtıyla bi'l- itiraz ve cahen mahkememizin icrâsı için i'tâsı (14) iktizâ eden itiraz ve istid'âsı on iki gün sonra yani (15) bin üç yüz on üç senesi Ağustos'unun sekizinci günü i'tâ (16) etmiş olduğundan i'lâm-ı gıyâbi mezkûrun feshiyle sair itirâzımın (17) istimâ'anı talep ederim deyü da'vâ ettik de mu'tarız aleyha Yani ve (18) Banayot vekîlleri Demyos cevabında itiraz müddeti ancak üç gün olup (19) üç gün zarfında itiraz etmesi gerekir idi. (20) müddet-i itiraz münkadîm olmakla itirazının reddini talep (21) ederim didikde bu misullu müdaafatının şer'an müddet-i kalile zarfında (22) olması lâzım olmakla hükm-i evvelinin inkâzı iktizâ eylediği tescîl (23) ve i'lâm olundu tahrîren fi'l yevmü'l- hâdî aşar min şehri Rebiülahir (23) lisene hamse aşara ve selâsi mie ve elf.

Sahife-42, Hükm 2: Lütfiye Hanımdan emanet aldığı takıların geri verilmesi ile ilgili Yusuf Çavuşa tenbîh i'lâmı.

(1) Numara (2) 518

(3) Trabzon vilâyeti dâhilinde Canik sancağı merkezi olan medîne-i Samsun'un (4) Kılınçdede mahallesinde sâkine Nablus vilâyeti Alay Beyi müteveffâ Arif (5) Bey zevcesi Lütfiye Hanım'ın muhâkeme ve muhasame ve husûmet ve redd-i cevâba (6) vekîl-i müseccel-i şer'îsi Pazar mahallesinden Arap Alizâde Salih Efendi (7) bin Ali Rıza meclis-i şer'î şer'îf-i enverde mahalle-i mezbûrede sâkin (8) jandarma zaptiyelerinden Neccaroğlu Yusuf Çavuş bin ... muvâcehesine (9) üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb merkûm Yusuf Çavuş (10) kendi velime hamiyetinde müvekkelim mezbûre Lütfiye Hanımdan üç adet beşi (11) bir arada beş yüzük lira ve bir adet elmas altın yüzük emaneten dört (12) adet lira-yı Osmânî dahî ve düğün mesarifine sarf etmek üzere karzan (13) ahz idüb ol vechle ahz eylediğini mahzur-ı şuhûdda ikrâr ve itirâf (14) etmiş ise de şimdi vermekden imtina etmekle emanet-i mezkûreler (15) ile karzan ahz eylemiş olduğu dört adet lira-yı osmânînin

müvekkilime (16) izâfetle bana teslîmine kıbel-i şer’den merkûm Yusuf Ağa’ya tenbîh olunmasını (17) talep ederim deyü da’vâ ettik de müdde’â aleyh Yusuf Çavuş

Sahife-43

(18) vekîl-i merkûm Salih Efendi’nin müdde’asını külliyyen inkar idecek müdde’î-i merkûmdan (19) müdde’âsına muvafık beyyine talep olundukta müdde’âsını Müzmürlü Karyesinde (20) Tokadizâde Murad Bey ve Ömer oğlu zaptiye Hasan Ağa meclis-i şer’î hâzrân (21) olup vukû’ bulan elhal üzerine merkûmane yemin dahî verildikten sonra (22) istişhâd olundukta fi’l-hakîka müdde’â aleyh merkûm Yusuf Çavuş kendi (23) velime-i hamiyet’inde müvekkile-i mezbûre Lütfiye Hanım’dan emaneten üç adet beşi bir arada (24) beş yüzlük ve bir adet elmas yüzük emaneten ve dört adet Osmanlı (25) lirası düğününe sarfetmek üzere karzan ahz eyledi biz bu husûsa (26) bu vech üzere şahidiz şehâdet ederiz deyü edâ-i şehadet-i şer’î (27) etmeleriyle şahdan merkûman Murad ve Hasan mensup oldukları Müzmürlü (28) Karyesi imamı İbrahim oğlu Yusuf Efendi ve muhtarı Mustafa bin Osman (29) ve meclis ihtiyarları Mehmed nâm müzekkîlerden ba varaka-i mestûre evvelâ sırren ve ba’dehû (30) alenen lede’t- tezkiye adl ve makbulü’ş- şehâde iddikleri ihbâr olunmağın (31) mucibince ber ... iddia emanet-i mezkûreleriyle iktirâz eylediği dört adet (32) lira-yı Osmânînin müvekkele-i mezbûre Lütfiye Hanım’a izâfetle vekîl-i mûmâ-ileyh (33) Salih Efendi’ye teslîmine merkûm Yusuf Çavuş’a tenbîh olunduğu tescîl (34) ve i’lâm olundu tahrîren fil yevm sâlis ısrîn min şehri Rebiülahir (35) sene hamse aşara ve selasi mie ve elf.

Sahife-43, Hüküm 1: Rum milletinden Anastas Ağa’ya yüz altmış kuruş borcunu kabul eden Yorki Kalfa ve verâset in tespiti.

(1) Numara (2) 519

(3) Trabzon vilâyeti dâhilinde Canik sancağı merkezi olan medîne-i Samsun’un (4) Rum mahallesinde sâkin iken bundan vefat iden tebe’a-i Devlet-i Aliyye’nin (5) Rum milletinden Şekür oğlu Anastas Ağa’nın varisleri validesi (6) Hacı Müslim binti Kırako ve zevcesi Todor binti Dimitri kendi tarafından (7) bi’l- isâle ve sagire kerimesi Elina tarafından bi’l- vasâyâ ve bi’l- velâye ve sulb-i kebire (8) oğlu Kuzuma kebire kerimesi Niluyu’dan her bir muhakeme ve muhasemeye (9) ve husûmeti ve redd-i cevâba bâ hüccet-i şer’i vekîl-i umumileri mahalle-i mezbûreden

(10) ve tebe'a-i Devlet-i Aliyye müşârün ileyhâdan Harşuoğlu Heci Yani Efendi veled-i İstavri (11) meclis-i şer'î şer'îf-i enver'de mahalle-i mezbûreden Tarani Yorgi Kalfa veledi Yani (12) muvacehesinde üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb müteveffâ-yı merkûm (13) Anâstas Ağa'nın verâsetini müvekkil ve müvekkilelerine mevrûs olup (14) merkûm Yorki kalfa müteveffâ-yı merkûm Anastas Ağa'nın hâl-i hâyatında (15) malından ve yedinden yüz altmış kuruş ahzı ikrâz idüb meblağ-ı mezkûru (16) müteveffâ-yı merkûm Anâstas Ağa kable'l- ahz vel istifâ vefat etmekle (17) meblağ-ı mezkûr müvekkil ve müvekkilelerim verese-i merkûmuna mevrûs olmağla (18) meblağ-ı mezkûrun müvekkil ve müvekkilelerine izâfetle bana teslîmine merkûm (19) Yorgi'ye tenbîh olunmasını talep iderim deyü dava ettik de müdde'â aleyhe (20) merkûm Yorgi cevabında mütevaffa-i merkûm Anastas Ağa'ya ol miktar deyni

Sahife 44

(21) olduğunu ikrâr mâ adâ verâset-i müdde'ası malumum değildir deyü inkar (22) idecek müdde'î-i merkûmdan ol vechle verâset-i müdde'âsına muvâfık yine(23) talep olundukta müdde'asını mahalle-i mezbûreden Heci Suve oğlu Evram veled-i (24) Kiryako ve Ruğraf oğlu Kostaki veled-i Yorki meclis-i şer'î şer'îf-i enver de hâzrân (25) olup isre'l-istişhâd fi'l hakîka müteveffâ-yı merkûm Şekür oğlu Anastas (26) Ağa'nın verâseti validesi Hacı Müslim binti Kiryako ve zevcesi Todore (27) binti Dimitri ve sağîre kızı Elena ve sulbi kebir oğlu Kuzuma ve kebire kerimesi (28) Niluyu'ya münhasıra bunlardan başka verâseti yoktur biz bu husûsa bu vech (29) üzere şahidiz şehâdet ederiz deyü edâ-i şehâdet-i şer'î etmeleriyle (30) şahdan merkûman mensup oldukları Rum mahallesi muhtarı Menabil (31) oğlu İvan meclis azaları Kokaniyus ve Cündoğlu Dimitraki (32) nâm müzekkîlerden ba varaka-i mesture evvelâ sırren ve ba'dehû alenen lede't-tezkiye makbulu's -(33) şehâde idükleri ihbâr olunmağın mucibince verâsetlerine hükm olunduğundan (34) mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Fi'l-yevmi'l-râbi' vel ısrîn (35) min şehri Rebiülahir lisene hamse aşara ve selâsi mie ve elf.

(Sahife-44, Hüküm 1: Rum milletinden Heci Suve oğlu Enderiye Kadı Karyesinde aldığı zeytinlik ve üzüm bahçesi Yavli'nin parasıyla aldığını, müdde'î-i merkûmYolaki üzerine kaydının olduğu ile ilgili Evram Efendi'ye tenbih ilamı

(1) Numara (2) 520

(3) Trabzon vilâyeti dâhilinde Canik sancağı merkezi olan medîne-i Samsun'un (4) Said Bey mahallesinde sâkin iken bundan akdem vefat eden tebe'a-i Devlet-i (5) Aliyye'nin Rum milletinden Heci Suve oğlu Enderiye veledi Kiryako'nun verâseti(6) zevce-i metrûkesi Herakliya ile sulbî sağıroğlu Kiryako'ya münhasıra olduğu (7) bade't-tahakkuş-şer'î mahalle-i mezbûreden ve tebe'a-i devlet-i müşârun ileyhâdan Yaldızcı (8) oğlu Yavilaki veledi Damyanus meclis-i şer'î şer'îf-i enver'de sagîr merkûm (9) Kiryako'nun hukukunu muhâfazaya vasî ta'yîn ve husumet-i ra'yi olunan(10) ammisî tebe'a-ı devlet müşârun ileyhâdan Heci Suve oğlu Evram veledi Kiryako (11) muvâcehesinde üzerine da'vâ-i takrîr-i kelâm idüb medîne-i Samsun'un (12) Kadı Karyesinden Heci Şemol oğlu Konstantin'in mutasarrıf olduğu (13) bir tarafı tarık-i âm ve bir tarafı Babayor oğlu ve bir tarafı oğlu Delibalta oğlu ve bir (14) tarafı Kemençecioğlu İstavri ve Marule ile mahdûd zeytinlik ve üzüm (15) bahçesi icrâ marifetiyle müzâyede ve fûruhat olunmakta iken bedeli tarafımdan(16) i'tâ olunmak üzere müteveffâ-yı merkûm hâl-i hâyatında emrim üzere (17) tarlamı mahdûd-ı mezkûreyesi olup elli buçuk lira üzerinde (18) takrîr etmiş olmakla olvechle muamele-i ferâğıyesi nâm-ı müstear (19) olarak üzerine icrâ ve kayt edilmiş bi'l-ahare muamele-i ferâğıyesi (20) üzerime edilmek üzere nâmına olan kaydı müstear (21) olduğunu muhızır-ı şuhûd da ikrâr ve itirâf ederek yedime (22) bir kıta ilm ve hayr dahî i'tâ etmiş ise de ilm-i hayr zayı' (23) olup müteveffâ-yı merkûm Enderiye muamele-i ferâğıyesi üzerime icrâ (24) ettirmeksizin vefat etmekle tarla-i mahdûd-ı mezkûre verese-i merkûma (25) müdahale etmeleriyle men'île muamale-i ferâğıyesinin üzerime kayd ve icrâsına

Sahife 45

(26) sagîr merkûmun velisi ve ammisî Evram Efendi'ye kibel-i şer'den tenbîh olunmasını (27) talep ederim deyu iddikde müdde'â aleyh sagîr-ı mezbûrun vasîsî (28) ve ammisî Evram Efendi cevabında müteveffâ-yı merkûm biraderim Enderiye hal-i (29) hayatında kariye-i mezbûrede vâki' muharrerü'l -hudud bir kıta tarlaya ve

derununda (30) dört adet zeytin işcal müsameresine bir kıta sened-i hâkaniyle mutasarrıf (31) olup ba‘dehû vefâta velisi bulunduğu sagîr-i merkûm Kırako’ya intikâl (32) idüb diğer veresesini hakkı olmadığı gibi nâmına müstear dahî (33) değildir deyü müdde’î-i merkûmun müdde’âsını külliyyen inkar idecek müdde’î-i(34) merkûmdan müdde’âsına muvâfık yine talep olundukta müdde’ası Said (35) Bey Mahallesinden Karanfiloğlu Vâsil Efendi veledi Bedos ve Kadı Karyesinden(36) Duma oğlu Hristaki veled-i Duma nâm kimesneler meclis-i şer’î hâzrân (37) olup isre’l-istişhâd fi’l-hakîkamüteveffâ-yı merkûm Enderiye hal-i hayatında (38) vefatından üç ay mukaddem şöyle takrîr eyledi ki Kadı Karyesinde vâki‘ (39) bir tarafı tarîk-ı âm ve bir tarafı Delibaltaoğlu Todor ve bir tarafı Papaz(40) oğlu Todor ve bir tarafı Babayor oğlu ve taraf-i râbi’i Kemençeci (41) oğlu Todor kızı Estevle ile mahdûd bir kıta bahçe cânib-i (42) hükmünden bi’l- müzayade satılmakta iken kendi nâmına almış ise de (43) ol bâb da nâme müstear olup müdde’î-i merkûm Yavli’nin parasıyla(44) aldım bu bahçemde benim hakkım yoktur dedi biz bu husûsa bu vech (45) üzere şahidiz şehâdet ederiz deyu edâ-i şehâdet-i şer’î (46) etmeleriyle şahit merkûm Vâsil Efendi mensup olduğu Said Bey (47) Mahallesi muhtarı İvan ve meclis ihtiyarları Harşu oğlu Heci Yani (48) ve Kokanius Sîmyonaki nâm müzekkîlerden bâ varaka-i mestûre evvelâ sırren (49) ve ba‘dehû alenen lede’t-tezkiye ve diğer şahit Hristaki veledi Duma dahî (50) mensup olduğu Kadı Karyesi muhtarı İstavri ve meclis ihtiyarları (51) Vâsil veledi Yorgi nâm müzekkîlerden bâ varaka-i mesture sırren ve ba‘dehû alenen (52) lede’t-tezkiye ve makbûlu’ş-şehâde idükleri ihbâr olunmağın ba‘dehû (53) tahlîfe mucibince tarla-i mahdûd-ı mezkûre verese-i merkûmanın müdahalelerinin (54) men’i ile muamele-i ferâğîyesinin müdde’î-i merkûm Yolaki üzerine (55) kayd ve icrâsına vasî-i merkûm Evram Efendi tenbîh oldundığı tescîl (56) ve i’lâm olundu tahrîren fi’l- yevmil hamis ve ısrîn min şehri(57) Muharremü’l -Haram lisene hamse aşara ve selâsi mie ve elf.

Sahife-45, Hüküm 1: Mihail Efendi’nin KuzguncukKaryesi mahallesinde babasından intikâl eden emlak hisselerinin satışı için Ruka bin Mihail’i vekîl tayin etmesi

(1) Numara (2) 521

(3) An asl İstanbul'da Üsküdar civarında vâki' Kuzguncuk Karyesi mütemekkinlerinden olup medîne-i Samsun'un (4) Pazar mahallesinde müsâferetle müstahdem tebe'a-ı Devlet-i Aliyyenin Rum milletinden olduğu olup (5) şahid olunan tezkire-i osmaniyeden müstebah ve şahs-ı ta'rif-i şer'î ile mu'arref olan (6) Mihail Efendi veledi Kostaki veledYorki Trabzon vilâyeti dâhilinde Canik sancağı merkezi

Sahife 46

(7) olan medîne-i Samsun'un bidâyet mahkemesine mahsus odada ma'kûd meclis-i şer'î hazır lazımü't-(8) tevkîrde ikrâr-ı tâmm ve tabirü'l-keîl ederki mezkûr Kuzguncuk da İstevzer mahallesinde (9) mütemekkin iken bundan akdem fevt olan tebe'a-ı devlet müşârün ilayhanın millet-i merkûmesinden (10) babam Celladoğlu Kostaki veled-i Yorki'nin sağlığında ile'l-vefat bi'l-... (11) olan salifü'l-beyan Kuzguncuk Karyesi mahallesinde Rasim Ağa (12) ... vak'i Hamidiye mahallatından Ser bostancı Ağa'nın... müstekalatından (13) olup ... malumu'l-hudud kâffe-i emlakı Haseb Hatun pederimin mütevaffa merkûm (14) ... vefatından sonra benimle seyrü'z-zikr Kuzguncukta mütemekkin ve ... (15) li-ebeveyn er karındaşım ... ve li-ebeveyn kız karındaşlarım Eline ve Anastas (16) ve Akdaliye'ye usulen intikâl etmekle emlak-ı mezkûrelerden hisse-i muntekilen malum (178) tapu zuhurunda bedel-i misliyle müteveli ve memuru huzurda ferâğ ve takrire davaya (18) ve bedelini ahz-ü kabza ve makbuzunu bana irsal ve isale ve husus-ı mezkûrunu ... (19) olduğu umurun küllisine tarafımdan... İstanbul'da Beylerbeyi'nde Bektaşî ... (20) bahçıvan odasında mütemekkin tebe'a-i devlet müşârün ilayhanın millet-i merkûme nisvanından (21) oldum. Ruka bin Mihail nâm Hatun âheri tevkile me'zun olmak üzere kabûlüne (22) mevkuf-ı vekâlet-i amme-i mutlaka-i sahîha-i şer'îyye ile vekîl-i mutlak ve mef'ûzu nasb (23) ve tayin eyledim didikde mâ vaka'a bi't- talep ketbolundu. Fi'l yevmi'l - hamis ve ısrîn min şehri Muharremü'l -haram (24) lisene hamse aşara ve selâsi ve elf

Sahife-46, Hüküm 1: Akalan Karyesinde Ömer bin Hasan'ın on yaşındaki kızını yirmi beş kuruş ücret ile Refik Beyin hânesine vermesi

(1) Numara (2) 522

(3) Trabzon vilâyeti dâhilinde Canik Sancağı merkezi olan medîne-i Samsun'un (4) Akalan Karyesinde Karadayıoğlu Ömer bin Hasan meclis-i şer'î şer'îf-i (5) enverde Babîâli halkasından irade-i seniyye Samsun (6) iskelesinde komisyon reisi Refik Bey bin Said mahzarında (7) ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm idüb men fakirü'l -hal ve kesirü'l- siyal olup (8) evladlarımı infâkta olmamla işbu hazret-i bi'l- meclis el-yevm (9) on yaşında sag bir kızım emsale-i şehriye yirmi beş kuruş ücret kavliyle (10) mûmâ-ileyh Refik Bey'in hânesi umûrunda istihdam olunmak (11) üzere icâr ve teslîm etmek oldahî ber-vech-i muharrer isticâr ve teslîm (12) eyledikten sonra şehriye kol olunan ücret-i mezkûrenin on beş (13) kuruşunu sağîre-i mezbûrenin nafaka ve kisve ve sair (14) harç ve sarf mûmâ-ileyh Refik Bey'e emr-i tevkîl eylediğimde ol dahî (15) ber-vech-i muharrer müteaddid bâkî kalan şehriye işleyecek (16) on kuruş ücrete mahsuben mir mûmâ-ileyhten dört yüz kuruş (17) peşinen ve nakden ahz-ü kabz etmemekle meblağ-ı ücret bâkîye-i mezkûreden (18) on kuruşun bûluğuna değin mûmâ-ileyh Refik Bey benden (19) hıfz ile bade'l-bûluğ kızım mezbûreye i'tâya izn virmekde (20) ol dahî kabul eyledi didikde mûmâ-ileyh Refik Bey merkûm (21) Ömer'in takrîr meşrûhatı tastik etmeğın ma vâk'a bi't-taleb ketb olundu (22) Fi'l-yevmi'l-hâmis min şehri Cemaziye'l- evvel lisene hamse aşara ve selâsi mie ve elf.

Sahife-47, Hüküm 1: Osman Hayri Efendinin kerimesi İffet Hanım Hamidiye kasabasındaki emlâk ve arâzî ve bahçelerine müdâhale ve gasb edenlere açtığı dava ve Mustafa Bey'de mühr-ü muaccelede alacak davası

(1) Numara (2) 523

(3) Sivas vilâyet-i celilesi dâhilinde Karahisar Şarki sancağı mülhakatında (4) Hamidiye nâm diğer Milas kasabasının Rüşdiye mahallesinde sâkin Ali Çavuş(5) zâde Mustafa Bey bin Hacı Osmanbin Mehmed Bey kazâ-i mezkûr bidâyet (6) mahkemesinde huzur-ı şer'îde takrîrinde Trabzon vilâyeti dâhilinde Canik (7) sancağı merkezi olan medîne-i Samsun kasabasında Abdullah Paşa vakfında (8) ba sened-i matlubu ile sancağ-ı mezkûrun hâvî olduğu mahallat ve Kara (9) ahalilerinde olan matlublarını da'vâya ve Osman Hayri Efendi'nin kerimesi (10) İffet Hanım ile olan mahkemesine ve kasaba-i mezkûrda (11) malumu'l- ka'daat emlâk ve arâzî ve bahçelerine müdâhale ve gasb (12) idenler ile şefalarına mü'teallık da'vâlarının ait

olduğu mahkemede kendi (13) imzâsıyla mahkeme-i devlet-i aliyyenin her bir kısmına istid'â levâyih takdimine (14) bidâyeten i'âdeten ve istînâfen ve temyîzen muhâkeme ve muhâsameye ve her nevi istihkakın (15) ahz ve kabzına ve'l-hâsıl husûsat-ı mezkûrenin küllisini ifâya ve medîne-i (16) Samsun'da malın ve mutasarrıf olduğu emlâk ve arâzîlerini icâra (17) vermekle ve icârlarını ahz-ü kabza ve toptan vereceğe tahlillerine (18) bey'e ve fûruhata ve Temlizâdeye yirmi dört bin kuruş mukabilinde (19) Nisan on beş tarihinde satmış olduğu emlâk ve arâzîlerini (20) defter-i hâkani memuru huzurunda firar ve takrîr ve haricen satılacak (21) emlâk ve arâzîlerini yedlerini kendüsüne irsâle ve emredeceği (22) mahalle i'tâ ve muamelat-ı mezkûrenin küllisinde âheri tevkîyle (23) me'zûn olmak üzere Samsunda Said Bey mahallesinde sâkin (24) da'vâ vekîllerinden Hacı İbrahim Hatem Efendi'yi kabûlüne muvâfık ve vekâlet-i (25) mutlaka-i sahîha-i şer'îye ile vekîl-i umumi nasb ve ta'yîn eylediği (26) ve diğer vekîli Berberzâde Hacı İsmail Efendi ile dahî münferiden ve müştemiyan ifâ (27) vekâlet etmek üzere vekîl ta'yîn eylediğini hâvî ve Hamidiye kazâsı (28) nâibi Muhâmmmed Lütfullah Efendi mührü ve imzasına muhtevî ve üç yüz on senesi (29) Safer'in onuncu günü tarihli ve otuz dört numaralı ve zâhiri (30) kazâ-i mezkûr bidâyet mahkemesi azaları mühr ve imzasını muhtevî (31) olduğu bade müşahade vekîl-i mûmâ-ileyh Hacı İbrahim Efendi (32) işbu kabûlüne mevkûfe vekâleti kabul eylediğini ifâde ve takrîr iddikden(33) sonra vekîl-i mûmâ-ileyh Hacı İbrahim Efendi medîne-i Samsun'un (34) hükûmet konağında mahkeme-i şer'îye mahsus odada ma'kûd (35) meclis-i şer'îf-i enverde derun hüccette muharrerü'l Osman Hayri (36) Efendi kerimesi zât-ı mu'arrefe İffet Hanım'ın vekîl-i müseccel-i şer'îsi (37) medîne-i mezbûrun Pazar mahallesi ahalisinden Salih Efendi bin (38) Ali Rıza Efendi muvâcehesinde şu vechle beyân itiraz ve takrîr-i kelâm ederki (39) müvekkile-i mezbure İffet Hanım vekîl-i umumisi bulunduğu mahkeme Mustafa (40) Bey'de mühr-i mu'accelede alacağı olduğunu iddiâ eylediği beş bin kuruşun

Sahife 48

(41) tahsiline dair mahkeme-i şer'îyeden istihsâl eylediğim bin üç yüz on (42) dört senesi Zilhicce'sinin on yedinci günü tarihli müverrih ve dört yüz (43) adet i'lâm-ı gıyabi müvekkilim Mustafa Bey'in tarafına bin üç yüz on üç (44) senesi Haziran'ının on ikinci günü tarihinde teblîğ olunmuş ise de (45) zevce-i menkûhe-i medhun behası bulunan mezbûre İffet Hanım mühr-ü mezkûrun (46) nısfına mukabi'l- dersaadette yirmi beş liralık bir çift sağlam elmas (47) ve nısf ve diğeri olan yirmi beş lirayı dahî

müvekkilim Mustafa Bey'e (48) sakal bıraktığında mezbûre İffet Hanım hibe edip oldahî ittihad (49) ve kabul etmiştir ve bunları dahî isbâtımız yoktur mezbûr İffet Hanım'a (50) yemin vereceğim olvechle müdahalesinin müteanni taleb iderim deyu da'vâ (51) iddikde vekîl Salih Efendi cevabında evvel emirde vekîlim deyu iddi'â eden (52) Hacı İbrahm Efendi'nin ibrâz eylediği vekâletnâmede müvekkil-i merkûme Mustafa (53) Bey'e teblîğ olunan i'lâm-ı gıyabının i'tirâzen mahkemesine vekâleti olmadığı (54) yalnız müvekkilim İffet Hanım ile olan muhasemesini ru'yetine vekîl (55) olduğu vekâletnâmesiyle sâbi't olmuştur vekâletnâme-i mezkûrun (56) mührü mü'eccel hükm ve i'lâm-ı gıyabisinde şumulü olmamakla bi'l-a vekâlet (57) Hacı İbrahim Efendi'nin ru'yetini talep ederüm deyu defî da'vâ iddikde (58) vekâletnâme-i mezkûr lede'l -mütaala işbu mühr-i mü'eccel da'vâsında i'tirâzen (59) müdaafaya telâkki görölmediğinden mahalle-i mezbûre İffet Hanım'a ber vech-i (60) şer'î mu'ârazadan men'iyile hükm-i evvelin inkırazı iktizâ eylediği tescîl (61) ve i'lâm olundu. tahrîren Fi'l-yevmi'l-ısrın minşehri Rebûlevvel lisene hamse (62) aşara ve selâsi mie ve elf.

(Sahife-48, Hüküm 1: Osman Hayri Efendinin kerimesi İffet Hanım alacak davası ile ilgili Hacı İbrahim Efendinin vekâlet müdafaasının reddi ilamı

(1) Numara (2) 524

(3) Sivas vilâyeti celilesi dâhilinde Karahisar şarki sancağı muzâfe Hamidiye (4) nâm diğer Milas kasabasının Rüşdiye mahallesinde sâkin Ali Çavuş(5) zâde Mustafa Bey bin Hacı Osman bin Mehmed Bey kazâ-i mezkûr bidâyet (6) mahkemesinde ma'kûd meclis-i şer'î şer'îf-i enverde takrîrinde Trabzon vilâyeti (7) dâhilinde Canik sancağı merkezi olan medîne-i Samsun'da Abdullah Paşa (8) vakfından matlubu ile sancağ-ı mezkûrun hâvî olduğu mahallat ve Kara (9) ahalilerinden olan matlublarını da'vâ ve Osman Hayri Efendi'nin kerimesi (10) İffet Hanım ile olan muhasemesinin mahkemesine ve kasaba-i mezkûrede (11) malumu'l- ka'daat emlâk ve arâzî ve bahçelerine müdâhale ve gasb idenler ile (12) şefalarına müte'allık da'vâlarının ait olduğu mahkemede ve kendi imzâsıyla (13) mahkeme-i devlet-i aliyyenin her bir kısmına istid'â levâyih takdimine bidâyeten i'âdeten (14) ve istînâfen ve temyîzen muhâkeme ve muhâsameye ve her nevi istihkakın ahz ve kabzına (15) ve'l-hâsıl husûsât-i mezkûrenin küllisini ifâya ve medîne-i Samsun'da malik (16) ve mutasarrıf

olduğu emlâk ve arâzîlerini icâra vermemekle ve icârlarını (17) ahz-ü kabza ve toptan yarıca taliplerine bey'e ve fûruhata ve tehalli zâdeye (18) yirmi dört bin kuruş mukabilinde nisan on beş tarihinde satmış (19) olduğu emlâk ve arâzîlerini defter-i hâkani memuru huzurunda ferâğ (20) ve takririne ve haricen satılacak emlâk ve arâzîlerini bedellerini kendüsüne (21) irsâle ve emredeceği mahalle i'tâ ve muamelat-i mezkûrenin küllisinde

Sahife 49

(22) âheri tevkîyle me'zûn olmak üzere medîne-i Samsun'un Said Bey mahallesinde (23) sâkin da'vâ vekîllerinden Hacı İbrahim Saim Efendi kabûlüne mevkûfe (24) vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'îye ile vekî-i umum-i nasb ve ta'yîn eylediğini (25) ve diğer vekîli Berberzâde Hacı İsmail Efendi ile dahî münferiden ve müştemiyan ifâ-i (26) vekâlet etmek üzere vekîl ta'yîn eylediğini havi ve Hamidiye Kazâsı'nın nâibi (27) Mehmed Lütfullah Efendi mühr ve imzasını muhtevî bin üç yüz on beş senesi (28) Safer'in on beşinci günü tarihle müverrih ve otuz dört numarolu zâhir-i (29) kazâ-i mezkûr bidâyet mahkemesi azaları mihr-i zâtîyeleriyle memhûr olduğu (30) bade'l -müşahide vekîl-i mûmâ-ileyh Hacı İbrahim Efendi işbu kabûlüne mevkûfe (31) vekâlet-i kabul eylediğini ifâde ve takrîr iddikden sonra vekîl-i mûmâ-ileyh meclis-i (32) şer'î şer'îf-i enverde derun vekâletnâmede ismi muharrer Osman Hayri (33) kerimesi zât-ı vech üzere mu'arrefe İffet Hanım'ın vekîl-i müseccel-i şer'îsi (34) Salih Efendi bin Ali Rıza muvâcehesinde şu vecihle beyân itiraz (35) ve takrîr-i kelâm ider ki müvekkilim Mustafa Bey aleyhine istihsâl eylediği bin (36) üç yüz on dört senesi Zilkade'sinin on birinci günü tarihli (37) ve dört yüz on iki numarolu i'lâm-ı gıyabetinin birinci saniyesi bin (38) üç yüz on üç senesi Nisan'ın yirmi yedinci günü târihiyle (39) müverrih ve ol tarihli musadif bin üç yüz on dört senesi (40) Zilhicce'sinin on dördüncü günü tarihinde müvekkili Mustafa Bey tarafına (41) teblîğ olunmuştur ve bin üç yüz on üç senesi Temmuz'unun on (42) altıncı günü tarihli itiraz senedini takdim ile hükm-i i'lâm-i (43) mezkûre itiraz idüb cevabında ölen müvekkilimin ikâmetgahı Hamidiye (44) kazâsı olduğundan aleyhinde ikâme olunacak da'vânın mahal ru'iyet-i (45) mezkûr Hamidiye kazâsı olup ve i'lâm-ı mu'arrase-i mezkûrun hükm-i (46) şehâdete sened ve şahitler ise biri ... Efendi olup (47) müdde'î-i mezbûrenin ba hüccet-i şer'î vekîl-i umumisi olduğunu ve şahit (48) diğer Hacı İsmail Efendi mahkeme-i şer'îyenin başkâtîbi ve istimâ'a(49) şuhud ve zapt-ı da'vâya memur ve hükm-i mezkûru i'tâ

eden Hakim (50) Efendi hazretlerinin nâibi bulunduğu cihetle mûmâ-ileyhânın şehâdetleri (51) menfuzdur binâenaleyh müvekkilim Mustafa Bey'in zevce-i menkûhesi müdde'î-i (52) mezbûre İffet Hanım zimmetinde işbu ibrâz eylediğim bir kıt'a müfredâtı (53) bu salede muharrer elli üç kalemde bin yüz yirmi lira alacağı olduğundan (54) i'lâm-ı mü'tarız behin feshi ve müvekkilim karşı mu'ârazasının men'ıyla (55) ber-i mucep defter-i müfredât meblağ-ı mezkûrun müvekkilim Mustafa Bey'e izâfetle (56) tarafıma teslimine tenbîh olunmasını talep iderim deyu i'tirâzen da'vâ (57) iddikde vekîl-i mûmâ-ileyh Salih Efendi cevabında vekîl-i mûmâ-ileyh (58) Hacı İbrahim Efendi'nin vekâlet-i mukeddema müvekkili Mustafa Bey'e tebliğ olunan (59) i'lâm-ı gıyabının i'tirâzen mahkemesine şemuli yoktur ancak vekâletnâmesinin (60) müvekkilim İffet Hanım'la olan muhasebesine şemuli bulunduğu (61) cihetle Hacı İbrahim Efendi'nin bi'l- vekâlet müdafaasının reddini

Sahife 50

(62) talep iderim deyu def-i da'vâ iddikde vekâletnâme-i mezkûremle mutala' işrân (63) itiraz mahkemesine şamil olmadığından vekîl-i mütearız mûmâ-ileyhin ve hayr- (64) şer'î mu'ârazadan men'ıyla hükm olan inkazı iktizâ eyledi tescîl ve i'lâm (65) olundu. Tahrîren fi'l-yevmi's-sami minşehri Rebiülahir lisene hamse aşara ve selâsi (66) ve elf.

Sahife-50, Hüküm 1: Rum milletinden Mihalaki'nin merkûm Tabib Nikifor' dan alacağını terekesinden ödenmesi için açtığı dava kaydı

(1) Numara (2) 525

(3) Trabzon vilâyeti dâhilinde Canik sancağı merkezi olan medîne-i Samsun'un Rum (4) mahallesinden ve tebe'a-i Devet-i 'Aliyye'nin Rum milletinden Terzi Mihâlâki veledi Vâsil meclis-i (5) şer'î şer'îf-i enverde medîne-i mezbûrun balık pazarında mâdâm Boşka'nın (6) otelinde fevt olan tebe'a-ı müşârun ileyhâ'nın Rum milletinden tabip (7) Nikifor Vendure'nin hazırda verâseti olmadığından cânib-i beyti'l- maldan (8) ve kıbel-i şer'den memur ta'yîniyle tereke-i müteveffâ-yı merkûm vaz'iyetleri tahakkuk eden (9) Törekzâde Ali Efendi ile eytâm müdürü Süleyman Efendi muvâcehelerinde (10) üzerlerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edip müteveffâ-yı merkûm

Nikifor hali hayatında (11) vefatından beş gün mukaddem malından ve yedimden eşren eylediği bir takım elbise (12) bedelinden üç adet lira-yı Osmânî borcu olup meblağ-ı mezkûr cehd-i (13) mezkûreden bana vâcibü'l- edâ ve lâzımı'l- kazâdeti olup meblağ-ı mezkûru (14) kable'l- edâ ve'l- ibkâ vefat etmekle terekesinden olmak üzere meblağ-ı mezkûr (15) bana edâ ve teslimine mûmâ ileyh Ali ve Süleyman Efendi'lere tenbîh olunması matlûbumdur (16) deyu dava iddikde mûmâ ileyh cevaplarında tereke-i müteveffâ merkûma vaz'(17) iyetlerini ikrâr idüb mâ adâ alacak müdde'âsını inkar idecek (18) müdde'î-i merkûmdan müdde'âsına muvafık beyyine talep olundukta Said Bey (19) Rum mahallesinde Trabzonlu Doğramacı Hristo veledi Nikola ve Cemal oğlu(20) İlya veled-i Mihail meclis-i şer'î hâzırân olup isre'l -istişhâd ve fi'l-hakîka (21) müteveffâ-yı merkûm Nikofor Vendure'nin vefatından beş altı gün mukaddem(22) müdde'î-i Terzi Mihalaki'nin dükkanına gelüp işbu elbiseleri bir miktar (23) kasalet ve borcum olan üç adet lirayı Pazartesi (24) günü vereceğim deyu ikrâr ve itirâf eyledi biz bu husûsa bu vech (25) üzere şahidiz şehâdet dahî ederüz deyu edâ-i şehâdet-i şer'î (26) etmeleriyle şahdan merkûman Hristo ve İlya mensup oldukları (27) mezkûr Said Bey mahallesi muhtarı Menabil oğlu İvan ve Hristo veled-i (28) Nikola nâm müzekkîlerden bâ-varaka-i mestûre evvelâ sırren ve ba'dehû alenen (29) lede't-tezkiye makbulu's -şehâde oldukları ihbâr olunmağın muceple (30)bade't-tahlîfe müteveffâ-yı merkûmun tereke-i vafiyesinden olmak üzere (31) üç adet osmanlı lirasını müdde'î-i merkûm Mihalaki'ye edâ ve teslimine (32) mûmâ ileyh Ali ve Süleyman Efendi'lere tenbîh olduğu tescîl ve i'lâm (33) olundu.Tahrîren Fi'l-yevmi's-sadis min şehri Rebiülahir sene (34) hamse aşara ve selâsi mie ve elf.

Sahife-50, Hüküm 2: Anastas Ağa'nın kızı Elineye bıraktığı emvâl ve eşyanın hıfzı için validesi Todore binti Dimitri'nin vasî tayin edilmesi

(1) Numara (2) 526

(3)Trabzon vilâyeti dahîlince Canık sancağı merkezi olan medîne-i Samsun'un (4) Said Bey mahallesinde mütemekkin iken bundan akdem fevt olan tebe'a-ı (5) Devleti Aliyye'nin Rum milletinden Şeküroğlu Anastas Ağa'nın sagîre

Sahife-51

(6) Eline'ye babası müteveffâ-yı merkûmdan irsen intikâl eden emvâl ve eşyasını (7) hıfz ve ferasetle tesviye-i umûruna kıbel-i şer'den bir vasî nasb ve ta'yîni ehem ve ilzam (8) olduğundan sağîre-i mezbûrenin validesi olup istikâmet ile mülga (9) ve her vechle umûr-ı vasâyeti ru'iyete muktedire idüğü Samsun metropolid hânesi (10) tarafından ba- takrîr mahsus tastik kılınan şehâdetnâme müdde'asıyle cihette (11) muharrerü'l -esâmi kesânın alî tarîkü's- şehâde ihbârlarıyla müteakkık olup (12) işbu baisetü'l -vesîka validesi mezbûre Todore binti Dimitri'ye sağîre (13) mezbûrenin vakt-i rüş ve sedâdına değin babası müteveffâ-yı merkûmdan(14) muntekal malını hıfz ve tesviye-i umûruna kıbel-i şer'den vasî nasb ve ta'yîn (15) buyrulduk da ol dahî vech-i muharrer üzere vasâyet-i mezkûreyi kabul ve hizmet-i (16) lâzimesi kemâ yenbağı edâya ta'ahhüt ve iltîzam etmeğın mâ vaka'a bi't-taleb ketb (17) olundu. Fil yevmi'l- tasi min şehri Rebeülahir lisene hamse aşara ve selâsi mie ve elf. (18) Mahalleden Heci Suve (19) oğlu Evram (20) ve Kokaniyus Semonaki (21) Harşı oğlu HeciYani (22) veledi İstavri

Sahife-51, Hüküm 1: Mehmed Fuat Efendi'nin validesinin pederinden mevrus akçesine müdâhale etmemesini talep ve rüşdü ispat davası ilamı

(1) Numara (2) 527

(3) Trabzon vilâyeti dâhilinde Canik sancağı merkezi olan medîne-i Samsun'un (4) Pazar mahallesinde sâkine Hacı Mehmed Ağa kerimesi Hacer Hanım binti Mehmed olup (5) sulbi oğlu olup âkil ve baliğ ve reşit olduğunu mukırr ve mu'arref olan(6) Mehmed Fuat Efendi bin Osman meclis-i şer'î şer'îf-i enverde eytâm müdürü(7) Süleyman Efendi bin Arif muvâcehesinde üzerine da'vâ ve takrîr-i (8) kelâm idüb validem mütevaffâ-yı mezbûrenin Hüseyin vefatından ben sagîr bulunmamla (9) tezkiresi cânib-i hükümetten takrir olunup validem müteveffâ-yı mezbûrenin (10) pederim müteveffâ-yı zabitan Hesap Emmini Osman Efendi zimmetinde alacağı (11) zuhur etmekle kıbel-i şer'den ba hüccet-i şer'îye vesâiye ta'yîn olunan(12) ceddem Aişe binti Abdullah vasâyeti hesabıyla validem müteveffâ-yı mezbûreden (13) mevrûs alacağımızı pederim müteveffâ-yı merkûmun terekesinden olmak (14) üzere taht-ı hükm almış ise de müdür mûmâ-ileyh meblağ-ı mahkumeyi (15) müdahale ve vaz'iyet etmek zimmetinde bulunuyor. Ben el yevm âkil ve baliğ (16) ve rüşdüm buluğa münkasem olup bi'n- nefis kendi umûr-ı husûsatını (17) ru'yetine muktedir ve

âherin i'ânesinden müstağni olduğumuzdan validem (18) mütevaflâ-yı mezbûreden mevrus akçemize müdâhale etmemesini kıbel-i şer'den(19) müdür mûmâ ileyhe tenbîh olunmasını talep iderim. müdür mûmâ-ileyh cevabında (20) müdde'î-i Mehmed Fuat Efendi'ye validesi Monika'dan mevrûs akçesine hasbü'l- vazife (21) müdahale ederim lakin rüşd müdde'ası malumum değildir inkâr edecek (22) müdde'î-i merkûmdan ber-vech-i muharrer müdde'âsına muvafık beyyine talep olunduktâ (23) müdde'âsını ispât-ı zımnında Pazar mahallesinden Hacı İsmail Efendizâde (24) Şevki Efendi bin Hasan Evkaf kâtibi Mucip Efendi bin Mustafa (25) meclis-i şer'î hâzırân olup isre'l-istişhâd fi'l-hakîka işbu müdde'î-i (26) Mehmed Fuat Efendi âkil ve baliğ ve reşit olup ahirin i'ânesinden (27) müstağni kendi umûr ve husûsatını ru'iyete muktedir ve rusfiye değildir. (28) biz husûsa bu vech üzere şahidiz şehâdet ederiz deyu

Sahife 52

(29) her biri edâ-i şehâdet-i şer'îye etmeleriyle şahdan merkûma mensup (30) oldukları mahalle imamı Hafız Rıza Efendi ve muhtarı Hüseyin bin Süleyman ve meclis (31) azaları Ahmed Şevki ve Ali Efendi nâm müzekkîlerden olan bâ varaka-i mesture evvelâ(32) sırren ve ba'dehû alenen lede't-tezkiye adl ve makbulu's- şehâde ettikleri ihbâr (33) olunmağın mucibince rüşd-i tescîl ve i'lâm olundu. Tahrîren fil yevmü's- sâlis sani (34) aşar min şehri Cemaziye'l- evvel lisene hamse aşara ve selâsi mie ve elf.

Sahife-52, Hüküm 1: Yelkencizâde Ömer Efendi'nin zevcesi Nesime Hatun arsa ve mülklerle ve merkûm İvan tarafından tahrip olunan değirmenin tâmiri için Begos Efendi'yi vekîl tayin etmesi

(1) Numara (2) 528

(3) Tahakkuk-u inde's şer'îye binâen husus-ı âtî'l- beyanın mahallinde ketb ve tahrîri içün cânib-i (4) şer'î şerifden irsâl olunan Hüsnü Efendi Trabzon vilâyeti mahallinde Canik (5) sancağı merkezi olan medîne-i Samsun Said Bey mahallesinde sâkin (6) müteveffâ-yı Yelkencizâde Ömer Efendi hânesine gidüp akd-i meclis-i şer'î alî (7) iddikde menzîl mezkûre sâkine cerîde-i mahsusesinde muharrerü'l- esâmi-i

müslimîn(8) tâ'rifleriyle mu'arrefe olan müteveffâ-yı merkûm Ömer Efendi'nin zevcesi Nesîme Hanım'a Hüseyin (9) bin Mahmud ile tezkire-i Osmaniye'leri meşrud olan oğulları (10) Şükrü ve Hüseyin Efendiler bin Ömer Efendi bin Hacı Mustafa'dan her (11) meclis-i ma'kûd-ı mezkûre hâzırân oldukları halde mezbûre Nesîme Hanım (12) şu vecihle takrîr-i kelâm eyledi ki işbu derununda sâkin ve sâkine olduğumuz (13) iki tarafı tarîk-ı âmm bir tarafı sarraf Vâsil vereseleri ve bir tarafı Aslıoğlu(14) arsası ile mahdûd-ı mülk-i menzîlde olan hisse-i irsen şaiyadan müdahale (15) etmekte olan mahalle-i mezbûreden ve tebe'a-ı Devleti Aliyye'den Gülliboğlu veraseleriyle (16) bidâyeten ve i'tirâzen ve istînâfen ve i'âdeten ve temyîzen ve tashîhen müdde'î-i ve müdde'a aleyh(17) ve şahs-ı sâlis sıfatlarıyla muhâkeme ve muhâsameye ve husûmet ve redd-i cevâba ikâme-i (18) şuhud ve istimâ'a tahlîf ve tehâlûfe ve teblîğ ve tebellüga ve sulh ve ibrâya ve istihsâl (19) olunacak i'lâmın hükmünü tenfîzde vaz' hacze ve fekkine tarafımdan Trabzon (20) vilâyeti celilesine da'vâ vekîllerinden Begos veledi Tumaryan Efendi'yi (21) kabûlüne mevkûfe ve âher-i tevkîyle me'zûn olmak üzere vekâlet-i âmme-i (22) mutlaka-i sahîha-i şer'îye ile vekîl Begos nasb ve ta'yîn eyledim didikden(23) sonra hâzırân mûmâ-ileyh İyân merkûman Şükrü ve Hüseyin Efendiler (24) dahî meclis-i ma'kûd-ı mezkûrede kezâlik şöyle takrîr-i kelâm eylediler ki (25) hâne-i mezkûrun mebnî olduğu avlu derununda iki göz değirmenin (26) müteveffâ-yı merkûm İvân tarafından heder ve tahrip olunmasından dolayı(27) değirmenin bedel-i şayiasıyla münkasip icâriyetini merkûm İvân (28) veraselerinden taleb-i da'vâ ile hâne-i mahdûd-ı mezkûrden dolayı(29) musarif mahkeme ve musarif seferiye ile mezkûr da'vâ yüzünden (30) vukû'a gelen zarar ve ziyanları ve müvekkelim icâr ve i'lâm harcından dolayı(31) ezgiri tahassül yirmi altın kuruş matlubatımızı vech-i meşru (32) üzere talep ve da'vâ istirdâd ve tahsiline tarafımızdan kezâlik(33) âher-i tevkîyle me'zûn olmak üzere merkûm Begos Efendi'yi (34) biz dahî kabûlüne mevkûfe vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'î ile vekîl (35) Begos nasb ve ta'yîn eyledik dediklerini kâtîp mûmâ ileyh(36) mahallinde ketb ve tahrîr muamenen şer'îyle meclis-i şer'î gelüp alî (37) vukû'a inha ve takrîr etmeğin ma vâka bi't-taleb ketbolundu.

Sahife 53

(38) Tahrîren fi'l- yevmü's- sâlis aşar minşehri Cemaziyel evvel lisene- hamse (39) aşara ve selâsi mie ve elf.

Sahife-53, Hüküm 1: Gülyaka ve Fatma Hatunların Rize sancağının Kale Karyesindeki tarla hisselerinin satışı için Hacı Tayyipzâde Emin Efendi'yi vekîl tayin etmesi

(1) Numara (2) 529

(3) Trabzon vilâyeti dâhilinde Canik sancağı merkezi olan medîne-i Samsun'un (4) Kıran Karyesinde sâkineler zât ta'rif-i şer'î ile mu'arrefe ve tezkire-i Osmanileri (5) meşhud olan Gülyaka binti Recep bin Hasan ile mezbûre Gülyaka'nın (6) kızı Leyk oğlu kerimesi Fatıma binti Ahmed bin Mehmed nâm Hâtunlar medîne-i Samsun'un (7) bidâyet mahkemesine mahsus odada ma'kûd meclis-i şer'îmizde takrîr-i kelâm ve tâbî'r-i (8) ani'l-merâm idüb vilâyeti müşârün- ileyh muzâfe Rize sancağının (9) Kale Karyesinde Bendüz deresi civarında kâin tarafı Ömer ve müşterekleri Ömer (10) ve Mehmed'in hânesinin tarîk-ı hası ve sâbit etmeleri neherçari ile mahdut (11) bi't-tapu mütesarife olduğumuz tahminen iki evlek tarlada bulunan hisse-i şâyî'ası (12) taleb-i zuhurunda bedel-i mislileri furuhata ve memuru huzurunda (13) muamele-i ferâğiyesinin icrâsıyla sened-i resmîsini i'tâyâ ve bedel-i mislini (14) ahz- ü kabza makbûzu irsâl ve isâle ve'l-hâsıl husûs-ı mezkûr (15) mütevaffık olduğu umûrun küllüsüne tarafımızdan nefis-i Rize kasabası ahâlisinden (16) Hacı Tayyipzâde Emin Efendi'yi kabûlüne mevkûfe vekâlet-i mutlaka-i (17) sahîha-i şer'îyye ile vekîl ve müte'allik nasb ve ta'yîn eyledik dediklerinde (18) mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu tahrîren fi'l- yevmi's-sani aşarmin şehri (19) Cemaziye'l evvel lisene hamse aşara selâsi mie ve elf.

Sahife-53, Hüküm 2: Kale mahallesinden Aşçı Osman oğlu Şükrü'nün Rukiyye Hâtunun Dursune'ye olan borcuna kefil olması

(1) Numara (2) 530

(3) Trabzon vilâyeti dâhilinde Canik sancağı merkezi olan medîne-i Samsun'un (4) Kale mahallesinde sâkin Kavaklıoğlu kerimesi Rukiyye binti Ali (5) nâm mezbûre meclis-i şer'î şer'îf-i enverde eytâm müdîri Süleyman Efendi (6) bin Arif mahzarında ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm idüb müdîr mûmâ-ileyh (7) li-ecli'l-edâne vasî olduğu medîne-i mezkûrun Hançerli mahallesinde mütevaffa-yı (8) Zenciye Zarafet Hâtun

bitmesi Dursune akçesinden olarak mecdiyeye (9) yirmi kuruş hesabıyla üç yüz doksan kuruş otuz pare bana (10) edâne teslim eylediğinde ben dahî yedinden istidâne ve kabz ve umûruna (11) sarfle istihlâk idüb meblağ-ı mezkûr ile semeni işbu tarih ve (12) vesîkadan itibâren beş sene mü'eccel ve mev'ûdane değin sagire-i (13) mezbûrenin malından bir adet saat semeninden iki yüz otuz (14) dört kuruş on parayı cem'ân altı yüz yirmi beş kuruş sağîre (15) mezbûreye deynim ve borcumdur didikde gıbbe't-tasdîk Kale mahallesinden (16) aşçı Osman oğlu Şükrü meclis-i ma'kûd mezkûrede ikrâr-ı tâmm (17) ve takrîr-i kelâm idüb medyun-ı mezbûre Rukiyye Hâtun ve deyni (18) olan meblağ-ı mezkûr altı yüz yirmi beş kuruşa ben kefalet-i (19) âmmeye mutlaka-i sahîha-i şer'iyeye kefil-i bi'l- mal ve zamin aldım didikde

Sahife 54

(20) mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu. tahrîren Fi'l-yevmi'l-ısrîn minşehri (21) Zilhicce-i şer'îf lisene erbaa aşara ve selâsi mie ve elf.

Sahife-54, Hüküm 1: Hediye Hâtun'un Erzurumlu Yusuf Reis oğlu İsmail'e karşı mihr-i mü'eccel nafaka-i iddet mu'ayene açtığı davası

(1) Numara (2) 531

(3) Trabzon vilâyeti dâhilinde Canik sancağı merkezi olan medîne-i Samsun'un Hançerli (4) mahallesinde sâkin zât-ı mu'arrefe zaptiye Recep(5) nâm Hâtun meclis-i şer'î şer'îf-i enverde mahalle-i mezbûreden zevci Erzurum'lu Yusuf (6) Reis oğlu İsmail bin Yusuf muvâcehesinde üzerine da'vâ ve takrîr-i (7) kelâm idüb zevcim merkûm İsmail beni iki aydan beri hânesinden tard ile (8) infâk ve iksa' etmemek olduğundan zimmetinde alacağım olan bin yüz (9) on bir kuruş mihr-i mü'eccel ile beynimizde mukırr-ı nafaka-i iddet mu'ayenem olan(10) dört yüz kuruşa cem'ân bin beş yüz on bir kuruşu bana teslim etmek ve (11) benden zevc-i merkûm İsmail ferasından hasıl beş yaşında (12) sagîroğlu Hüseyin'i dahî babası İsmail'i kurtarmaya teslim eyleyecek muhânesi (13) dahî asla talep ve da'vâ etmemek üzere zevc-i merkûm İsmail (14) beni tatlik etmişti meblağ-ı mezkûru hâlâ bana teslim etmemekle (15) i'tâ ve teslimine tenbîh olunmasını talep iderim deyu da'vâ ettikde merkûm (16) İsmail cevabında müdde'î-i mezbûrenin müddeasını bitemmiha ikrâr ve itirâf (17) etmeğın alâ mucib-i ikrârihi meblağ-ı mezkûru müdde'î-i mezbûre Hediye (18)

Hâtun'a edâ ve teslîmiyle merkûm İsmail'e ilzam olduğu tescîl ve i'lâm (19) olundu. Tahrîren fi'l- yevmü'l- hâdî min şehri Cemaziye'l evvel lisene hamse (20) aşara ve selâsi mie ve elf.

Sahife-54, Hükm 2: Rum milletinden Amasyalı Nikola oğlu Ligonbedi'ye Tonkaloğlu Borika'nın borç davası ile ilgili ilam.

(1) Numara (2) 532

(3) Trabzon vilâyeti dâhilinde Canik sancağı merkezi olan mêdîne- Samsun'un (4) Enderiye mahallesinde sâkin iken bundan akdem fevt olan Tebe'a-ı Devlet-i Aliyye'nin Rum milletinden Amasyalı (5) Nikola oğlu Ligonbedi veledi Nikola'nın verâseti zevce-i metrûkesi Naziko (6) veledi Sîmyon ve sulbî kebîr oğlu Barakli ve sulbi sagîr oğulları Nikola ve Sokrat (7) ve Kiryako ve sulbiye-i sagire kızları Mariye... münhasıra olduğu (8) bade't-tahakkuku's- şer'î verese-i merkûmeden İbn-i kebir merkum Barakli'nin vekîl-i müseccel-i(9) şer'îsi Çerkes oğlu İstavri veledi Yani meclîs-i şer'î şerîf-i enverde (10) karye-i mezbûreden Tonkaloğlu Borika veledi Kostanti muvâcehesinde sigar-ı (11) merkûmunun hukuklarını muhâfazaya li-ecli'l- husûsa kaym ta'yîn olınan(12) eytâm müdürü Süleyman Efendi bin Arif hazır olduğu halde üzerine (13) da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb müteveffâ-yı merkûm hâl-i hâyatında ve bin (14) sekiz yüz seksen sekiz sene-i miladiyesi Haziran'ının yirmialtını (15) gününden bedâ ile bin sekiz yüz doksan dört sene-i miladiyesi (16) Nisan'ının yirminci gününe kadar müteveffâ-yı merkûmun malından ve yedinden (17) tevârih-i muhtelifede işbu ibrâz eylediğim defterde muharrer olduğu üzre(18) beş bin altı yüz kuruş yirmi pare ahz ve ikrâz ve umûruna sarfla (19) istihlâk idüb müdde'â aleyh merkûm Borika meblağ-ı deyn-i mezkûrede (20) mahsuben doksan üç senesinde husûle getürmüş olduğu tütün

Sahife 55

(21) mahsulatından beher batmanı yirmi altışar kuruştan altmışaltı batman tütünün (22) bin yedi yüz on altı kuruşa müteveffâ-yı merkûma satıp olvechle (23) takas ve teslîm etmiş olmağla bade't- tenzîl mütebâkî üç bin sekiz yüz doksan (24) dört buçuk kuruş hâlâ müteveffâ-yı merkûm Borika ve zimmetinde alacak hakkı (25) kalmakla meblağ-ı mezkûru mütevaffâ-yı defter kassamına idhâl (26) olunmak üzere edâ ve teslîmine medyun-ı merkûm Borika kibel-i şer'den(27) tenbîh olunmasını talep

iderim deyu da'vâ iddikde müdde'â aleyh merkûm Borika (28) cevabında müteveffâ-yı merkûma cihet-i farzdan üç bin sekiz yüz doksan (29) dört buçuk kuruş deyni ve borcu olduğunu tâbi'yan ikrâr lakin işbu deynini (30) müteveffâ-yı merkûmun hayatında bundan iki sene mukaddem karyemizde (31) Çarşambalı Sarrafoğlu Heci Yani'nin karındaşı Heci Yorki hazır olduğu (32) halde müteveffâ-yı merkûm Ligonbedi'yi bende alacağı olan meblağ-ı mezkûru (33) merkum Heci Yani'ye havale etti. Heci Yani tarafından dahî karındaşı (34) merkûm Yorki haveleyi kabul eyledi. ve Heci Yani nâmına benden ol vechle (35) deyn-i senedi aldı. bende havale-i mezkûre mucibimce benim müteveffâ-yı merkûm olan (36) deynime mahsûp olmak üzere iki seneden beri Heci Yani'ye tütün teslim etmekteyim (37) deyu def-i da'vâ idüb vekîl-i merkûm İstavri tekrar cevabında müteveffâ-yı (38) merkûm Ligonbedi'nin vefatından sonra müdde'î-i aleyh merkûm Borika merkûm Heci (39) Yani'ye borçlanmıştır ve Ligonbedi vefat edeli iki sene iki ay (40) olmuştur deyu iddi'â edip tekrar müdde'â aleyh Borika cevabında ben o kadar (41) hesap bilemem. Ligonbedi'nin vefatından altı ay mukaddem havale eylemiştir (42) deyu da'vâ iddikde havale-i mezkûre-i isbâtı müdde'â aleyh merkûm Borika'ya (43) lüzüm görünmüş ise de on aydan beri ikame-i şuhud etmemiş ve tekrar (44) ikmâl-ı mahkeme için kendisine ihtarnâme tebliğ olunduğu halde mahkemeye (45) gelmediği gibi vekîl dahî göndermemiş ve eytâm merkûmunun hukuklarını muhâfazaya (46) memur ve husûmeti ra'y olan müdür mûmâ-ileyh ikmal-i mahkeme talebinde bulunmuş (47) olmağla müdde'â aleyh merkûm Borika'nın hukukunu muhâfazaya kıbel-i şer'den (48) vekîl-i müsahhar ta'yîn olunan Ahmed Efendi muvâcehesiyle lede'l-mahkeme müdde'î-i merkûm (49) Borika havale... isbât idemediğinden alâ mucib-i ikrârihi meblağ-ı müdde'anın (50) müdde'â aleyh merkûm Borika'da tahsil ve müdde'î-i merkûm ile sigar mûmâ-ileyh (51) için eytâm müdürine teslim iktizâ eylediği tescil ve i'lâm olundu. Tahrîren (52) fi'l yevmi's-sani ve işri min şehri Cemaziyel evvel lisene hamse aşara ve selâsi mie ve elf.

Sahife-55, Hüküm 1: Rusya Devleti tüccar ve tebasının Samsun'a gelip gittikleri ile ilgili ferman

(1) Numara (2) 533

(3) Fermanı-ı Hümayun suretidir.

(4) İftiharu'l âlâ ve ilâhi azam muhtarü'l-ekâbire... cemiü'l-mualla ve'l –mükârim(5) gayet mülk dâim azim ricâli Devlet-i Aliyye'den Trabzon (6) vilâyeti valisi olup 1.rütbe-i Osmani nişânı Zişânları hazır ve hazır (7) bulunan Kadir Bey ve Canik Sancağı mutasarrıfı olup zikr olunan Osmani ve Hamidi (8) Zişânlarının 2. Rütbelerinin haiz ve hamiz olduğu (9) Hamdi Bey dame ve'l-hal futuvvetül Samsun kazalarının nâibi (10) Mevlana zübde-i ilme tevfi refi Hümâyûn vasıl olarak malum olaki (11) Rusya Devleti fehimesi tüccar ve tebasından Samsun'a gelip gittikleri umûra (12) ve husûsatı vaka tüccarların refet eylemek üzere Konsolos bulunan (13) Mösyö Naltafon ahir mahallede tahrîr ve ma hüviyet eylediği cihetle bu kere Mösyö (14) Valamar fermâ Konsolos vekîl Yakın kılınmış olduğu beyanıyla ol babda (15) emri şerifim sudur olup devlet i nişan ileyhın tek Dersaâtî meskûn sefâreti (16) Canik'ten ... istid'â olunmuş ve konsolos sabıka memuriyetinin mabeyyin (17) bin üç yüz dört senesi Şaban'ın sekizinci günü tarihiyle berat-i âli ve (18) zabıta emri şerifim verdiği kıyuttan müma ileyh devlet (19) müşârün ileyh tebasından olduğu dahi tasdik işareti deyn (20) anlaşılmış olmakla (21) sizki vali ve mutasarrıf naibi müşârün ileyhın keyfiyeti malumum oldukta devlet müşârün ileyh (22) canibinden Samsun'da konsolos vekîli tarafından amid şot eden (23) Rusya tüccar ve tebasından umûr ve husûsatı vaka ticariyelerini müşârün ileyh(24) ruiyet konsolos re'sinin ahz-ü kabzidüb ve vekâlet-i umûruna (25) âhare ve ... tariz ettirmeyip ber mucib ahidnâme-i hassi yüz(25) ... esbabını istihsâle mübâdelet eylesiz tahrîren fi'l yevmi's salis (26) min şehri Cemaziyel-evvel lisene hamse aşara ve selase ve elf.

Sahife-56, Hüküm 1: Dereler Karyesinde Kiroğlu Ahmed'in, Yordanaki Efendi'yi her türlü iş için tâm bir vekîl tayin etmesi

(1) Numara (2) 534

(3) Trabzon vilâyeti dâhilinde Canik Sancağı merkezi olan medîne-i Samsun'un (4) Dereler Karyesinde şahs-ı mu'arref Kiroğlu Ahmed bin Mustafa meclis-i şer'îmizde (5) da'vâ vekîllerinden Yordanaki Efendi veled-i Jozef mahzarında takrîr-i kelâm ve tâbi'l- (6) anil merâm idüp bir cümle mahkeme-i şer'îyle ve nizâmiye' nin hukuk ve cezâ olucak (7) kısımlarında ve istindâf ve dairesinde bidâyeten ve i'tirâzen ve imtiyâzen ve temyîzen (8) müdde'î-i ve müdde'â aleyh şahs-ı sâlis sıfatlarıyla leh vealeyhinde vukû' bulmuş ve (9) bulacak kâffe-i deâvide muhâkeme ve muhasemeye

ve husûmeti redd-i cevâba kendi (10) imzâsıyla istid'â ve levâyih tanzîm ve tâkdime ikâme-i şuhûd ve istimâ'a (11) tahlîfe ve tehâlûfe teblîğ ve tebellugata istihsâl olunacak i'lâmın hükmünü (12) tenfiz ve takibe ve mahkum beh-i ahz-ü kabza ve ehl-i hıbrâ ve vukû' nasb (13) ve ta'yîn ve azle verecekleri râbî'i ve garaza ve'l-hâsıl husûsat-ı mezkûrelerin(14) mütevaffik olduğu umûrumun küllîsine merkûm Yordanaki Efendi (15) ile şer'î da'vâ vekîllerinden İstefanaki'yi kabûlüne mevkûfe vekâlet-i (16) âmme-i mutlaka-i sahihe-i şer'îye ile vekîl mute'allik nasb ve ta'yîn eyledim (17) didikde hazır merkûm Yordanaki dahi vekâlet merkûmeyi kabul ve hizmet-i (18) lâzimesini kemâ yenbağı edâya ta'ahhüt ve iltîzam etmeyi ma vâk'a bit-talep (19) olundu. Fi'l- yevmi's- salis minşehri Cemaziye'l- ahir lisene hamse (20) aşara ve selâsi mie ve elf.

Sahife-57, Hüküm 1: Hançerli Mahallesinden Çortel oğlu Salih Ağa ve Darius Heci Salih Hıfzı Hakkı Efendilerin Mehmed Ağa'nın borcuna kefil olmaları

(1) Numara (2) 535

(3) Trabzon vilâyeti dâhilinde Canik sancağı merkezi olan mêdîne- Samsun'un (4) Hançerli Mahallesinden muhkim Yirmibeşoğlu Mustafa meclis-i şer'î de mahalle-i (5) mezbûreden mütevaffâ-yı mûmâ-ileyh Ali Niyazi Efendi eytâmları Kemâl ve Cemal (6) Efendilere li ecli'l - edâne vasî ve ta'yîn olunan eytâm müdürü Süleyman Efendi (7) bin Arif mahzarında ikrâr tâmm ve takrîr-i kelâm idüb müdür mûmâ-ileyh bana (8) müteveffâ-yı merkûmun eytâmları akçesinden lirası yüz kuruş olmak üzere (9) bin kuruş edâne ve teslîm eylediğini ben dahi istidâne ve kabzıyla umûruma (10) sarf ve istihlâk idüb semeni işbu tarih vesîkadan bir sene mü'eccel (11) olmak üzere eytâm merkûmların malından ve müdür mûmâ-ileyh yedinden ısrîn (12) eylediğim kelim-i kadîm hediyesinden yüz yirmi kuruşa cem'ân bin yüz yirmi (13) kuruş eytâm merkûmlara ve benim borcumdur didikde gıbbe't- tasdîk medyun-ı (14) mezkûrun Hançerli Mahallesinden Çortel oğlu Salih Ağa ve Darius Hacı(15) Salih Hıfzı Hakkı Efendi meclis-i ma'kûd-ı mezkûrede müdür mûmâ-ileyh mahzarında (16) kendini ikrâr tâmm ve takrîr-i kelâm idüb medyun merkûm Mehmed (17) Ağa'nın cihet mezkûrundan saffar merkûmuna deyni olan meblağ-ı mecmû(18) mezkûr bin yüz yirmi kuruşa bizler kefâlet-i mutlaka-i sahihe-i şer-i (19) bi'l-emr ve'l- kabul kefil bi'l- mal ve zamin olarak didikde mâ vaka'a (20) bi't-taleb ketb olundu tahrîren fi'l- yevmi'-s-sani min şehri(21) Cemaziyel evvel lisene hamse aşara ve selâsi mie ve elf.

Sahife-57, Hüküm 2: Laz Abdulkerim'in eytâm merkûmların malından olan borcuna Rizeli kayıkçı Kibar re'isin kefil olması

(1) Numara (2) 536

(3) Trabzon vilayeti dâhilinde Canik sancağı'nın Enderiye Karyesi ahâlisinden (4) olup medîne-i Samsun'un Hançerli mahallesinde muhkim kayıkçı izafinden Laz (5) Abdulkerim bin Osman meclis şer'î de mahalle-i mezkûrde sâkin iken bundan (6) akdem vefat eden Anderli Sadullah Reis bin Osman eytâmı Dursun ve (7) Gaib kızı Fatıma'ya li-ecli'l-idâne vasî ta'yîn olunan eytâm müdürü (8) Süleyman Efendi bin Arif mahzarında ikrâr tâmm ve takrîr-i kelâm idüb (9) müdür mûmâ-ileyh bana müteveffâ-yı merkûmun eytâmları akçesinden bin (10) dört yüz kuruş edâne ve teslîm eylediğinde yedinci istidâne vaz'ile (11) umûruma sarf ve istihlâk idüb semeni işbu tarih vesîkadan (12) üç sene mü'eccel olmak üzere eytâm merkûmların malından ve müdür (13) mûmâ-ileyh yedinden esner eylediğim kelim-i kadîm hediyesinden bin dokuz (14) yüz kırk dört kuruşunu min habbe't- mezbu yedi bin (15) kırk dört eytâm merkûmlara deynime merkûmdur (16) gıbbe't-tasdik medîne-i mezkûrun Hançerli mahallesinde mukîm Rize'li kayıkçı (17) Kibar Re'isin meclis-i ma'kûd-ı mezkûrede müdür mûmâ-ileyh mahzarında kezâlik (18) ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm idüb medyun Abdulkerim Reis'inin ciheteyn

Sahife 58

(19) mezkûrunda sığar-ı merkûmane deyni olan meblağ-ı mezkûr yedi bin (20) üç yüz kırk dört kuruşa bizler kefâlet-i mutlaka-i sahîha-i şer'î ile (21) bi'l- emr kabul-u kefil bi'l- mal zamane olduk dediklerinde mâ vaka'abi't-taleb (22) ketbolundu tahriren fil yevmi'l Cemaziye'l evvel hamse aşar (23) ve selâsi mie ve elf. (24) menâib-i kaza-i Hamidiye (25) Zade Mehmed Lütfullah (26) Sipahi Ahmed Efendi

Sahife-58, Hüküm 1: Osman Hayri Efendi kerimesi İffet Hanım emlâk ve arâzînin satışları için el- Hacı İbrahim Saim Efendi'yi vekîl tayin etmesi

(1) Numara (2) 537

(3) Karahisar şarki sancağı mülhakatından Hamidiye nâm ve diğeri Milas kasabasının Rüşdiye (4) mahallesi sâkinelerinden Ali Çavuşzâde Mustafa Bey

binHacı Osman bin Mehmed'in (5) kaza-i mezkûr bidâyet mahkemesine mahsus odada ma'kûd-u meclis-i şer'îmizde lazımu't-tevkîrde(6) ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm idüb Trabzon vilayetinin Canik sancağının Samsun (7) kasabasında Abdullah Paşa vakfında ba sened matlub ile sancağı mezkûrun hâvî (8) olduğu mahallat ahâlisinden malum lisan ve defterde i'lâm ve yaşında (9) veya defter-i matlublarının medyunlarından talep ve da'vâ ile Osman Hayri Efendi (10) kerimesi İffet Hanım ile olan muhasebemizin muhakemesini ve kasaba-i mezkûrda (11) vâk'î malumu'l-hudud ve kıta'ât bi't- tapu veya i'lâm ve ba sened taht-ı tasarruf (12) ve meşterâmde bulunan emlâk arâzî bahçelerime müdâhale ve gasb edenler ile (13) sefa'lerime mütealâk dahî da'vâlarımın ait olduğu mahkemelerde emsaliyle (14) muhakim devlet-i aliyye'nin her bir kısmına istidâ' levâyih takdimleriyle bidâyeten ve i'tirâzen ve (15) istînâfen ve temyîzen ve muhâkeme ve muhâsameye ve cevaba şuhûd ikâme ve istimâ'a tashîh (16) hükm ve karar talebine tahlîf ve eşinka -i anil hükkâm ve redd-i azâya ve muzamatü'l-bab (17) ittihaba ve evrâk-ı umumiyesinin teblîğ ve tebellüğüne ve istihsâl edeceği (18) i'lâmı tenfiz icrâ ve sulh ve ibrâya ve her nevi istihkâmın ahz-ü kabzına (19) ve'l-hâsıl husûsat-ı mezkûrenin mütevaflık olduğu umûrun küllüsünü (20) ifâya verdi Samsun kasabasının mahlat ve kirasında vâkî' mutasarrıf olduğu (21) emlâk ve arâzînin müstecelere icârlara ve bedellerinin ahz-ü kabza ve arazi (22) ve arsama ve bahçe ve emlâk-i mezkûrenin toptan ve gerek parça parça (23) taliblerine bey' ve fûruhatına Temlizâde İzzetlü Hamdi Efendi yirmi dört (24) bin kuruş mukabilinde ve Nisan on beş tarihinde saimen alacağım (25) dokuz parça emlâk ve arâzînin Samsun ve defter-i hâkani ve memur (26) huzurunda firağ ve takrîrlerini vererek ve harican satılan emlâk (27) ve arâzîlerimin bedellerinin ahz-ü kabz makbûzunu bana irsâl ve isâle (28) ve emr edeceğim mahalle tevdî'sine muamelat-ı mezkûrenin küllüsünde âherinin tevkîle (29) me'zûn olmak üzere Samsun kasabasının Said Bey mahallesinde mukîm da'vâ (30) vekîllerinden el Hacı İbrahim Saim Efendi'yi kabûlüne mevkûfen vekâlet-i mutlaka-i (31) sahîha-i şer'î ile vekîl-i umumu nasb ve ta'yîn eylediğim gibi diğer vekîlin Berberzâde (32) Hacı İsmail Efendiler dahî münhasıra ve müştemiden ifâmı vekâlet etmek üzere vasî ve (33) ta'yîn eyledim didikde gıbbe't-tasdîku's- şer'î ma vâka'a bi't-taleb ketb (34) kılındı tahrîren fi'l- yevmü'l hamis ısrîn şehri Saferi'l -Hayr lisene hamse aşara ve selâsi ve elf (35) Şuhûd daileri (36) Ali Çavuşzâde Aziz Bey (37) mübaşir Mustafa Ağa (38) gardiyan Mehmed Efendi (39) odacı Ömer Ağa (40) ve gayrihim.

Sahife-59, Hüküm 1: Rum mahallesinden Kostantin'in borcuna karşılık Çırakman Karyesindeki tarlalardaki hisselerinin satışı ile ilgili Süleyman Efendi'yi vekîl tayin etmesi

(1) Numara (2) 538

(3) Trabzon vilâyeti dâhilinde Canik sancağı merkezi olan medîne-i Samsun (4) Rum mahallesinden Eczacı Kosti veledi Kostantin'i meclis-i şer'î de medîne-i mezbûrun (5) Ermeni mahallesinde müteveffâ Zeybekçi Tur eytâmı akçesine li-ecli'l-idâne (6) vasî ta'yîn olunan eytâm müdürü Süleyman Efendi bin Arif mahzarında (7) ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm idüb müdür mûmâ-ileyh bana eytâm merkûm (8) akçesinde lirası yüz kuruştan sekiz bin kuruş edâne ve (9) teslim ile ben dahi bundan istidâne ve ahz-ü kabz(10) umûruma sarfla istihlâk eyledim ve yine müdür mûmâ-ileyh bana eytâm (11) merkûm malından bir adet bir yol saat semeninden bir sene mü'eccel olmak (12) üzere dokuz yüz altmış kuruşa cem'ân sekiz bin dokuz yüz (13) altmış kuruş ciheteyn mezkûrundan eytâm merkûma deynim ve borcumdur (14) didikde medîne-i mezkûrun Çırakman Karyesinde vaki çilesiz (15) nâm mahalde nısf tarlanın şarken Heci Dimitri tarlası garben yol, (16) şimalen Heci İlya tarlası cenuban dere ve yol ve yine yarbaşı (17) nâmında nısf tarlanın şarken Heci Suve tarlası ve Heci Hare(18) ... tarlası şimalen Haçı Suve garben Hacı İlya tarlası cenuben (19) Heci Harşu tarlası ile mahdûd iki kıt'a tarlada nısf hisse-i (20) şâ'yıamı cihet-i mezkûrdan eytâm merkûm deynim olan meblağa (21) mukabil iki kıt'a arâzîde olan mezkûr hisselerimi bey' bi'l vefâ (22) ta'rifiyle bey' idüb müdde'î-i hıtâmında ifâmda müdkim suretinde nısf (23) hisselerimi bi'l- müzâyede bey' tarafımdan müdür mûmâ-ileyh Süleyman Efendi'yi (24) vekâlet-i devriye ile vekîl ve ahiri tevkîyle me'zûn olmak ve satıldığıında (25) fazla ve nefsan akçesi bana ait olmak üzere vekîl eyledim ve ma vâka'a (26) bi't-taleb ketbolundu tahrîren Fi'l-yevmi'l-hadi min şehri Cemaziye'l- ahir (27) lisene hamse aşara ve selâsi mie ve elf.

Sahife-59, Hüküm 2:Enderiye Karyesi Rum milletinden İstados'un borcuna karyeden bazı kişilerin kefil olması

(1) Numara (2) 539

(3) Trabzon vilâyeti dâhilinde Canik sancağı merkezi olan medîne-i Samsun'un (4) Enderiye Karyesi ahâlisinde ve tebe'a-ı Devleti Aliyye'nin Rum milletinden (5) Gorgoroğlu İstados veledi Gorgor meclis-i şer'î de medîne-i (6) mezkûrun Kale Mahallesinde Alay Kâtîbi müteveffâ Hacı Halil Efendi'nin (7) verese-i gaib ve gâibesi akçesinden li ecli'l- edâne vasî ta'yîn (8) olunan eytâm müdürü Süleyman Efendi bin Arif mahzarında ikrâr (9) tâmm ve takrîr-i kelâm idüb müdür mûmâ ileyh bana müteveffâ mûmâ-ileyhin (10) gaib ve gâibe akçelerinde lirası yüz kuruştan bin yüz kuruş edâne (11) ve teslîm eylediğinde ben dahî istidâne vaktiyle umûruna sarf ve istihlâk (12) idübsemeni işbu tarih vesîkadan bir sene mü'eccel olmak üzere (13) gaip ve gâibe mezbûrun malından ve müdür mûmâ-ileyh yedinden işrâ

Sahife 60

(14) eylediğim bir adet basma saat yüz otuz iki kuruş cem'ân bin (15) iki yüz otuz iki kuruş verese-i merkûma cihete mezkûruyetinden (16) deynim ve borcumdur didikde gıbbe't -tasdik karye-i mezkûr ahâlisinden (17) Heci Kiryako'nun oğlu muhtar Koda ve yine karyeden Heci Kiryako'nun (18) oğlu Lazari meclis-i ma'kûd mezkûrede müdür mûmâ-ileyh mahzarında kendim (19) ikrâr tâmm ve takrîr-i kelâm idüb medyun-ı merkûm İstados'un ciheteyn (20) mezkûriyetinden verese-i gâibine deyni olan meblağ-ı mecmû mezkûrun (21) iki yüz otuz iki kuruşa bizler kefâlet-i mutlaka-i sahîha-i şer'îyye bi'l- ahir (22) ve'l kabul kefil ve bi'l- mal olduk didikde mâ vaka'a bi't-taleb ketb (23) olundu tahrîren fil yevm hâdî min şehri Cemâziye'l-âhir lisene hamse aşara ve selâsi mie ve elf.

Sahife-60, Hüküm 1: Hediye Hâtunun eşi İsmail'e açtığı mihrimü'eccel ve nafaka davası

(1) Numara (2) 540

(3) Trabzon vilâyeti dâhilinde Canik sancağı merkezi olan medîne-i Samsun'un (4) Hançerli mahallesinde sâkine zât-ı mu'arrefe zaptiye Recep kerimesi Hediye binti(5) Recep nâm Hâtun meclis-i şer'î şer'îf-i enverde mahalle-i mezbûreden zevci(6) Erzurum'lu Yusuf Reis oğlu İsmail bin Yusuf muvâcehesinde üzerine (7) da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb zevcim merkûm İsmail beni iki aydan beru hânesinden (8) tard ile infâk ve iksa' etmemekte olduğundan zimmetinde alacağım (9) olan bin yüz on bir kuruş mihr-i mü'eccelim ile beynimizde mukarrer nafaka-i iddet-i (10) mu'ayyenem

olan dört yüz kuruşa cem‘ân bin beş yüz on bir kuruşu bana (11) teslîm etmek ve benden mütevellid zevc-i merkûm İsmail’in firaşından hasıl(12) beş yaşında sagîroğlu Hüseyin’i dahî babası merkûm İsmail’e teslîm ile hakk-ı (13) hıdânesini dahî asla talep ve da‘vâ etmemek üzere zevcim merkûm (14) İsmail beni tatlık etmişti meblağ-ı mecmû’-ı mezkûru hâlâ bana teslîm(15) etmemekle i‘tâ ve teslîmine tenbîh olunmasını talep iderim deyu da‘vâ (16) ettikde merkûm İsmail cevabında müdde’î-i mezbûrenin müddeasını (17) bitemamiha ikrâr ve itirâf etmeğin alâ mucibi ikrârîhi meblağ-ı mezkûrun (18) müdde’î-i mezbûre Hediye Hâtuna edâ ve teslîmiyle merkûm İsmail ilzâm (19) olduğu tescîl ve i‘lâm olundu. Tahrîren fi’l yevmü’l- hâdî min şehri Cemaziye’l- (20) evvel lisene hamse aşara ve selâsi mie ve elf.

Sahife-60, Hüküm 2: Rum milletinden Amasyalı Ligonbedi’nin Yani’dan alacağının eytâm müdîri Süleyman Efendiye teslîm edilmesiyle ilgili ilam.

(1) Numara (2) 541

(3) Trabzon vilâyeti dâhilinde Canik sancağı merkezi olan medîne-i Samsun’un (4) Enderiye karyesinde sâkin iken bundan akdem fevt olan Tebe‘a-ı Devlet-i Aliyye’nin (5) Rum milletinden Amasyalı Ligonbedi’nin verâset -i zevcei metrûkesi Naziko (6) ve kebir oğlu Barakli ve sulbi sagîroğulları Sokrad ve Kiryako ve sulbiye-i sagîre kızları (7) Mariye ve Kuliniye münhasıra olduğu bade’t -tahakkuku’ş- şer‘î verese-i kibâr-ı merkûm’un tarafından (8) bi’l vekâlâ ve sagîrûn-u mezbûrun tarafından bi’l- vasâyâ kayyûm ta’yîn olunan eytâm (9) müdîri Süleyman Efendi bin Arif meclis-i şer‘î şer‘îf-i enverde medîne-i mezkûrun (10) Aşağı Ceknik Karyesinden Öksüzoglu Yani veled-i Yuri muvâcehesinde (11) üzerine da‘vâ ve takrîr-i kelâm idüb merkûm Yani merkûm Ligonbedi’nin (12) hâl-i hâyatında malından ve yedinden bedeline tütûn vermek üzere bâ defter

Sahife 61

(13) cesne cesne bin dört yüz yetmiş dört kuruş karzan ahz ve ikrâz ve umûruna (14) sarfla istihlâk idüb meblağ-ı mezkûr zimmetinde vâcib-ül edâ ve lâzîmü’l -(15) kazâ deyni iken merkûm Ligonbedi meblağ-ı mezkûru kable’l-ahz ve’l- istifâ (16) vefat etmekle meblağ-ı mezkûr verese-i merkûmuna mevrûs olup müteveffâ-yı (17) merkûmun defter-i kassamına idhâl olunmak üzere bana teslîmine merkûm Yani’ye (18) tenbih olunmasını bi’l-vekâlâ ve bi’l-vasâyâ taleb iderim deyu da‘vâ itmekde

merkûm (19) Yani cevabında müteveffâ-yı merkûmdan bedeline tütün vermek üzere bin (20) dört yüz yetmiş dört kuruş ahz idüb halen zimmetinde deyni ve borcu olduğunu (21) ikrâr lakin Çarşambalı Heci Yani Ağa müteveffâ-yı merkûm Ligonbedi de alacağım vardır (22) deyü benden sened almıştır. Senedimi kurtaracak meblağ-ı mezkûru i'ta ederim (23) deyü def' makamında ibrâ eylediği kelamı şer'an iltifâta şâyan olmadığından (24) âlâ mucib-i ikrârihi meblağ-ı mezkûru müteveffâ-yı merkûmun ve defter kassama idhâl (25) olunmak üzere müdür-i mûmâ ileyh Süleyman Efendiye teslîme merkûm Yani 'ye tenbîh (26) olunduğu tescîl ve ilâm olundu. Tahrîren Fi'l-yevmi'l-hâdî vel işrîn min şehri(27) Cemaziyel evvel lisene hamse aşara ve selâsi mie ve elf.

Sahife-61, Hüküm 1: Afanlı Karyesinden Corteloğlu Mehmed Ali'nin eşi Corteloğlu Ahmed kerimesi Emine'nin kendisine i'tââtî davası ilamı.

(1) Numara (2) 542

(3) Trabzon vilâyeti dâhilinde Canik sancağı merkezi olan Medîne-i Samsun'un (4) Afanlı Karyesinden Corteloğlu Mehmed Ali bin Ömer'in vekîl-i müseccel şer'isi da'vâ (5) vekîllerinden Hacı İbrahim Efendi bin Süleyman meclis-i şer'î şer'îf-i enverde (6) karye-i mezbûreden Corteloğlu Ahmed kerimesi zât ta'rif-i şer'î ile mu'arrefe (7) Emine binti Ahmed muvâcehesinde üzerine da'vâ ve tâkrir-i kelam idüb(8) işbu bin üç yüz on üç senesi Ağustos'un yirmi sekizinci (9) Perşembe günü mâ'rû'z-zikr karye-i mezkûrede ve mezbûre Emine'nin sâkine (10) bulunduğu kendi pederi hânesinde validesi ve karındaşı dahî hazır oldukları(11) halde karye-i mezbûre İmamı Seyid Efendi'nin delâletiyle ve beş yüz bir kuruş (12) mihr-i mü'eccel tesmiyesiyle mahzar-ı şuhûdda mezbûre Emine müvekkilim merkûm Mehmed (13) Ali'ye tenkîh ve tezvîc olunmuştur. Olvecihle müvekkilimin zevce-i menkûhe-i (14) gayr-ı medhûlun bihası olduğu halde bu kere mezbûre nefsinî âhare tezvîce (15) kıyam eylediğinden men'ile müvekkilim merkûm Mehmed Ali'ye i'tâtine müddei ileyha (16) mezbûre Emine Hâtun'a kabl şer-i den tenbîh olunmasını talep iderim deyü (17) bade'd-da'vâ ve sual müdde'â aleyha mezbûre Emine Hâtun cevabında (18) ben karye-i mezbûreden Corteloğlu müvekkilim merkûm Mehmed Ali'nin küçük (19) karındaşı Mustafa'ya nikâhlı idüm. merkûm Mustafa bundan yirmi beş gün (20) mukaddem vefat eyledi. Ben müvekkil merkûm Mehmed Ali'nin nikâhlısı

değilim. (21) ben nefsîmi âhare tezvîc ve tenkîh edeceğim. vekîl-i mûmâ-ileyh İbrahim (22) Efendi'nin müdâhalesinin men'ini talep iderim demekle vekîl mûmâ-ileyh (23) Hacı İbrahim Efendi tekrar cevabında mezbûre Emine müvekkilimin biraderi

Sahife 62

(24) Mustafa'ya nikâhlı olmayıp nişanlı idi. ve müvekkilimin biraderi merkûm (25) Mustafa vefat ideli yirmi dokuz gün olmuştur. Vefatının, üçüncü(26) günü müvekkilim Mehmed Ali'ye nikah olunmuştur deyü da'vâ idüb müdde'â aleyha (27) Emine Hâtun cevabında "Ben müteveffâ-yı Mustafa'nın nikahlısı olduğum vefatından(28) sonra hiç kimseye vekîllik vermediğim gibi vefatından üç gün sonra nikah (29) caiz olmayacağından vekîl mûmâ-ileyhin müdaafasının rû'yetini talep (30) ederim deyü def'da'vâ ettik de müdde'â aleyh mezbûre Emine Hâtundan (31) ol vecihle def'i-da'vâsına muvafık beyyine talep olundukta şuhûd-u muharrerden (32) celb olunan Aksu Karyesinden Sonuncuoğlu Mehmed bin Mustafa ve Sonuncuoğlu (33) Molla Durmuş bin Osman meclis-i şer'î hâzırân olup eserü'l istişâd fil-hakika bin (34) üçyüz on senesi Mayıs'ında bir Cuma günü Afanlı Karyesine salatü'l Cuma'yı (35) edâ etmek üzere kendi karye-i mezbûreden Corteloğlu Ahmed kerimesi (36) müdde'â aleyha Emine'yi karye-i mezbûreden Corteloğlu Mustafa'ya üç yüz bir (37) kuruş mihr-i mü'accel ve beş yüz bir kuruş mihr-i mu'accel mesma ile karye-i mezbûr imamı (38) Yusuf Efendi nikahlarını icrâ etti ve merkûm Mustafa bundan otuz gün (39) mukaddem vefat eyledi.biz bu husûsa bu veche üzere şahidiz şehâdet(40) ederiz deyü edâ-i şehâdet şer'î etmeleriyle şahdan merkûman (41) mensup oldukları Aksu Karyesi muhtarı Abdullah oğlu Mehmed Efendi (42) ve meclis azaları Hüseyin ve Mustafa ve Süleyman nâm müzekkîlerden evvelâ sırren (43) ve ba'dehu alenen ve lede't-tezkiye adl ve makbulu's- şehâde ettikleri ihbâr (44) olunmağın mucibince mûmâ-ileyh Emine'nin iddeti içinde âhare nikâhı caiz (45) olmayacağından müvekkil merkûm Mehmed Ali'nin müdde'â aleyha Emine'ye bu vech-i şer'î (46) muârazadan men'ine hükm olunduğu tescîl ve i'lâm olundu.Tahrîren Fi'l-yevmi's-(47) Sami aşer Cemaziel-evvel lisene hamse aşara ve selâsi mie ve elf.

Sahife-62, Hüküm 1:Sîmyon'un Tire kazâsı dâhilinde Kızılca Karyesindeki arazilerdeki hisselerinin satışı için validesi Mâdâm Fani Espat binti Meculiyi vekîl tayin etmesi

(1) Numara (2) 543

(3) An asl İzmir'li olup Trabzon vilâyeti dâhilinde Canik Sancağı (4) merkezi olan medîne-i Samsun'un Said Bey mahallesinde mukime Avusturya (5) Macaristan Devleti tebe'asından şahs-i cerîde-i mahsûsesinde muharrerü'l –esâmi-i (6) kesân tâ'rifleriyle mu'arrefe olan Mösyö Berazyodi Hanna Berid zevcesi... (7) veledi Sîmyon Asitab-ı medîne-i mezbûrun bidâyet mahkemesine mahsus (8) odada ma'kûd meclis-i şer'îmizde ikrâr tâmm ve tâkrir-i kelam idüb(9) Aydın vilâyeti celilesi merkezi olan medîne-i İzmir'e tâbi' Tire (10) kazâsı dâhilinde Kızılca Karyesinde kâin malumu'l hudud tahminen üç bin (11) yedi yüz elli dört dönüm arâzîyi hâvî ve Kızılca avlu demekle (12) ma'ruf bir kıt'a çiftlik ile çiftliğ-i mezkûrun derûnunda mevcud (13) bulunan kâffe-i ebniye-i ve alât ve edâvât ve sairesinde bin (14) iki yüz seksen üç tarihli yirmi altı kıtâ tapu senedi ile (15) bir kıtâ huccet-i şer'îye mantıkunca mutasarrıfâ olduğu hisse-i şâyî'ası mahallinde

Sahife 63

(16) münasip göreceği fiatla talibine bey' ve feraga ve kabzı semene ve makbûzunu (17) bana irsâl ve isâle ve iktizâ eden takrîr-i resmîsinin memuru (18) huzurunda i'tâyâ ve bu bâb da lâzım olacak bi'l- cümle teferruat-ı (19) nizâmiyesini icrâyâ İzmir'de mukîm validem mâdâm fani Espat (20) binti Meculi'yi kabûlüne mevkûfe vekâlet-i âmme-i vekîl nasb (21) ve ta'yîn eyledim didikde ma vâka'a bi't- talep ketb olundu. Tahrîren fil yevm (22) aşar min şehir Cemâziye'l-âhir lisene hamse aşara ve selâsi ve elf .

Sahife-63, Hüküm 1: Topçuzâde Salih Efendi bin Münip Amasya sancağının Geldikalan Nahiyesinin Musa Karyesinde mülk ve arsa için biraderi Hilmi Efendi'yi vekîl tayin etmesi

(1) Numara (2) 544

(3) An asl Amasya sancağının Gümüşlü Mahallesi ahâlisinden olup Trabzon (4) vilâyeti dâhilinde Canik sancağı merkezi olan Medîne-i Samsun'un kal'e topçu (5) bölüğünde hizmet-i askeriyesini ifâ ile müstahdem bulunan şahs-ı cerîde-i

mahsûsesinde (6) muharrerü'l- esâmi-i müslümin tâ'rifleriyle mu'arref olup tezkere-i Osmaniye'si müşahede (7) kılınan Topçuzâde Salih Efendi ibn Münip medîne-i mezbûrun bidâyet mahkemesine (8) mahsus odada ma'kûd-ı meclis-i şer'îmizde ikrâr tâmm ve takrîr-i kelâm idüb(9) mezkûr Amasya sancağının Geldikalan nahiyesinin Musa Karyesinde vak-i (10) biraderim Hilmi Efendi'yle müştereken mutasarruf olduğumuz bir gözlü mülk asiyâb (11) mâ'a arsamıza müdahale edenler ile ait olduğu mehâkim-i şer'îye ve nizâmiye (12) ve ticâriyede ve leh ve aleyhinde vukû' bulmuş ve bulacak âmme ve deâvide (13) bidâyeten ve i'tirâzen ve istînâfen ve temyîzen müdde'î-i ve müdde'â aleyh ve şahs-ı sâlis (14) sıfatlarıyla muhâkeme ve muhâsameye ve husûmet ve redd-i cevâba ve kendi imzâsıyla (15) istid'â ve levâyih tanzîm ve takdime ikâme-i şuhûd ve istimâ'a tahlîfe ve tehâlûfe(16) ve sulh ve ibrâya teblîğ ve tebellüğe ve ehl-i hıbrâ ve vukûf-u nasb ve ta'yîn (17) ve azle ve istihsâl olunacak i'lâmatının hükmünü mevki-i ve icrâya vaz'ına (18) ve tenfiz-i ahkâmına ve itiraz ale'l- hükm âhari tevkîl ve azle ve'l- hasıl(19) husûs-ı mezkûrun mütevakkıf olduğu umûrun küllüsini ifâya tarafımdan (20) mezkûr Amasya sancağından ve mahalle-i mezbûrede sâkin biraderim mûmâ ileyh (21) Hilmi Efendi'yi kabûlüne mevkûfe vekîl-i mutlak nasb ve tayin eyledim didikde(22) mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu. tahrîren fil yevmi's-sani aşarmin şehri(23) Cemâziye'l-âhir lisene hamse aşara ve selâsi mie ve elf.

Sahife-63, Hüküm 2: Kezban Hâtunun validesinden mevrüz malını hıfz için Hacı Hasan Efendi'nin vasî tayin edilmesi

(1) Numara (2) 545

(3) Trabzon vilayeti dâhilinde Canik sancağı merkezi olan medîne-i Samsun'un (4) Kale mahallesinde sâkine iken bundan akdem vefat eden Babalizâde (5) Hacı Hasan Ağa kerimesi İfâkat Hanım'ın sulbiye-i sağîre kızı Kezban Hâtun'un (6) validesinden mevrûs malını hıfz ve umûrunu rui'yet ve tesviyeye kıbel-i (7) şer'den bir vasî nasb ve ta'yîn olunması ehem ve elzem olduğu ecilden

Sahife 64

(8) sağîre-i mezbûrenin dayısı Behçet ber- vechle umûr ve vasâyeti ru'iyetine muktedir (9) ve diyanetle müttasîf ve emanetle mevsûf olduğu zeyl-i vesîkada muharrerü'l- esâmi-i (10) müslimîn ihbârlarıyla mütahakkık olan işbu baisü'l vesîka

zâtî mu'arref (11) Behçet ibn Hacı Hasan sağîre-i mezbûrenin vakt-i rüş ve sidâdına deyin (12) tesviye-i umûruna kibel-i şer'den vasî nasb ve ta'yîn olundukta merkûm Behçet (13) dahî vasâyet-i merkûme-i kabul ve hizmet-i lâzimesi kemâ yenbağî edâya teahhüt (14) ve iltîzam etmeyin ma vâkaa' bit talep ketb ve imla olundu. Tahrîren fi'l yevmi's-(15) sami aşar min şehir Rebûlevvel lisene hamse aşara ve selâsi mie ve elf.

(16) Kale mahallesinde Okluzâde (17) Hacı Ömer Ağa (18) yine mahalleden İlyasoğlu Fikri bin Arif (19) Pazar mahallesinden Zaraloğlu Hacı Mehmed Ali Ağa (20) ve gayruhum mine'l- hazırın

Sahife-64, Hükm 1: Vefat eden İfakat Hanımın sulbiye-i sağîre kızı Kezbanın altı aylık olmasından dolayı vasîsinin nafaka davası

(1) Numara (2) 546

(3) Trabzon vilayeti dâhilinde Canik sancağı merkezi olan medîne-i Samsun'un Kale (4) mahallesinde sâkine iken bundan akdem vefat eden Babalizâde Hacı Hasan (5) Ağa kerimesi İfakat Hanım'ın sulbiye-i sağîre kızı Kezban'ın ba hüccet şer'î (6) mansup vasîba hüccet meclis-i şer'î şer'îf-i enverde takrîr-i kelâm ve ta'bir-ü'l anil (7) meram idüb vasî bulunduğum sağîre-i mezbûre Kezban henüz altı aylık(8) olup eşedd ihtiyaç ile sevdaneye muhtac olduğundan şehriye beş (9) mecdiye ücretle Hacı Aba mahallesinden Koca Salih zevcesi Râbi'aya Hâtun'a (10) virüp bir mecdiye dahî sair levazımına sarf olunmak üzere yine mezbûreye (11) i'tâ olduğundan sağîre-i mezbûrenin eytâm sandığında mevcut validesinden (12) mevrûs akçesi nemasından yevmiye dört kuruştan şehriye yüz yirmi (13) kuruş nafaka karz ve takdir olunması matlûbumdur didikde meblağ-ı mezkûr kadar mâruf (14) idüğü zeyl-i vesîkada muharrerü'l -esâmi-i müslimîn ihbârlarıyla mütehakkik olmağın (15) olvechle sağîre-i mezbûreye şehriye yüz yirmi kuruş nafaka farz ve takdir (16) olunup meblağ-ı mefruz-ı mezkûr sağîre-i mezbûrenin nafaka ve sair (17) hevaiç huzuruna sene harç ve sarfa ve ledet iktizâ istidâneye ve anet zâhir (18) sağîre-i mezbûre malına rucu'a vasî-i merkûm Behçet'e izin verilmeğinin(19) mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu. tahrîren Fi'l-yevmi'l-sami vel ısrîn (20) min şehri Rebûlevvel lisene hamse aşara ve selâsi mie ve elf.

Sahife-64, Hüküm 2: Hasan Kethüdazâde Yusuf Efendi'den kalan iki bin beş yüz liranın çocuklarına ödenmesi ile ilgili vasîSüleyman Efendiye tenbîh davası ilamı

(1) Numara (2) 547

(3) Trabzon vilayeti dâhilinde Canik sancağı merkezi olan Medîne-i Samsun'un (4) Pazar mahallesinde sâkin iken bundan akdem vefat eden Hasan Kethüdazâde (5) Yusuf Efendi'nin verâseti zevce-i menkûhe-i metrûkesi Şerîfe binti Raşit ile (6) sulbi kebir oğulları Tahsin ve Ahmed Rıza Beyler ile ve sulbiye-i kebîre kızları Melek (7) ve Saadet Hanım'lara münhasıra olduğu tehakkukundan sonra İbn kebir merkûm Tahsin

Sahife 65

(8) Bey meclis-i şer'î şer'îf-i enverde müteveffâ-yı merkûmun divan terekesinden... (9) olmakla li ecli'l- ferma kîbel-i şer'den kaym ve husûmeti re'y olınan eytâm (10) müdürî Süleyman Efendi bin Arif muvâcehesinde üzerine da'vâ ve (11) takrîr-i kelâm idüb pederimiz müteveffâ-yı merkûm Yusuf Efendi'nin tahtı (12) nikahında iken bundan on ay mukaddem vefat eden validemiz Miyase (13) Hanım bundan peder mûmâ-ileyh Yusuf Efendi cihet-i farzdan iki bin (14) beş yüz lira ahzu ikrâz ve umûruna sarfla istihlâk idüb meblâğ-i (15) mezkûr deyni ve borcu olduğunu dahî muhızır-ı şuhudda ikrâr ve itirâf ederek (16) deyn-i mezkûresine mahsus olmak üzere işbu ibrâz eylediğim bin (17) üç yüz on üç senesi Ağustos yedi tarihli sened-i nâtik olduğu (18) üzere karındaşı müteveffâ-yı Mehmed Efendi'den irsen kendisine... intikâl (19) eden yetmiş iki sehimden otuz yedi sehim hisse-i şa'iasıyla müteveffâ-yı (20) merkûm biraderi Mehmed Efendi'nin kızı mütevaffa Gülşen Hanım'ın hissesinin altı (21) sehimden biraderim müteveffâ-yı merkûm Yusuf Efendi'ye keza irsen intikâl (22) eden üç sehim hisse-i şaiası olan emlâk ve arâzîlerindeki (23) hissesini deyni olan meblâğı mezkûre takas ve mahsûp etmek üzere (24) kırk altı bin dört yüz kuruşa zevcesi validemiz merkûm Miyase Hanım'a (25) bey' bat' sulh şer'î ile bey' idüb ol dahî kabul etmiş ise de (26) sehimi mezkûreler validem müteveffâ-yı mezbûre üzerine muamele-i furuhât-ı icrâ (27) olunmaksızın vefat etmekle meblağ-ı mezkûr benimle validem müteveffânın (28) diğer verâseleri karındaşlarım Ahmed ve Rıza ile hemşirelerim mezbûrlarında (29) mevrûs olduğundan iki bin beş yüz liranın bizlere teslîmine babam (30) müteveffâ-yı merkûmun tereke-i gaibesine kayım ta'yîn

olınan Süleyman Efendi'ye (31) tenbîh olunmasını talep ederüm deyu da'vâ iddikde gar'ma vasî Süleyman (32) Efendi cevabında müteveffâ-yı merkûmun terekisi âli vech ferame vaz'-ı yedini (33) ikrâr'mâ adâ olacak müddeasını külliye inkâr idecek müdde'î-i ibn merkûm (34) Tahsin Bey'den müdde'âsına mutâbık beyyine talep olundukta Kale mahallesinden (35) Pazar camii şer'îfi Hafız Rıza Efendi bin Mehmed ve Said Bey Mahallesinden (36) Süleyman Efendi bin Ahmed ve Pazar Mahallesinden Hocaâde Hakkı Efendi (37) bin Hasan meclis-i şer'î hâzrân olup isre'l-istişhâd fi'l-hakîka müteveffâ-yı (38) mûmâ-ileyh Yusuf Efendi hâl-i hâyatında biz hazır olduğumuz halde şöyle (39) tâkrir eyledi ben ceht-i karzdan zevcem Miyase Hanım malından ve yedinden (40) iki bin beş yüz adet lira-yı Osmani ahz-ü karz eyledim deyu ikrâr ve iğraf (41) ederek bizleri işhâd ve borcuna mahsup olmak üzere biraderi (42) müteveffâ Mehmed Efendi'den intikâl eden emlâk ve arâzî ile müteveffâ-yı (43) merkûm Mehmed Efendi'nin kerimesi Gülşen Hanım'dan intikâl eden

Sahife 66

(44) emlâk ve arâzîsini kırk altı bin dört yüz kuruşa deyni mezkûresine (45) mahsup olmak üzere bey' eyledi biz bu husûsa bu veche üzere şahidiz (46) şehâdet ederiz deyu edâ-i şehâdet-i şer'î etmişler ise de müteveffâ-yı merkûm (47) Yusuf Efendi'nin dâîlerinden mukim dersaadetinde Tokadi (48) Osman Hayri Efendi'nin kerimesi Nesime Hanım'ın vekîl-i müseccel-i şer'îsi Hacı İbrahim (49) Efendi bin üç yüz on üç senesi Eylül on sekiz tarihli istid'â (50) ile müvekkilesi mezbûrenin hukukunu li ecli'l- muhafaza ve müdde'î-i müdâfî sıfâtıyla (51) mahkeme-i cariyeye ve duhûl bulunmakla bi'l- kuyud-ı ol vecihle meclis-i şer'î şer'îf-i (52) enver'de İbn kebir merkûm Tahsin Bey muvâcehesinde tâkrir-i kelim ve tâbî'rü'l anî'l -(53) merâm müteveffâ-yı merkûm Hasan Kethüdazâde Yusuf Efendi'nin zimmetinde (54) müvekkelin Nesime Hanım'ın hemşiresi İffet Hanım tarafından mevki icrâya (55) konulmuş bir kıtâ i'lâm kıt-i mucibince matlubu bulunan meblağın temin (56) istifâsı zimmetinde müteveffâ-yımûmâ-ileyhin mahdûmu hazır bi'l-meclis Tahsin Bey'in (57) el yevm validemizden mevrûs ve validesinin malı mülkü müşterası deyu da'vâ (58) etmekte olduğu işbu emlâklara va'z hacz edilerek mevki müzâyededede (59) çıkarılmış idi. ol vâkit işbu Tahsin Bey'in mevrûsu yani validesi (60) Miyase Hanım bir hayat bulunduğundan emlâk mezkûre mal müşteramdır (61) deyu tâciz icrâ talebiyle Canik mahkeme vilâyetine mûraacat ve işbu iraz (62) ettikleri senedi ibrâz

ederek da'vâ-i müstahkak eylemiş idi inde'l- muhakeme (63) işbu mübrez senedle bey' müteveffâ Yusuf Efendi emlâk i (64) mezkûreye henüz mutasarrıf olmâ adân ve kesb istihkâk etmeden fûruhat (65) eylemesi caiz olamayacağından bey' mezkûrun hakkında mahkeme i mezkûre (66) bin üç yüz on iki senesi tarihli ve doksan bir numarolu sadır (67) olan i'lâm mütevaffa-yı mezbûreye tebliğ olunduktan sonra vukû'a faniyesi (68) mahdûmları verase-i diğerlerine muaden işbu hazır bir meclis Tahsin Efendi'yi (69) hükm-i mezkûre adem-i kanaatıyla istinâf ve da'vâ eylemişler idi. inde'l- (70) istinâf hüküm ibtidâ mezkûr tasdik olunmakla artık kıt'a ümit eylediklerinde (71) bu kere hiçbir lüzum sahih olmadığı ve tereke-i mezkûre şer'an mucep tâkrir (72) vasî bulunduğu halde mücerred gayri sahih olan bey' mezkûr hakkında bir hükmü(73) şer'î istihsâliyle eyler ileride kendülerine sened-i ittihâz etmek maksat (74) tezbirâtıyla karşılarında hısım bulunmadığı halde keza fesâdlarını (75) şer'î şer'îfe Tevfik ile hükm-ü istihsâline say' etmekte olduklarından (76) ve bir mahkemede usûlen rû'yet ve fasl edilmiş bir da'vânın esbâb-ı (77) mucebe-i kanuniye ve şer'îyle olmadıkça benden rû'yetini caiz olamayacağından (78) ve da'vâ mezkûre ise emlâk-i mezkûreye müvekkelim mutasarrıfâ (79) bulunması hasebiyle hukukuna dokunmakta olduğundan diledikleri(80) halde mevrûslarından muntıkal kendileri tarafından takip edilmiş (81) olan da'vâ-i nizâmiyeye temyîz edebileceklerinden bu veche şer'î (82) olan işbu da'vânın mahkeme-i şer'îyeye esbab-ı ma'ruzadan

Sahife 67

(83) naşı istimâ'a caiz olamayacağından rû'yeti talep iderim deyü da'vâ iddikde (84) ibn kebir merkûm Tahsin Bey cevabında müvekkel Hacı İbrahim Efendi müvekkilesine (85) izâfetle bana hısm-ı şer'î olunmaz ve ehem- i iddi'âsının rû'yeti talep iderim (86) didikde mahkeme-i nizâmiye 'de cereyan eden muamele hakkında bir güne ifâdesi (87) olup olmadığı lede't-istifâ cevabında mûmâ-ileyh Hacı İbrahim Efendi (88) müvekkilisine izâfetle kendisine hısm-ı şer'î olunmayacağını tekrardan ibaret (89) bulunmuş olmakla evvel emirde vaz' yedi ale'l-usûl ispatı lüzumuna mebnî (90) mûmâ-ileyh vekîl Hacı İbrahim Efendi emlâk-ı mezkûreye kendileri vaz'iyet (91) bulunduklarını iddi'â ile müddealarının ispat-ı zımında yazdırdığı sened-i muharrerden (92) Pazar mahallesinden müteveffâ Hacı Ömer Efendi damadı... Hasan (93) Efendi ile mahalle-i mezbûreden Musa Ağa Faris Bey bin Musa meclis-i (94) şer'î hâzırân olup eserü'l- iştihad fi'l-hakîka Hançerli

Mahallesinde Kumyaniye (95) caddesinde vâki‘ dört oda iki mağaza müştemel şarken tarık ve garben (96) Portakal oğulları arsası ve şimalen misak mısıryan mağazalarıyla (97) mahdûd bir bâb kahvehâne ile mahalle-i mezkûrede Diverekli Hafız Efendi hane(98) civarında var ki şarken Hacı Tahir Efendizâde Ahmed Efendi’nin zevcesi arsası (99) ve garben ve cenuben tarîk ve şimalen Kör Seyyid Ali oğlu Abdullah hânesi ve arsası(100) ile mahdûd bir kıtâ arsaya ve Pazar mahallesinde vâki‘ şarkan ve Tesmiye Hanım dükkânları(101) ve yol ve garben Hacı Kerim hânesi ve avlusu ve şimalen Hacı Hüseyinzâde (102) Yusuf Efendi mağazaları ve cenuben Hasan Kethüdazâde Yusuf Efendi (103) hânesiyle müttesıl fevkânî hâneye ve yine Pazar camii şer‘îf civarında (104) tarafları şimelen Fatıma Hanım dükkânı ve cenuben Hacı Tahir Efendizâde dükkânı (105 ve şarken kadîmhâne ve garben ile mahdûd bir bab kahvehâneye ve Kadamud (106) Karyesi hududu dâhilinde kain üç tarafı hark ve bir tarafı yani cenup(107) tarafı ırmak ile mahdûd bir kıta değirmen yerindeki salifü’z -zıkr ile iki (108) bab kahvehane ile bir bab hâne ve kıta arsalara vekîl Hacı (109) İbrahim Efendi’nin müvekkilesi Tokadi Osmani Hayri Efendi kerimesi olup (110) hala dersaadetde sâkine Hacı Hakkı Paşa halifesi Tesmiye Hanım vaz’iyettir (111) biz bu husûsa bu vech üzere şahidiz şehâdet ederiz (112) deyü her biri müntâkil lafzve’l-ma’na edâ-i şehâdet şer‘î etmeleriyle (113) şahdan merkûman mensup oldukları Pazar mahallesi imamı Hafız (114) Rıza Efendi ve muhtarı Hüseyin bin Süleyman ve meclis azaları Ahmed Şevki (115) ve Ali Kemâl nâm müzekkîlerden ba varaka-i mestûre sırren ve ba‘dehû alenen (116) lede’t -tezkiye adl ve makbûlü’ş- şehâde idükleri ihbâr olunduktan sonra (117) emlâk münazi fihaya dahîl olan mescus i‘lâm hükmünün dahî zapta (118) derci tenbîh olunarak zabt mutala olundukta hükm-i ilan mezkûrun(119) hulasa kararı müdde’î-i Miyase Hanım’ın vekîli Yordanaki Efendi’nin (120) hulasa-i iddi‘âsı müvekkilesinin zevci Hasan Kethüdazâde Yusuf Efendiye yekni

Sahife 68

(121) mütevaffa Gülşen Hanım’dan bade’l- intikâl mübrez bir kıtâ sened mucibince bedel-i ma’lum (122) mukabilinde iştirâ etmiş olduğu men -i ilamda muharrerü’l- hudud üç kıta emlâk (123) ile iki kıta arsada kâin hisse-i şa’iaya müşterası müdde’â aleyha İffet (124) Hanım tarafından zevci mûmâ-ileyhin zimmetinde olan alacağının temin (125) istifâsı zımninde ba mu’sarrafet icrâ hâcz olunmuş olduğundan hâciz mezkûrun (126) fekkini talebinden ve müdde’â aleyha vekîli Saim Efendi’nin cevabı

dahî emlâkı (127) mahcuze Yusuf Efendi'nin mevrûsu Gülşen Hanım'a dahî pederi ve mûmâ-ileyh (128) Yusuf Efendi'nin biraderi müteveffâ Mehmed Efendi'den intikâl etmiş olup (129) müteveffâ-yı mûmâ-ileyh ise biraderi Yusuf Efendi ile beraber mübrez bir kıtâ (130) i'lâm mucibince mahkûm bulundukları cihetle deyni mezkûr tesviye olunmadıkça envâl (131) metrûkesi verâseye intikâl etmeyeceğine ve terekesi beyne'l-verese-i taksîm olunsa bile (132) kısmet mezkûrenin feshi icap edeceğine binâen reddin iddi'âsı (133) ibaret olmalı tetkîk olundukta emlâk mahcuzenin müteveffâ Gülşen Hanım'a (134) an asl pederi müteveffâ Mehmed Efendi'den intikâl ettiği tarafının ikrâr (135) ve müteveffâ-yı mûmâ-ileyh İsa biraderi ve emlâk i mezkûrenin bey' Yusuf (136) Efendi ile beraber dokuz yüz doksan iki lira kuruşla mahkûm (137) oldukları dahî daire-i icrâdan celp ve ibraz olunan i'lâm kıta (138) mefadetinden mestiyal olduğu cihetle mûmâ-ileyh Yusuf Efendi'nin henüz (139) istihkak etmemiş olduğu envâlî âhire bey' etmesi sahih olamayacağına (140) binâen mecelle-i ahkâm-ı adliyenin bin yüz altmış yedinci maddesine tevfikân (141) da'vâ vak'asının reddiyle müdde'î-i mezbûrenin hazran mûmâ ileyh (142) mu'arazadan men'ine müttefikân hüküm verilerek ta'rifîyle tahkim oldundığı beyândan (143) ibaret olmalarıyla müdde'î-i Tahsin Efendi tarafından ikâme edilmiş olan (144) işbu da'vâ usûlen olvecihle huzurumuzda hal ve kast eyleyerek (145) vech şer'î üzere red olunmuş ve tekrar ruiyeti gayri caiz bulunmuş olduğundan (146) verese-i mûmâ-ileyhin emlâk da'vâsıyla bu vech-i şer'î muarazadan (147) olundukları tescîl ve i'lâm olundu tahrîren fi'l yevmil-hâdî min (148) şehri Cemâziye'l-âhir lisene hamse aşara ve selâsi mie ve elf.

Sahife-68, Hüküm 1: Eczacı Kosti veledi İvan'ın Hasan Kethüdazâde Yusuf Efendi'den alacağı için varisi Tahsin Bey'e dava açması

(1) Numara (2) 542

(3) Trabzon merkezi dâhilinde Canik sancağı merkezi olan Medîne-i Samsun'un Pazar (4) mahallesinde sâkin iken bundan akdem vefat eden Hasan Kethüdazâde Yusuf (5) Efendi bin Hasan Efendinin verese-i zevci menkûhe-i metrûkesi Şer'îfe binti (6) Raşit ile sulbi kebir oğulları Tahsin ve Ahmed Rıza Bey'ler ve sulbiye-i kebir kızıları (7) Melek ve Saadet Hanım'lara münhasıra olduğu sonra olduğu müteveffâ-yı merkûmun (8) dâîlerinden Rum mahallesinde ve Tebe'a-ı Devlet-i

Aliyye'nin Rum milletinden Eczacı Kosti (9) veled-i İvan meclis-i şer'î şer'îf-i enverde İbn kebir merkûm Tahsin Bey muvâcehesinde (10) üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb müteveffâ-yı merkûm Yusuf Efendi (11) hâl-i hâyatında malımdan veya yedimden bin üç yüz on senesi Mart'ında (12) cihet-i karzdan altmış yedi adet lira-yı Osmani ahz-u ikrâz idüb(13) meblağ-ı mezkûr cehd-i karzdan deyni ve borcu olduğunu ikrâr ve itirâf (14) ederek ikrârını dahî işbu iraz eylediğim bin üç yüz on bir senesi

Sahife 69

(15) Şubatının ikinci günü tarihli müverrih veziri kendi mührü zaiyetiyle (16) mahtum bir kıtâ sened ile yedime i'tâ idüb mütevaffâ-yı merkûm Yusuf (17) Efendi vefatından bir ay mukaddem meblağ-ı deyni mezkûresine mahzup olmak (18) üzere on lirasını resmî anbarcısı Andonaki veledi Zanuye havale idüb(19) yedinci kabul etmiş olduğundan mütebâki elli yedi lira müteveffâ-yı merkum Yusuf (20) Efendi zımında vâcibü'l-azma kazâ deyni ve borcu olup meblağ-ı (21) mezkûru kable'l-edâ ve'l-ifâ vefat etmekle tereke-i müteveffâ-yı merkumdan olmak (22) üzere meblâğ mütebâki mezkûr elli yedi liranın bana teslimine tereke-i müteveffâ-yı (23) merkûm vaz'-iyeti sabit olan İbn merkûm Tahsin Bey'e kibel-i şer'den(24) tenbîh olunması matlûbumdur deyü da'vâ iddikde İbn kebir merkûm Tahsin Bey (25) cevabında tereke-i müteveffâ-yı merkûm vaz'-iyetini ikrâr lakin müdde'î-i merkûmun (26) alacak müddeasını külliyyen inkâr edecek müdde'î-i merkûmdan müdde'âsına muvâfık(27) beyyine talep olundukta müddeasını had ve sitiliyle muharrerden sened-i mezkûr ile ve (28) müteveffâ-yı merkûmun meşhud ve mâ'ruf olup zir-i senedde mevzu'u(29) bulunan mühr-i zâtîsi ve hat ve stilini isbat edileceğini irsâl (30) etmekle olvecihle yazmış olduğu şuhûd-ı muharrerde ve Pazar mahallesinden(31) Hacı Akçazâde Ömer Efendi bin Mustafa ve Arap Alizâde Salih Efendi (32) bin Ali Rıza meclis-i şer'î hâzrân olup isre'l- istişhâd fi'l-hakîka işbu (33) mübrez sened müteveffâ-yı merkûm Yusuf Efendi'nin kendi had ve stiliyle yazılmış (34) vezirinde mevzu mührü dahî kendi mühr-i zâtîsi bulunmuştur biz bu (35) husûsa bu veche üzere şahidiz şehâdet ederiz deyu her biri (36) müntekî'l-lafz olmağla edâ-i şehâdet-i şer'î etmeleriyle şahdan merkûm merkûman (37) mensup oldukları Pazar mahallesi imamı Hafız Rıza Efendi ve muhtarı (38) Hüseyin bin Süleyman ve meclis azaları Şevki Efendi Ali Kemâl Efendi (39) nâm müzekkîlerden ba varaka-i mestûre ole sırren ve ba'dehû alenen lede't-tezkiye (40) adl ve

makbulu's- şehâde idükleri ahbar olunmağın ba'de't-tahlîf (41) mucibince hükm olunmakla tescîl ve i'lâm olundu tahrîren fi'l- yevmi's- sami (42) aşar min şehri Cemâziye'l-âhir sene hamse aşara ve selâsi vel elf.

Sahife 69, Hüküm 1: Seyit Mehmed oğlu Abdullah'ın Kavaklıoğlu Hasan Pehlivân'ın borcu üzerine açtığı dava

(1) Numara (2) 543

(3) Trabzon vilâyeti dâhilinde Canik sancağı merkezi olan Medîne-i Samsun'un (4) Said Bey Mahallesi ahâlisinden Seyit Mehmed oğlu Abdullah'ın sulbi sagîroğlu (5) olup âkil ve baliğ ve reşit ve rüştü bülûğa munzam ve yirmi yaşını (6) müteceviz idüğünü munsar ve mu'arref bulunan Veysel bin Abdullah meclis-i şer'î-i (7) enverde Said Bey mahallesinde sâkin Kavaklıoğlu Hasan Pehlivân (8) bin Mustafa muvâcehesinde üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb pederim (9) müteveffâ-yı merkûm hâl-i hâyatında malından ve yedinden cehd-i karzdan

Sahife 70

(10) merkûm Hasan Pehlivân elli kuruş ahz-ü kabz idüb meblağ-ı mezkûru pederim (11) müteveffâ-yı merkûm kabl-i ahz vel istifâ vefat etmekle meblağ-ı mezkûr benimle diğer (12) varislere intikâl eylediğinden bende el-yevm âkil ve baliğ ve reşit ve kendi (13) umûr ve husûsumu her vechle ru'iyete muktedir ve âherin i'anesinden müstani (14) olmamakla meblağ-ı mezkûrun hisse-i irsiyemi bana teslimine kibel-i şer'den merkûm (15) Hasan Ağa'ya tenbîh olunmasını talep iderim didikde müdde'â aleyh merkûm Hasan (16) Ağa cevabında olvechle meblağ-ı müdde'aya pederim müteveffâ-yı merkûm deyni olduğunu olduğunu (17) ikrâr ma'ada rüşd müdde'asını inkâr idecek müdde'î-i merkûmdan müdde'âsına(18) muvafık beyyine talep olundukta müdde'asını Said Bey'den Kavaklı Süleyman (19) Ağa bin Emrullah Levayiz oğlu İzzet Efendi bin Mustafa ile isbât edeceğini (20) bi'l- beyân şahdan merkûman meclis-i şer'îye hâzırân olup isre'l -istîşhâd (21) fi'l-hakîka işbu müdde'î-i ve âkil ve bağıli ve buluğuna rüşd-i muntâmm olup (22) âherin ihatasından müstağni ve hervechle kendi umûr ve husûsatını ru'iyetine muktedir (23) sefiye divane değildir. Biz bu husûsa bu veche üzere şahidiz şehâdet(24) ederiz deyü her biri müntekî'l- lafz ve'l-ma'na edâ-i şehâdet etmeleriyle (25) şahdan ve merkûman mensup oldukları Sait Bey mahallesi imamı Emrullah (26) Efendi bin Hasan ve

muhtarı Şer'îf Efendi bin İbrahim bin Mehmed ve meclisi azaları (27) Alemdarzâde Ali Efendi bin İsmail ve Kahvecizâde Hüseyin Efendi (28) bin Ahmed nâm müzekkîlerden ba varaka-i mestûre evvelâ sırren ve ba'dehû alenen lede't-tezkiye (29) adl ve makbulu's- şehâde idükleri ihbar olunmağın mucibince bade'l- hükm ma vaka'a (30) bi't-taleb ketp olundu. Fil yevmi's- sami aşar min şehri Cemâziye'l-âhir sene (31) hamse aşara ve selâsi mie ve elf.

Sahife 70, Hüküm 1: Miyase Hanımın vefat eden Yusuf Efendi'den mihr-i mü'eccel alacağını oğlu Tahsin Bey'in vasî Süleyman Efendi'ye dava açarak alması ilamı

(1) Numara (2) 544

(3) Trabzon vilâyeti dâhilinde Canik sancağı merkezi olan Medîne-i Samsun'un (4) Pazar mahallesinde sâkin iken bundan akdem vefat eden Hasan Kethüdazâde (5) Yusuf Efendi'nin verâseti zevce-i menkûhe-i metrûkesi Şer'îfe binti Raşit (6) ve sulbi kebir oğulları Tahsin ve Ahmed ve Rıza Beyler ile sulbiye-i kebîre kızları (7) Melek ve Saadet Hanım'lara münhasıra olduğu tehakkukundan sonra İbn kebir merkûm(8) Tahsin Bey meclis-i şer'î şer'îf-i enverde müteveffâ-yı merkûmun divan(9) terekesinden ezid olmağla li ecli'l -ferma vasî ta'yîn olunan eytâm müdürü(10) Süleyman bin Arif muvâcehesinde üzerine da'vâ ve takrir-i (11) kelâm idüb pederimiz mütevaffa-yı merkûmdan evvel bundan on ay (12) mukaddem vefat eden validemiz Abdullah Paşa kerimesi Miyase Hanım'ın (13) müteveffâ-yı sani merkûm pederimiz Yusuf Efendi zimmetinde iki yüz adet (14) lira-yı Osmânî mihr-i mü'eccel alacağını kable'l -ahz vel-istifâ vefat (15) idüb meblağ-ı mihr-i mezkûr vâcibü'l- edâ ve lâzımu'l -kaza zimmetinde (16) deyni ve borcu olduğu halde müteveffâ-yı sani merkûm pederimiz Yusuf (17) Efendi dahî vefat eylediğinde meblağ-ı mezkûrun bizlere teslîmini kibel-i (18) şer'den bizlere teslîmin pederimiz müteveffâ-yı sani merkûmun tereke-i garimesine kayyûm ta'yîn

Sahife 71

(19) olunan müdür mûmâ-ileyh kibel-i şer'den tenbîh olunması matlûbumdur didikde(20) mûmâ-ileyh vasî Süleyman Efendi cevabında tereke-i müteveffâ-yı merkûm alî- vechü'l-(21) ferma vaz'iyedini ikrâr ibn merkûmun mihr-i mü'eccelden alacak da'vâsını (22) külliye inkâr idecek müdde'î-i ibn merkûm Tahsin Bey

müdde'asını o zamanda (23) emsallerin nikâhına mümasil mihr-i misliyle ispat edeceğini dermiyan (24) etmekle olvechle beyyine talep olundukta şuhûd-ı muharrerden Said Bey (25) mahallesinden Abdurrahman Hoca bin Hüseyin ve Kale Mahallesinden Babıalının (26) Hacı Hasan Ağa ibn Ali hâzrân olup isre'l –istişhâd ve fi'l-hakîka (27) Canık'ın en kadîm eşrâf ahaliden esbak Trabzon valisi (28) Abdullah Paşa kerimesi Miyase Hanım'a hasnen malen bekren zamanen emsal (29) olanların mihr-i mü'eccel yüz elli adet lira-yı Osmânî olup ve diğer kerimleri (30) dahî bu miktar ile âhare tezvîc ve tenkîh oluna gelmiştir biz bu husûsa (31) bu veche üzere şahidiz şehâdet ederiz deyü edâ-i şehâdet şer'î (32) etmekle şahdan merkûmandan Abdurrahman Hoca bin Hüseyin mensup (33) olduğu Said Bey mahallesi imamı Emrullah (34) Efendi bin Hasan ve muhtarı Şer'îf Efendi bin İbrahim ve meclis ihtiyarları Erzurumluzâde Hüseyin Efendi bin(35) Hacı Mustafa ve Alemdaroğlu Ali Efendi bin İsmail nâm müzekkîlerden ve şahit (36) diğer Hasan Ağa dahî mensup olduğu Kale mahallesi imamı (37) Cemalettin Hoca Ahmed ve muhtarı Mustafa ibn Hacı Ali ve meclis ihtiyarları Hüseyin (38) Efendi bin Hacı Abdurrahman ve Mahmud bin nâm müzekkîler ba varaka-i mestûre (39) evvelâ sırren ba'dehû alenen lede't-tezkiye adl ve makbûlü's- şehâde idükleri (40) ahbar olunmağın ba'de't-tahlîf mucibince mihr-i mezkûrun müteveffâ-yı (41) merkûm Yusuf Efendi'nin terekesinden olmak üzere vasî-i merkûm (42) Süleyman Efendi'ye tenbîh olduğu ve tescîl ve i'lâm olundu. tahrîren (43) Fi'l-yevmi'l-hâmis min şehri Cemâziye'l-âhir lisene hamse aşara ve selâsi elf.

Sahife 71, Hüküm 1: İrade-i seniye

(1) Numara (2) 545

(3) Fi 10 Eylül 313 tarihli müerrâh ve yüz yetmiş bir numrosuyla murakkam olınan irâde-i ... (4) cenâb-ı ... meşihât suretidir. (5) Bin üç yüz on üç senesi martından itibaren bâ irâde-i seniye hazret-i hilâfet penâhi... (6) ve müsarafatlerinden icrâ kılınan tenzilatını kemiyye hademe-i şer'îye aidatında (7) şümûlu olup olmadığı bazı taraftan istifsar edilmekte olarak ol babda maliye nezâret-i (8) celilesinde alınan cevap üzerine keyfiyet Babıalî ile derdest-i devletten (9) aidat-ı mezkûre beş yüz guruş tecavüz ettiği halde iş'ar-ı ahâr muhtara kadr-i yevmiye (10) yüzde on guruş bit-te'cil üst tarafı ... itasıyla idaresi maslahat (11) edilmesi lüzumun savb-ı ezbar

atufetli... muhasebe-i ilmiyeden ifade kılınmış (12) olmakla ol himmet buyurlurması siyakında şakkı (13) terkîm kılındı.

Sahife 72

(14) Canik sancağı mutasarrıflığı cânib-i âlisine(15) nosu 641 (16) Utufetlü Efendim hazretleri (17) suret-i balâda muharrer idare... alî Canik Sancağı... .. (18) terkîm ol babda emrû ferman hazret-i men lehü'l hükm. (20) 4... ..

Sahife 72, Hüküm 1: Kadı Karyesinden İvaz oğlu Yorgi'nin çocukları için vasîleri İvaz oğlu Anliye'nin nafaka talebinin reddi

(1) Numara (2) 546

(3) Trabzon vilâyeti dâhilinde Canik sancağı merkezi olan Medîne-i Samsun'un (4) Kadı Karyesinden İvaz oğlu Yorgi'nin sağır oğulları Kosti ve Tarsu'nun (5) ba hüccet-i şer'îye vasîleri İvaz oğlu Anliye veled-i Lazari meclis'i şer'î şer'îf-i (6) enverde takrîr-i kelâm ve ta'bir-i ani'l-merâm idüb sağiran merkûman nafaka ve kisveye (7) ve mektebde talim ve tedris etmek üzere malum icrâatıyla küttâb paresine(8) ihtiyaç ile muhtaç olduklarında sağiran-ı merkûmanın pederleri (9) müteveffâ-yı merkûmdan intikâl eden hâne ve tarlaları icâretten olmak üzere(10) yevmiye altmışar paradan her ikisine de doksan kuruş kıbel-i şer'den(11) nafaka farz ve takdir olunması matlûbumdur didikde meblağ-ı mezkûr kadar mâ'ruf(12) idüğü mahallesinden varid olan bir kıta şehâdetnâme-i malıyla keza ceride-i(13) mahsûsasında muharrerü'l- esâmi-i kesânın âlî tarîkü's -şehâde ve ihbarıyla (14) mütehakkık olmağın sağiran-ı merkumanın babaları mütevaffa-yı merkumdan müntakıl(15) hane ve tarla icârlarından olmak üzere yevmiye behrine altmışar paradan(16) min habsü'l mecmu' doksan kuruş sağiran-ı merkûmanın (17) nafaka kisve ve sair hevayic zaruriyelerine harc ve sarfa vasîleri(18) merkûm Anliye' ye izin verilmeğın mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu. tahrîren (19) Fi'l-yevmi'l-aşar min şehri Cemâziye'l-âhir lisene hase aşara ve selâsi mie ve elf.

Sahife 72, Hüküm 2: Hüseyin Efendi'nin berât-ı alışan verilmesi talebinin reddi i'lâmı

(1) Numara (2) 547

(3) ... arz-ı dâ'ileridir ki nezâret-i evkâf hümâyün mülûkâneye (4) mülhak evkâftan Trabzon vilâyeti dâhilinde Canik sancağı merkezi olan(5) medîne-i Samsun'un Büyük Oyumca Karyesi'nde vâki' cami Şer'îfin ber vech-i (6) hasbi ba berât-ı alişân hâtîbi bulunan Sivas'lı oğlu Ömer bin(7) Osman bundan akdem vefat idüb bir ay hali ve hizmet-i lâzimesi (8) matlume kalmış olmağla müteveffâ-yı merkûmun Mustafa nâmında bir nefer olan(9) kübbârını mevcut bulunmuş ise de kable't- tevcih Mustafa dahî Mehmed nâmında (10) bir nefer evlat kübbârını terk ederek vefat idüb merkûm Mehmed (11) hüccet-i mezkûre cahil ve na-ehl bulunduğundan bundan üç sene (12) mukaddem bakıra. asâkir-i şahâneye sevk olunup işbu baisü'l -arz (13) Hasan Efendi oğlu Hüseyin ibn Hasan dâîleri livâ-i mezkûr idare (14) meclisine mahsus odada ma'kûd meclis-i şer'î şer'îf-i enverde evkâf (15) müdürî dahî hazır olduğu halde ale'l -usûl lede't- imtihan hüccet-i (16) mezkûreye ahâlisi tâmamen nümâyân olup karye-i mezbûrenin yetmiş dördüncü.

Sahife 73

(17) hânesinin birinci numerosunda bin iki yüz kırk beş tevellüd ile mukîd (18) idüğü nüfus memuru tarafından mevrûd alem ve haberden ve cihet-i (19) askeriyece bir güne ilişki olmadığı redif taburu zabı'tânı (20) tarafından ma'ada zabıtan ve camii şer'îf mezbûr cemaatlerinin müntehab (21) ve muhtarları idüğü alî tarîkü's- şehâde ihbârlarında münfehem olmağın (22) cihet-i hi'tâbet-i mezkûreye müteveffâ ol merkûmun mahlulunden ber-vech-i (23) haseb-i mezbûr Hüseyin Efendi dâîleri uhtesine tevcih ve yedine (24) bir kıtâ berât-ı alişân sadaka ve ihsan buyrulmak ricasına (25) bi'l- iltimas ve redd-i devlet medâr musaddelet karara arz ve i'lâm olundu.(26) el-emr li-men lehu'l-emr. tahrîren fi'l- yevmü's- samis aşar minşehri Cemâziye'l-âhir .(27) lisene hamse aşara ve selâsi mie ve elf.

Sahife 73, Hüküm1: Sarı Yusuf Karyesinden Kuru Hasan oğlu Mehmed'in Şerîfe'yi kaçırmayı ve Şerîfe'nin İbrahim'e nikâhlı olduğunun ispatı ilanı

(1) Numara (2) 548

(3) Trabzon vilâyeti dâhilinde Canik sancağı merkezi olan medîne-i Samsun'un (4) Akalan mahallesinde Abazaoğlu sağır İbrahim'in velisi ve validesi (5) Dudu Hâtun binti Ahmed'in bi'l- velâye vekîl-i mü'scecel şer'îsi medîne-i mezbûrun (6) Said Bey mahallesinden zevci Köroğlu Hüseyin Ağa bin Ahmed meclis-i şer'î şer'îf-i (7)

enverde Sarı Yusuf Karyesinden Kıranta Ağası Hüseyin kerimesi zâtı (8) ta'rif-i şer'î ile mu'arref olan Şer'îfe Hâtun binti Hüseyin muvâcehesinde (9) üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb müvekkile-i zevce-i mezbûremin (10) Kebiroğlu Şakir'e işbu hazran bi'l -meclis-i mezbûre Şer'îfe nişanlı idi (11) merkûm Şakir bundan on ay mukaddem vefat idüb bade'l -vefat (12) müvekkilim Dudu Hâtun mezbûrenin pederi ve kendi karındaşı Hüseyin (13) Ağa ile mutâbık kalarak mezbûre Şer'îfe'yi sağır merkûm İbrahim'e (14) vermeye pederi merkûm Hüseyin Ağa talep olup bu esnada işbu (15) bin üç yüz on üç senesi Haziran'ının üçünde karye-i mezbûreden (16) Kuru Hasan oğlu Mehmed mezbûre Şer'îfe'yi kolundan tutup müdahale (17) etmek istemiş ise de mezbûre bi't-takrib-i hâlâs olarak(18) ba'dehû pederi merkûm Hüseyin Ağa mezbûre Şer'îfe'yi müvekkilimin (19) hânesine gönderüp işbu sene-i mezbûre Temmuz'unun yirmi (20) birinci gecesini mezbûre Şer'îfe'yi muhızır-ı şuhudda karındaşı Ali dahî (21) hazır olduğu halde ben mezbûre Şer'îfe'ye Allahın emri üzerine (22) sağır-ı merkûm İbrahim'e beş yüz bir kuruş mihr-i mü'eccel ile varır mısın (23) dedim mezbûre dahî varırım dedi üç defa tekrar ettim üçünde (24) dahî varırım dedi sağır-ı merkûm İbrahim tarafından bi'l-'velâye büyük (25) karındaşım Rasîm kabul idüb olvechle mezbûre Şer'îfe'yi sağır-ı (26) merkûm İbrahim'e tenkîh ve tezvîc ederek bu suretle mezbûre Şer'îfe müvekkilim

Sahife-74

(27) Dudu Hâtun'un sağır-oğlu İbrahim'in zevce-i gayr medhul behası iken (28) tarih nikahtan on iki gün sonra mezbûre-i karyeden Kuru Hasan (29) oğlu Mehmed cebren dağa götürüp üç gün üç gece gezdirdikten sonra cânib-i (30) hükümetten mezbûre tahlis olunmuş ise de bekaretin izale olunup olunmadığı (31) bizce meçhul olup ber kayla avret tarafından muayesinin icrâsıyla (32) haklarında lazım gelen ahkâm-ı şer'î icrâsı ve mezbûreyi sağır merkûm (33) İbrahim'in velisi validesi Dudu Hâtun'a teslîmine kıbel-i şer'den tenbîh (34) olunmasını talep iderim didikde mezbûre Şer'îfe Hâtun cevaplarında vekîl (35) mûmâ-ileyh Hüseyin Ağa'nın iddi'âsını tâbi'yan ikrâr eden merkûm Kuru (36) Hasan oğlu Mehmed'in Ağa götürdüğü ve kendisine müdahale eylediğini dermiyan (37) idüb binâenaleyh Sarı Yusuf Karyesinden merkûm Mehmed'in vekîl-i (38) müseccel şer'îsi Hacı İbrahim Efendi müvekkil merkûm Hasan'ın hukukunu li eclî'l -(39) muhafaza ve müdde'î-i vâki' sıfâtıyla mahkeme-i cariyeye duhûl talep ve istid'âsında (40) bulunmakla bi'l-kabul olvechle meclis-i şer'î şer'îf-i enverde vekîl-i merkûm Hüseyin (41) Ağa muvâcehesinde

üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb mezbûre Şer'îfe (42) bundan on beş sene mukaddem tarafının hali sağırında müvekkilim Mehmed'in (43) pederi Hasan Ağa mezbûre Şer'îfe'nin pederi taraflarından bi'l-velâye (44) müvekkilim merkûm Mehmed'e mezbûre Şer'îfe akd ve nikah olunmuş olduğundan (45) bu suretle müvekkilim zevce-i metrukesi bulunduğu cihetle işbu bin (46) üç yüz on üç senesi Haziran'ının on ikinci günü akd-ı sabık (47) mezkûrun tezkîr ve nakdiyle muhızır-ı şuhudda beş yüz bir kuruş mihr-i mü'eccel (48) tesmiyesiyle mezbûre bizzat hazır bulunduğu halde akd nikahları (49) icrâ edilmiş olduğundan olvechle müvekkilimin zevce-i menkûhe-i gayr (50) medhul behâsı olmağla sağır merkûm İbrahim nâmına ber-vech-i şer'î mu'âraza (51) eden Hüseyin Ağa'nın mu'ârazasına tenbîh buyrulmasını talep (52) ederim didikde vekîli merkûm Hüseyin Ağa tekrar cevabında üç yüz on (53) üç senesi Haziran'ının on ikisinde nikahlım deyu Hacı İbrahim (54) Efendi iddi'â ediyor nikahlı olsa idi cebren dağa kaldırmayacağı (55) gibi bin üç yüz on senesi Ağustos yirmi üçünde vekîl mûmâ-(56) ileyh Hacı İbrahim Efendi'nin müvekkili Mehmed'in talep nikah olduğunu (57) def ve dermiyan etmesine mukabil-i vekîl Hacı İbrahim Efendi tekrar cevabında (58) vekîl Hüseyin Ağa'nın nefesine muzâfe kaldığı talep nikah (59) muvâfık şer'î şer'îf olmadığını ve Şer'îfe'nin vekîl olmayıp müdde'î-i sağır olmayıp (60) sağır İbrahim'in vekîli olduğunu ve şer'an velisi tarafından vekâletinin (61) caiz olmadığını bizzat Şer'îfe'nin on adet Osmanlı lirası bedel-i (62) hulû' olarak iddi'â ile hulasa bizzat talibe olmağla ma'rûz-i (63) mu'ârazasının men'ini talep iderim deyu da'vâ iddikde vekîl-i merkûm (64) Hüseyin Ağa tekrar cevabında ben sağır İbrahim'in velisi bulunan (65) validesinin vekîliyim vekâletim hasebiyle bana mûraacat ederek (66) müvekkil merkûm Mehmed bana nikaha talip oldu mezbûre Şer'îfe

Sahife 75

(67) dahî ifâdesinde müvekkilim sağır İbrahim'in nikahlısu olduğunu ikrâr eyledi. Bu surette (68) vekîli Hacı İbrahim Efendi'nin müdaafasının reddiyle mezbûrenin sağır İbrahim'e (69) i'tâatîne tenbîh olunmasını talep ve da'vâ iddikde vekîl Hüseyin Ağa'dan ol vechle (70) Mehmed'in taleb-i nikâh olduğuna beyyine talep olundukta yazarmış olduğunu (71) şuhûd-u muharrerde Said Bey mahallesinden Bayraktaroğlu Ali Efendi bin(72) İbrahim ve Akalan Karyesinden Kulaçoğlu İbrahim bin Mustafa meclis (73) şer'î hâzırân olup isre'l -istişhâd ve fi'l-hakîka işbu bin üçyüz (74) on üç senesi Ağustos'un yirmi üçüncü Cumartesi günü Sarı (75) Yusuf

Karyesinden Kuru Hasanoğlu Mehmed on kıyatında Bayraktaroğlu (76) Ali Efendi'nin dükkânında Kuru Hasanoğlu Mehmed vekîl Hüseyin Ağa'ya Kıranta (77) Ağası oğlu Hüseyin'i kerimesi Şer'îfe'yi bana nikâh eyle dedi vekîl-i merkûm (78) Hüseyin Ağa kabul etmedi. biz bu husûsa bu vech üzere şahidiz şehâdet(79) ederiz deyü her biri münteku'l- lafz edâ-i şehâdet-i şer'iyye etmeleriyle (80) şahdan merkûmandan Bayraktaroğlu Ali Efendi mensup olduğu Said Bey (81) mahallesi imamı Emrullah Efendi ve muhtarı Şer'îf Efendi ve meclis-i ihtiyarların (82) Alemdarzâde Ali Efendi ve Kükçüoğluzâde Seyit Ahmed Efendi'lerden ve diğer (83) şahit Kulaçoğlu İbrahim dahî mensup olduğu Karyesi muhtarı (84) Hasan ve meclis ihtiyarları Mustafa ve Ahmed ve Hasan nâm müzekkîlerden bâ-varaka-i (85) mestûre evvelâ sırren ve ba'dehû alenen lede't-tezkiye adl ve makbulu's- şehâde(86) idükleri ihbâr olunmağın mucibince merkûm Mehmed'in Şer'îfe'ye bu veche şer-î (87) mu'ârazadan müteallim Şer'îfe'nin ikrârı ve diğer veliye'nin tasdîki (88) üzerine mezbûrenin sağîr İbrahim'e subut-u nikâhına hükm olunduğu (89) tescîl ve ilam olundu. Tahrîren fi'l-yevmi's-sâlis min (90) şehri Cemâziye'l-âhirin lisene hamse aşara ve selâsi mie ve elf.

Sahife 75, Hüküm 1: Ermeni milletinden olan Kalpakvanoğlu Heci Tater'den kalan bütün malların kiralanması için Seyman Kalpakyan'ı vekîl ta'yîn edilmesi

(1) Numara (2) 549

(3) Fi'l- asl Kayseri'li olup iraz bir kıt'a bin üç yüz (4) on beş senesi Cemâziye'l-âhirin dokuzuncu günü tarihli ve mezkûr Kayseri'ye (5) sancağı nâibi ve Seyyid Mehmed Sait Efendi mühür bir kıt'a verâset-i (6) hücceti natık olduğu üzre marû'z-zikr an asl Kayseri'li olup (7) li eclî'l- ticâret Trabzon vilâyeti dâhilinde Canik sancağı (8) medîne-i Samsun'un Rum mahallesi mütemekkinlerinden iken bundan akdem yekdiğerini (9) müteakip fevt olan her biri Tebe'a-ı Devlet-i Aliyye'nin Ermeni milletinden olan(10) bulunan Kalpakvanoğlu Heci Tater veled-i Serkes veled-i Etamin (11) veraseti Kiperoğlu Ohannes ile zevcesi Seymayenet ithame münhasıra (12) olup ba'dehû ibn merkûmun vefatıyla dahî verâseti validesi mezbûre (13) Siyma ile ammisî bulunan Kalpakyan Heci Karabetveledi Serkez (14) veled-i Danet'le münhasıra olduğu mezkûr hüccet-i mezbûre ahkâmın olduğu mezkûr hüccet-i müberze ahkâmından olmakla (15) tebe'a-ı devlet müşârun ileyhâ'dan şahs-ı muharrer ve tezkîre-i Osmaniyesi

Sahife 76

(16) şuhûd olan ammisi merkûm Karabet veled-i Serkez veled-i Tanil meclis şer-i şer'îf-i (17) enver'de medîne-i mezbûre mülhak Çarşamba kazâsında mütemekkin müşârun (18) ileyhâ'nın millet-i merkûmesinden medîne-i mezkûrun Said Bey mahallesinden (19) müsarafeten mukim Kalpakoğlu Misyen veled-i Kiverek mahzarında takrîr-i kelâm ve tâbi'r (20) anil-merâm idüp murîsim müteveffâ-yı merkûmdan intikâl eden kahve-i (21) emlâk ve arâzî ve menkul ve gayri menkul el-cümle envâl ve eşyalarıyla (22) vâz'-iyet ve müdâhale idenleriyle bidâyeten ve i'tirâzen ve istînâfen ve temyîzen müdde'î-i(23) ve müdde'â aleyh ve şahs-i sâlis sıfatlarıyla muhâkeme ve muhâsemeye ve husumet-i (24) ve redd-i cevâba ve kendi imzâsıyla ve istid'â ve levâyih tanzîm ve takdim ve takrîf (25) ve taksîme ve mümeze hükm-ü nısf ve ta'yîn ve azle emlâk-i mezkûreleri (26) icâra vermeye ve bedel-i icârını ahz-ü kabza ve makbûzunu bana irsal (27) ve isâle ikâme-i şuhud ve istimâ'a tahlîf ve tehâlûfe teblîğ ve tebellüğe ve (28) ale'l- hükm ve istihsâl olunacak i'lâmın hükmünü tenfizde ve bi'l- cümle (29) mahkeme- Devlet-i Aliyye'nin her bir aksamına müraacata şer'âit muharrer ve cehle (30) âheri tevkîle me'zûn olmak üzere merkûm Seyman Kalpakyan'ı vekîl (31) ma'kûd-ı nasb ve ta'yîn eyledim didikde oldahî vekâlet-i merkûme-i (32) kabul ve hizmet-i lâzimesi kemâ yenbaği edâya ta'ahhüt ve iltîzam etmeyi ma vaka'a (33) bi't-taleb ketbolundu. Fil yevm hâdî aşar min şehri Cemâziye'l-âhir sene (34) hamse aşara ve selâsi mie ve elf.

Sahife 76, Hüküm 1: Regaip Kandilinin belirlenmesi ilamı.

(1) Numara (2) 550

(3) Ma'rûz-i dâ'ileridir ki (4) tarih-i hüccet fahri kâinat alîye ekmeli't-tiba Efendimiz Hazretlerinin (5) işbu 315 senesi Recep şer'îfinin gurre (6) sâbit olamayıp lakin takvimiyle tekâvim-i sairede (7) mah mezkûrun gurre beşinci günü olduğu mütevaffak-ı alîye olup (8) bu hesaptan leyle-i Regâip şehr-i mezkûrun birinci Perşembe günü yani (9) birinci işbu Cuma gecesi olmağla izhâr-ı surûr ve ihtiyaç içün (10) cevâmi ve mesâcid-i ifâyâ kanadil ile tezyîn ve te'vimi (11) vechle i'lâm buyurulması iktizâ eyledi huzur-u alîye yine i'lâm (12) olundu. Tahrîren fi'l- yevm habi min şehri Recebül- şer'îf sene(13) hamse aşara ve selâsi mie ve elf.

Sahife 76, Hüküm 2: Atnas Ağanın Emiryan Agop'tan alacağı için dava açması ve red olunması ilamı

(1) Numara (2) 551

(3) Trabzon vilâyeti dâhilinde Canik sancağı merkezi olan medîne-i Samsun'un (4) Ermeni mahallesinde mütemekkin iken bundan akdem fevt olan tebe'a-ı Devlet- i (5) Aliyye'den Emiryan Agop veled-i Karabet'in verâseti gaip ani'l- beledi'l- aliyye'de ve (6) sâkine zevce-i metrûkesi Eskumi binti Persinç şifâhâne mecnuben (7) ikâmet eden Kiperoğlu İram ve İskenderiye'de mütemekkin sulbî kebîr oğlu (8) Karabet'e münhasır olduğu bade't-tahakkuku's- şer'î müteveffâ-yı merkûmun dâîlerinden (9) ve tebe'a-ı devlet müşârun ileyhâdan bakkal esnafından Papaz oğlu Atnas

Sahife 77

(10) veled-i Anastas meclis-i şer'î şer'îf-i enverde verâseti gâibun-u merkûmun (11) tesviye-i umûrlarına kabl-i şer'den vasî ve kayyum ta'yîn olunarak husûmet-i re'y (12) olunan eytâm müdürü Süleyman Efendi bin Arif muvâcehesinde üzerine (13) da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb bundan on bir sene mukaddem müteveffâ-yı (14) Agop hâl-i hâyatında mal ve âkil sıhâtinde yani bin sekiz yüz seksen (15) altı sene-i miladiyesi Kanun-u evvelinden bedâ ile mu'aret nihayetinde kudret dört (16) mah zarfında bin iki yüz on üç kuruşluk malından ve yedimden mütenevvi(17) ... malı iştirâ etmişti ve yine hayatında sene-i miladiyenin bin (18) sekiz yüz doksan üç senesi Mart'ı iptidasından sene-i merkûm (19) Temmuz gaibesine kadar beş mah zarfında dahî altı yüz kuruşluk mütenevvi(20) ... malıolarak malından ve yedinden iştirâ idüb işbu iki (21) kısmın ve tevârih-i muhtelifede iştirâ eylediği envâl mütenevvi ... (22) muhasebesini vefatından üç ay mukaddem yani bin sekiz yüz doksan (23) altı senesinin Kanun-ı evveli on dördüncü gününde ve dükkânında muhzır-ı (24) şuhudda ru'iyet muhasebe idüb cem'an bana bin sekiz yüz on (25) üç kuruş alacağı zuhur ederek kendisi dahî ol vechle deyni (26) olduğunu ikrâr ve itirâf idüb kable'l -edâ ve'l-ifâ vefat (27) etmekle meblağ-ı mezkûr müteveffâ-yı merkûmun terekesinden olmak üzere(28) bana edâ ve teslîme müdür vasî mûmâ ileyh tenbîh olunması i matlûbundur (29) deyu da'vâ iddikde vasî mûmâ-ileyh cevabında müteveffâ-yı merkûmun (30) terekesine bi'l-'vesâyâ vaz'-ı yedini ikrâr mâ adâ alacak müdde'âsını (31) inkâr idecek müdde'î-i merkûmdan müdde'âsına muvafık beyyine talep (32) olundukta yazarmış olduğu şuhud-ı muharrerden Pazar

mahallesinden (33) İsmail oğlu Ali bin İsmail ve Said Beyden Gavrail oğlu(34) ... Dimid veledi Gavrail meclis şer'îye hâzırân olup isre'l-istişhâd(35) fi'l-hakîka işbu müdde'î-i Atnas müteveffâ-yı merkûmEmiryan Agop (36) ile bundan on bir sene mukaddem müdde'î-i Atnas Ağa'nın dükkânında(37) hesaplarını ru'iyet idüb mütenevvi... malından müteveffâ Emiryan (38) Agop Ağa'nın bin sekiz yüz otuz kuruş deyni zuhur idüb(39) olvechle müteveffâ-yı merkûm Agop dahî bin sekiz yüz kuruş (40) borcum yoktur deyup ikrâr ederek iki gün sonra te'dîye (41) edeceğini beyân eyledi biz bu husûsa bu vech üzere şahidiz (42) şehâdet ederüz deyu her biri edâ-i şehâdet-i şer'îye etmeleriyle (43) şahdan merkûmandan âlî mensup olduğu Pazar mahallesi muhtarı (44) Hüseyin bin Süleyman ve meclis ihtiyarları Ahmed Şevki ve Mustafa Lütfi ve Ömer (45) Efendi nâm müzekkîlerden şahit diğer... Dimit mensup olduğu (46) Said Bey muhtarı Menabil oğlu İvan meclis azaları... (47) ve Sîmyon iki ve Harşi oğlu Heci Yani nâm müzekkîlerden ba varaka-i mestûre(48) evvelâ sırren ve ba'dehû alenen lede't-tezkiye adl ve makbûlû's -şehâde idükleri

Sahife 78

(49) ihbar olunmağın ba'de't-tahlîf mucibince hükm ve tescîl ve i'lâm olundu tahrîren (50) fi'l- yevm ısrîn min şehri Cemâziye'l-âhir sene hamse aşara ve selâsi mie ve elf.

Sahife 78, Hüküm 1: Mehmed Efendi'nin kayın validesi Emine Hâtundan yedi bin lira alacağı için dava açması ve terekesinden alması

(1) Numara (2) 552

(3) Trabzon vilâyeti dâhilinde Canik sancağı merkezi olan medîne-i Samsun'un (4) Hançerli mahallesinde sakine iken bundan bir buçuk sene mukaddem vefat eden (5) Durmuş Ahmed kerimesi Emine binti Ahmed'in verâseti sulbiye-i kebîre kızı (6) İsmet Hâtun binti Hacı Mustafa ile kendisinden mukaddem vefat eden (7) oğlunun oğulları olup elyevm sağır bulunan Kemâl ve Cemal bin Ali (8) Efendi'ye münhasıra (9) olduğu tahakkukundan sonra mütevaffa mezbûrenin dâîlerinden olduğunu iddi'â eden damadı Mehmed Efendi bin Ömer Osman tarafından vekîl-i (10) mü'seccel-i şer'îsi Harşi oğlu Heci Yani veledi İstavri meclis-i şer'îf-i (11) enverde binti kebire mezbûre İsmet Hanım'ı vekîl-i mü'seccel-i şer'îsi Şükrü (12) Efendi bin İsmail ile sağîran-ı mezbûratın hukuklarını muhâfaza için (13) li eclil- hukuka vasî ta'yîn

olınan eytâm müdürî Süleyman Efendi bin(14) Arif muvâcehesinde üzerlerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb müteveffâ (15) Emine Hâtun hâl-i hâyatında ve kemâli aklı ve sıhhatinde müvekkilim merkûm Mehmed Efendi'nin (16) malından ve yedinden dört bin kuruş ahz ikrâz ve umûruna sarfla (17) istihlâk idüb üç bin kuruş dahî hânesi tâmiratıyla mahdumu (18) Ali Efendi'nin kabrini imar inşası için mütevaffâ Emine Hâtun'un (19) emriyle müvekkilim merkûm Mehmed Efendi sarf idüb ciheteyn mezkûriyetinden (20) olvechle müteveffâ Emine Hâtun yedinde yedi bin kuruş alacak (21 hakkı olup hatta ciheteyn-i mezkûriyetinden meblağ-ı mecmû mezkûr yedi bin (22) kuruş müvekkilim merkûm Mehmed Efendi'ye vâcibü'l- edâ ve lâzîmü't -kaza (23) deyni ve borcu olduğunu mezbûre Emine Hâtun bin üç yüz on bir (24) senesi Teşrin-i evvelinin yirmi dördüncü günü tarihinde ikrâr ve itirâf (25) ederek ikrâr-ı mezkûresini hâvî tarih-i mezkûr ile müverrih ve mührü ile (26) memhûr ve mûmza işbu ibrâz eylediğim senedi müvekkilim merkûm Mehmed Efendi (27) yedine i'tâ etmişti meblağ-ı deyn-i mezkûresini kable'l-edâ ve'l-ifâ (28) vefat etmekle müteveffâ-yı mezbûre terekesinden olmak üzere müvekkilim merkûm (29) Mehmed Efendi'ye meblağ-ı mezkûrun i'tâsına kıbel-i şer'den müvekkilesine izâfetle (30) vekîl mûmâ-ileyh Şükrü Efendi ile vasî-i müdür mûmâ ileyha tenbîh olunmasını (31) bi'l-'vekâle taleb iderim didikde vekîl mûmâ-ileyh Şükrü Efendi cevabında (32) vekîl merkûmun iddi'âsını külliye inkâr idüb müdür mûmâ-ileyh dahî (33) müdde'î-i vekîl merkûmun ibrâz eylediği sened ile mazmun senedi bade'l- (34) inkâr müvekkil merkûm Mehmed Efendi ile müteveffâ-yı mezbûre Emine Hâtun valide (35) ve damadı olmak cihetiyle sened-i mübrez mütavaffânın vefatından sonra mühr-i (36) müvekkil merkûm Mehmed Efendi tarafından elde edebilmek ihtimali olduğundan (37) ber vechle tetkîk olunması dermiyan idüb müdde'î-i vekîl merkûmdan ... (38) müdde'âsına muvafık beyyine talep olundukta yazarmış olduğu şuhud Şükrü Efendi (39) muharrereden Hançerli mahallesinden Hacı Alizâde İbrahim Efendi bin Hacı (40) Ali ve Said Bey mahallesinden Hacı Hüseyinzâde Mehmed Aşur Efendi müdde'âsına

Sahife 79

(41) ben fehmi meclis-i şer'i hazran olup isre'l-iştihâd fi'l- hakîka Hançerli(42) mahallesinden Durmuş Ahmed kerimesi mütevaffâ Emine Hanım binti Durmuş Ahmed(43) bin Abdullah hal-i hayatında mahalle-i mezburede vaki damadı Mehmed Efendi'nin (44) hanesinde üç yüz on bir senesi Teşrin-i evvelinin yirmi dördüncü

(45) Salı gününde şöyle takrir eylediği üç bin guruş oğlum mütevaffa(46) Ali Efendi'nin kabrini inşa ve ta'miri için ve damadım Mehmed Efendi(47) ma'rifetiyle ve benim emrimle sarf olunup... bin guruş benim damadım (48) Mehmed Efendi'ye borcum ve dört bin guruş dahi yine damadım Mehmed Efendi'ye (49) nakten ahz ü ikraz ve umuruma sarf ile istihlak eyledim ciheteyn (50) mezkuretinden yedi bin guruş damadım merhum Mehmed Efendi'ye deynim (51) ve borcumdur deyu ikrar ve itiraf eyledi. ve ol vechle bir kıt'a sened(52) tanzim olunup mezbure Emine Hatun sened-i mezkûru temhir ederek (53) bizleri dahi işhâd eyledi biz bu hususa bu vech üzere şahidiz (54) şehadet ederiz deyü her biri edâ-i şehâdet-i şer'îye etmesiyle (55) vasî-i müdür mûmâ-ileyh tekrar itirazında işbu şahitler şehâdeti (56) hilâf vâki' olduğunu müdde'î-i Mehmed Efendi işbu bin üç yüz on (57) dört senesi Şubat'ında müteveffâ Ali Niyazi Efendi'nin hânesinde (58) gerek Ali Efendi'den ve gerek müteveffâ-yı saniyen Emine Hâtundan mevrûs (59) malumu'l -hudut emlâk ve mütenevvi icarlarını beyne'l -verese-i bi'l- rıza (60) taksîm ettirmek için hâne-i mezkûre celbetmiş olduğu (61) mahalle-i mezbûre imamı Mustafa Efendi'ye emlâk mevrûselerinin (62) icârını ve hisse-i musiyelerinin bi'l- hesap ferâiz vecihle taksîmi (63) teklif iddikde mûmâ-ileyh Mustafa Efendi müteveffâ-yı merkûmun (64) borçları olduğu halde emlâkının taksîmi şerren caiz olamayacağı(65) tefhîm edecek müvekkil merkûm Mehmed Efendi hiçbir kimesneye hutben ve ahde (66) borçları olmadığını ve icâreti mezkûrenin beyne'l-verese-i taksîm edilmesini (67) emr talep edip ve müteveffâ-yı evvel Ali Niyazi Efendi'nin zevcesine (68) mihr borcu var ise de da'vâ etmesine hükmünü olvechle emlâk-i mezkûreleri (69) icâratını ferâiz vecihle Mustafa Efendi bi'l-hesap herkesin (70) hisse-i musiyelerini taksîm ve tefrîk edip binâenaleyh bir kıt'a sened taksîm(71) temhîr edilerek Mehmed Efendi eytâm merkûmenin vasîsi olmakla sened-i (72) mezkûr Mehmed Efendi zimmetinde bulunduğunu ve da'vâ i mezkûresinin haksız (73) olduğu kendi tahkîkatı neticesinde bulunduğunu ilaveten ve (74) idecek vasî-i müdür mûmâ-ileyhden işbu def da'vâsına muvâfık(75) beyyine talep olundukta yazarmış olduğunu şahitlerini bin (76) üç yüz on beş senesi Safer'inin on altıncı günü ikâme

Sahife 80

(77) edemeyeceğinden yevm-i mezkurde mehil talep idüb olvechle emhal (78) olunup yevmi mezkurde ikame-i beyyine idemeyüp şehr-i mezkurün (79) yirmi yedinci Çarşamba gününe mehil talep idüb ol vechle emhal (80) olunup yevm-i

mezkurde dahi yine ikame-i beyyine idemeyüp şahidlerinin (81) ... çeklerini dermiyan etmekle vekil ... oğlu istima' edilmiş (82) olan şahitlerinin ale'l-usul tezkirelerinin icrasını talep (83) etmiş ise de da'va hukuk eytame te'lik etmiş olmakla bir ay (84) tedkik ... taksim senedinin mahkemeye celil-i zabt ve derc olundukta (85) müdde'î-i asl merkur Mehmed Efendiden matlubatının şu taksim... sene (86) idhâl edilmemesiyle ... esbabı sual olundukta cevaben (87) mezkûr ... natik olduğu üzere olvakit kendüleri emlakın (88) icaratını taksim idüb asl emlakı taksimi etmediklerini beyan eyledikte (89) vasi-i müdir Süleyman Efendi cevabında Emine Hatun vefat ideli iki (90) seneye karibdir. mütevaffânın emlaklarını icarsız elli lirayı (91) mütecaviz olup kendi damadı olduğu gibi mütevaffâ Emine'nin ve (92) Ali Efendi zevcesi Pakize'nin ba- hüccet-i şer'iyile mütevaffa Ali Niyazi (93) Efendi eytamlarına vekil ve vasi dahi olduğu için emlak mezkûrenin (94) icarlarını ihtam ile dilediği mahalle sarf etmektedir. Şu halde alacağı (95) olan meblağ-ı mezkûr mahkemeye müracatla ilama rabt etmesi lazım gelir (96) idi. Binaen aleyh iki sene sükût idüb kain validesinin (97) mühr-i zâtisi nezdinde olduğunu fırsat add iderek ... ile (98) zât-i terekeden zimmetine çevirmiş olduğu on bin gurus kadar bir akçeye (99) medar olmak üzere sened-i mezkûr tertib eylediğini ifade ve tekrar (100) etmiş olmağın vekil Harşu oğlu Heci YaniEfendi cevabında müdir (101) mûmâ ileyhin müdafaat vak'asını iltifata şayan olmadığını ve istima'(102) edilmiş olan şahitlerin icrayı tezkiyelerini tekrar olarak (103) talep eyledikte olvechle müdafa-i vak'a esbat olunamadığından (104) şuhud ve ... tezkiyeleri icra olunmakla şahdan merkurmandan (105) Aşur Efendi mensup olduğu Said Bey mahallesi imamı Emrullah (106) Efendi bin Hasan ve muhtarı Şerif Efendi bin İbrahim ve meclis a'zaları (107) Hacı Hüseyin zade Ası Efendi ve Kökçü oğlu Seyit Ahmed ve Hacı Tahir (108) Efendi zade Abdullah Şevki Efendi ve Kahve oğlu Hüseyin bin Ahmed (109) ve Erzurumluzade Hüseyin Efendi nam müzekiylerden ba varaka-i mesture (110) evvelâ sırren ve ba'dehu alenen lede't-tezkiye adl ve makbulu's-şehâde idüğü (111) ihbar olunmuş isede şahid diğer İbrahim bin Hacı Ali mensup (112) olduğu Hançerli mahallesinden usulen olundukta merkur İbrahim'in (113) malı kendilerince malum olmadığını kayd ve şerh eylediklerinden şuhud-ı (114) muharrereden diğerinin ikamesi tenbih olundukta Çobanlı Karyesinden (115) Çokman oğlu Ömer bin Osman meclis-i şer'i hazran olup isre'l -iştihâd (116) fi'l-hakîka zâtını bilir ve tanır olduğum medine-i mezburun Hançerli mahallesinde (117) sakine mütevaffa Hacı Ali oğlu zevcesi Emine Hatun binti Durmuş

Sahife 81

(118) hal-i hayatında yani üç yüz on bir senesi ortası yani Teşrin-i evvelinin (119) yirmibeşinci gecesinde ben mezbûrenin hânesinde misafir idim (120) mezbûre Emine Hâtun leyle-i mezkûrede bu hâne-i oğlum müteveffâ Ali (121) Efendi'nin kabrini üç bin kuruş sarfla ve benim emrimde ve damadım Mehmed (122) Efendi inşa ve yine damadım merkûm Mehmed Efendi'nin dört bin kuruş(123) karzan aldım cem'an damadım merkûm Mehmed Efendi'ye yedi bin kuruş borcumdur (124) deyu yedine bir kıta sened dahî i'tâ eyledim dedi ben husûsa bu veche (125) üzere şahidim şehâdet ederim didikde şahit merkûm mensup (126) olduğu Çobanlı Karyesi muhtarı Mehmed bin Mustafa ve meclis azaları (127) Mehmed ve Mustafa ve İbrahim nâm müzekkîlerden evvelâ sırren ve ba'dehû alenen lede't-tezkiye (128) adl ve makbulu's- şehâde idükleri ihbâr olunmağın bade't-tahlîfe (129) mucibince meblağ-ı müdde'aya mezkûr yedi bin kuruşun tereke-i müteveffâ-yı merkûmeden (130) olmak üzere müdde'î-i Mehmed Efendi'ye i'tâsına vekîlen merkûman (131) Şükrü ve Süleyman Efendi'lere tembih olunduğu tescîl ve i'lâm olundu. (132) tahrîren fi'l yevm hamis min şehri Cemâziye'l-âhir lisene hamse aşara selâsi mie ve elf.

Sahife 81, Hüküm 1: Pabuç Ali Oğlu Ömer'in Boşnakzâde Osman Efendi'ye olan yüz dört liralık borcunun terekesinden ödenmesi davası ve ilamı

(1) Numara (2) 553

(3) Trabzon vilâyeti dâhilinde Canik sancağı merkezi olan medîne-i Samsun'un (4) Çakırlar Karyesinde iken bundan akdem vefat eden Pabuç Ali Oğlu Ömer (5) bin Ali'nin verâset -i zevce-i menkûhe-i metrûkesi Ayşe bintiHalil (6) ve asakir-i şahâne de bulunan oğulları Kadir ve Hüseyin burada (7) bulunan sulbî kebîr oğlu Hüsnü ve kebire kızları Ayşe ve Emine'ye münhasıra olduğu (8) bade't-tahakkuku's- şer'î müteveffâ-yı merkûmun dâîlerinden ve Hançerli mahallesinden Boşnak(9) zâde Osman Efendi Ali bin Ali meclis-i şer'î şer'îf enverde verese-i merkûmdan (10) ibnkebir merkûm Hasan ile verese-i gâiban merkûmanın hukuklarını (11) muhâfazaya kibel-i şer'denkaym ta'yîn ve husûmet-i re'y olunan eytâm müdîri(12) Süleyman Efendi muvâcehelerinde üzerlerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb(13) müteveffâ-yı merkûm Ömer hâl-i hâyatında ve kemâl-i akl ve sıhhâtinde ve üç yüz on iki (14) sene-i maliyesi Temmuz'unun yirmi üçüncü günü bitmezde mukaddema cereyan eden (15) hesabın ru'iyetlerine bade'l- hesaba tebeyyin eden yüz on lira

cihet-i (16) karzdan bana deyni olduğunu muhızır şuhûdda ikrâr ve (17) itirâf ederek ikrâr-ı mezkûr hâvî tarih i mezkûrede müverrih ve kendi mührü ile memhûr (18) işbu ibrâz eylediğim senedi ye'dime i'tâ ve hâl-i hâyatında altı lirasını bizzat(19) teslîm idüb mütebâkî yüz dört lira borcunu kable'l -edâ ve'l- ifâ (20) vefat etmekle meblağ-ı mezkûr yüz dört lira müteveffâ-yı merkûmun (21) terekesinden olmak üzere bana teslîmine ibn kebir merkûm ile vasî-i müdür(22) mûmâ ileyh tenbîh olunmasını talep iderim deyu da'vâ iddikde ibn kebir(23) merkûm ile müdür mûmâ-ileyh cevaplarında tereke-i müteveffâ-yı merkûm ve vaz'-

Sahife 82

(24) iyedini ikrâr mâ adâ olacak müdde'asını inkârlarına binâen müdde'î-i mûmâ-ileyh Osman Efendi'den (25) müdde'âsına muvâfık beyyine talep olundukta yazarmış olduğu şuhûd-ı (26) muharrereden Pazar mahallesinden Hacı Hasanzâde Mahmud bin Salih ve Said Bey(27) mahallesinden Hasan Ağazâde Rıza Efendi bin Hasan meclis-i şer'î hâzırân olup (28) isre'l-istişhâd ve fi'l-hakîka işbu sened tarihinde şahsi bilir ve tanır (29) olduğumuz müteveffâ-yı merkûm Ömer işbu müdde'î-i Boşnakzâde Osman Efendi (30) ile olan muhasebemizi ru'iyet ettik yüz on lira mûmâ-ileyh Osman (31) Efendiye cihet-i farzdan deynim zuhur etti. Meblağ-ı mezkûr deynim olduğuna mûmâ-(32) ileyh Osman Efendiye bir kıt'a sened i'tâ edeceğim siz şahit olun(33) diyerek bizleri işhâd ederek işbu sened-i mübrez mucibince ikrâr ve itirâf (34) eyledi biz bu husûsa bu vech üzere şahidiz şehâdet ederiz deyu (35) edâ-i şehâdet-i şer'î etmeleriyle şahdan merkûmandan Rıza Efendi (36) mensup olduğu Said Bey mahallesi imamı Emrullah Efendi bin Hasan ve muhtarı (37) Şer'îf Efendi bin Mehmed ve meclis azaları Alemdarzâde Ali Efendi bin(38) İsmail nâm müzekkîlerden ve şahit diğer Mahmut dahî mensup olduğu (39) Pazar Mahallesi imamı Hafız Rıza ve muhtarı Hüseyin bin Süleyman ve meclis (40) azaları Ahmed Şevki Ali Kemâl nâm müzekkilernden ba varaka-i mestûre evvelâ(41) sırren ve ba'dehû alenen lede't-tezkiye adl ve makbûlü's -şehâde idükleri ihbâr (42) olunmağın bade't-tahlîfe mucibince meblağ-ı mütebâkî yüz dört liranın tereke-i (43) müteveffâ-yı merkûmdan olmak üzere müdde'î-i mûmâ-ileyh Osman Efendi'ye teslîmine (44) İbn merkûm Hasan ve vasî-i müdür mûmâ-ileyhümaya tenbîh olunduğu tescîl ve i'lâm (45) olundu tahrîren Fi'l-yevmi'l-râbi' vel işrin min ehri Cemâziye'l-âhir (46) lisene hamse aşara ve selâsi mi'elf.

Sahife 82, Hüküm 1: Ahmed Ağa'nın borç aldığı beş lirayı Fatıma Hâtuna teslim etmesi ilanı

(1) Numara (2) 554

(3) Trabzon vilâyeti dâhilinde Canik sancağı merkezi olan medîne-i Samsun'un (4) Sinop mirlivâsı İsmail Fikri Paşanın hânesinde sâkine(5) zât-ı mu'arrefe Kastâmonu'lu Fatıma binti Hüseyin meclis-i şer'î şer'îf-i enverde (6) medîne-i mezbûr kale tüfenkçisi Ahmed Ağa bin Mehmed Emin muvâcehesinde (7) üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb merkûm Ahmed Ağa ile beyyinde (8) hal-i zevciyyat kayim iken şu ibrâz ve meclis-i şer'î ira' eylediğim (9) bin üç yüz on iki senesi Haziran bir tarihli sened mucibince (10) mah be mah üç mecidiye vermek ve cem'an dokuz taksitte tāmamıyla edâ (11) ve ibkâ etmek üzere malımdan ve yedimden cihet-i karzdan beş adet (12) lira-yı Osmânî ahz ve iktirâz ve umûruna sarfla hâlâ alacak hakkım (13) iken vermekten imtina etmekle meblağ-ı mezkûrun bana teslimine (14) kıbel-i şer'den merkûm Ahmed Ağa'ya tenbîh olunmasını talep ederüm deyu (15) da'vâ iddikde müdde'â aleyh Ahmed Ağa cevabında bu beş liralık (16) sened-i ikrâr ile beraber ol vâkit bu beş lirayı almamış olduğunu (17) söylemiş olduğundan mûmâ-ileyh Ahmed Ağa olvechle ikrârında (18) mehâzeb olmadığına dair müdde'î-i Fatıma'nın tahlîfini talep etmekle (19) olvechle mûmâ ileyh Fatıma Hâtun'a yemin verilmeğin mucibine merkûm.

Sahife 83

(20) Ahmed Ağa meblağ-ı müdde'î-i mezkûr beş lirayı müdde'î-i mûmâ ileyh Fatıma Hâtun'a (21) edâ-i teslimine tenbîh olunduğu tescîl ve i'lâm olundu tahrîren Fi'l-yevmi'l-hâmis (22) vel ısrîn minşehri Cemâziye'l-âhir lisene hamse aşara ve selâsi mie ve elf.

Sahife 83, Hüküm 1: Satı binti Ali'nin zevci merkûm Abdullahâ i'tâatına dair ilam

(1) Numara (2) 555

(3) Trabzon vilâyeti dâhilinde Canik sancağı merkezi olan medîne-i Samsun'un (4) Said Bey mahallesinde sâkine zât-ı mu'arrefe Zile'li Tâmburcuoğlu kerimesi Satı (5) binti Ali'nin vekîl-i mü'seccel-i şer'îsi Kışoğlu Hasan Ağa bin Mustafa meclis-i (6)

şer'î şer'îf-i enverde an asl Zile'li olup Pazar mahallesinde Acem Naim (7) kahvesinde mukim K r Hüseyin oğlu Abdullah nâm kimesne muvâcehesinde üzerine (8) da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb merkûm Abdullah    yüz    senesi kendüsüne (9) müvekkilim mezbûre Satıy tenki  ve tezvi  ve duhul ile bey nlarında be  sene (10) nikâh ve zevciyat-i kâim olup merkûm Abdullah'a fezah t-ı nis niyeye cesaret (11) etmesi hasebiyle Zile mahkeme-i şer' yesinde celp olunup mürted olduğuna (12) hükm-i şer'  lehak olarak müvekkilim mezbûre kendisinden mu'tallaka olduğu (13) gibi bi'l- hare merkûm Abdullah Kale bendi ile Sinop Habishanesine itir m kılındığı (14) esnada benim Satı isminde karım yoktur talak-ı selâsi ile onu tatl k (15) eyledim deyu ikrâr idüb hatta bundan be  gün evvel Hacı Hüseyin (16) Dede'nin hânesi karşısında vâki' leblebici dükkanında yine merkûm ben (17) böyle bir fahi eyi asla kabul etmem bana iki yüz kuruş para ile (18) bir takım yatak vers n de vazgeçeyim zaten nik hlum değildir deyu (19) takrîr etmiş olmağla icab-ı şer' sini talep iderim didikde merkûm (20) Abdullah bi'l- celp hakikat hal sual olunmakla cevabında müvekkilim mezbûre (21) Satı bin iki yüz doksan yedi senesinden beri ehlim olup yedi (22) evladım dahî vardır ben asla  yle fezahat-ı lisaniyede bulunmadım (23) ve ber vechle tatl k dahî eylemedim deyu külliyyen inkar idecek bir (24) iddia müdde' -i vekîl merkûm Hüseyin AĞa'dan talak iddi'âsına dair yine (25) talep olundukta müdde'âsını hasren yazarmı  olduğu be  nefer (26) şahitlerinden Mansur oğlu Kadir bin Osman ve Molla Hüseyin oğlu (27) Osman bin Hüseyin huzur-u şer'  şer' fe gelüp ş h det etmişler ise de (28) usûl-i şer' yeye muv f k surette ş h det edememeleri üzerine (29) ş h d-u merkûmeden diğerleri bekar oğlu Seyid AĞa bin Bekir ve Hacı (30) Hızır oğlu Dursun bin hazır bi'l-celp meclis-i şer'  hâzrân olup (31) isre'l- isti  h d usûl-  şer'  üzerine muvaf k ş h det etmiş (32) olduklarından şahdan merkûman ale'l- usûl mensup oldukları (33) Pazar mahallesi imamı Rıza Efendi ve muhtarı Hüseyin ve meclis azaları (34) Şevki ve İsmail n m m zekk ilerden lede't-tezkiye merkûmanın mechul (35) ahval oldukları ihbâr olunduğu bâkî şahid ve ahd dahî

Sahife 84

(36) gayri k f  bulunduğu cihetle müdde' -i as le-i mezbûrenin talebi üzerine merkûm (37) Abdullah'ın ber vechle ibkâ-ı talak etmemiş olduğuna dair usûlen tahlîfe-i (38) icrâ olunarak Şu halde kem kan if -i nikâhları sâbit olmağın zevce-i (39) mezbûrenin zevci merkûm Abdullah'  i'tâatına hükm olunduğu tescîl (40) ve

i'lâm oldundu tahrîren fîl yevmi's- sami min şehri Cemâziye'l-âhir (41) lisene hamse aşara ve selâsi mie ve elf.

Sahife 84, Hüküm 1: Helvacıoğlu Vâsilaki Efendi'nin tüm işlerinde Yordanaki ve İstefanaki Efendileri vekîl tayin etmesi

(1) Numara (2) 556

(3) Trabzon vilâyeti dâhilinde Canik sancağı merkezi olan medîne-i Samsun'un (4) Said Bey mahallesinden ve Tebe'a-ı Devlet-i Aliyye'nin Rum milletinden Helvacıoğlu (5) Vâsilaki Efendi veledi Nikola veledi İstefan meclis-i şerî şer'îf-i enverde (6) da'vâ vekîllerinden İstefanaki Efendi veled-i Vâsil ve Yordanaki Efendi (7) veled-i Mihail Yosifid muhızrlarında takrîr-i kelâm ve tâbi'rül- anil-meram idüb(8) bi'l-cümle mahkeme ve Devlet-i Aliyyede leh ve aleyhimde vukû' bulmuş ve bulacak kâffe-i (9) deâvidi bidâyeten ve i'âdeten ve i'tirâzen ve temyîzen ve tashîhen her bir mahkeme (10) ve mahkemede müdde'î-i ve müdde'â aleyh ve şahs-ı sâlis sıfatlarıyla muâkeme (11) ve muhâsemeye ve husûmet ve redd-i cevaba ve kendi imzalarıyla mütenevvi evrâk-ı (12) deâviye tanzîm ve tâkdime ikâme-i şuhud ve istimâ'a tahlîf ve tehâlûfe (13) hâcz fekk-i hacze teblîğ ve tebellûge ve ahz edeceği i'lâmatın hükmünü takip (14) ve tenfîzine ve ehli hibrâ nasb ve ta'yîn ve azle ve'l-hâsıl ahz-ü kabz ile (15) sulh ve ibrâdan mâ adâ her bir umûr ve husûsatında kendi re'yleriyle (16) amel ve hareket etmek üzere münferiden ve müstemian merkûman Yordanaki (17) ve İstefanaki Efendileri vekîl-i mutlak ve mef'ûz nasb ve ta'yîn (18) eyledim didikde onlar dahî vekâlet-i merkûmeyi kabul ve hizmet (19) lâzımelerini kemâ yenbağî edâya ta'ahhüt ve iltîzam etmeğin mâ vaka'abi't-taleb (20) ketb olundu Fi'l-yevmi's-sadis minşehri Receb lisene (21) hamse aşara ve selâsi mie ve elf.

Sahife 84, Hüküm 2: Hânçerli mahallesinden Hacıoğlu Talip Efendi'nin Yusuf Efendi' den alacağını varisi Tahsin Bey'den talep davası

(1) Numara (2) 557

(3) Trabzon vilâyeti dâhilinde Canik sancağı merkezi olan medîne-i Samsun'un Pazar (4) mahallesinde sâkin iken bundan akdem vefat eden Hasan Kethüdazâde (5) Yusuf Efendi bin Hasan'ın verâseti zevce-i menkûhe-i metrûkesi Şer'îfe (6) binti Raşid ile sulbi kebir oğulları Tahsin ve Ahmed ve Rıza Beyler ile (7) sulbiye-i kebîre

kızları Melek ve Saadet Hanım'lara münhasıra olduğunu (8) ledet şer'îyi tahakkukundan sonra müteveffâ-yı merkûmun dâîlerinden Hânçerli (9) mahallesinden Hacıoğlu Talip Efendi ibn Ali meclis-i şer'î şer'îf-i enverde (10) verese-i merkûmeden Tahsin Bey muvâcehesinde üzerine da'vâ ve takrîr-i (11) kelâm idüb müteveffâ-yı merkûm Yusuf Efendi hâl-i hâyatında malımdan (12) ve yedimden otuz iki adet lira-yı Osmânî ahz ve iktirâz ve umûruna (13) sarfle istihlâk idüb meblağ-ı mezkûr deyni ve borcu olduğunu (14) muhzır-ı şuhûdda ikrâr ve itirâf dahî ederek karar-ı mezkûrun hâvî

Sahife 85

(15) işbu ibrâz ve meclis-i şer'î ira'e eylediğim bin üç yüz on senesi (16) Ağustos tarihli ve kendi mühr-i zâtîsiyle memhûr senedi yedime i'tâ (17) eyledi meblağ-ı mezkûr vacibü'l -edâ lâzımı'l kazâ deyni ve borcu iken (18) kablel- edâ ve'l ibkâ vefat etmekle meblağ-ı mezkûru tereke-i müteveffâ-yı merkûmdan (19) olmak üzere bana i'tâ ve teslîmine terekesine vaziyet bulunan (20) İbn kebir merkûm Tahsin Bey'e tenbîh olunması matlûbumdur deyu da'vâ (21) iddikde İbn kebir merkûm Tahsin Bey cevabında tereke-i müteveffâ-yı (22) merkûma bi'l- verese-i vaz'yedini ikrâr mâ adâ alacak müdde'âsını inkârıyla (23) binâen müdde'î-i merkûmdan ol vechle müdde'âsına muvafık beyyine talep (24) olundukta Hânçerli mahallesinden Amasyalı Abdullah bin Muhittin (25) ve Kılıçdede mahallesinden Yorsaloğlu Osman Reis bin Ali (26) meclis-i şer'î hâzırân olup eserü'l- istişhâd fi'l-hakîka müteveffâ-yı (27) merkûm Yusuf Efendi hâl-i hâyatında bizlere şöylere takrîr eyledi ki (28) ben müdde'î-i merkûm Talip Efendi yedinden otuz iki adet lira-ı (29) Osmani ahz ve istikraz eyledim deyu işbu senedi mübrez vechle bizleri (30) işhâd idüb bu suretle bizler dahî bu senedi temhîr eyledik (31) biz bu husûsa bu vech üzere şahidiz şehâdet ederüz deyu (32) edâ-i şehâdet-i şer'î etmeleriyle şahdan merkûmandan Abdullah (33) mensup olduğu Hânçerli mahallesi imamı Mustafa Efendi bin Halil bin (34) Hasan ve muhtarı Abdullah Efendi bin Hacı Ali ve meclis azaları (35) Hacı Temel ve Hasan Efendi'lerden ve şahit diğer Osman dahî mensup (36) olduğu Kılıçdede mahallesi imamı ve meclis (37) azaları Abdülkerim bin Gaffar ve Ahmed nâm müzekkîlerden bâ varaka-i mestûre (38) evvelâ sırren ve ba'dehû alenen ledet-tezkiye adl ve makbûlü's- şehâde idükleri (39) ihbâr olunmağın ba'de't-tahlîf mucibince meblağ-ı müdde'aya mezkûrun tereke-i (40) müteveffâ-yı merkûmdan olmak üzere müdde'î-i merkûm Talip Efendiye (41) teslîmine ibn kebir merkûm Tahsin Bey'e tenbîh

olunduğu bade't -tescîl (42) hükm ve i'lâm olundu tahrîren fil yevmü'l- râbi'î min şehri Cemâziye'l-âhir (43) lisene hamse aşara ve selâsi mie ve elf.

Sahife 85, Hüküm 1: Gerçeme Karyesinden müdde'î-i Resul oğlu Süleyman, müdde'â aleyha Havva Hatun'dan alacak davası

(1) Numara (2) 558

(3) Trabzon vilâyeti dâhilinde Canik sancağı merkezi olan medîne-i Samsun'un (4) Gerçeme Karyesinden Resul oğlu Süleyman meclis-i şer'î şer'îf-i enverde karye-i (5) mezbûreden Kör Dursun kerimesi zâtı ta'rîf-i şer'î ile mu'arrefe Havva (6) Hâtun muvâcehesinde üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb mezbûre (7) Havva Hâtun bundan üç gün mukaddem yani Cemaziye'l -evvelininin yedinci (8) günü Pazartesi günü akşamı saat iki buçukta hâneme (9) gelüp sandığımın altında bulunan otuz adet mecdiyeye ben ve zevcem

Sahife 86

(10) çocuk çoluk hânemizde olduğumuz halde cebren edâ ve kendisinin (11) Karye-i mezburdan Bayramoğlu Süleyman'â karzan vermiş olduğu yedi lira alacağını (12) guya benim vasıtâmla merkûm Süleyman'â vermiş olduğunu beyân ederek suret-i (13) cebriyede almış olduğu mezkûr otuz adet mecdiyeyi merkûm Süleymanâ (14) ikrâz ettiği alacağına mahzup etmek istiyor ise de merkûm (15) Süleyman'dan almış olduğu sened de benim asla mühür ve imzam yoktur (16) cebren mefhûzu bulunan meblağ-ı mezkûr bulunan otuz adet mecdiyenin bana teslîmine (17) mezbûre Havva'ya tenbîh olunmasını talep iderim deyu da'vâ iddikde (18) mezbûre Havva Hâtun cevabında işbu müdde'î-i karındaşım Süleyman bana (19) me'yil vererek zevcim Ohmiyi askere aldılar iki seneden beru (20) hizmet-i askeriyesini ifâ etmektedir ve ben ise yani işbu (21) müdde'î-i karındaşım Süleyman'ın yanında ve bazı kerre dahî durmaktayım(22) bundan iki sene mukaddem karındaşım merkûm Süleymanâ bey' eylediğim (23) hayvan ve elbiselerimden müterâkim beş adet liramı merkûm Süleyman (24) almak üzere cünd def'a benden talep eyledi ben dahî ihtiyaç beyân (25) ile vermeyeceğimi söylemiş isem de istediğin vâkit parayı (26) benden al diyerek meblağ-ı müdde'âyı mezkûru aldı ve bir lira dahî (27) akçesi olmak üzere kendüsü için ikrâz eyledi cem'an altı lira (28) zimmetinde alacak hakkım olduğu halde defaatle kendisinden talep (29) eyledim bugün yarın diyerek vâkit geçirmekte

idi geçen (30) gün yani iddi'â eylediği yevm-ü mezkûrde meblağ-ı mezkûru beyyine talep (31) eyledim bu defa bana Hasan rızasıyla otuz mecdiyeye i'tâ eyledi (32) hâlâ zimmetinde kırk sekiz kuruş dahî alacak hakkım kaldı deyu def'i (33) da'vâ ettikde müdde'â aleyha Havva Hâtun olvechle müdaafasına (34) muvafık beyyine talep olundukta ikâme-i beyyînedan izhâr âciz idüb(35) ancak müdde'î-i merkûm rızasıyla meblağ-ı mezkûru kendisine vermediğine (36) taleb-i tahlîfe olmağın müdde'î-i merkûm Süleyman yalnız bir lira muhem parasından (37) deyni olduğunu bi'l-ikrâr olvechle rızasıyla meblağ-ı mezkûru (38) vermiş olmadığına yemin verilmeğın meblağ-ı müdde'adan mezkûr bir liranın (39) tenzîliyle ala mucibi ikrâr mütebâki dört yüz doksan iki kuruşunun (40) müdde'î-i Süleymanâ i'tâ ve teslîmine müdde'â aleyha Havva Hâtuna tenbîh olduğu (41) bade't- tescîli hükm ve i'lâm oldundu tahrîren fil yevmü's- sami min şehri(42) Recebü'l -Receb lisene hamse aşara ve selâsi mie ve elf.

Sahife 86, Hüküm 1: Kadızâde Mehmed Tevfik Efendi'nin Samsun'daki çeşitli ev ve dükkânların varislerinin Seher ve ammisi Tevfik Efendi olduğunun ispatı

(1) Numara (2) 558

(3) Trabzon vilâyeti dâhilinde Canik sancağı merkezi olan medîne-i Samsun'un (4) Hançerli mahallesinde Hük-m-i Kadızâde Mehmed Tevfik Efendi bin Süleyman'ın vekîl-i (5) müseccel-i şer'îsi da'vâ vekîllerinden Vâsil Efendi veledi Bedus meclis-i (6) şer'î şer'îf-i enverde Hançerli mahallesinden Hacı İbrahimzâde ile Belediye reisi (7) Ahmed Efendi'ye üç defa davetiye ve bir defa ihtarnâme irsâl ve teblîğ (8) olunduğu halde mahkemeye gelmediklerinden ve vekîl dahî göndermediğinden hukukunu

Sahife 87

(9) muhâfazaya kibel-i şer'den vekîl-i müsahhar ta'yîn olınan Ahmed Efendi bin Hacı (10) Mustafa muvâcehesinde üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb Samsun'un (11) Subaşı nâm mevkide vâki' iki tarafı tarîk-i âm bir tarafı Çerkez (12) İbrahim Efendi mağazası ve bir tarafı sahibi mülk ile iki bab (13) kargir dükkân ile yine medîne-i mezbûrun Hançerli mahallesinde vâki' bir tarafı(14) tarîk-i âm ve bir tarafı Zeraloğlu oğlu Sait ve Hokkacioğlu Osman hâneleri (15) ve bir tarafı müteveffâ-yı Mevlüt Ağa hânesi ve bir tarafı Arduvaru Muradyan hânesiyle(16) mahdûd bir bab

iki katlı ahşap hâneye mahalle-i mezbûreden Abdülhalim (17) Efendi bin Ahmed mutasarrıf iken bundan akdem vefat idüb müteveffâ-yı (18) mûmâ-ileyhin verâseti zevciyesi Hâtice ve sulbi kebiroğulları Süleyman ve Mustafa (19) ve Ahmed ve sulbiye-i kebîre kızı Fatıma'ya münhasır olup kable'l -kısmı Fatıma dahî (20) vefat idüb verâseti zevce İbrahim ve validesi Hâtice'ye ve karındaşı (21) Süleyman ve Mustafa ve Ahmed'e bi'l- inhisar kable'l- kısma zevce-i mezbûre Hâtice (22) dahî vefat idüb verâseti oğulları merkûm Süleyman ve Mustafa ve Ahmed'e (23) inhisâr ederek kable'l- kısma ibn kebir merkûm Mustafa vefat (24) idüb veraseti zevcesi Lütfiye ve kızları Hâtice ve Seher ve karındaşları (25) merkûman Süleyman ve Ahmed'e lede't- inhisâr kable'l- kısma müvekkilimin (26) pederi ibn kebir merkûm Süleyman dahî vefat idüb verâset -i zevce-i (27) menkûhe-i metrûkesi Hanife ve sulbi kebîre kızı Lütfiye ve sulbî kebîr oğlu müvekkilim (28) Tevfik Efendi'ye münhasıra olarak kable'l- kısma Lütfiye dahî vefat (29) idüb verâseti zevci Naim Efendi ve karındaşı müvekkilim Tevfik ve kable'l- (30) kısma merkûm Ahmed Efendi dahî vefat idüb verâseti müstekillen (31) müvekkilim Tevfik Efendi'ye münhasıra olup ibn kebir merkûm Mustafa'nın (32) kebire kızı Hâtice dahî vefat idüb verâset -i validesi Lütfiye (33) ile li-ebeveyn hemşiresi Seher ve Emmizâdesi Tevfik Efendi'ye (34) tahakkuk etmekle mesele-i mirasları ba hükmi'l-münasetü's-şer'î otuz altı bin sekiz (35) yüz altmış dört sehimden olup sihâm-ı mezkûreden iki bin (36) seksen sehmi müteveffâ Hâtice'nin validesi Lütfiye'ye ve beş bin (37) yedi yüz altmış sehmi müteveffânın kerimesi Seher'e ve bin beş yüz doksan (38) sehimî müteveffâ-yı evvel merkûmun oğlu müteveffâ Süleyman zevcesi (39) Hanife'ye ve bin sekiz yüz elli beş sehimî müteveffâ Lütfiye Hanım'ın (40) zevci Naim Efendi'ye ve yirmi üç bin iki yüz yetmiş beş sehmi (41) müvekkilim Tevfik Efendi'ye isabeti mütehakkik olduğu halde bala'da (42) hudutları muharrer arsası mukata'alı vâkıf ve binası sarf mülk (43) olan iki bâb dükkân ile bir bâb sarf mülk hânedan (44) müvekkilim Tevfik Efendi'nin salifü'z -zıkr yirmi üç bin iki yüz

Sahife 88

(45) yetmiş beş sehim hisse-i irsiyesine Hacı İbrahim Efendizâde Ahmed (46) Efendi fuzuli ve beğırhak müdâhale ve vaz'ıyed eder olmağla müdaheleyi (47) vaka'asının mü'taası ile emlâk mezkûrelerde müvekkilimin hisse-i mursiyesinin (48) tefrîk ve taksîmiyle müvekkilime izâfetle bi'l-vekela tarafıma teslîmini talep iderim(49) deyu da'vâ iddikde vekîl-i müsahhar merkûm Ahmed Efendi cevabında müdde'î-i vekîl

(50) merkûmun müdde'âsını külliyyen inkar edecek olacak müdde'î-i vekîl merkûmdan (51) vaz'iyet müdde'âsına muvafık beyyine talep olundukta yazarmış olduğu (52) şuhûddan Hançerli mahallesinden Yüzbaşıoğlu muhtar Abdullah Efendi bin(53) Ali ve Çerkes Hacı Ali oğlu İbrahim Efendi ibn Ali meclis şer'î hâzırân(54) olup isre'l-istişhâd fi'l-hakîka Subaşı nâm mevkide vâki' iki tarafı (55) tarîk-i âm ve bir tarafı Çerkes İbrahim mağazası ve bir tarafı Tevfik (56) Efendi ile sınırlı iki bab kargir mağazalara mahalle-i mezbûrden Hacı (57) İbrahimzâde Ahmed Efendi vaz'yettir ve mahalle-i mezbûrede vâki' bir tarafı (58) tarîk- âm Zeraloğlu Sait ve Hakkacioğlu Osman hâneleri (59) ve bir tarafı müteveffâ-yı Mevlüt Ağa hânesi ve bir tarafı Arduvaru Muradyan (60) hânesiyle mahdûd bir bâb fevkânî ahşap hâneye dahî hükm-i Kadı(61) zâde Tevfik Efendi vaz'yettir biz bu husûsa bu vech üzere şahidiz (62) şehâdet ederüz deyu her biri müntaki'l -lafz ve'l-ma'na edâ-i şehâdet-i(63) şer'îye etmeleriyle şahdan merkûman mensup oldukları Hançerli mahallesi (64) imamı Mustafa Efendi ve meclis azaları Hacı Temel ve Hasan Efendi nâm (65) müzekkîlerden ba varaka-i mestûre evvelâ sırren ba'dehû alenen lede't-tezkiye (66) adl ve makbûlü's- şehâde idükleri ihbâr olduktan sonra yine (67) müdde'î-i vekîl merkûmdan bir fekk-i iddiâ emlak-i mezkûrenin (68) olvechle mülkiyetine dair beyyine talep olundukta tekrar yazarmış (69) olduğu şuhûddan yine şahdan merkûman meclis-i şer'î hâzırân (70) olup isre'l- istişhâd fi'l-hakîka Hançerli mahallesinde vâki' bir tarafı (71) tarîk-i âm bir tarafı Zeral oğlu Sait Hakkacioğlu Osman hâneleri (72) ve bir tarafı müteveffâ Mevlüt Ağa hânesi ve bir tarafı Arduvaru Muradyan (73) hânesiyle mahdûd bir bâb fevkânî ahşap hâne ve Subaşı mevkinde (74) vâki' iki tarafı tariki am ve bir tarafı Çerkes İbrahim Efendi mağazası (75) ve bir tarafı Tevfik Efendi mağazasıyla mahdûd iki bâb mağaza müteveffâ-yı (76) evvel hükm-i kadının kendi mülkü olup bade'l- vefat bi'l- münaseti's-(77) şer'îye veraselerinden Süleyman Efendi'nin oğlu yani müteveffâ-yı (78) merkûm hakim kadının hakkıydı Tevfik Efendi ile Seher (79) Hanım'dan başka verâseti yoktur işbu hâne ile iki bâb mağaza(80) Tevfik Efendi ile mezbûre Seher Hanımın mal ve mülkleridir biz bu (81) husûsa bu vech üzere şahidiz şehâdet ederüz deyu edâ-i (82) şehâdet-i şer'î etmeleriyle şahdan ve merkûman mensup oldukları (83) mahalle-i mezbûre imamı Mustafa Efendi bin Halil ve meclis azaları

Sahife 89

(84) Osman bin Ahmed nâm müzekkîlerden ba varaka-i mestûre evvelâ sırren ve ba‘dehû (85) alenen lede‘t-tezkiye adl ve makbulu‘ş- şehâde idükleri ihbâr (86) olunmağın olvechle emlâk-ı mezkûreden hisse-i müdde‘â (87) müvekkiline izâfetle müdde‘â vekîl merkûm Vâsil Efendi‘ye teslimine (88) vekîl-i müsahhar merkûm Ahmed Efendi‘ye tenbîh olunduğu tescîl ve i‘lâm (89) olundu tahrîren Fi‘l-yevmi‘l-hâdî aşar ve şehri Cemâziye‘l-âhir lisene-i (90) hamse aşara ve selâsi mie‘elf.

Sahife 89, Hüküm 1: Şer‘îfe Hâtun’un Yusuf Efendi’nin vefatından sonra açtığı alacak davası

(1) Numara (2) 559

(3) Trabzon vilâyeti dâhilinde Canik sancağı merkezi olan medîne-i Samsun’un Pazar mahallesinde (4) müteveffâ-yı Hasan kethüdazâde Yusuf Efendi’nin verâset -i zevce-i menkûhe-i metrûkesi Şer‘îfe binti(5) Raşit ile sulbi kebiroğulları Ömer ve Ahmed ve Rıza Beyler ile sulbiye-i kebîre (6) kızları Melek ve Saadet Hanım’lara münhasıra olduğu tahakkukundan sonra müteveffâ-yı merkûm (7) dâîlerinden zât-ı mu‘arrefe zevce-i mezbûre Şer‘îfe meclis-i şer‘î şer‘îf-i enverde müteveffâ-yı (8) merkûmun divan terekesinden ezine olmakla taraf-ı şer‘îden... (9) ta‘yîn olunan husûsa me‘zûn etmekle müdür Süleyman Efendi Mustafa üzerine(10) da‘vâ ve takrîr-i kelâm idüb müteveffâ-yı mûmâ-ileyh Yusuf Efendi işbu zerat eylediğim(11) ...mucibince bana... mihr-i mü‘eccel ile zevc dahilim olup (12) beyninde ... kaym iken bundan akdem vefat etmekle meblağ-ı mezkûr (13) hâlâ zimmetinde alacağı olup kable‘l -edâ ve‘l- ifâ vefat etmekle tereke-i (14) gurresinden olmak üzere meblağ-ı mezkûr bana teslimine kıbel-i şer‘den (15) mûmâ-ileyh Süleyman Efendi‘ye tenbîh olunmasını talep iderim didikde mûmâ-ileyh cevabında (16) kendisi ... müteveffâ-yı merkûmun tereke-i gurresine vaz‘-ı yedini ikrâr-ı mâ adâ müdde‘âsını (17) inkâr etmekle müdde‘î-i merkûmdan müdde‘âsınamuvâfık... talep olundukta (18) müdde‘âsını ol babda yazdırmış olduğu şuhûd muharrereden Pazar mahallesinden Ahmed Çavuş (19) bin Mustafa ve Hançerli mahallesinden Mehmed Çavuş bin Abdurrahman kimseler meclis şer‘î (20) hâzırân olup isre‘l- istişhâd fi‘l-hakîka mütavaffa mûmâ-ileyh Yusuf Efendi (21) mezbûre Şer‘îfe‘yi bana ...mihri mü‘eccel sehmi ile kendisine akd ve nikah talep (22) olup mezbûre Şer‘îfe dahî mahal mezkûr üzerine nefsinı mütavaffa merkûma ... vetezvîc(23) ...olmalarıyla

mahalle-i mezkûr üzerine nikâhları icrâ olunmuş olmakla müteveffâ-yı merkûmun (24) meblağ-ı mezkûr mezbûre Şer'îfe'ye deyni ve borcu olduğunu bi'l-uruz deyu biz bu (25) husûsa bu vech üzere şahidiz şehâdet ederüz deyu... muntaku'l lafz (26) ve'l ma'nâ edâ-i şehâdet şer'î etmeleriyle şahdan merkûmandan Ahmed Çavuş bin(27) Mustafa mensup olduğu Pazar Mahallesi imamı Hafız Rıza Efendi ve muhtarı Hüseyin (28) bin Süleyman ve meclis azaları Ali Kemâl müzekkîlerden ve şahit diğer Mehmed (29) çavuş bin Abdurrahman dahî mensup olduğu Hançerli Mahallesi imamı Mustafa Efendi ve muhtarı (30) Abdullâtîf ve meclis azaları Hasan Efendi bin Ahmed ve Dilsizoğlu(31) Kibar re'is nam müzekkîlerden bâ varaka-i mestûre evvelâ sırren ve ba'dehû alenen lede't-tezkiye adl (32) ve makbülü's -şehâde idükleri ihbâr olunmağın bade't-tahlîfe mucibince meblağ-ı mezkûr (33) müteveffâ-yı merkûmun tereke-i gurresinden olmak üzere müdde'î-i mezkûr Şer'îfe Hâtun'a edâ ve teslîme (34) vasî Süleyman Efendi'ye tenbîh olacağı tescîl ve ilam olundu. Tahrîren Fi'l-yevmi's-sadi (35) ve'l- işrîn min şehri Cemâziye'l-âhir lisene hamse aşara ve selâsi mie ve elf.

Sahife 90, Hüküm 1: Azim bin Hüseyin pederinden intikâl eden tarla ile emlâklardaki hisselerini biraderlerine satışı konusunda Kiroğlu Molla Hakkı'yı vekîl tayin etmesi

(1) Numara (2) 560

(3) An asl Of Kazâsının Halumakdanüs Karyesinden olup medine-i (4) Samsun'un Karakavak Karyesinde müsâfireten sâkin ve şahs-ı mu'arref ve tezkire-i (5) Osmaniyeleri meşrûd olan Bakak oğlu Azim bin Hüseyin bin Ahmed medîne-i (6) mezbûrun bidâyet mahkemesinin hukuk kısmına mahsus odada ma'kûd(7) meclis-i şer'îmizde takrîr-i kelâm ve tâbi'rü'l -ani'l -meram idüb bi'l-cümle pederim müteveffâ-yı (8) merkûmeden ırsen bana intikâl eden malumu'l -hudut ve'l-cîrân iki bâb (9) fevkâni mülk-i menzîl ve malumü'l hudut ve kıta'ât vel cîrân üç kıt'a (10) arâzî ile yine malumu'l- hududun kıta'ât beş kıta çalılık olunan(11) asârıma ve yine bir kıta otlak tâbir olunan çayırılık tarla ile emlâkın (12) ve tarla- i mezkûrelerde olan hisse-i irsîye şa'iyelerimi biraderlerim (13) Mustafa ve Ahmed ve Osman nâm kimesneler dokuz yüz kuruş bey'-i bat-ı' sahîhe-i(14) şer'î ile bey' idüb meblağ-ı mezkûru tâmamen ahz-ü kabz eyledim muamele-i (15) ferâgiyelerinin icrâsıyla

memur huzurunda takrîr ve sened-i resmîsini (16) i'tâya ve'l-hâsıl husus-ı mezkûrun mütevaffık olduğu umûru küllisini (17) ifâya mezkûr Of Kazâsının Halumakdanûs Karyesinde sâkin (18) Kıroğlu Molla Hakkı vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'îyye ile kabûlüne (19) mevkûfe vekîl-i mutlak nasb ve ta'yîn eyledim didikde mâ vaka'a bi't-taleb (20) ketb olundu tahrîren Fi'l-yevmi's-sani aşar minşehri Recebü'l-recep (21) lisene hamse aşara selâsi mie ve elf.

Sahife 90, Hüküm 2: Merkûm Kıryako'dan intikâl eden Kütahya sancağının Ahi Evran mahallesindeki çeşitli mülklere ait hisselerin mirasçılarının satım işleri için Ocakzâde Anastas veledi Kıryako'yu vekîl tayin etmeleri

(1) Numara (2) 561

(3) An asl Hüdavendigâr vilâyeti dâhilinde Kütahya sancağının Ahi Evran (4) mahallesinden oldukları yedlerinde olup ibrâz ve meclis-i şer'î ira'e ile (5) tezkire-i Osmaniyelerinden mestiyân ve şahısları ta'rif-i şer'î ile mu'arref (6) olan Trabzon vilâyeti dâhilinde Canik sancağı merkezi olan medîne-i (7) Samsun'un Rum mahallesinde mütemekkin Sarioğlanoğlu Kıryako zevcesi (8) Anastâsi'ye veled-i Kıryako veled-i Andon ile Kiperoğulları Heci Yasef (9) ve Konstanti ve veled-i Kıryako veled-i Konstanti'den her birileri medîne-i mezkûrenin (10) bidâyet mahkemesine mahsus odada ma'kûd meclis-i şer'îmizde takrîr-i kelâm (11) ve ta'bir-ü'l ani'l- meram idüb mevrûsumuz Kıryakodan irsen bizlere intikâl eden (12) mezkûr Ahi Evran mahallesinde vâki' fevkânî ve tahtânî dört oda (13) ve bir bâb ahur ve bir bâb mağazayı müştemel mülk-i menzîl havluda (14) olan hisse-i irsîye şa'iemizin talibi zuhurunda bedel-i misliyle âhare bey'(15) ve fûruhate ve memur huzurunda muamele-i ferâgiyesinin icrâsıyla (16) sened-i resmîsini i'tâya ve bedel-i mislini ahz-ü kabza ve makbûzunu bizlere (17) irsâl ve isâle ve mütevakkıf olduğu umûrumun küllisine (18) tarafımızdan her birimiz Ahi Evran mahallesinde Ocakzâde Anastas (19) veledi Kıryako'yu kabûlüne mevkûfe vekîl nasb ve ta'yîn eylediklerinde (20) ma vâka'a bi't-taleb ketb olundu tahrîren Fi'l-yevmi's-sami min (21) şehri Recebü'l-ferd lisene hamse aşara ve selâsi mie ve elf.

Sahife 91, Hüküm 1: Ermeni milletinden Ermiyan Agop'un beş yüz elli sekiz buçuk kuruş borcunun terekesinden ödenmesi ile ilgili vasîmüdüf Süleyman Efendi'ye tembih ilamı.

(1) Numara (2) 562

(3) Trabzon vilâyeti dâhilinde Canik sancağı merkezi olan medîne-i Samsun'un Ermeni mahallesinde (4) mütemekkin iken bundan akdem fevt olan tebe'a-i Devleti Aliyye'nin Ermeni milletinden Ermiyan (5) Agop veledi sarkisin verâseti gâibe-i ...Der'-i Aliyye'de mütemekkin zevce-i metrukesi (6) ... ile şifâhânedeki mütemekkin sulbî kebîr oğlu Aram ve Üsküdar'da mütemekkin kebir(7) oğlu Karabet inhisârı bade't- tahakkuku'-ş- şer'î müteveffâ-yı merkûmun dâîlerinden ve tebe'a-ı (8) devlet-i müşârın ileyhânın Devleti Aliyye'nin millet-i merkûmesinden Amasya'lı olup mahalle-i mezbûrede musafireten (9) mukîm ... Agop veledi ... meclis-i şer'î şer'îf-i enverde verese-i(10) gâibun... kibel-i şer'îden kaym ta'yîn ve husûmeti rey olınan eytâm müdürü(11) Süleyman Efendi bin Arif muvâcehesinde üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb müteveffâ-yı (12) merkûm Agop ile hâli hâyatında... hata cereyan (13) etmekte olup bu defa... sonra müteveffâ-yı merkûm Amasya'dan irsâl (14) eylediğim bin sekiz yüz doksan beş tarih-i miladiyesinden yüz çuval... ...(15) ... üç yüz seksen kuruş edindiğim mezkûrun bin sekiz yüz seksen bir guraşa(16) ... işbu müteveffâ-yı merkûmun hat ve stiliyle yazıldı... ... (17) ve meclis-i şer'î ira'e eylediğim mektup mucibince irsâl deyn-i mezkûresine (18) mahsûp idüb mütebâkî üç bin beş yüz para müteveffâ-yı (19) merkûm zimmetinde alacağım kalıp meblağ-ı mezkûr deyni ve borcu olduğunu (20) ve olvechle ikrâr ve itirâf ederek kable'l- edâ ve'l -ifâ vefat etmekle meblağ-ı (21) mezkûrun müteveffâ-yı merkûmun terekesinden olmak üzere bana teslîmine kibel-i şer'den(22) vasî-i mûmâ ileyhe tenbîh olunmasını talep ederüm deyu da'vâ iddikde müdür mûmâ-ileyh (23) cevabında müteveffâ-yı merkûm terekesine bi'l- vasâyâ vaz'-ı yedini ikrâr etmekte mâ adâ (24) alacak müdde'âsını inkar edecek sened-i mübrez mezkûrun evvel emirde(25) olunmakla sened-i mübrez medîne-i mezkûr mukâvelet muharrer tarafından(26) ...ehline muvâfık olduğu icrâ edilen tercümesinden bi'n-natık...(27) deyu tasdîke ... idüb olvechle sened-i mezkûr hat'da'vâ (28) cerîdesine bade'l- tasdîk müteveffâ mûmâ ileyh umûruna mahsus defterini(29) dahi tahrîre... ... bulduğu ...anlaşılmağa ... (30) ve nâtık ...müdür mûmâ-ileyh defter- i mezkûre bade'l- haraca cevabı nâtık (31) muharrer olduğu gibi müteveffâ-yı merkûmun defterinde dahî ol vechle (32) beş

yüz elli sekiz buçuk kuruş borcu olduğu kayıt ve şer olunmuştur deyu takrîr (33) etmiş o halde bade't-tahlîfe müteveffâ-yı merkûmun mahsus defteri kaydı mucibince (34) meblağ-ı müdde'î-i müdde'â mezbûrun tereke-i müteveffâdan olmak üzere müdde'î-i mûmâ ileyh(35) ... müdür vasî-i mûmâ ileyh tenbîh olunması tescîl ve i'lâm olundu. tahrîren (36) fi'l- yevmis- samis min-şehri Cemâziye'l-âhir lisene hamse aşara ve selâsi mie ve elf.

Sahife 91, Hüküm 2:Nikolaki oğlu veledi Heci'den intikâl eden emlak ve arazilerdeki hisseleri için Kürkcü oğlu Nikolaki veledi Serakim Efendi'yi vekîl tayin etmesi

(1) Numara (2) 563

(3) Trabzon vilâyeti sahilinde Canik sancağı merkezi olan medîne-i Samsun'un (4) Said Bey mahallesinden ve Tebe'a-ı Devlet-i Aliyye'nin Rum milletinden şahs-ı mu'arref (5) olup tezkire-i osmaniyesi müşahade olunan tüccardan Kaplanoğlu(6) Kostaki veledi Arzuman veledi Kablan medîne-i Samsun'un bidâyet (7) mahkemesine mahsus odada ma'kûd meclis-i şer'îmizde mahalle-i mezbûre mütemekkinlerinden

Sahife 92

(8) ve tebe'a-ı devlet müşârun ileyhâdan ve da'vâ vekîllerinden Cabrazoğlu İstefenaki veled-i (9) Vâsil ile şer'îki Yordanaki Yosfidi veled-i Heci Mihail mahzarlarında (10) ikrâr-ı tâm ve tezkîr-i ani'l- meram idüb pederi velisi bulunduğum sulbi sağîre kızım (11) Herakliye ceddi olup medîne-i mezbûre muzâfe Bafra kazâsına tâbi' Eccam (12) kasabasının Rum mahallesinden ve tüccar muğirattan ve tebe'a-ı devlet-i müşârun ileyhânın (13) millet-i merkûmesinden iken bundan akdem vefat eden Nikolaki oğlu (14) veled-i Heci'den irsen intikâl eden müteveffâ-yı merkûmun Dersaadette (15) ve Sinop sancağında ve Bafra kazâsına tâbi' bulunan Eccam nahiyesinde (16) vesâir mahallerde mevcut bulunan bi'l-cümle emlâk-ı mevkûfe ve memluke (17) ve metrûkesinden ve arâzî emiriyeden sağîr-ı mezbûre Herakliye'ye isabet (18) eden hisse-i irsiye-i şa'iesiyle ceddi müteveffâ-yı merkûm Nikolaki'nin (19) cihaz-ı tarîkiyle kızı sağîre merkûme Herakliye'nin validesi ve benim zevcem (20) müteveffâ ve diğer Herakliye'ye kable'l- vefat terk idüb müteveffâ-yı merkûm (21) Nikolaki'nin verese-i sagîresi bunda kalıp benimle

kızım sağîre-i mezbûre (22) Herakliye'ye mevrûs ve muntâkil enval ve eşya ve bedel-i icâra (23) vesair müteferriatını ve'l-hâsıl sağîre-i mezbûreye ceddi müteveffâ-yı merkûmdan (24) bi'l-cümle isabet eden istihkâkının teferruat tevlidatı talep (25) ve da'vâya mehâkim-i Devlet-i Aliyye'nin şer'î ve bidâyet mahkemelerinin (26) hukuk ve ticâret kısımlarına ve cezâ ve istintâk daireleriyle muhakeme (27) haniyenin her bir aksam ve bidâyeten ve i'tirâzen ve temyîzen (28) ve i'âdeten ve tashîhen ve müdde'î-i ve müdde'â aleyh ve dahîl da'vâ sıfâtlarıyla muhâkeme(29) ve muhâsemeye ve husûmet ve redd-i cevaba ikâme-i şuhud ve istimâ'a ve tahlîf(30) ve tehâlûfe teblîğ ve tebellüğe istihsâl idecekleri i'lâmâtı takip (31) ve tenfizine imzalarıyla mütenevvi istidâ' ve levâyih-i tâkdime protesto (32) keşidesine ve ehl-i hıbrâ ve hükm-i mümeyyize nasb ve ta'yîn ve azle ve(33) sâire ile tefrîk ve taksîme ve mukasemeye ve'l-hâsıl (34) bi'l-cümle sağîre-i mezbûrenin hissei irsiyesine vaz'iyet ve müdâhale (35) edenler ile kâffe-i deâvide fasl ve ru'iyete mûmâ-ileyhadan intikâl İstenafaki (36) ve Yordanaki Efendi'ler ile salifü'z- zikr Bafra kazâsında mütemekkin (37) tebe'a-yı devlet müşârun ileyhânın millet-i merkûmesinden eniştem Kürkcü (38) oğluNikolaki veledi Serakim Efendi'yi kabulüne merkûme münferiden (39) vekîl-i mutlak ve makuz nasb ve ta'yîn eyledim didikde hâzrân (40) mûmâ-ileyh İstefanaki ve Yordanaki Efendi'ler vekâlet-i merkûmeyi (41) kabul ve hizmet-i lâzımelerini kemâ yenbağî edâya ta'ahhüt ve iltîzam etmeğin (42) mâ vaka'a bi't-taleb ketbolundu tahrîren Fi'l-yevmi's-sâlis (43) aşar min şehr Recebü'l- ferd lisene hamse aşara ve selâsi mie ve elf.

Sahife 93, Hüküm 1: Tepecik Karyesinden Yavili oğlu Dimit'in çeşitli mülklerinin taksimi ilamı.

(1) Numara (2) 564

(3) Trabzon vilâyeti dâhilinde Canik sancağı merkezi olan medîne-i Samsun'un (4) Tepecik Karyesinden Yavili oğlu Dimit veledi Yani'nin verâseti sulbî (5) kebîr oğlu Lazari ve sulbiye-i kebîre kızları Maria ve Mağdele ve Breşko (6) ve Desina'ya münhasıra olduğu mütehakkik olduktan sonra karye-i mezbûreden (7) Yavili oğlu müteveffâ Elya veledi Dimidin sağîr oğlu Konstanti (8) hukukunu li ecli'l-muhafaza kîbel-i şer'den vasîta'yîn olınan eytâm müdürî(9) Süleyman Efendi bin Arif meclis-i şer'î şer'îf-i enverde verase-i (10) kibâr merkûmuna ihbârname irsâl ve teblîğ

olunduğu halde bizzat (11) mahkemeye gelmedikleri gibi vekîl dahî göndermediklerinden verese-i mûmâ(12) ileyhın hukuklarını muhâfazaya kıbel-i şer'den vekîl-i musahhar ta'yîn olınan(13) Mehmed Rıfât Efendi bin Hacı İsmail Efendi muvâcehesinde üzerine (14) da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb kıbel-i şer'den vâsil ta'yîn buyrulduğu (15) sağîr-ı merkûm Kosti'ye ceddi müteveffâ-yı merkûm Dimit hali hayatında ve kemâl-i (16) akl ve sıhhâtinde sağîr merkûmun pederi merkûm Dimid'in oğlu (17) Elyanın vefatından sonra ceddi müteveffâ-yı merkûm Dimit'in hakkıydı sağîr (18) merkûm Kosti'ye işbu meclis-i şer'î ibrâz ve irâ'en eylediğim bin (19) üç yüz senesi ve Teşrin-i evvel on dört tarihlü sened-i nâlık (20) olduğu üzre on bir kıta mülkte altmış dört sehim itibariyle (21) on dört sehmini müteveffâ ceddim merkûm Dimit hakkıydı sağîr merkûm (22) Kosti'ye hibe-i şa'ieyi şer'îye ile hibe ve teslîm idüb sağîr-i mezbûrun (23) validesi Bartın'a dahî bi'l-velâye ittihâp ve kabul idüb emlâk (24) mezkûre olvechle sağîr merkûm Kosti'nin mal mevhubesi olduğu (25) halde merkûm Dimidin vefatıyla verese-i kibâr merkûm sağîr Kostinin (26) on bir kıt'a emlâkta olan sihâm-ı mevhubesine mukabi'l- karye-i mezbûrede (27) vâki' malumu'l- hudut fevkâni iki oda tahtında iki bâb ahuru (28) müştemel ma havlu bir bâb mülk-i menzîl ile bir bâb büyük sergen (29) ve küçük sergen ve bir bâb anbar bir bâb kuruni kendü (30) rızalarıyla sağîr merkûmun on dört sehim hisse-i mevhubesine (31) mukabi'l- ikrâr ve tefrîk ederek ol vechle bizlerinde muhaseme (32) olunup bu surette bir buçuk seneden beri sağîr merkûmun (33) validesi Bartın'a emlâk-i mezkûreleri tasarruf ikâmet ide (34) gelür iken şimdi emlâk-i mezkûrelere verese-i merkûmun müdâhale (35) etmekte olduklarından müdahalelerinin men'ile sağîr mezbûre izâfetle (36) emlâk mezkûrun bana teslîmlerine kıbel-i şer'den verese-i merkûmuna (37) tenbîh olunması matlûbumdur didikde vekîl-i müsahhar mezbûr Rıfat

Sahife 94

(38) Efendi cevabında i'lâm-ı mezkûre müvekkilleri merkûmuna babaları müteveffâ-yı (39) merkûm Dimid'den irsen intikâl etmiştir deyu mâ adâ müdde'ayı külliye inkâr (40) idecek müdde'î-i vasî-i merkûmdan mazmun sened vecihle müdde'âsına muvaffâk (41) beyyine talep olundukta müdde'âsını yazarmış olduğu şuhûddan (42) Çakıroğlu Nikola veledi Anastas ve Papazoğlu Beraş veledi Konstanti (43) meclis şer'î hâzırân olup isre'l-istişhâd fi'l-hakîka sağîr merkûm (44) Kostinin ceddi Dimit bundan birçok sene mukaddem vefat idüb(45) vefatından üç ay mukaddem hâl-i

hâyatında kemâl-i ab ve sıhhâtinde ba sened-i (46) hâkani taht teferruatında olan kâffe-i emlâklarından altmış dört (47) sehim itibariyle on dört sehim hakkıydı sağır merkûm Kostiye karyemiz (48) babası ve muhtarı ve meclis ihtiyarları huzurlarında hisse-i şer'î (49) ile hibe eyledi sağır-i mezbûrun validesi Bartın'a dahî meclis-i mezkûrda (50) hibe-i mezkûru bi'l- velâya kabul idüb cediti merkûm Dimit'in vefatından (51) sonra verese-i kibâr merkûmuna işbu zuhur senedde muharrer olduğu vecihle (52) fevkânî iki oda ve tahtında iki ahuru müştemel bir bâb hâne ile ve bir (53) bâb küçük sergen ve bir bâb anbar ve bir bâb kuruni ve hâne-i (54) mezkûrun mebnî olduğu havlunun üç hisse itibariyle sehmi (55) dahî sağır-ı merkûm Kosti'nin on dört sehim mevhûbesine mukabi'l- (56) müteveffâ-yı merkûm Dimid'in veresesini kâffe-i ikrâz ve olvechle(57) bi't-tav'ihî ve'l-rıza taksim ettiler biz bu husûsa bu vech üzere (58) şahidiz şehâdet ederüz deyu her ikisi müntâki'l- lafz olmağı (59) edâ-i şehâdet-i şer'îye etmeleriyle şahdan merkûman mensup (60) oldukları Karyesi babası Todor oğlu Yorki meclis ihtiyarları (61) Vâsil veled-i Yani ve Çanakçı Nikola veledi Suve nâm müzekkîlerden(62) bâ-varaka-i mestûre evvelâ sırren ve ba'dehû alenen lede't-tezkiye adl ve makbulü's- (63) şehâde idükleri ihbâr olunmağın bade't- tescîl mucibince hükm ve i'lâm (64) olundu tahrîren Fi'l-yevmi's-sâlis min şehri Cemâziye'l-âhir sene(65) hamse aşara ve selasi mie ve elf.

Sahife 94, Hüküm 1:Heci Yavli'nin tüm işleri için İstefanaki ve Yordanaki Efendileri vekîl tayin etmesi

(1) Numara (2) 565

(3) Trabzon vilâyeti dâhilinde Canik sancağı merkezi olan medîne-i Samsun'un (4) Aşağıçanak Karyesinden ve tebe'a-ı Devlet-i Aliyyenin Rum milletinden şahs-ı (5) mu'arref ve tezkire-i osmaniyesi müşahede olunan Heci Yavli (6) oğlu Hambesi veled-i Yavli meclis-i şer'î şer'îf-i enverde da'vâ (7) vekîllerinden İstefanaki veled-i Vâsil ile ve Yordanaki veled-i Heci(8) Mihail Efendi'ler takrîr-i kelâm tâbirü'l- ani'l merâm idüb bi'l-cümle (9) mahkeme-i şer'îyye ve nizâmiyenin hukuk ve ticâret kısımlarıyla istintâk (10) ve cezâ dairelerinde bidâyeten ve i'tirâzen ve i'âdeten ve istînâfen ve temyîzen (11) müdde'î-i ve müdde'â aleyh ve şahs-ı sâlis sıfatlarıyla muhâkeme ve muhâsemeye

Sahife 95

(12) husûmet ve redd-i cevaba ve kendi imzalarıyla istid'â ve levayih-i tanzîm ve tâkdime (13) ikâme-i şuhud ve istimâ'a tahlîf ve tehâlûfe teblîğ ve tebellüğe sulh ve ibrâya hâcz (14) ve fekk-i hâcze ve ehl-i hıbrâ vukû'f nasb ve ta'yîn ve azle ve ahz (15) ideceği i'lâmlarını takip ve hükmünü tenfîze ve mahkûm bahası ahz-ü(16) kabza ve makbûzunu bana irsâl ve isâle ve'l-hâsıl her bir umuru (17) husûsatımda kendi rey'leriyle amel ve hareket etmek üzere merkûman (18) İstefanaki ve Yordanaki Efendileri vekîl-i mutlak ve mef'ûz-ı nasb (19) ve ta'yîn eyledim didikde onlar dahî vekâlet-i merkûmeyi kabul ve hizmet-i (20) lâzımelerini kemâ yenbeği edâya ta'ahhüt ve iltîzam etmeğin ma vaka bi't-taleb(21) ketb olundu tahrîren fi'l yevmü's-sami ve'l- ısrîn min şehri Cemâziye'l-âhir (22) lisene hamse aşara ve selâsi mie ve elf.

Sahife 95, Hüküm 1: Rum milletinden Şeküroğlu Andon'un Çarşamba'da Petro'dan aldığı mülklerin teslîm ve tahliyesi için Ermeni milletinden Artersiyanı vekîl tayin etmesi

(1) Numara (2) 566

(3) Trabzon vilâyeti dâhilinde Canik sancağı merkezi olan medîne-i Samsun'un (4) Rum mahallesinde mütemekkin şahs-i cerîde-i mahsûsasında muharrerü'l- esâmi-i kesân(5) tâ'rifleriyle mu'arref olan ve tezkire-i osmaniyesi müşahede olununan (6) Tebe'a-ı Devlet-i Aliyye'nin Rum milletinden Şeküroğlu Andon ve Nikos (7) veledi Evram veledi Damyanus medîne-i mezbûre bidâyet mahkemesine (8) mahsus odada ma'kûd meclis-i şer'îmizde ikrâr tâmm ve ta'bir-i ani'l-(9) merâm idüb medîne-i mezbûrun Rum mahallesinde tebe'a-ı devletin (10) müşârun ileyhâdan Karamanoğlu Andon'un Çarşamba Kazâsının (11) Rum mahallesinden Sinopluoğlu Petro'nun mutasarrıf olduğu (12) malumu'l -hudut ve'l -cîrân fevkâni bir bâb mülk menzîl ma havlu (13) marifet icrâ ile hâcz ve müzâyede olunmakta iken behâ sorup (14) cânib-i hükûmete bedelini i'tâ ve sened-i resmîsini ahz eylemiş isem de (15) merkûm Petro hâne-i mezkûru hâlâ teslîm ve tahliye etmemekle olduğundan (16) hâne-i mezkûrun tahliyesiyle kazâ-i mezkûr ahalileri zimmetlerinde (17) senedli ve senedsiz alacağım olan meblağ-ı ait olduğu mahkemede (18) bidâyeten ve i'tirâzen ve istînâfen ve temyîzen müdde'î-i ve müdde'â aleyh ve şahs-ı (19) sâlis sıfatlarıyla muhâkeme ve muhâsameye ve husûmet ve redd-i cevaba ve kendi (20) imzâsıyla evrâk ve iade

evrâkı deâvide tanzîm ve tâkdime ikâmet-i şuhûd ve istimâ'a (21) tahlîf ve tehâlûfe teblîğ ve tebellûge ve ahz-ü kabza ve i'lâm mef'uzü (22) mevki icrâya va'z ve mahkum sehimî ahz-ü kabza vaz' ve hâcz ve fekke ve ehl-i (23) hibrâ nasb ta'yîn ve azle ve mütevâkkıf olduğu umûrumun küllisini (24) icrâya tarafımdan kasaba-ı mezkûrun Köprübaşı Ermeni mahallesinde (25) ve tebe'a-i müşârün ileyhânın Ermeni milletinden Artersiyan Maruberos (26) veledi Artermi'yi kabûlüne mevkûfe vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'î ile

Sahife 96

(27) vekîl nasb ve tayin eyledim didikde ma'vaka bi't-taleb ketb olınan(28) tahrîren Fi'l-yevmi's-samis min şehri Recebü'l- ferd lisene hamse aşara (29) ve selâsi mie ve elf.

Sahife 96, Hüküm 1: Pazar mahallesinden bazı kişilerin Hafız Ali Efendi'nin bin yüz yirmi kuruş borcuna kefil olmaları

(1) Numara (2) 567

(3) Trabzon vilâyeti dâhilinde Canik sancağı merkezi olan medîne-i Samsun'un (4) Pazar mahallesi ahâlisinden Hacı Abdullah oğlu Hafız Ali Efendi bin(5) Mustafa meclis-i şer'î şer'îf-i enverde mēdîne-i mezbûrun Said Bey mahallesinden (6) Keresteci Hacı Abdullah verâse-i gâibinin li ecli'l- edâne vasî ta'yîn (7) olınan eytâm müdürü Süleyman Efendi bin Arif mahzarında ikrâr-ı tâmm (8) ve takrîr-i kelâm idüb müdür mûmâ-ileyh bana verese-i gâibun akçesinden (9) lirası yüz kuruştan bin kuruş edâna ve teslim eylediğinde ben dahî (10) istidâne ve kabz ve umûruma sarfla istihlâk idüb semeni işbu (11) tarih-i vesîkadan bir sene mü'eccel olmak üzere gâibun-u merkûmun (12) malından ve müdür mûmâ-ileyh yedinden iştirâ eylediğim bir adet saat (13) semeninden yüz yirmi kuruşunu cem'an bin yüz yirmi kuruş verese-i(14) merkûmuna ciheteyni mezkûreteyninde deynim ve borcumdur didikde gıbbe't-tasdik (15) Pazar mahallesinde Molla Ömer oğlu ve Abdullah Efendi ve Hançerliden Derviş (16) Hacı Salih Efendi hakkıydı Hakkı Efendi meclis-i ma'kûd mezkûrde müdür(17) mûmâ-ileyh mahzarında kezâlik ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm idüb bundan(18) merkûm Hafız Ali Efendi ciheteyni mezkûreteynden verese-i gâibun (19) merkûmune deyni olan meblağ-ı mezkûr bin yüz yirmi (20) kuruşa bizler kefâlet-i mutlaka-i sahîha-i şer'îyye ile kabul (21) kefi'l bil mal ve zaminleriz

didikde mâ vaka‘a bi‘t-taleb ketbolundu (13) tahrîren Fi‘l-yevmi‘s-sani ve‘l- aşar min şehri Cemâziye‘l-âhir (14) hamse aşara ve selâsi mie ve elf.

Sahife 96, Hüküm 2: Said Bey mahallesinde vefat eden Hasanbin Ali’nin eşi Fatıma Hâtun’a çocukları için nafaka talebi

(1) Numara (2) 568

(3) Trabzon vilâyeti dâhilinde Canik sancağı merkezi olan medîne-i Samsun’un (4) Said Bey mahallesinde sâkin iken bundan akdem vefat eden (5) Birman oğlu Hasan bin Ali’nin sulbi sağır oğulları Ali ve Hüseyin (6) ve Hasan’ın ba hüccet-i şer‘îye mansûbe-i valideleri Fatıma (7) binti Ali meclis-i şer‘î şer‘îmizde takrîr-i kelâm ve tâbi‘rül ani‘l-merâm idüb(8) vasî olduğumuz sigar merkûmun ve Hüseyin ve Hasan nafaka ve kisveye (9) muhtaç olduklarından kıbel-i şer‘den kadr-i marifet nafaka farz (10) ve takdir olunması matlûbumdur didikde zıkr-i âtî meblâğı kadar mâruf (11) ve idüğü zeyl-i vesîkada muharrerü‘l esâmi-i müslimîn ihbârları (12) mütehakkik olmağın kıbel-i şer‘den sigar merkûmuna yedlerinden mevrûs (13) emlâk ve arâzîleri icârından olmak üzere yevmiye altmışar

Sahife 97

(14) paradan şehriye yüz otuz beş kuruş nafaka farz ve takdir olunup (15) meblağ-ı mefruz-ı mezkûru sigar mûmâ-ileyhin nafaka ve kisve vesair (16) havâ‘ic-i zaruriyelerine harç ve sarfa ve lede‘t -iktizâ istidâneye ve inde‘l- (17) zafer mallarına rucua subbe mezbûre Fatıma Hâtun’a izin verilmeğın (18) ma‘vaka bi‘t-taleb ketb olundu tahrîren fi‘l yevmi‘s- samis aşar min şehri (19) Recebü‘l- ferd sene hamse aşara ve selâsi mie ve elf. (20) Said Bey mahallesinden Gül onbaşı(21) zâde İbrahim Efendi, (22) Said Bey mahallesinden Çobanoğlu Tevfik, (23) Pazar mahallesinden Sabri bin Ömer (24) Said Bey mahallesinden Hacı Seyyid Ağa(25) zâde Mehmed Bey bin Asım (26)gayrihim.

Sahife 97, Hüküm 1: Ali ve Hüseyin ve Hasan'ın babaları müteveffâ-yı merkumdan mevrûs mallarını hıfz için valideleri Fatıma Hatun'un vasî tayin edilmesi.

(1) Numara (2) 569

(3) Trabzon vilâyeti dâhilinde Canik sancağı merkezi olan medîne-i Samsun'un (4) Said Bey mahallesinde sâkin iken bundan akdem vefat eden Pürman oğlu(5) Hasan bin Ali'nin sulbi sagîroğulları Ali ve Hüseyin ve Hasan'ın babaları (6) müteveffâ-yı merkumdan mevrûs mallarını hıfz ve umûrlarını ru'iyet ve nısfîyeye (7) kibel-i şer'den zevci nasb ve ta'yîn olunması ehem ve elzem olduğu (8) iclâldan sigar merkûmun valideleri olup umûr-ı vasâyeti ru'iyete (9) makamında ve müstağni olduğu zeyl-i vesîka muharrerü'l-esami-i müslimîn (10) tâ'rifleriyle ma'na olan iş bu baisü'l vesîka zât-ı mu'arrefe Fatıma (11) binti Ali kadın sigar mûmâ- ileyh ve zât rüşd ve sedârlarına(12) değin kalbi şeriden vasî nasb ve tayin olundukta ol dahi ve cânib-i (13) merkûmeyi kabul ve hizmet-i lâzımeyle kema yenbağı edâ taahhüd ve ve iltizâm (14) etmeğınmâ vaka'a bi't-talep ketb olundu. Tahrîren fi'l-yevmi's-(15) sami aşar min şehir Recebü'l ferd lisene hamse aşara ve selase ve elf.

(16) Said Bey Mahallesi(17) Zâde İbrahim Efendi (18) Said Bey Mahallesi... Oğlum Tevfik (19) Pazar mahallesi Hayri bin Mustafa (20) ve gayrihim

Sahife 97, Hüküm 2:Vefat eden Ovalıoğlu Ahmed bin Salihin verâseti olup olmadığının araştırılması ilamı

(1) Numara (2) 570

(3) Trabzon vilâyeti dâhilinde Canik sancağı merkezi olan medîne-i Samsun'un (4) Mehliir Nahiyesi oymağının Tekke Karyesinde olup bu kere hizmet-i (5) askeriyesini bade'l-ifâ me'zûnen Çatalca'dan avdet idüb mezkûr Samsun hasta(6) hanesinde eccl-i mev'ud ile vefat eden Ovalıoğlu Ahmed bin Salih'in (7) veraseti olup olmadığını lede't- tahkîk karye-i mezbûreden celp olınan(8) Resuloğlu Mehmed bin Mustafa ve Canikoğlu Ali bin Ali ve İmamlar Karyesinden(9) Hor oğlu Dursun bin Ali Kuloğlu Ahmed bin Mehmed'ten her birinin (10) şehâdetleriyle müteveffâ-yı merkûmun verâset -i zevce-i menkûhe-i metrukesi

Sahife 98

(11) Mevlûde binti Ali altı nefer sulbi sağîre kızları Kezban ve Halise ve Arzu (12) ve Şahsenem ve Emine ve Hâtîce nâm sigar mezbûrelere münhasıra olduğunu sâbit (13) olup ol vechle sebut verâset lerine mucibimce bade'l- hükm müteveffâ-yı merkûmun (14) muhleza etmesinin verese-i merkûmuna teslîmi iktizâ etmeğin badet tescîl ve (15) i'lâm olundu tahrîren fil yevmi's- sami aşar minşehri Recebû'l -ferd lisene-(16) hamse aşara ve selâsi mie ve elf.

Sahife 98, Hüküm 1 : Recebû'l- Şer'îfin Perşembe gününden mu'teber olduğu hükmü ve i'lâmı

(1) Numara (2) 571

(3) Ma'rûz- u dâ'ileridir ki (4) hukuk-ı hissiyede sabık da'vâ şart olmadığına binâen Trabzon vilâyeti dâhilinde(5) Canik sancağı merkezi olan medîne-i Samsun'un Hançerli mahallesinden zabtiye Receb(6) oğlu Hüseyin bin Recep ve Osmancıklı Ali Reisoğlu Arif bin Ali (7) meclis-i şer'î şer'îfi hâzırân olup işbu bin üç yüz on beş senesi Cemaziye'l -(8) ahirinin sulh-u add olunan Çarşamba günü akşamı Perşembe gecesi hava (9) berrak olduğu halde akşama beş altı dakika kalarak afakda ve üçleri (10) kibleye müteveccih ve meyal olduğu halde henal Recebû'l -ferdi (11) müşahide iderek biz bu husûsa bu vech üzere şahidiz şehâdet(12) dahî ederiz deyu her biri müttefiku'l lafz vel ma'nâ edâ-i şehâdet-i şer'îye (13) etmeleriyle şahdan merkûman mensup oldukları Hançerli mahallesi imamı (14) Mustafa Efendi bin Halil ve muhtarı Abdullah Efendi bin Hacı Ali ve meclis (15) ihtiyarları Hacı Temel Ağa bin Osman ve Hasan Efendi bin Ahmed Efendi (16) nâm müzekkîlerden ba varaka-i mestûre evvelâ sırren ve ba'dehû alenen alenen lede't-tezkiye adl(17) ve makbûlu's-şehâde idükleri ihbâr olunmağın mucibimce gurre-i recebû'l- şer'îfi (18) Perşembe gününden mu'teber olduğuna hükm ve i'lâm olundu.(19) 17 Recbû'l-ferd 315

Sahife 99, Hüküm 1: Leyle-i Miracın tespiti ve cami ve mescidlerin süslenmesi ilamı.

(1) Numara (2) 572

(3) Ma'rûz-i dâ'ileridir ki (5) tarih-i hicret fahr-i kâinat ale'l ekmel ittihâp Efendimiz hazretlerinin işbu bin üç yüz (6) on beş senesi Recebû'l- ferdinin gurre-i bi'l- ru'îye Perşembe gününden sâbi't (7) olup bu hesaptan Leyle-i Mirac Nübüvviye şehr-i

mezkûrun yirmi altıncı işbu (8) Pazartesi günü yani Salı gecesi olmağla ve izhâr-ı surur (9) ittihaç için cevâm-i şer'îf ve mesacide ifâ kanadil ile tezyin (10) ve müsademi vecihle i'lâm buyrulması iktizâ eylediği huzur âlîlerine i'lâm olundu. (11) Tahrîren Fi'l-yevmi's-sadis vel ısrîn minşehri Recebül fert lisene hamse aşara selâsi ve mie'elf

Sahife 99, Hüküm 2:Said Bey mahallesinde İffet Hanım'ın zevci merkûm Mustafa Bey'den talak-ı selâse ile mübata olması iktizâ eylediği ilamı

(1) Numara (2) 573

(3) Trabzon vilâyeti dâhilinde Canik sancağı merkezi olan medîne-i Samsun'un Said (4) Bey mahallesinde sâkine Tokadi Osman Hayri Efendi kerimesi İffet Hanımın (5) zıkr-i âtî da'vâda husûmete vekîl-i müseccel-i şer'îsi Begos Efendi veledi Ohannes (6) meclis-i şer'î şer'îf-i enverde Sivas vilâyeti dâhilinde Karahisar şarki sancağına (7) muzâfe Hamidiye kazâsında bulunan Ali Çavuşzâde Mustafa Bey'in vekîl- i şer'îsi (8) olduğunu iddi'â eden Hacı İbrahim Efendi bin Süleyman muvâcehesinde üzerine da'vâ (9) ve takrîr-i kelâm idüb müvekkilim İffet Hanım'ın zevc-i matlıkl Mustafa Bey'in (10) talak-ı selâse ile zevcesi Hanım mûmâ-ileyhâyi tatlîk eylemiş olduğuna dair bundan (11) akdem Canik sancağı mahkeme-i şer'îyesinden sadır olmuş olan i'lâm-ı (12) gıyabı hükmüne adem kanaâtîyle temyîz olunarak fütüvhâne-i alîden zâhir-i i'lâm mezkûr (13) zevc-i mezbûrun mahkeme-i mezkûrede hazır bulunduğu ta'arruz olunmadığından (14) seni noksan duhulden gayri hali deyu... olup ol vechle (15) mahkeme-i mezkûreye emr ve havale buyrulmuş olduğundan mümeyyiz-i mûmâ-ileyh (16) Mustafa Bey'in olvechle vekîl-i şer'îsi olduğunu yedinde bulunup mahkeme-i şer'î şer'îfe (17) ibrâz ve zapta derç olınan Karahisar şarkiye tâbi' Hamidiye kazâsı mahkeme-i (18) şer'îyesinden sadır ve zahri kazâyı mezkûr bidâyet mahkemesi azaları (19) tarafından usûlen hüccet-i şer'îye nâtik olduğu üzre mûmâ ileyhâ(20) Mustafa Bey'in vekîl-i şer'îsi elhaç İbrahim Saim Efendi bi'l-verdud mahkemeye (21) cevabında müvekkilim Mustafa Bey'in öyle bir güne şartı ve şurudu vukû' bulmuş (22) ve da'vâ fuzûlî olarak ikâme olınan işbu da'vânın reddiyle (23) zevce-i merkûmenin olvechle ma'nâ mu'arazası ve müvekkilime i'tââtîni (24) talep iderim dedik vekîl Begos Efendi tekrar cevabında vekîl mûmâ-ileyh (25) Hacı İbrahim Efendi müvekkili Mustafa Beyin talak-ı selâse ikrârını inkarıyla (26) men'

mu'arazasını dermiyan idiyorsa da zaten ikrâr-ı mezkûr da'vâsı (27) olmakla işbu Samsun mahkeme-i şer'î şer'îyesinde ve huzur-u şer'î şer'îfte (28) usûlen tezâhür eden şahitlerin şehâdetleriyle sâbit

Sahife 100

(29) hükm-ü i'lâma rapt olunmuş olup gerçi fütüvvahâne celilerden hükm-i mezkûr (30) nüfz edilmiş ise de bu cihet-i noksan dahî ikmal kılınmış olduğundan (31) i'lâm-ı mezkûrlerin ve vücahen tasdîkini ve icabı şer'îsini bi'l- vekâle talep iderim(32) didikde vekîl-i mûmâ-ileyh elhaç İbrahim Efendi tekrar cevabında bu da'vâ (33) hukuku hasbade olmayıp hukuku şahsiyeden bu gibi da'vâlarda şehâdet(34) muvâcehe-i hısîmda ikâme olunmak şarttır şahitlerin muvâcehesinde ikâme-i (35) ve istimâ'anı talep eylerim çünkü şahitlerim helak-ı hakikat şehâdet(36) eylediği derkar olmakla huzuren şehadet idemeyeceklerinden kezb üzerine (37) vâkî olan şehâdet-i kabul etmem deyu şuhud-ı merkûmenin bir kere (38) muvâcehe-i hısîmda istimâ'aları emr buyrulmağla mûmâ-ileyhden Hançerli (39) mahallesinden Hacı Matsak bin Osman ve Kale mahallesinden Kuloğlu Osman (40) bin Hüseyin meclis-i şer'îye hâzırân olup isre'l- iştihad fi'l-hakîka bundan (41) tahminen bir sene mukaddem biz Hacı Şabanzâde Hüseyin Efendi'nin hânesinde (42) müsteciren ikâmet etmekte bulunan Ali Çavuşzâde Mustafa Bey'in (43) tezvine bir ay maslahat gitmiştik hânesinin önünde mihr üzerinde (44) otur buyur iken içerüden bir gürültü zuhur etti anın üzerine (45) Mustafa Bey zevcesi İffet Hanım'ı hateyen sen bu Durmuşoğlu (46) İbrahim'i hâneden tart etmeyeceksin dedi anın üzerine İffet (47) Hanım da tart ideceğim dedi Mustafa Bey dahî eğer sen İbrahim'i tart edersen (48) üçden dokuza şart olsun benden boş ol dedi anın (49) üzerine İffet Hanım İbrahim'i tart eyledi ve ben boş düştüm (50) diyerek harem tarafına avdet eyledi biz olvech dahî buna dair şehâdetlerimizi (51) işbu mahkemede... olarak böylece şehâdet ihbâr ederek yine (52) şehâdetolunmaz vech ile şahidiz şehâdet ederiz deyu (53) edâ-i şehâdet-i şer'îye etmeleriyle şahdan merkûmandan Kuloğlu (54) Osman bin Hüseyin mensup oldukları Kale mahallesi imamı Cemalettin (55) Efendi ve meclis azaları Hasan ve Hüseyin ve şahit diğer Hacı muhtar (56) dahî mensup oldukları Hançerli mahallesi imamı Mustafa Efendi bin Halil (57) ve muhtarı Abdullah Efendi bin Hacı Ali ve meclis azası Hasan Efendi nâm (58) müzekkîlerdenenevvêlâ sırren ve ba'dehû alenen lede't-tezkiye adl ve makbulu's -şehâde(59) idükleri ihbâr olunarak mucibimce mûmâ ileyh İffet Hanımın (60) zevci merkûm Mustafa Bey'den mübata

olması iktizâ eylediği bade't- tescîl (61) hükm ve i'lâm olundu tahrîren Fi'l-yevmi'l-
râbi'i min şehri Recebü'l- ferd sene (62) hamse aşara ve selâsi mie ve elf.

SONUÇ

1897-1898 yıllarına ait 1787/33 numaralı Samsun Şer'iyye Sicil defterinde tutulan kayıtlardan elde ettiğimiz bilgiler doğrultusunda şu sonuçları çıkarmak mümkündür.

Şer'iyye mahkemelerinin, devletin kuruluşundan Tanzimat dönemine kadar en geniş yetki alanlarıyla varlığını sürdürdüğünü, bu dönemden itibaren ise yetki alanları kısıtlanarak Cumhuriyet dönemine kadar işlevini devam ettirdiğini görmekteyiz. Mahkemelerdeki yapısal değişikliğe paralel olarak bir kısım görevlilerinde yetki ve görevlerinin daraltıldığını söyleyebiliriz. Özellikle uzun bir dönem çok geniş yetki ve görevleri olan Kadı'nın iyice azaltılmış yetkileri olduğu görülmektedir.

Osmanlı Devleti'nin bütün kurumlarında olduğu gibi adlîye teşkilatında zaman içerisinde değişime maruz kaldığı, adlî sahada yaşanan bu değişimi idarî, askerî, malî, ictimâî ve siyasî alandan bağımsız düşünmenin mümkün olmadığını, Osmanlı Devleti'nde Tanzimat ile başlayan ve süreç içinde olgunlaşan yeni kurumsal yapının aynı zamanda mirasçısı olan Türkiye Cumhuriyeti Devleti'ne de intikal ettiğini söyleyebiliriz.

Şer'iyye Mahkemelerinin görevleri, vakıf mallarına bakma, vasiyyete, vasî ta'yîn ve azline, yetim mallarına, vakıfların borç ilişkilerine, miras hukukuna ve diğer şer'î haklara ilişkin davalardı. Mahkemelerdeki bu yapısal değişikliğe paralel olarak 1787/33 numaralı defterin incelemiş olduğumuz kısmında (50 Varak) toplam yüz on yedi adet kayıt içerisinde ağırlıklı olarak vekîl, kefil, vasîve nafaka tayini, alacak-verecek davası, arsa, tarla, ev ve hisse satışı, tereke taksîmi, kamu görevlisi tayini, çalınmış veya kaybolmuş mallarla ilgili hükümlerden oluşmaktadır.

1897-1898 yıllarını içeren defterdeki kayıtlar içerisinde en çok rastlanılan, toplam otuz sekiz adet ile vekîl tayin iile ilgili kayıtlardır. Bir kisinin şahsi, hukuki ve ekonomik yönden haklarının temsil edilmesi işine vekâlet, bunu gösteren belgeye

de vekâletname denir. Genellikle ticarete mahsus olan alacak verecek davalarında yahutta malların paylaşımı esnasında kisilerin yerine bir vekil seçilmektedir. Vekâlet, mahkeme tarafından verilmekteydi. Günümüzde noterlerin yapmış olduğu vekâlet verme işlemi, o dönemde şer'î mahkemeler tarafından yapılmaktaydı. Vekâlet verilen konular genellikle alım-satım, miras ve borç takibi ile ilgilidir. İncelediğimiz defterde Müslüman birisinin gayrimüslim birine vekâlet vermesi, önemli husûslardan birisidir. Bu durum, toplumda yaşayan farklı din ve teb'adaki insanların birbirine güvenebildiklerini ve birbirleriyle kaynaştıklarını göstermektedir.

Defterde vasî tayinini konu alan kayıtlar da bulunmaktadır. Yakını ölen ve yaşı küçük olan çocuklara mahkeme tarafından tayinleri yapılmıştır. Vasi tayin edilen kişi ölen kisinin mallarını koruduğu gibi küçük çocukların akıl baliğ oluncaya kadar mallarına sahip çıkan kişilerdi. Ancak tayin edilen bu vasî-ilere, sınırsız bir tasarruf hakkı tanınmamıştır. Devlet, bu yolla çocukların haklarını koruyacak bazı tedbirler almıştır. Belgelerde bazı durumlarda da mahallenin tanınmış bir kisinin vasi tayin edildiğini görülmektedir. Ayrıca yetim olan kimselerin vekîllliğini, mahkeme kararıyla eytâm müdürleri yapmaktaydı. Mahkeme tarafından bu işi üstlenen kişiler, sosyal bir görevi ifa ediyorlardı. Osmanlı hukuk sisteminin koruyuculuk vasfı bugünün şartlarında benzeri olmayan bir durumdur. Mesela vasi tayin edilen mahalleden bir kisinin herhangi bir menfaat beklemeden bu görevi üstlenmesi olayın sosyal, felsefi ve dini boyutunu yansıtmaktadır. Karşılıklı menfaat ilişkilerinin olduğu günümüzde, bu karşılıksız hizmet etme durumu alıslımın dışında bir uygulamadır.

Defterde; çalınmış hayvan, eşya ile ilgili kayıtlarında olduğu, bu kayıtlarda mahkeme, şahitlerin ifâdesi doğrultusunda kaybolmuş ya da çalınmış hayvanları, kaybeden kişiye verilmesine karar vermiştir. Kayıtlarda adam öldürme ve yaralama gibi asayişsizlik durumlarına rastlanılmamıştır. Bu dönemde şer'î mahkemeler, cezâ davalarına bakmadığı için verilen kararlarda hırsızlığı yapan kişilerle ilgili cezâî bir hüküm bulunmamaktadır.

Defterde en çok karşılaştığımız konulardan birisi de alacak-verecek, arsa, tarla, ev ya da hisse satışı ve alım-satım anlaşmazlığı ile ilgili hükümlerdir. Alacak-verecek konusunda tarafların sened imzaladıklarını kayıtlarda görmekteyiz. Çünkü sened, alacaklı açısından resmî bir nitelik taşımaktaydı.

Dönemin toplumunda zengin olan kişilerin evlerindeki işlerde eşlerine yardımcı olması için hizmetçi, dadı gibi insan çalıştırdıklarını da görmekteyiz. Bölgeye çeşitli dönemlerde yoğun bir muhacir kitlesinin gelmesi, beraberinde birçok olumlu ve olumsuzlar getirdiğini söyleyebiliriz.

İncelediğimiz sicil defterinde, toplumsal bir işbölümünün varolduğunu anlıyoruz. Devrin sosyal yapısını ve dünya görüşünü yansıtmaları açısından mesleki hizmet dağılımı çok önemli bir yere sahiptir. Bazı meslek dallarıolarak berberlik, sarraflik, kahvecilik, terzicilik, dericilik, eczacılık ve tabiplik görülmektedir. Gayri Müslimlerden de terzi, tabip, eczacı mesleği olanların adı geçmektedir. Yabancı devletlerden kişilerinde Osmanlı Bankası direktörü, Konsoloslar, Reji idaresi müdürü gibi çeşitli görevler de bulundukları tespit edilmiştir. Ayrıca gayrimüslimlerin ev, arsa, tarla ve dükkângibi geniş mal mülk sahibi oldukları görülmüştür. Özellikle 19. yüzyılda Avrupalı devletlerin himayesinden yararlanan azınlıklar askerlik yapmadığı gibi ticaret ve zanaatla uğraşarak oldukça zengin olmuşlardır. Ekonomik hayatla ilgili olarak daha çok gayri müslimlerin ticâret ile, müslümanların ise tarım ve hayvancılıkla uğraştığı anlaşılmaktadır.

Evlenme ve boşanma ile ilgili kayıtlar bulunmaktadır. Bu tür davalarda İslam hukukuna uyulduğu görülmektedir. İslam hukukunun bir gereği olarak evlenen erkek, kadına mihr denilen nikâh bedelini ödemekteydi. Bu da iki şekilde olmaktadır ki; evlenme sırasında peşin olarak verilen mihr-i muaccel ve ölüm ya da boşanma sonucu daha sonra verilmesi ta'ahhüt edilen mihr-i mü'ecceldir. Boşanma halinde de çocuğun ve kendisinin ihtiyaçlarının karşılanması için kadınların, eşinden nafaka talebinde bulunabilmek maksadıyla mahkemeye başvurduğu görülmektedir. Kayıtlardan müslüman kadın, erkeklerin yanı sıra gayrimüslimhalkın da şer'î mahkemelere müracaat etme haklarına da sahip oldukları anlaşılmaktadır. Mahkeme kararlarının kaynağı gereği adaletli bir şekilde tecelli ettiği, müslim, gayrimüslim halkın mahkeme kararlarını olumlu karşıladığı görülmektedir. Bu da gösteriyor ki çok uluslu bir yapıya sahip olan Osmanlı Devleti'nde halk uyum içerisinde yaşamaktadır.

19.yy.sonlarında Canik sancağının merkezi olan Samsun'da toplum içerisinde Müslümanlar, Rumlar, Ermeniler ve dış ülke vatandaşlarının bulunması gibi etnik ve dini çeşitlilik kültürel yöndende bir zenginliği göstermektedir. 19.yüzyılda Canik'in sosyal ve iktisadi değişim ve gelişiminde büyük etken olan unsurlardan biriside Rusya ile yapılan savaşların kaybedilmesi sonucu Kırım, Kafkasya ve Balkanlardan

gelen göçmen kitlelerin Canik'tekültürel ve sosyal açıdan zenginliği artırdığını söyleyebiliriz.

Müslüman halkın Hançerli, Pazar ve Kale mahalleleri çevresinde yoğunlaştıkları, çok sayıda cami, mescit, medrese, ticari yapılar, bankalar ve kamu binalarına ait yapılaşmanında ve eskiden beri gelen ekonomik canlılığın bu bölge merkezinde görüldüğü söylenebilir. Bu durum bölgenin şehrin merkezi olma özelliği cazibesini günümüze kadar taşımıştır.

19. yüzyılda kentin gelişmesindeki önemli faktörler liman ticareti, tütün ekimi, 19. yüzyılın ortalarından itibaren mutasarrıf paşalar dönemi, gayri mülhak olarak idare edilmesi gibi idari değişiklikler ve coğrafi konumdur. Bu faktörler kısa zamanda ileride Samsun'u tüm Karadenizin en önemli kenti haline gelmesinde bir zemin teşkil etmiştir.

Sonuç olarak; incelemiş olduğumuz 1897 ve 1898 yılları arasında Samsun bölgesine ait mahkemeye yansıyan kayıtlar ışığında şehrin sosyal, kültürel, dînî ve ekonomik yapısıyla ilgili bir takım bilgiler edinmiş bulunmaktayız. Bu bilgilerin de şehir tarihçiliğine ve araştırmacılara fayda sağlayacağını düşünmekteyim.

Ayrıca akademik personele ve araştırmacılara gerekli finansman ve teşvikin verilmesi ile kendi tarihimize ait dökümanların tetkik edilmesi ile kültürel mirasın ortaya çıkarılması daha da kolaylaşacaktır.

KAYNAKÇA

- Akgündüz, Ahmed –Öztürk, Sait, “*Bilinmeyen Osmanlı*”, İstanbul OSAV, 1999,
- Akgündüz, Ahmed. “ *Osmanlı Kanunnâmeleri ve Hukuki Tahlilleri*”, C. 1, İstanbul, Fey Vakfı Yayınları, 1990,
- , “*Şer’iyye sicilleri I*” İstanbul, TDAV Yayınları, 1988,
- , “İ’lâm”, *DİA*, İstanbul Diyanet Vakfı Yayınları, 2000, c. XXII,
- Aydın, M.Akif, “Mahkeme”, *DİA*, Ankara, Diyanet Vakfı Yayınları, 2003, c.XXVII,
- Beşirli, Mehmet, “*XIX. yüzyılın başlarında Samsun Şehri (1755 Numaralı Samsun Şer’iyye Siciline Göre)* (H.1200-1255; M.1785-1839) (2 cilt)” OMÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü(Yüksek Lisans Tezi), Samsun 1993
- , “*19. Yüzyıl’ın Ortalarında Samsun Vakıfları ve Gelirleri*”, *Geçmişten Geleceğe Samsun I*, ed.: Cevdet YILMAZ, Samsun Büyükşehir Belediyesi Kültür Daire Başkanlığı, Samsun 2006,
- Binark İsmet, *Arşiv ve Arşivcilik Bilgileri*, , Ankara, T.C. Başbakanlık Cumhuriyet Arşivi Dairesi Başkanlığı, Yayın No: 3-Gn. No: 049, 1980
- Cin, Halil- Akgündüz, Ahmed, *Türk İslam Hukuk Tarihi I*, İstanbul 1990
- Coşkun, Mehmet, “*Samsun Şer’iyye sicilleri (1770 Nolu)*”, OMÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yüksek Lisans Tezi), Samsun 1992
- Denktaş, Mustafa, “Şer’iyye Sicil Defterleri’nin Sanat Tarihi Araştırmalarındaki Önemi (Kayseri Ölçeği)”, *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, sy. 18 (2005/1)
- Develioğlu Ferit, *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat*, Ankara 1993
- Doğan, Osman, “*1760 Numaralı Samsun Şer’iyye sicili 1267-1275/1850-1859*”, OMÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yüksek Lisans Tezi), Samsun 2006
- Durhan, İbrahim, “Tanzimat Döneminde Osmanlı Yargı Teşkilâtındaki Gelişmeler”, EÜHFD, c. XII
- Ekinci, Ekrem Buğra, “*Osmanlı Mahkemeleri (Tanzimat ve Sonrası)*”, Arı Sanat Yayınları, İstanbul 2010
- Ekmekçi, Fikret, “*Osmanlı Mahkeme Kayıtları (Şer’iyye Sicilleri) 1788 No’lu Deftere göre Samsun*”, OMÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yüksek Lisans Tezi), Samsun 1999
- Eliboş, Ahmet Fevzi, “*1883 (H.1301) Tarihli Samsun Şer’iyye sicili*”, OMÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yüksek Lisans Tezi) , Samsun 1991

Elmas, Ahmet, “*Osmanlı Dönemi Mahkeme Kayıtları (Samsun Şer’iyye Sicilleri) 1769 No’lu Deftere Göre Yöre Araştırması*”, OMÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yüksek Lisans Tezi), Samsun 2000

Engin, Nihat, “Köle”, *DİA*, Ankara, Diyanet Vakfı Yayınları, 2002, c. XXVI,

Erkal, Mehmet, “Beytül-mâl”, *DİA*, İstanbul, Diyanet Vakfı Yayınları 1992, c. VI,

Gedikli, Fethi, “Osmanlı Hukuk Tarihi Kaynağı Olarak Şer’iyye sicilleri”, *Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi*, c. III, sy. 5, y. 2005

Hatipoğlu, Nurullah “*1875–1878 Yıllarına Ait Samsun Şer’iyye sicilinde Yer Alan Belgelerin Tahlili*”, OMÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun 2013

İlgürel, Mücteba “Şer’iyye sicillerinin Toplu Katoloğuna Doğru”, İstanbul, *ÜEF Tarih Dergisi*, C. XXVIII-XXIX, 1975

-----, “XVIII. Yüzyıl Balıkesir Şer’iyye sicillerine Göre Subaşılık Müessesesi”, VIII. Türk Tarih Kongresi, Ankara 11–15 Ekim 1976: Kongreye Sunulan Tebliğler, 1981, c. II

İnalcık, Halil, “*Devlet-i Aliyye*”, *Osmanlı İmparatorluğu Üzerine Araştırmalar-I*, İstanbul, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 2009

Karagöz, Rıza, “*II. Meşrutiyet Döneminde Canik Sancağı’nda İdarî Yapılanma*”, *Geçmişten Geleceğe Samsun I*, ed.: Cevdet Yılmaz, Samsun Büyükşehir Belediyesi Kültür Daire Başkanlığı, Samsun 2006

Kılıç, Orhan, “*Osmanlı Dönemi İdarî Uygulamalar Bağlamında Canik’in Yönetimi ve Yöneticileri*”, *Geçmişten Geleceğe Samsun I*, ed.: Cevdet Yılmaz, Samsun Büyükşehir Belediyesi Kültür Daire Başkanlığı, Samsun 2006

Kütükoğlu, Mübahat S, “Defterdar”, *DİA*, Diyanet Vakfı Yayınları, c. IX,

-----*Osmanlı Belgeleri’nin Dili: Diplomatik*, İstanbul, Kubbealtı Yay. 1984.

Köse, Osman, “*Canik’in Osmanlılara Geçışı ve Canik’te İktisadi Hayat*”, *İlkçağdan Cumhuriyete Canik*, ed.: Cevdet YILMAZ, Samsun Canik Belediyesi Kültür Yayınları, 2011

Oğuz, Mustafa - Akgündüz, Ahmet “Hüccet”, *DİA*, Diyanet Vakfı Yay., İstanbul 1998, c. XVIII, s.446

Okuyan, Abdurrahman, “*1772 No’lu Samsun Şer’iyye Defterinin Değerlendirilmesi*”, OMÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yüksek Lisans Tezi), Samsun 1998

Ongan, Halit, “*Ankara’nın Bir Numaralı Şer’iyye sicili*”, Ankara 1958

Ortaylı, İlber, “*Hukuk ve İdare Adamı Olarak Osmanlı Devleti’nde Kadı*”, Ankara 1994

Öz, Mehmet, “Samsun” , *DİA*, İstanbul, Diyanet Vakfı Yayınları, 2009, c. XXXVI

----- , “XV-XVI. Yüzyılda Canık Sancağı” , T.T.K. Ankara, 1999

Pakalın, Mehmet Zeki, “*Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü*” , c.I, II, III, İstanbul 1983.

Sami, Şemsettin, “*Kâmûs-ı Türki*” , İstanbul, Çağrı Yayınları, 1996

Tiryaki, Arzu, “H. 1267-1270 (1850-1854) tarihli (Nr. 1759) Samsun Şer’iyye sicili’nin Transkripsiyon ve Tahlili” OMÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yüksek Lisans Tezi), Samsun 2004

Uzunçarşılı, İsmail Hakkı, “*Osmanlı Devletinin İlmiye Teşkilâtı*” , Ankara 1988, 3.Bas. TTK Yayınları, ss 453.

----- , “ Şer’î Mahkeme Sicilleri” ,*Ülkü-Halkevleri Dergisi*, c.V, , Ankara 1935

Yazıcı, Gürcan, “42/1769 No’lu Samsun Şer’iyye Sicili’nin Transkrip ve Tahlili” ,OMÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yüksek Lisans Tezi), Samsun 2006

Yediyıldız, Bahaeddin, “Vakıf” ,*DİA*, İstanbul Diyanet Vakfı Yayınları, c. XIII, 1986.

Yeğin, Abdullah, vd.,”*Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Büyük Lügat*,” İstanbul Sebat Yayınları, 2006

Yolalıcı, Mehmet Emin, *XIX. Yüzyılda Canık (Samsun) Sancağı’nın Sosyal ve Ekonomik Yapısı*, Ankara, Türk Tarih Kurumu Yayınları, 1998

-----, *Samsun Eşrâfından Hazinedâr-zâde Es-seyyid Abdullah Paşa’nın Terekesi*, Samsun 1987

Zorlu, Mehmet, “1888–1889 Yıllarına Ait Samsun Şer’iyye sicilinde Yer Alan Belgelerin Tahlili” , OMÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yüksek Lisans Tezi) , Samsun 2012

Elektronik Kaynaklar

www.arsivder.org

www.isam.org.tr

www.devletarsivleri.gov.tr

EKLER

1787/33 NOLU ÖZGÜN METİN

MİLLÎ KÜTÜPHANE BAŞKANLIĞI

Ş.S.D.:

İLİ : SAMSUN

No : 1787/33

Poz No:

فرزون اولاد داخنده چاينك سنجي مركزى اولان دينيه صولات
اندريه قريسنده چكان ايكن بوزدن اوزم خيت اولان نيمه روست
عاليون ا حاسيه كه اوغلي بليونيدي ولدنيقور نيك وراشي زومرو
مروكسي نازيقو بنت سبون ايله جيكي كير اوغلي بليكي و صلي عيتره
نيقور و سو فراد و كير باغو و صيبه عيتره قزوي مارش و كوكوئي عيتره
اولريغي بعد الحق الشيعي ورينه مرقودن اين مرقوم بركيك روم
نه دعواوه و ايل بيل شيعي برس اوغلي استوري ولدان تات
فلس شوشيف انورده قريه مرقودن و نيمه و دلتار اليه ايدان
اوم اوغلي طوطور ولد قودوه مواجر كننده اوزرته دعوي و نظير
كلام ايدوب مرقوم طوطور موكل بركيك باياشي و مورتي نوفا
ليقوندي حال چاينده مانده و ايدونديك سكر بوز سكران كن
سته ميلادني جزا تات بركي التيسره بد ايل طفان ايج استي
ابلولنه قدر تواجي خلفه ده درت برك سكران قفوز خوش
اخذ و اقراض و امورينه حرفه استرلاك ايدوب مبلغ دين مذكوره
محبس اولغي اوزره بوزاون ايلي اني تونونيك بر طيلى
بركي بشتر خوشدن ايلييك قفوز بوز خوش و شيع و نسيم ايله
خشي اولان مبلغ مذكوري دين مذكوره سكران و المقداسيه تفاسن
و محبس ايدوب و قنده برك بوز سكران قفوز بيجي خوش و الايق
حقني باقي فالديغي و مبلغ مذكوري قبل اخذ و الاستيفاء و فوات
ايلديكي چرهنده مبلغ باقي مذكوره و ورته عيتره سكر موروث
اولمغن مبلغ مذكوردن موكل مرقوم بركيك حصه شيعي و عطايه
مرقوم طوطور قبل سرمدن تنبيه و نشي بايولي ك مطلب ايدوم
دبو دعوي ايندله مرقوم طوطور چواينده دعوي و ايل مرقوم بوز سكران
مدعاسني بنما صا عطا اقرار و اعتراف ايدوب لاس مرقوم
ليقونديك و فاذن حكمه جها ريشه قضاتك كوروي باشي
محمد سكران مراف اوغلي هاجي باله صوفاي مرقومات الله كه
سرمه ايدوندر و سكرده اولان مبلغ دجي بن ايجفقد و بركيك
اندفاي صافتر نم بركدن مبلغ مذكور بركيك بوز سكران قفوز
بجي خوش سكره المشركنده مذكور مرقوم هاجي بايند سكراد
ايله كجه مبلغ مذكوري صوفاي مرقومات و ورته سكره ورم
دبو دفع مفادنده ايراد ايلديكي كلاي مشر و صوم و الفاتنه بن بان
اولمغي مرقوم طوطور قهر و غضب على موجب اقراره مبلغ
مذكوري صوفاي مرقوم ليقونديك و رته شيعي مرقومونه و عطا
و سكره بنجه تنبيه و الله بني تسجي و اعلام و الله خير راجي اليوم
الفاتنه و العشرين من شهر ذي الاول سنه اربع عشر ثلثي و الف

[illegible][illegible]

اعین او نان کو ندرده افامه شهو ایدو عاشش اولمقم و درو خد
اوله حق رمضان شریفک اون ایلمی کو ندرده خلدی شریکو درو حاض
بو نمدی ایجون ابدل شریکو زین قانون بدله وای یغول اندیک
اخبر نام ارسال و تبلیغ اولدنی حالده نه کندوسی و نه ویلی
دعوت مذکوره به اجابت ایماشش اولدقدی و یونک اوزنیه
دری حق به اصول غیبا یکن و بریلر کت وکیل سحر مو اهر سید
حکم اولدنی کلوشمش شو حالده اولکم افتا علوه مقابل شمدی
نکار افامه بینه ایجون مهل لایس ش بان انفات اولدقدن
حکم اولک تنفیذ ای افتا ایلیکی سخی اعلام اولدی تحریاتی کیم
ای دی من شهر عصر سنه خمس عشر و نمانه و الف

طرزون الاثني واخذه بجانك سخاى مركزي اولان مدينة معلوم اورمان
 باغشاي بونان جو امدى شكرى افندي ابن طرنت بن ابراهيم بابا بدست
 مذکور بدایت فکده سنه مخصوص اولاده معفو مجلس شریفه و تقیر
 کلام و تبصر عن المرام ابدوب استوب ابراز و مجلس شریفه ابرائیم ابدیم
 یاک اچوز اون درت سنه سی رمضان شریفک اوانیخی لونه
 نازیمه مویخ و مرکز لواء اولان مدينة جورم نایبی ذیلک احمد
 محمدی افندی داده محمد بن الدین افندی امضا سید محمدی خدیجه مخصوص
 اولدنی کیمی ظهری دخی مدينة مذکور بدایت فکده سی امضا لوی
 طرزون مهور و معصوق و الی سکر نور اید مرقوم و کالت
 جیتی ناطق اولدنی مذکور جورم خلافتدن فیه کالسی اهل بیتدن
 ایلک وفات ایدن استانبولی اوغلی حاجی ابراهیم بن محمد الکلیات
 و رانچی صلیب کید اوغلی حاجی محمد اید صلیب کید فرقی امینه بی معصوم فیل
 الصمد ابن مزبور حاجی محمد دخی وفات ابدوب و رانچی بخوب کید
 اوغلی احمد معصوم اولمندن مرقوم احمد منوفی اول مرقوم حاجی
 ابراهیم نزل سندن فکده مزبور ده واقع معلوم الحدود
 والمیران فوقه و عثمان اوج اوط و بر مقدار حواله و کالت
 مشعل بر باب فتر لادن بکلم الفرائض الماسخه حقه بتم معلوم
 ذی الید بونان نردن عائد اولدنی فکده طلب اوغلی اید
 مدی ابدی علیه معروض و معروض علیه ستاف و ستاف علیه
 حمیز و حمیز علیه مضار علی فکده و مرافضه اقامه شریفه و استماع
 و صلح و ابراه و منزل مذکور ده بونان حصه منی توسیون مخصوص
 حضورنده آفرده بیع و فرخ ایدله اخذ فکده و مخصوص مذکور کت
 منوقف اولدنی امور کت کلبسته آخری نو کلبه مازون اولدنی
 اوزره بنی وکیل نصب و تعیین ابدیمده بنی و کالت
 مرقوم منی قبول و خدمت لازم منی ارضایه تعهد ایتیمده

فان ثبت مذکورہ بنا مرقوم احمد ان اخذ قبول انش اولدلم
وكانت مشروحه وجر اید اجماعی وکی لکن بنده طرندن مدینه مجور
مضموعوی وکیلندن قریبی زادہ محمود فونزی اقتدی ارا اولویله ایلمه
فی کرا اولنمیده له وعلیهده وقبولش ابولم یحی دیا ویده فاحم
شیخه وفتایه و تجارتیه و جزائیه ده مدعی و مدعی حایه و شخص ثبات
صفه تدبیر بدایه و احاده و استفا و اعتراضاً و تنبیذاً فی کرا و مفادیه
اقدمه نشود و استماعه تخلف و مخالفه و علیهم و ابریه و مجیزه اهل
خبره نصب و تعیین و عزل و احکام و اوراق و احادیث و اجزایه
اضمه و تنفیذ احکامه و اجماع و فکله طرندن موی الیه محمود فونزی
اقتدی ارا قبوله موقوف وکیل نصب و تعیین ایدلم و بدکده و علی
بالطلب کتب اولندی تحریاتی الیوم انانث و العشرین من شهر
صفر الحرام سنه خمس عشر وثمانم و الف

طرازون و لایحه و اخذند جایگزین بخوبی گزینی اولان مدینه معلوم است
 فایده ده ده فله سنده سکن اینک بودن اقدم وقت ایدن نونای
 مهاجران سکن شریف بن عقیل است و از نوازل مدینه ای او ایدان مدینه
 مژورت باز از فله سنده سکن مهاجرین مرقوم است عبد القادر بن
 علی مجلس شریف انورده منوفی مرقوم است سکن سندن بر باب
 سندن وضع بدی متفق اولان منبیخ مذکور دفتر خاقان عالموری
 عزیزو الحاج احمد طرطنی افندی ابن عقلم مواجر سنده اوزینه مدینه
 و تقریر کلام ابدوب بنم بابا علی ایدل منوفی مرقوم شریف است
 والده سنی نازک خانو ملک بابا سنی حسین لایوبین فرزند شد
 اولوب بابا سرن است اسبی عبدالله و ده در بر یک اسبی عبدالله حسن
 و مسقط رتسری قیوم اولک سنده بردانلی قصبه سید اولوب مهران
 منوفی مرقوم است ذوی الارحام جهنم وارثه اولمعه نام مورث
 اولان منوفی مرقوم است مذکور فایده ده ده فله سنده واقع ای طرطنی
 طرطنی و بر طرطنی از نوازل ای بر طرطنی طرطنی قبل سلطان ایدل مدینه
 لریدن معلوم ای اوله و بر طرطنی ای منتر قبل معلوم ای اوله
 معلوم ای اوله قصور و بنبرحق وضع بدیدر ایدر اولمعه کف بدینه سید
 شریف بن نبیر اولمسی معلوم بدیدر معلوم ای اوله کف معلوم
 البه جوابنده مدعی مرقوم عبد القادر منوفی مرقوم شریف است
 وارثه اولدنی معلوم اولمعه منتر مذکور ریحون واجب
 دفتر خاقان زید عالمی اوزده وضع بدیدر مدعی
 مرقوم است بروجه مشروح و رشت ادعاستی انی رایدی است
 مدعی مرقوم عبد القادر مدعی سنده موافق سینه طلب
 اولمعه مذکور فایده ده ده فله سندن بمورعو اجابین حاجی
 عبد القادر و حاجی و حاجی بن نیاز نام سندن مجلس شریف عزیز
 اولوب اثرلا سنده مدعی الحفظ مدعی مرقوم عبد القادر است

باب سی و نهم در موقوفه شریفه و ابدیه سی و نهمه فائزیه
 باب سی و نهم در موقوفه شریفه و ابدیه سی و نهمه فائزیه
 و ده در موقوفه شریفه و ابدیه سی و نهمه فائزیه
 قصه کسیر اولو جملہ مدعی موقوفہ بعد الفضا موقوفہ فائزیه
 ذوی الارحام جہتہ و اولادہ بنو ہندون بشخص وارثہ و نہ کہ بہ
 آخر کتبہ سی و نهمین معلومہ و کلدور بناؤ علیہ موقوفہ الیہ
 البوم واقع البید اولد بنی منزل مذکور مدعی موقوفہ بعد الفضا
 بر وجه مشروح از ثا کلدور بنو موقوفہ بود و اولادہ کثرت
 شہادت ابدی و دیوادی شہادت شریفہ بہر مدعی منسوب
 اولد قلمی مذکور فایض دہ دہ سی و نهم فائزیه مدعی موقوفہ
 و فائزیه مدعی موقوفہ اسلام و مجلس اختیار مدعی موقوفہ
 نام مذکور و با و رقتہ مسورہ اولادہ ستر و بعدہ علما لوی التکریم
 عدل و مقبول الشہادہ ابدی و کلدور اختیار و موقوفہ موصیہ
 موقوفہ بعد الفضا و وارثانہ بعد الحاکم منزل مذکور و در
 کتب بدینہ موقوفہ موی الیہ حاجی فاضلہ فائزیه بنیہ اولد بنی
 تحصیل و اعلا م اولد بنی موقوفہ فی البوم فی من شہر صفر الخیر
 سنہ خمسہ عشر و ثمانیہ و الف

حاضران اولوب اثرلا مستشارہ فی الحقیقہ اشہو مدعی موقوفہ البوم حافل
 و بالغ و سنی کبری بر باشند و اصل اولوب بانفس امویہ سنی
 مقدر و اعانت و جہن مستفید و فرزندانی موقوفہ بو شکت و مدعی
 و اولادہ بنو موقوفہ بود و اولادہ بنو شہادت ابدی و دیوادی
 شہادت شریفہ بہر مدعی منسوب اولد قلمی موقوفہ فائزیه مدعی
 و فائزیه مدعی موقوفہ اسلام و مجلس اختیار مدعی موقوفہ
 نام مذکور و با و رقتہ مسورہ اولادہ ستر و بعدہ علما لوی التکریم
 عدل و مقبول الشہادہ ابدی و کلدور اختیار و موقوفہ موصیہ
 موقوفہ بعد الفضا و وارثانہ بعد الحاکم منزل مذکور و در
 کتب بدینہ موقوفہ موی الیہ حاجی فاضلہ فائزیه بنیہ اولد بنی
 تحصیل و اعلا م اولد بنی موقوفہ فی البوم فی من شہر صفر الخیر
 سنہ خمسہ عشر و ثمانیہ و الف

مجموعه

طریزون و آتہ و اخندہ جاکت سنی مرکزی اولان مدینہ موقوفہ
 قیو بانہ قریبہ و مہاجرین جاکتہ و موقوفہ حاجی اسماعیل نام دیگر موقوفہ
 زو جوی سیدہ بنت ابراہیم صلی اوغلی اولوب بر وجه تہ عاقل
 و بالغ و رشید و رشیدہ بلوختہ نفقہ و مدینہ او ای ابدی موقوفہ
 الموقوفہ ملحقہ بنس شریفہ و اولادہ سی موقوفہ مزبورہ بکثرت
 الوکلفہ وضع بدی محقق اولان ایام مدبری سلیمان افندی بن فائز
 مواجہہ کنند و از زمین و عوی و نظیر کلام ابدی و اولادہ موقوفہ
 مزبورہ بکثرت جہن و فائزہ بن و برادرہ بوسف مضربوئی موقوفہ
 مزبورہ دن مورث ابقہ و ابقہ بنون مجموعہ موقوفہ حاجی بکثرت
 موقوفہ ایام مذہبہ وضع و سلم اولوب الی نہ ہندہ ایام مذہبہ
 مزبورہ دن مورث ابقہ و ابقہ بنون مجموعہ موقوفہ حاجی بکثرت
 باکہ موقوفہ اولوب بندگی البوم کبری باشی موقوفہ عاقل و بالغ
 و رشید و کدی امور و خصوصی رشتہ مقدر و اعانت و جہن
 مستفی و ملکہ ایام مذہبہ موجود اولان مبلغ مذکورہ بکثرت
 قبل شریفہ موقوفہ الیہ سلیمان افندی بن فائز و موقوفہ
 و عوی ایام مذہبہ مدبری الیہ مواجہہ مدعی موقوفہ موقوفہ
 ایام مذہبہ اولان بقدرہ وضع بدینہ اقرار و اقرار و اقرار
 مدعی سنی انکار اید جاکت مدعی موقوفہ محمد و مدعی موقوفہ
 طلب اولد قندہ قریہ مزبورہ دن موسی اوغلی حاجی اسماعیل بن
 موسی و عاری مدعی ابراہیم بن عاری مدعی موقوفہ موقوفہ

طریزون و آتہ و اخندہ جاکت سنی مرکزی اولان مدینہ موقوفہ
 قیو بانہ قریبہ و مہاجرین جاکتہ و موقوفہ حاجی اسماعیل نام دیگر موقوفہ
 زو جوی سیدہ بنت ابراہیم صلی اوغلی اولوب بر وجه تہ عاقل
 و بالغ و رشید و رشیدہ بلوختہ نفقہ و مدینہ او ای ابدی موقوفہ
 الموقوفہ ملحقہ بنس شریفہ و اولادہ سی موقوفہ مزبورہ بکثرت
 الوکلفہ وضع بدی محقق اولان ایام مدبری سلیمان افندی بن فائز
 مواجہہ کنند و از زمین و عوی و نظیر کلام ابدی و اولادہ موقوفہ
 مزبورہ بکثرت جہن و فائزہ بن و برادرہ بوسف مضربوئی موقوفہ
 مزبورہ دن مورث ابقہ و ابقہ بنون مجموعہ موقوفہ حاجی بکثرت
 موقوفہ ایام مذہبہ وضع و سلم اولوب الی نہ ہندہ ایام مذہبہ
 مزبورہ دن مورث ابقہ و ابقہ بنون مجموعہ موقوفہ حاجی بکثرت
 باکہ موقوفہ اولوب بندگی البوم کبری باشی موقوفہ عاقل و بالغ
 و رشید و کدی امور و خصوصی رشتہ مقدر و اعانت و جہن
 مستفی و ملکہ ایام مذہبہ موجود اولان مبلغ مذکورہ بکثرت
 قبل شریفہ موقوفہ الیہ سلیمان افندی بن فائز و موقوفہ
 و عوی ایام مذہبہ مدبری الیہ مواجہہ مدعی موقوفہ موقوفہ
 ایام مذہبہ اولان بقدرہ وضع بدینہ اقرار و اقرار و اقرار
 مدعی سنی انکار اید جاکت مدعی موقوفہ محمد و مدعی موقوفہ
 طلب اولد قندہ قریہ مزبورہ دن موسی اوغلی حاجی اسماعیل بن
 موسی و عاری مدعی ابراہیم بن عاری مدعی موقوفہ موقوفہ

طرز و نوا و لایق و اخذند جائز است شیخی مرکزی اولان مدینه مکه و کتب
 تبه جلت قریب می آید بسندن طایفه شیخی اوغلی کریم سی با طبع و تدقیق
 مجلس شریف انورده قرینه فرموده و باورک اوغلی متوفی بعد
 ابنی سلطان لاجل الادانه منصوب و فیسی اینام مدبری سلیمان
 انذلی بن عارف حضرتده اقرار نام و تقریر کلام ابدوب مدبری
 الیه سلیمان انذلی و فیسی اولدنی صفر مزبورک مالکدن بالکلیت
 ایسوز خوش ادا و تسلیم ابدلیکنده بندنی بدندن استدان و فیسی
 و اموریه مرقد استرلاک ابدوب تخی اشو تارنج و فیقه دت
 بش سنه مؤجل و معهودینه و لکن صفر مزبورک مالکدن و مدبری
 الیه بدندن استرلاک ابدلیکم بعدد حلاله سحت محمدن بربوز
 بلری خوشی جمعی است طغوز بوز بلری خوش صفر مزبورک
 دیم و بورجور دیکلده غیب التصدیق بنه قرینه فرمودن طایفه
 اوغلی و اسبل و دعوی و لیلی جرس اوغلی اسنوری دن هریری
 مجلس معقود مذکورده مدبری موی الیه حضرتده کذلت اقرار نام
 و تقریر کلام ابدوب مدیون مزبورده با طبع و تدقیق اولان
 مبلغ مجموع مذکور بک طغوز بوز بلری خوشه بالا مر و القبول
 کفالت مطلقه و صحیح شریعه ابدلیک بزرگ فضل بالمال وضا فلز اولوب
 جهت مذکورده ن طولا ای هریری مزک حقه سنه احسابت ابدن
 مالک دخی کذلت بالا مر و القبول کفالت مطلقه صحیح شریعه ابدلی
 تلفل ابدلیک دیکلده غیب التصدیق الشریعی موقوف بالطلب
 کتب اولدنی تحریاتی ایوم انشت و العشرین من شهر محرم الحرام
 سنه خمس عشر و ثمان و الف

طرز و نوا و لایق و اخذند جائز است شیخی مرکزی اولان مدینه مکه و کتب
 روم خلد خنده سکن فرانسه جمهوری تبه سندن تری جمعی اولد
 و بکیر بادین مجلس شریف انورده مدینه مزبورک بالق با زاده
 عادم جو شفته کت هونا لده تحت اولان تبه و تصدیق کت روم
 تعدد اولدنی بدندن ندره عتیقه سید محقق اولان حبیب
 یافعه و نوزده کت ظاهرده و ارشاد بدندن جانب بیت المالدن
 و قبل شریعتن عا مور تعینیم کرکه متوفای مرقوم وضع بدلیک تحقیق
 ابدن نورک داده علی انذلی الیه اینام مدبری سلیمان انذلی و فیسی
 او ز رینه دعوی و تقریر کلام ابدوب متوفای مرقوم بنفوز حال
 حیاتند بک سکر بوز صفا ان النی سنه تارنج میلادیه سغه
 عا مددن و بدندن استرلاک ابدلیک البیس بدلیک شاندن اوج حد
 عتیقه لیلی لیراسی بورجی اولوب مبلغ مذکور جهت مذکورده دت
 بالک واجب الادا لازم القضا دینی اولدنی اقرار و اعتراف بدلیک
 اقرار مذکورده شیعی حای اشو باره ابدلیکم سندی معروف مشهور
 اولان کندی خط دستید تنظیم و امضا شیعی وضع ابدلیک بدلی
 اسطفا ابدلیک مبلغ مذکور ک قبل الادا و الاستیفا وقت استیفا

ترتبه متوفای مرقوم مددن اولدنی او ز رینه باکر تسبیح موی الیه سلیمان
 انذلیک و قبل شریعتن تبه اوغلی مطلقه مدبری و دعوی ابدلیک مدبری
 الیه حای و سلیمان انذلیک جمعا ابدلیک کرکه متوفای مرقوم وضع بدلیک
 اقرار ابدوب عا ابدلیک جمعی مدبری انکار بریده مدعی مرقوم و بورجور
 مدعی سنه موافق بینه طلب اولدند قده سندن بدلیک بدلیک
 توفیق بک بن علی و روم خلد سندن مراد و لیکیر مجلس شریف
 اولوب اثر الاستیفا دخی حقیقه متوفای مرقوم بنفوز حال حیاتند بک
 سکر بوز صفا ان النی سنه میلادیه سغه مدعی مرقوم البیس شندن اوج
 حد عتیقه لیلی لیراسی دینی اولدنی اقرار ابدلیک اشو بورجور
 ز رینه ابدلیک مدبری مرقوم اسطفا ابدلیک بوز مرقوم و بورجور
 او ز رینه سندن شهادت ابدلیک او ای شهادت شریعه استیفا
 شاهدان مرقوم عا دن توفیق بک منصب اولدنی بدلیک ریشی احمد
 راعی انذلی و فیسی ابدلیک لیلی خوشت انذلی و اباس اوغلی بورجور
 نام مذکورده و شاهد دیگر مرقوم دخی منصب اولدنی روم خلدی قری
 ضایل اوغلی بوان و فیسی ابدلیک جمعا اوغلی و عسکر و لیلی خوش
 اوغلی هجی با نه نام مذکورده و او ز رینه مسوره اولان سندن و بعدد
 لدی التکریمه مقبول استیفا ابدلیک ابدلیک عا و فیسی بعد تصدیق
 موقیع متوفای مرقوم کرکه و اقب سندن اولدنی او ز رینه اوج مدبری
 عتیقه مدعی مرقوم و بورجی بک تسبیح موی الیه سلیمان انذلی
 تبه اولدنی تسبیح اعلام اولدنی تحریاتی ایوم الفه من شهر ربیع الاول
 سنه خمس عشر و ثمان و الف

طرز و نوا و لایق و اخذند جائز است شیخی مرکزی اولان مدینه مکه و کتب
 تمام خلد سندن با طبع داده عتیقه ابن حاجی حسن اخی مجلس شریف
 انورده کله مزبورده ن با طبع اوغلی حاجی حسن اخی کریم سی
 اخفت خالت کله تبه صفره قرینه کرکه لاجل الادانه و فیسی
 تبه اینام مدبری سلیمان انذلی حضرتده تقریر کلام مدبری
 عن المرام ابدوب مدبری الیه بالک صفره مزبورده کرکه بک
 اقب سندن و ز رینه بوز اوج خوش بلری الیه باره ابدلیک
 ادا و تسلیم ابدلیکنده بندنی بدندن استدان و فیسی و اموریه
 استرلاک ابدوب تخی اشو تارنج و فیقه دت بش سنه مؤجل و معهودینه
 او ز رینه بدنبه مدبری موی الیه بدندن استرلاک ابدلیک کلام قدره
 و صفره مزبور بک مالکدن بالکلیت در بوز امتحان سکر خوش اوج
 اوج باره برانجه کر جمعا البیس بوز سکن الیه خوش بیهودین
 مذکورده بدندن صفره مزبورده کرکه با نه دیم و بورجور دیکلده غیب
 التصدیق الشریعی مدینه مزبورک قله کله سندن با طبع داده
 حاجی حسن اخی و اوغلی حاجی کر انذلی مجلس معقود مذکورده کذلت
 مدبری موی الیه حضرتده تقریر کلام ابدوب مدبری مرقوم حقیقت
 من حبش المجمع هر بنده مذکورده بدندن البیس بوز سکن
 الیه خوشه بزرگ کفالت مطلقه صحیح شریعه ابدلیک بالمال و
 ضامن و لیکیر جمعی آخرات حصه سنه احسابت ابدن مباحه دخی
 ابر و جملگی بالمال وضا فلز بزرگده و اقع الحال موقوف بالطلب

کتاب اولدی فی البوم الرابع والعشرون من شهر ربيع الاول سنة خمس وعشرون وثمانم و الف

طرز و اولای و اخذند جانک سنجی مرکزی اولان مدینه مملوکت
روم فله سندن اجزای قطعی اولدی بوان مجلس شریف انورده فله
فله سندن الای کانی متوفی حاجی خلیل افندیگت و رفته غائب و غایبی
افندی سله فانی قریه سندن متوفی بواز اوغلی بورک افندی سندن لاجال لادن
وضی تعیین اولان بیتا مدیری سلیمان افندی ابن عارف خضر زده
افرانام و تقریر کلام ادوب مدیری مولی الیهان متوفی مرقوم حاجی
خلیل افندیگت و رفته غائب و غایبی سنی افندی سندن لاجال لادن
بیکت غروشن اولان و اخذ و قیض ادوب و رفته غائب و غایبی سندن
الشی ای مولی اولحق اوزره بیکت غروشن افندی سندن غروشنی
بیکت غروشن مرقوم حاجی خلیل افندیگت و رفته غائب و غایبی سندن
متوفی مرقوم بورک افندی سندن بیکت غروشن اولان و اخذ و قیض ادوب
بیکت غروشن مرقوم مولی سندن الشی ای مولی اولحق اوزره بیکت
بیکت غروشن افندی سندن غروشنی بیکت غروشن متوفی
مرقوم بورک افندی سندن سید بیکت افندی سندن مرقوم
ایلر ترک مرزیه و رفته بورک افندی سندن سید بیکت افندی سندن
فله سندن قطعی اولدی بوان ولد بوردان مجلس معقود مذکورده
مدیری مولی الیه سلیمان افندی خضر زده کذلیک افرانام و تقریر کلام
ادوب مدیون مرقوم بیکت ترک متوفی مرقوم مایه بیکت مرقوم
تیندن بونی اولان مایه بیکت مرقوم مایه بیکت مرقوم
بن لکالت مطلقه صحیح ستریه ایلر مصل ایلم و بدله مایه بیکت
کتاب اولدی خبرانی البوم السادس من شهر رجب الاولی الشریف سنة

طریزون و لای و اخذند جانک سنجی مرکزی اولان مدینه مملوکت
جا قرقر قریه سندن سکن ایکن بودند دیت سینه مقدم وفاتیدن
توفی اوغلی محمد بن حبیبک و رفته زویره مملوکه مذکورده کمر بیکت
محمد ایلر مدینه کبره قرقری رفیه و کدبان و صفیه قرقری و دو سهونه و صفیه
اوغلی علی بیکت مرقوم اولوب قبل القصر زوجه مرقوم کبره کمر و صفیه
وفات ادوب و رفته مرقوم مرقوم مرقوم اولدی قد فله سندن
فانی مرقوم ملک و اینک سندن اولدی بونی اوغلی بوان ولد بوردان مجلس شریف
و رفته اولدی سندن اولدی بونی اوغلی بوان ولد بوردان مجلس شریف
انورده و رفته مرقوم مرقوم مرقوم مرقوم مرقوم مرقوم مرقوم
سواجه سندن او زرنه و صفیه و تقریر کلام ادوب متوفی
مرقوم محمد حال جانکده استواران ایلر بیکت اوچوز سنی
عاسک برنجی کونر نایه مرقوم و بار مایه استانی و رفته
سند ناطق اولدی بونی او زره عاهدت و بیدمان او دیت بیکت
بشیر غروشن افندی و اقراض و امور بینه مرقوم استیلاک ادوب
مبلغ مذکور مرقوم قرضه ناکه واجب الای و لازم القصد

بیکر سیم قبل شریعت وکیل مرقوم قریه تنیم اولدی مملوکت
دوبو اوغلی ایلر کده وکیل مرقوم قریه تنیم اولدی مملوکت
مذکورده مملوکه مرقوم بودند بیکر بیکر بیکر بیکر بیکر
فله سندن مرکز اسلام بیکت داود احمد بیکر بیکر بیکر بیکر
اولان الیچ اسینی و رفته استواران احمد بیکر بیکر بیکر بیکر
عده بیکر ایلر بیکر بیکر مرقوم احمد بیکر بیکر بیکر بیکر
مملوکه مرقوم مملوکه بیکت عاهدت و رفته مایه بیکر بیکر بیکر
ایلر کده مرقوم مذکورده تاریخ اسینی بیکر بیکر بیکر بیکر
مرقوم محمد دن مایه سینه مایه بیکر بیکر بیکر بیکر
جهان سینه بیکت قره جوق قریه سندن قوری بیکر بیکر بیکر بیکر
اوغلی بیکر بیکر بیکر بیکر بیکر بیکر بیکر بیکر بیکر
سینه بیکر بیکر بیکر بیکر بیکر بیکر بیکر بیکر بیکر
الشی ای مولی بیکر بیکر بیکر بیکر بیکر بیکر بیکر بیکر
سکرم او بیکر بیکر بیکر بیکر بیکر بیکر بیکر بیکر بیکر
سکرم او بیکر بیکر بیکر بیکر بیکر بیکر بیکر بیکر بیکر
مدی مرقوم محمد الیوز غروشن افندی اولدی اولدی بیکر بیکر
قرقری مذکور رشیدی افندی بیکر بیکر بیکر بیکر بیکر
بیکر او زره سینه سینه سینه سینه سینه سینه سینه سینه
ایلر بیکر بیکر بیکر بیکر بیکر بیکر بیکر بیکر بیکر
افندی و رفته سینه سینه سینه سینه سینه سینه سینه سینه
بیکر بیکر بیکر بیکر بیکر بیکر بیکر بیکر بیکر
مدی و مقبول الشهاده ایلر بیکر بیکر بیکر بیکر بیکر
قرقری موصوف مذکور بیکر بیکر بیکر بیکر بیکر بیکر
مرقوم قریه تنیم اولدی بیکر بیکر بیکر بیکر بیکر
والعشرون من شهر ربيع الاول سنة خمس وعشرون وثمانم و الف

طریزون و لای و اخذند جانک سنجی مرکزی اولان مدینه مملوکت
جا قرقر قریه سندن سکن ایکن بودند دیت سینه مقدم وفاتیدن
توفی اوغلی محمد بن حبیبک و رفته زویره مملوکه مذکورده کمر بیکت
محمد ایلر مدینه کبره قرقری رفیه و کدبان و صفیه قرقری و دو سهونه و صفیه
اوغلی علی بیکت مرقوم اولوب قبل القصر زوجه مرقوم کبره کمر و صفیه
وفات ادوب و رفته مرقوم مرقوم مرقوم اولدی قد فله سندن
فانی مرقوم ملک و اینک سندن اولدی بونی اوغلی بوان ولد بوردان مجلس شریف
و رفته اولدی سندن اولدی بونی اوغلی بوان ولد بوردان مجلس شریف
انورده و رفته مرقوم مرقوم مرقوم مرقوم مرقوم مرقوم مرقوم
سواجه سندن او زرنه و صفیه و تقریر کلام ادوب متوفی
مرقوم محمد حال جانکده استواران ایلر بیکت اوچوز سنی
عاسک برنجی کونر نایه مرقوم و بار مایه استانی و رفته
سند ناطق اولدی بونی او زره عاهدت و بیدمان او دیت بیکت
بشیر غروشن افندی و اقراض و امور بینه مرقوم استیلاک ادوب
مبلغ مذکور مرقوم قرضه ناکه واجب الای و لازم القصد

طبرستان و ایلات و اخذند و جاکت سنجی مرکزی اولان مدینه مدینه مدینه
 مایع تره قضاکت جای خلد سندن برادر اوغلی محمد بن محمد
 مجلس شریف انورده مدینه مزبور است اقی اولک قریه سکت
 یکی کوی خلد سندن زانق اوغلی سیمان زوجه سی اورکینه بنت
 سوکات کاکه و فاصیه وکیل سجن شریفی مدینه مذکور است سید
 بکت خلد سندن کور اوغلی احمد مطیع اخا ابن احمد موافق سنده
 او زینب دعوی و تفریکلام ادوب طوطی بنور قیر بند طوطی بنور
 جفته حوکان نمنا بدله نمناک صاخ قولای دبلک کندی مال اولان
 قیر قهران طوطی اولان باشنی کیمه نجا مال اولان بریدیس
 قهرانی بودند سکنه مقدم یعنی یکی باشنده ایکن طایع
 ادوب خردی انکده ایکن شمدی قهران مذکوران بنو لیشانی
 ایکن باشنده نجا اولان اشترایله موله مزبوره اورکینه خانان
 بدنده بولمک حیوان مذکورای ستر نجا بولمک سیمه موله کیمه
 اضافیه وکیل مرقوم احمد مطیع اغایه بنیه اولغنی ملک بدرم بول
 دعوی اینکده وکیل مرقوم احمد مطیع اغا جوانده اشبو مدعایه
 حیوان موصوف مذکورای موله ملک عسکرده بولنک اوغلی
 سید بکری سکر قیدی به قیده نکت اوغلی قورمه ان اشترایله
 عسکره کیدر ایکن موله م و والده سی اورکینه خانان مالان
 برافشدر باندده بسن اتی ایکن اسرا بولمک م و اولان
 اولم اولان رفی وضع بدر دیو اوغلی ادوب مدی مرقوم
 نجا مدعایه موقی بستر ملک اولانده مدعایه سنی مرقوم
 جای خلد سندن اولوب قره بود اوغلی قاتق خانده مرقوم حاجی علی
 اغا زاده حسن افندی مذکور تره قهرانی قرا سندن اکبر بول اوغلی
 مذکور قاتق افندی خانده سالن محمود اوغلی محمد مجلس شریف اولان
 اولوب اغرا سترهای الحقیقه اشبو مجلس شریفه معایه و ستره
 بولمک طوطی بنور قیر بند طوطی بنور جفته حوکان نمنا مال اولان
 دبلک شمدی اولان باشنی کیمه اشبو مدعایه قهران مدی مرقوم
 محمد کندی مال اولان قیر قهران طوطی نجا مال بدر بولمک
 بولمک او زینب ستره ستره اشبو مدعایه بولمک بولمک
 شریفه بولمک ستره اشبو مرقومان منسوب اولان قهرانی حاکم
 صفیان افندی و حاجی قاتق افندی و حاجی نجیب اغا ناکمه لرون
 باورقه مسوره اولاسره و بعدد علانی لری التکریم عدل و قبول
 اشترایله و اولمک اخبار و تمعین موصیفه حیوان موصوف
 مذکور باندده بولنک نجا اسرا بولمک مرقوم محمد سید
 موله مزبوره اورکینه به اضافیه وکیل مرقوم احمد مطیع اغایه
 بنیه اولان مدی سید و اولان قهرانی خبری فی البوم اناس
 من شرف ریح الا فرسه حشر و نمنا و الف

طبرستان و ایلات و اخذند و جاکت سنجی مرکزی اولان مدینه مدینه مدینه
 مدینه مدینه مدینه و ستره ستره ستره ستره ستره ستره
 جیده مرقوم ستره ستره ستره ستره ستره ستره ستره
 ستره ستره ستره ستره ستره ستره ستره ستره ستره
 وکیل ستره ستره ستره ستره ستره ستره ستره ستره
 بدیه خلد سنی بولمک وکیل مرقوم ستره ستره ستره
 مورت خانده و اشبو مرقوم وکیل ستره ستره ستره
 ستره ستره ستره ستره ستره ستره ستره ستره ستره
 وکیل ستره ستره ستره ستره ستره ستره ستره ستره
 اغرا ستره ستره ستره ستره ستره ستره ستره ستره
 محاسبه وکیل ستره ستره ستره ستره ستره ستره ستره
 متقی اسندعا و لوان تنظیم و تقدیر و اسلام و اوراقی و اجاره
 و مرقوم تنظیم احکامه و مرقوم وکیل وکیل مرقوم ستره
 اولان ستره ستره ستره ستره ستره ستره ستره ستره
 ایله حاجی ابراهیم افندی وکیل ستره ستره ستره ستره
 حالت مرقوم بولمک و خدمت لازم ستره ستره ستره
 بولمک موقی باطلاب کب اولان فی البوم اناس شرف
 ریح الا فرسه حشر و نمنا و الف

ملت مرقوم شده است پس بود پس اول دوم ایلم ابی و ولد
ارخون نام که سرای مازنیست مذکور در نامه مفرد و مختص
قبول دارند موقوفه و کانت عامه مطلقه محجوبه مشربیه ایلم و کلبه نقوش
نصب و تعیین ایلم و بدلهه موقوفه بالطلب کتب اولدی تحریر
فی البوم العشرین من شهر ربیع الآخر سنه خمس و ثمان و الف

لایزن اولی و اخذند جائزات سجانی مرکزی اولان مدینه مسکونک مجول
خله سنده سالن ایلم بودند اندم وفات ایلم کوسف داده صحت
اقدی این محوره و رشته کبار طرقدن و کانت وینا مدعی ندیم و راسم و کوسف
طرقدن قبل شریعتن و صهی تعیین اولد رقی و صاحبته ایلم مدعی کلیمان
اقدی ابن عارف مجلس شریعتن انوره مدینه مرقومک بود کورک
قره سندن ملا عبد الرحمن اوقلی خطیب مداح حسن اقدی به علی الاصول
اخطار نامه ارسال وینیم اولدی بقی حالده تعیین اولان کوزده طکره
کله بکندن و کله بکندن کوزده مدینه کفوفی حافظه ایلم کون قبل شریعتن
اوکل سحر تعیین اولان حسن اقدی ابن حاجی محمود مواجهر سنده
اوزرینه دعوی و تقریر کلام ابدوب مرقوم خطیب حسین اقدی
موقوفای مرقوم حسن اقدی بکانت حال جاننده بالندن و بدندن بوزاللی
عدد لبرای عثمانیه اخذ و استقراض و امور ربه مرقوم سنده کانت
ابدوب مبلغ مذکور و خنده صحت قرقدن دینی و بوجی اولدی
حاجای اشوب ابرار و مجلس شریعتن اراده ایلم فقط دعوا مزمره سنده
قید ایدر و کلمه بکانت ایلم موقوفه ان النبی سندی کانون نایسک
ایلمی کون نایسک مخرج و مصلیه محموره و بعضی بر قطعه و بعضی
مرقوم حسن اقدی به اعطای ابدوب لیکن مبلغ مذکورای قبل الاخذ
والاستفاقات ابدوب مبلغ مذکور و کلبه و ویدیه بی بوندیم
و رشته کبار و صفار لرینه موقوفه و مبلغه موقوفای مرقوم کانت کورک
و حال اولدی اوزرینه مبلغ مذکورای باک اعطای به موقوفه اضافت
و کلبه سحر مرقوم حسن اقدی به تنبیه اولدی مطلقه بکدره بود دعوی
ایندکده مرقوم حسن اقدی بکانت جواینده کلبه انکار ابلمش لبره
سند مزمره مذکور رشت تنبیه مزمره و تنبیدن س کلمه و اقرار
شفا هبسی کلبه معتبر اولد بکندن موجب مدعی علیه موکی الیهم
مبلغ مذکور بوزاللی عدد لبرای عثمانیه کانت اخذ و تحصیل موقوفای
مرقوم کانت کورک سنده احوال و تنبیه اوزرینه و کلبه و دعوی مدیر
موکی الیهم اعطای به موقوفه اضافت و کلبه سحر مرقوم حسن اقدی به
تنبیه اولدی سبیل و اعلام اولدی تحریر فی البوم ربیع
والعشرین من شهر ربیع الاول سنه خمس و ثمان و الف

ربیع اوچون اوچون سنه ربیع الاول کانت بشیخ کون نایسک
و ریزون طلق ایلمی مرقوم اولد اعلام عیالیده مرقوم علیه اولان
بابین اوقلی خبر شو اولد استاسه بعد انبلیج حکم اعلام مرقوم
عدم قنا عتلم بالا اعتراض و جاهای فاکه لر بکانت ابراسی استادی
ایتمک مرقوم مرقوم خبر شو مجلس شریعتن مقرر علیه بانه
بنا بوط ولد قطن طلق و کلبه سبیل شریعتن صفای اوقلی و کلبه
ولد سبیل سبیل مواجهر سنده اوزرینه اعتراض و تقریر کلام ابدوب
اعلام مذکور بکانت اوچون اوچون درت سنه ربیع الاول کانت
ایلمی ایلمی کون بکانت ویرک اوچون اوچون اوج سنه ایلمی
سکری کون طرقدن بکانت و انتخاب اعلام مذکور کانت حکم عدم
قنا عتلم بالا اعتراض و جاهای فاکه لر بکانت ابراسی استادی
اقتضا ایلمی اعتراض استادی ایلمی کون علیه بکانت
ایلمی اوچون اوچون اوج سنه ربیع الاول کانت سکری کون بکانت
ایتمک اولدی مرقوم اعلام مرقوم خبر شو مذکور کانت سبیل سبیل
استادی طلب ایدرم دیو دعوی ایندکده مقرر علیه بانه
و بابو طلق و کلبه سبیل و کلبه سبیل استادی ایلمی لایز مرقوم
اوج کون اوچون اوج کون طرقدن اعتراض ایلمی لایز مرقوم
ایلمی مدت اعتراض متقی ایلمی اعتراض ایلمی رونی طلب
ایلمی ایلمی بکانت مدافعان بکانت شریعتن مدت قید طرقدن
اولدی لایز مرقوم حکم اولان انفاذی اقتضا ایلمی سبیل
و اعلام اولدی تحریر فی البوم الحادی عشر من شهر ربیع الآخر
سنه خمس و ثمان و الف

لایزن اولی و اخذند جائزات سجانی مرکزی اولان مدینه مسکونک
خله سنده سالن ایلم بودند اندم وفات ایلم کوسف داده صحت
اقدی این محوره و رشته کبار طرقدن و کانت وینا مدعی ندیم و راسم و کوسف
طرقدن قبل شریعتن و صهی تعیین اولد رقی و صاحبته ایلم مدعی کلیمان
اقدی ابن عارف مجلس شریعتن انوره مدینه مرقومک بود کورک
قره سندن ملا عبد الرحمن اوقلی خطیب مداح حسن اقدی به علی الاصول
اخطار نامه ارسال وینیم اولدی بقی حالده تعیین اولان کوزده طکره
کله بکندن و کله بکندن کوزده مدینه کفوفی حافظه ایلم کون قبل شریعتن
اوکل سحر تعیین اولان حسن اقدی ابن حاجی محمود مواجهر سنده
اوزرینه دعوی و تقریر کلام ابدوب مرقوم خطیب حسین اقدی
موقوفای مرقوم حسن اقدی بکانت حال جاننده بالندن و بدندن بوزاللی
عدد لبرای عثمانیه اخذ و استقراض و امور ربه مرقوم سنده کانت
ابدوب مبلغ مذکور و خنده صحت قرقدن دینی و بوجی اولدی
حاجای اشوب ابرار و مجلس شریعتن اراده ایلم فقط دعوا مزمره سنده
قید ایدر و کلمه بکانت ایلم موقوفه ان النبی سندی کانون نایسک
ایلمی کون نایسک مخرج و مصلیه محموره و بعضی بر قطعه و بعضی
مرقوم حسن اقدی به اعطای ابدوب لیکن مبلغ مذکورای قبل الاخذ
والاستفاقات ابدوب مبلغ مذکور و کلبه و ویدیه بی بوندیم
و رشته کبار و صفار لرینه موقوفه و مبلغه موقوفای مرقوم کانت کورک
و حال اولدی اوزرینه مبلغ مذکورای باک اعطای به موقوفه اضافت
و کلبه سحر مرقوم حسن اقدی به تنبیه اولدی مطلقه بکدره بود دعوی
ایندکده مرقوم حسن اقدی بکانت جواینده کلبه انکار ابلمش لبره
سند مزمره مذکور رشت تنبیه مزمره و تنبیدن س کلمه و اقرار
شفا هبسی کلبه معتبر اولد بکندن موجب مدعی علیه موکی الیهم
مبلغ مذکور بوزاللی عدد لبرای عثمانیه کانت اخذ و تحصیل موقوفای
مرقوم کانت کورک سنده احوال و تنبیه اوزرینه و کلبه و دعوی مدیر
موکی الیهم اعطای به موقوفه اضافت و کلبه سحر مرقوم حسن اقدی به
تنبیه اولدی سبیل و اعلام اولدی تحریر فی البوم ربیع
والعشرین من شهر ربیع الاول سنه خمس و ثمان و الف

اولین مرقوم صالح اقتدایت مدعای کلیه انظار ایدر بابت مدعی مرقوم مدعی
مدعی است موافق بینه طلب اوله قده مدعی است موزمور که قریب شدن
تقدوی داده مراد بک و غیر او علی قبطیه حسن انجلیس کرم جافان
اولوب و قویبولان الحاح و وزیر مرقوم ماز بکین دنی ویر لکد نصاره
استشهاد اوله قده فی الحقیقه مدعی علیه مرقوم یوسف جادش کدش
ولیم جیفته مولکد مرقوم لطفه خاندن اعانت اوج عدویش برآمده
بشوز لکد بر ویر خود الماس یوزک اعانت و درست عدد عتیقی
کیراسی اوله کوز حرف انکات اوزره قرضه اخذ ایله بزیقه قیوم
بوج اوزره شاد ز شهادت ایدر بزیقه اودیش شهادت شوق
انکار بیدار اهان مرقوم امان مراد و حسن مشوب اوله قده موزمور
قریب سی امای ابراهیم اوعلی یوسف اندلی و قیاری علی بن عثمان
و مجلس اخذ رای محمد میز کیردن باور قده مسوره اوله سر و بعد
علنا لای انزاله عدل و مقبول الشهاده ایدر طری اخبار اوتمخت
موجبی بروقی ادا امانت مذکور را ایدر اقراض ایدر بک دین خود
برای عتیق بینه مرقوم موزمور لطفه خاندن اخذ قده وکیل موقالیه
صالح اندلی بینه مرقوم یوسف جادش بینه اوله قده بینه
و اعلام اوله قده بخورانی ایوم آنکست بینه من شکر ربیع الاخر
سنة خمس عشر و ثمانی و الف

هرزین و لایق و اخذ جازات سنجی مرکزی اولان مدینه صلیکات
روم خلد سنده سن ایلین بوزدن وفات ایدن بینه اوله قده بینه
روم متمدن مشهور اوعلی استاس انکات و انکات و اوله قده
حاجه منیم بینه کیر باقو و زوم می طود و بینه و بینه لکدی طود
بالا حاله و بینه کیر بینه آینه لاندن بالوهاب و بالو لایم و بینه کیر
اوعلی قوزم و کیر کیر بینه بینه بینه هر بر لاندن قلم و قلم
و خصوص و رد جوابه باجست شریفه وکیل موقالیه مرقوم و
و بینه اوله قده شاد را ایدر بینه خردش اوعلی حاجی یا نه اندلی و لکدی
بکس شریفه بینه بینه موزمور دن طارانه بوزنه قلم و لایم
مواجهه سنده اوزر بینه دعوی و تقریر کلام ایدوب متوفای مرقوم
استاس انکات و رانی موقل و مولکد کیر موزمور و اولوب
مرقوم بوزنه قلم متوفای مرقوم استاس انکات حال جانیده
ماندن و بینه بوزن بخش و قرض اخذ اقراض ایدوب مبلغ
متوفای مرقوم استاس انکات قبل الاخذ و الاستیفا وفات بینه
مبلغ مذکور موقل و مولکد کرم و رنه مرقوم موزمور و اوله قده
مبلغ مذکور موقل و مولکد کیرم اخذ قده باکس بینه مرقوم
بوزنه بینه اوتمی طلب ایدر بینه دعوی ایدر کده مدعی علیه
مرقوم بوزنه جوابیده متوفای مرقوم استاس انکات با و لکد رانی

اوله قده اقرار با عدل و راست مدعی معلوم و کدیر بوز انظار
ایدر بینه مدعی مرقوم اوله قده و راست مدعی است موافق بینه
طلب اوله قده مدعی علیه موزمور دن حاجی صوه اوعلی او رام و لک
کیر باقو و رواف اوعلی قسطا لک و لک بوزنه مجلس کیر باقو
اولوب انزاله شهادت فی الحقیقه متوفای مرقوم مشهور اوعلی استاس
انکات و رانی و لایم می حاجه منیم بینه کیر باقو و زوم می طود و
بینه و بینه و بینه قری آینه و بینه ایدر اوعلی قوزم و کیر کیر
بینه بینه بینه و بینه بینه و رنه بوزنه بینه بینه بینه
اوزره شاد ز شهادت ایدر بزیقه اودیش شهادت شوق
انکار بیدار اهان مرقوم امان مراد و حسن مشوب اوله قده موزمور
قریب سی امای ابراهیم اوعلی یوسف اندلی و قیاری علی بن عثمان
و مجلس اخذ رای محمد میز کیردن باور قده مسوره اوله سر و بعد
علنا لای انزاله عدل و مقبول الشهاده ایدر طری اخبار اوتمخت
موجبی بروقی ادا امانت مذکور را ایدر اقراض ایدر بک دین خود
برای عتیق بینه مرقوم موزمور لطفه خاندن اخذ قده وکیل موقالیه
صالح اندلی بینه مرقوم یوسف جادش بینه اوله قده بینه
و اعلام اوله قده بخورانی ایوم آنکست بینه من شکر ربیع الاخر
سنة خمس عشر و ثمانی و الف

هرزین و لایق و اخذ جازات سنجی مرکزی اولان مدینه صلیکات
روم خلد سنده سن ایلین بوزدن وفات ایدن بینه اوله قده بینه
روم متمدن مشهور اوعلی استاس انکات و انکات و اوله قده
حاجه منیم بینه کیر باقو و زوم می طود و بینه و بینه لکدی طود
بالا حاله و بینه کیر بینه آینه لاندن بالوهاب و بالو لایم و بینه کیر
اوعلی قوزم و کیر کیر بینه بینه بینه هر بر لاندن قلم و قلم
و خصوص و رد جوابه باجست شریفه وکیل موقالیه مرقوم و
و بینه اوله قده شاد را ایدر بینه خردش اوعلی حاجی یا نه اندلی و لکدی
بکس شریفه بینه بینه موزمور دن طارانه بوزنه قلم و لایم
مواجهه سنده اوزر بینه دعوی و تقریر کلام ایدوب متوفای مرقوم
استاس انکات و رانی موقل و مولکد کیر موزمور و اولوب
مرقوم بوزنه قلم متوفای مرقوم استاس انکات حال جانیده
ماندن و بینه بوزن بخش و قرض اخذ اقراض ایدوب مبلغ
متوفای مرقوم استاس انکات قبل الاخذ و الاستیفا وفات بینه
مبلغ مذکور موقل و مولکد کرم و رنه مرقوم موزمور و اوله قده
مبلغ مذکور موقل و مولکد کیرم اخذ قده باکس بینه مرقوم
بوزنه بینه اوتمی طلب ایدر بینه دعوی ایدر کده مدعی علیه
مرقوم بوزنه جوابیده متوفای مرقوم استاس انکات با و لکد رانی

اینکه به بابای متوفای مرقوم در ارتقا انتقال ابدان احوال و اشتیاق
 حفظ و حراست سوسه امور بنده قبل شریعت بر دینی نصب و تعیین اهل و ازم
 اول بعد از وفات مرقوم در ملک و اوردن سی اولوب استقامت اهل و ازم
 و هر چه در امور و دینی رویت مقدره اید و در ملک مرقوم بولجاری
 طرفه ن باقی بر خصوص مرقوم قنن سها و تانده مؤاسسه اید بیل جند
 خود اولوب سی کت علی طریق اشتباهه اخبار لرید مرقوم اولوب
 اینست باوخته الوتیم والده سی مرقوم طود و در بنت و مکرر به صغیر
 مرقوم در ملک وقت رشد و سدا وین و این بابای متوفای مرقوم
 متقل مایلی حفظ و سوسه امور بنده قبل شریعت بر دینی نصب و تعیین
 بیور و لیده اولوب و در خود او زره و صایت مذکور به مرقوم
 اولوب سی کت بیستی اویه نمید و انرازم اینکین موقوف با طلب کتب
 اولوب سی ایوم ان ساع من سوسه ریح الا فرست مرقوم و نیت و اولوب
 خورش اولوب سی کت بیستی اویه نمید و انرازم اینکین موقوف با طلب کتب
 اولوب سی ایوم ان ساع من سوسه ریح الا فرست مرقوم و نیت و اولوب

اینکه به بابای متوفای مرقوم در ارتقا انتقال ابدان احوال و اشتیاق
 حفظ و حراست سوسه امور بنده قبل شریعت بر دینی نصب و تعیین اهل و ازم
 اول بعد از وفات مرقوم در ملک و اوردن سی اولوب استقامت اهل و ازم
 و هر چه در امور و دینی رویت مقدره اید و در ملک مرقوم بولجاری
 طرفه ن باقی بر خصوص مرقوم قنن سها و تانده مؤاسسه اید بیل جند
 خود اولوب سی کت علی طریق اشتباهه اخبار لرید مرقوم اولوب
 اینست باوخته الوتیم والده سی مرقوم طود و در بنت و مکرر به صغیر
 مرقوم در ملک وقت رشد و سدا وین و این بابای متوفای مرقوم
 متقل مایلی حفظ و سوسه امور بنده قبل شریعت بر دینی نصب و تعیین
 بیور و لیده اولوب و در خود او زره و صایت مذکور به مرقوم
 اولوب سی کت بیستی اویه نمید و انرازم اینکین موقوف با طلب کتب
 اولوب سی ایوم ان ساع من سوسه ریح الا فرست مرقوم و نیت و اولوب

هر چه در امور و دینی رویت مقدره اید و در ملک مرقوم بولجاری
 طرفه ن باقی بر خصوص مرقوم قنن سها و تانده مؤاسسه اید بیل جند
 خود اولوب سی کت علی طریق اشتباهه اخبار لرید مرقوم اولوب
 اینست باوخته الوتیم والده سی مرقوم طود و در بنت و مکرر به صغیر
 مرقوم در ملک وقت رشد و سدا وین و این بابای متوفای مرقوم
 متقل مایلی حفظ و سوسه امور بنده قبل شریعت بر دینی نصب و تعیین
 بیور و لیده اولوب و در خود او زره و صایت مذکور به مرقوم
 اولوب سی کت بیستی اویه نمید و انرازم اینکین موقوف با طلب کتب
 اولوب سی ایوم ان ساع من سوسه ریح الا فرست مرقوم و نیت و اولوب

اینکه به بابای متوفای مرقوم در ارتقا انتقال ابدان احوال و اشتیاق
 حفظ و حراست سوسه امور بنده قبل شریعت بر دینی نصب و تعیین اهل و ازم
 اول بعد از وفات مرقوم در ملک و اوردن سی اولوب استقامت اهل و ازم
 و هر چه در امور و دینی رویت مقدره اید و در ملک مرقوم بولجاری
 طرفه ن باقی بر خصوص مرقوم قنن سها و تانده مؤاسسه اید بیل جند
 خود اولوب سی کت علی طریق اشتباهه اخبار لرید مرقوم اولوب
 اینست باوخته الوتیم والده سی مرقوم طود و در بنت و مکرر به صغیر
 مرقوم در ملک وقت رشد و سدا وین و این بابای متوفای مرقوم
 متقل مایلی حفظ و سوسه امور بنده قبل شریعت بر دینی نصب و تعیین
 بیور و لیده اولوب و در خود او زره و صایت مذکور به مرقوم
 اولوب سی کت بیستی اویه نمید و انرازم اینکین موقوف با طلب کتب
 اولوب سی ایوم ان ساع من سوسه ریح الا فرست مرقوم و نیت و اولوب

تخبرنا في اليوم الثالث عشر من شهر محمدي الاول سنة خمس
عشر وثلثمائة الف —————

ملازمت و لایحه و اجتناد و جانکات بخاطر قریزی اولاد مدینه و مسوئالت
 قریات قریب رسیده سکنه از ذمه تعریف شرعی اید معوض و از تذکره حنفیه برای
 مشهور اولاد کوبلیم بنت حبیب بن حسن ابله مروره کوبلیم بنت
 قریزی ابله اوغلی لر بریدی فاطمه بنت احمد بن محمد نام خاتون مدینه و مسوئالت
 بدایت فکر سه خصوص اولاده معوض مجلس شریفه و تقریر کلام و تدبیر
 عن الحرام ابد و اب و ابنت ماریا به مضایق برزخه سبب فحش
 فتم قریب رسیده بنداز در سه حواریه کائن قریزی و مرشد کلمی و
 و محکم خانه رنگ طریق خاص و ثنابت تهری و شهر جاری ابله و
 باطایبو معوض اولاد بقره تحمیل ابله اولاد ترلاوه بون و حد و شایسته
 طایب طاهر و رسیده بدین متذللیم بیع و فروخته و مأموری حضور رسیده
 معاضد و فروخته رنگ ابراسیم سندر سبب سبب اعطای و بدین متذللیم
 اخذ و قیض و معوضی برزخه و رساله و ایصال و ایصال خصوص مذکور
 متوقف اولدین امور کلبه طردون نفس برزخه قریزی و
 حاجی طیب زاده ابدین ابدین بر قبوله متوقف و ایصال معاضد و
 معوض و سبب ابله وکیل مطلق نفق و تعین ابدین و بدین رسیده
 و اوقع باطل کتب اولدی و تجاری الیوم ان از عشرین شهر
 جمادی الاول سنه خمس عشر و ثمان و الف

طبرزدن او بی داخله جانکشی بخانی مرکزی اولان مدینه معلومک
 قلم خلد سنده کته قوه فانی اوغلی کیریمی رفیه بیست کلی
 نام فرجوره مجلس شکر شریف انورده انام مدبری سلیمان انندی
 ابن حارف خلدنده اقرار نام و تقریر کلام ابدوب مدبری مولانیم
 راجل الادانیه و حبیبی اولدوغی مدینه مذکورک خورخورد خلدندن توفیه
 زنجیه طرافت خاتون بیغمی اوسره انجاسدن اولورق چقدیه
 بکری خوشی حبیده اوچوز طلف ن غوش اوغوز باره یارک
 ادانه و سلم ایلدکنده بنیادی بدندن استدانیه و قبضی و اوچوریه
 طرفه استنهلک ابدوب مدینه مذکور ابدکنی اشجوبانچ
 و شیمده اعتبار ایش سنه متوجیل و معبود و نه زکین صفره
 فرجوره ناک عالندن بر عهده کتعت خندان ایلجوز اوغوز
 درت غوش اوغوز کرجه التیوز بکری بش غوش صفره
 فرجوره و دنم و بویر قور دبد کده غلب التصدیق قلم خلدندن
 اشجوبانچ اوغلی شکرلی مجلس معقود مذکورده اقرار نام
 و تقریر کلام ابدوب مدیون فرجوره رفیه خاتون و دخ
 اولان مدینه مجمع مذکور التیوز بکری بش غوش سن کفایت
 عام مطلقه شکره ایلدکضیل باحال و ضامن اولدم دبدوره

ما وقع بالطلاب كتب اوله في تحرير في اليوم العشرين من شهر
ذي الحجة اشرفه سنة اربع عشر وثمانم والالف

طرز و آنرا داخله جایگت سخانی مرقوم اولان مدینه صلوات حضرت
 محمد سنده سالنه از آن معروف قطعه رجب کریمسی هدی بنف رجب
 نام خانوان حسن شریف انورده خلافت و در توحی انورده ایست
 رئیس اولی اسماعیل بن یوسف موصل سنده او زین دعوی و تقیر
 اعلام ایدوب زوجم مرقوم اسماعیل بن ابلی ایدینو خانه ندان اولان
 انصاف واک ایتمکده اولد بقصد و قصدہ الرجم اولان یکت بوز
 او ان برادرش مرد موصل ایدینورده مقرر تقیر عدوت معتبرم اولان
 و ریزو زخرو و شکستهایک بشوز او زین و روشی بلکه تسلیم ایست
 و بدین متولد و زوجم مرقوم اسماعیل فرایندن حاصل بش براننده
 معتبر او غنم حبشی دخی با یاسی مرقوم اسماعیل ایدینو حق خانه سنی
 دخی اصل طلب و دعوی ایتمکده او زره زوجم مرقوم اسماعیل
 بنی نطایق امتشندی مبلغ مجموع مذکورای حاله بانه تسلیم ایتمکده
 اعطای و سلمه نیمی او غنم طلب ایدیم دیو دعوی ایدکده نیمی
 اسماعیل جو ایدکده مدینه عربورده یکت دعایستی میها افرا و اعرف
 انملین علی موجب افرا ده مبلغ مذکورای دعوی عربورده هدی
 خانونه او او اسماعیل مرقوم اسماعیل الزام اولدینو سبیل اعلام
 اولدی خبر اخی البیوم الحادی من شهر جمادی الاول سنه خمس

[illegible]

طهران و لایحه واجنده جانیات سنجی مرکزی اولان مدینه مصونیت
روم قدسندن اجرائی سنجی و لایحه سنجی مجلس شریعه مدینه مصونیت
امنی قدسندن متوقفاً نسبت جانی طور سنجی اجرائی لایحه لایحه
وصی نصیبان اولان اینام مدبری سلیمان اللهی این عارف تفرنده
اقرارنام و تقریر کلام ایدوب مدبری مولی الیه باکر اینام مرقوم
اقرارنام بر اساسی بوزخو شدن سکنز بک غرض اولان و
تسلیم ایدوب بکده بدقی بدندان اسدانه و اخذ و قبض ایدوب
امور بر مرقوم استیلاک ایدوب وین مدبری مولی الیه باکر اینام
مرقوم جالند بر عدد بر بول سکت قدسندن بر سته متوقفاً و لایحه
او زره طغوز بوزخو شدن سکنز بک غرض اولان و اخذ و قبض ایدوب
المنش غرض جهنم مذکور بکده اینام مرقوم وینم بوزخو
ایدوب مدینه مذکور بکده جانیان فریه سنده و اقیه جیکه ستر
نام طغوز نصف ترانک شرفی هجی و کمری ترانسی بوزخو
شمالی هجی ابی ترانسی جنوبی ادره و بول وینم بار با شرف
نامده نصف ترانک شرفی هجی هجی هجی هجی هجی هجی هجی هجی
لامبوس ترانسی شمالی هجی هجی هجی هجی هجی هجی هجی هجی
هجی هجی ترانسی ابی هجی ایدوب ایدوب ایدوب ایدوب ایدوب ایدوب
ش یه جی جهنم مذکور بکده اینام مرقوم وینم اولان و لایحه
مقابل ابی طغوز اراغیده اولان مذکور هجی بکده با لایحه
طغوز بکده ایدوب مدینه هجی هجی هجی هجی هجی هجی هجی هجی
هجی هجی با لایحه بکده مدبری مولی الیه سلیمان اللهی بکده
کالت دوریه ایدوب و کمال و آخری نوکله جانیان اولان و لایحه
قلم و نقف و اقیه سنی باکر جانیان اولان و زره و کمال ایدوب
بالطاب کتب اولان و خبری البوم الحادی من ستر هجی لایحه
سنة خمس و نهم و لایحه

مجموعه

طهران و لایحه واجنده جانیات سنجی مرکزی اولان مدینه مصونیت
اندریزه قریبی ایدوب وینم و لایحه سکت روم قدسندن
غرض روم ایدوب استیلاک و لایحه روم روم روم روم روم
مذکور بکده قلم قدسندن الای لایحه متوقفاً جانی قلم قدسندن
ورنه غائب و غائب سنی اجرائی سکت لایحه لایحه و صی نصیبان
اولان اینام مدبری سلیمان اللهی این عارف تفرنده
نام و تقریر کلام ایدوب مدبری مولی الیه باکر اینام مرقوم
غائب و غائب سنی اجرائی سکت لایحه لایحه لایحه لایحه لایحه
و تسلیم ایدوب بکده بدقی بدندان اسدانه و اخذ و قبض ایدوب
ایدوب کمالی ایدوب وینم وینم وینم وینم وینم وینم وینم
غائب و غائب سنی اجرائی سکت لایحه لایحه لایحه لایحه لایحه

ایدوب بکده روم روم روم روم روم روم روم روم روم روم
ایدوب او تو ز ایدوب او تو ز ایدوب او تو ز ایدوب او تو ز
ایدوب او تو ز ایدوب او تو ز ایدوب او تو ز ایدوب او تو ز
ایدوب او تو ز ایدوب او تو ز ایدوب او تو ز ایدوب او تو ز
ایدوب او تو ز ایدوب او تو ز ایدوب او تو ز ایدوب او تو ز
ایدوب او تو ز ایدوب او تو ز ایدوب او تو ز ایدوب او تو ز
ایدوب او تو ز ایدوب او تو ز ایدوب او تو ز ایدوب او تو ز
ایدوب او تو ز ایدوب او تو ز ایدوب او تو ز ایدوب او تو ز
ایدوب او تو ز ایدوب او تو ز ایدوب او تو ز ایدوب او تو ز
ایدوب او تو ز ایدوب او تو ز ایدوب او تو ز ایدوب او تو ز
ایدوب او تو ز ایدوب او تو ز ایدوب او تو ز ایدوب او تو ز

طهران و لایحه واجنده جانیات سنجی مرکزی اولان مدینه مصونیت
جانیان قریبی سکت لایحه مدینه مصونیت رجب لایحه سکت
رجب نام خان قلم شریع شریف انوره لایحه وینم وینم وینم
ایدوب او تو ز ایدوب او تو ز ایدوب او تو ز ایدوب او تو ز
ایدوب او تو ز ایدوب او تو ز ایدوب او تو ز ایدوب او تو ز
ایدوب او تو ز ایدوب او تو ز ایدوب او تو ز ایدوب او تو ز
ایدوب او تو ز ایدوب او تو ز ایدوب او تو ز ایدوب او تو ز
ایدوب او تو ز ایدوب او تو ز ایدوب او تو ز ایدوب او تو ز
ایدوب او تو ز ایدوب او تو ز ایدوب او تو ز ایدوب او تو ز
ایدوب او تو ز ایدوب او تو ز ایدوب او تو ز ایدوب او تو ز
ایدوب او تو ز ایدوب او تو ز ایدوب او تو ز ایدوب او تو ز

طهران و لایحه واجنده جانیات سنجی مرکزی اولان مدینه مصونیت
اندریزه قریبی سکت لایحه ایدوب او تو ز ایدوب او تو ز
ایدوب او تو ز ایدوب او تو ز ایدوب او تو ز ایدوب او تو ز
ایدوب او تو ز ایدوب او تو ز ایدوب او تو ز ایدوب او تو ز
ایدوب او تو ز ایدوب او تو ز ایدوب او تو ز ایدوب او تو ز
ایدوب او تو ز ایدوب او تو ز ایدوب او تو ز ایدوب او تو ز
ایدوب او تو ز ایدوب او تو ز ایدوب او تو ز ایدوب او تو ز
ایدوب او تو ز ایدوب او تو ز ایدوب او تو ز ایدوب او تو ز
ایدوب او تو ز ایدوب او تو ز ایدوب او تو ز ایدوب او تو ز
ایدوب او تو ز ایدوب او تو ز ایدوب او تو ز ایدوب او تو ز
ایدوب او تو ز ایدوب او تو ز ایدوب او تو ز ایدوب او تو ز

جان جانانه یعنی اوجو نازون بر سنه کی اور نه کوز یعنی نشین اول
 آنکشت بلرکی شبنمی کیه سنده بن فرورده خانه سنده فربدم
 فرورده آینه خاوند لیدر دلخورده ده بو خاندیه و او غم منوی علی
 اندیشک قبری اوجیک خوش مرقه و بنم مارمده ادا دم محمد
 اندی است و سنده ادا دم مرقوم محمد اندیدان دست بیک خوش
 فرخنده جمعا ادا دم مرقوم محمد اندی به بیک بیک خوش یو بیک
 دیو بدین بر قطعه سند اخی اعطا ایلوم دیدانی یو قصه یو بوم
 اوزره شاهم شهادت ایدرم دیدلره شاهم مرقوم محبوب
 اول یعنی یوبانی قریب سی قریفی محمد **ع** و مجلس اعصابی
 محمد **ع** و ابراهیم نام فرزند ان اولاسرا و بعده علان اولی کتبه
 عدل و فضول شهادت ایدر و کلام اخبار و امتحان بعد الخلف
 موخجی مبالغه عابد دلور بدی بیک خوشک نرگه ضویر مرقوم
 اولمق اوزره مدی محمد اندی به اعطا سنه و کیلان مرقوم خان
 سندی و سلیمان اندیدره نسیم اولدنی سجیل اعلام اولدو
 خورانی الیوم الحی من شکر حمدی الا فرسه خسته عشر و تمامه و الف

[illegible]

پنج هزار عامه الرضی مد عاشق ایکی در برین بنا شدی مولی الیه شیخی افندی
آن مد عاشق موقوفی بین طلب اوله قیود باز درش اولدی شیخی شهسوار
عزیزه دن بازار قلعه سندن حاجی حسن زاده محمود بن صالح و سعید با
قلعه سندن حسن افاده رضا افندی بن حسن مجلس شریع حاجان اولوب
از ایل استیلا و فی الحقیقه اشوب سندن نارنجده شخصی بیلور و حال نر
اولدی موقوفی مرقوم مکر اشوب مدینی پوشنا فی زاده عثمان افندی
ایله اولون حاجی مری گریخت ایشیک بوزوان لیه مولی الیه عثمان
افندی حاجی جهت قرقدن دیمه ظهور اندی بیخ دیور دیمه اولدی موقوفی
الیه عثمان افندی بی بقطعه سندن اعلا ایدو مکر سندن هدا و کشت
دیه کت زلزلی اشهاد ایدرک اشوب سندن مکره مولی قیود و اعتراف
ایلدی بزم موقوفه مری بودیه اوزره شاد هدر شهادت ایدرینه دیو
از ای شهادت شریعتی بخاریله شاد هان موقوفه مان دن رضا افندی
منسحاب اولدی سعید کت قلمی کامی امرا لاله افندی بن حسن حاجی کام
شریف افندی بن محمد و مجلس اعضایری سعید زاده علی افندی بن
اسکلیل نام در کیکردن و شاد هدا دیور محمودی منسحاب اولدی و
بازار قلعه سدی کامی حافظ رضا و قیود ری حسین بن سلیمان و مجلس
اعضایری احمد شوقی و علی کام نام در کیکردن بازار و مقصوره اولا
سرا و بعده عتق لای التکریم عدل و بیقول الشهادت ایدو مکر بیخار
از مختلفین بعد التحقیق موقوفه بیخ قیود درت لیر ایت ترکله
موقوفی مرقوم مدان اولمقی اوزر مدی مولی الیه عثمان افندی کایه بیخه
ابن مرقوم حسن و وهسی مدیر مولی الیه حاجیه تنبیه اولدی شیخی اعلام
اولدی خورشید فی البوم الرابع و العشرین من سکره جمادی الاخر
سنة خمس عشر و ثمان مائة و الف

ملازمت و افتخار اخذند و جایگاه شیخانی مرکزی اوون مدینه میسر نکند
 مستحب میرزا موسی اسمعیل خلاری باشت نکات خانه نشیند و کشته
 دانه موش قشموغنی فاطمه بنت حسین مجلس شورش ریف انورده
 مدینه فرزند فرزند فاطمه سرکشیکسی احمد اغا ابن محمد امین نوایر پیکارنده
 اوزر سیم دعوی و تقریر کلام ابدوب مرقوم احمد اغا علی پیکارنده
 حال زو جیت فخر ایکن آشتی ابراز و مجلس شورش اراک ابدوبیکم
 یکت او جیور اوون ایکی ستمی ستمی فرزان برنا جلوسه موقوفه
 ماه ماه اوج قیدیه ویرمک و جیما قفقوز تصبطه تمامه ادا
 اویضا اینک اوزره عادلان و بدمدن جهت فرزندش عود
 لبرای عیانی اخذ و اقراض و امور بنهر مرفله حالا آید حتی مقیم
 ایکن ویرمکدن امتناع اینمکله مبلغ مذکور است باکتر ستمه
 قبل شریون مرقوم احمد اغا به نبیره اوکسی طلب ابدیم دیو
 دعوی اینکده مدعی علیه احمد اغا جو اینده بویوش لبرای
 سندی اقرا بدم برابر اولوقت بویوش لبرای به الماشا اولمکی
 سوبکشن اوله صدقن موی الیه احمد اغا اولو مرامد اقرا نده
 خا ذب اولد بضمه ادر مدعیه فاطمه زکات حقیقی طلب اینمکله
 اولو مرامد موی الیه فاطمه خانومه ایکن ویرمکدن موقوفه مرقوم

طرز زون و لایه ای و اخذند. جانتک سنجانی مرکز ایوان مدینه و کتب
 تیر جنت قریب سندن باورک اوغلی و کید ولد بانکت و رانی جلی
 کیر اوغلی لازاری و حبیب کیره قراری جاری و عاقله کم و برانکوه
 و دسینه یقه و اولدنی مفتی اولدند فخره قره فرجوره دست
 باورک اوغلی منوفی ایله ولد و کیدک صغیر اوغلی سلطانک
 حقوقی لاجل ای نظم قیل شرعون و صی تبیین اولان ایشاک مدیری
 سلیمان افندی ابن عارف مجلس شریف انورده ورش
 کبار مرقومونه اخبار نام ارسال و تبلیغ اولدنی حاله باله
 خلدیه کلدلاری کیمی وکیل و دی کوندر مدکرندن ورش موص
 الیهات حقوق فقهی فی نظریه قیل شرعون و کیدل سحر تبیین اولان
 محمد رفعت افندی ابن حاجی اسماعیل افندی مواجیه کیده اورزین
 و صغیری و تفریه کلام ایدوب قیل شرعون و صی تبیین و کیدل
 صغیر مرقوم فقهی به جری منوفی مرقوم و کید حال حیات و کیدل
 عقل و محققه صغیر مرقومک بدوی و صغیر مرقوم و کیدل اوغلی
 ابدیات و فاند فخره جدی منوفی مرقوم و کیدل صغیر
 مرقوم فقهی به ایشو فقهی شرع ابرار و ایشو کیدل
 اوچور سینه و تشرین اول اوون دست تاریخ سندن لطف
 اولدنی اورزه اوون بر فقه ملکه التمش دست سهرم اغیار
 اوون دست سهرم منوفی جزم مرقوم و کیدل صغیر مرقوم
 فقهی به صغیر و تشریه ایدر هب و کیدل ایدوب صغیر نورک
 والد سیم بار طنه و دی بالو لایه انهاب و قبول ایدوب ایلان
 مذکور اولو به صغیر مرقوم سلطانک مال موهوبه سیم اولدنی
 حاله مرقوم و کیدل و فاندل و کیدل مرقوم و کیدل
 اوون بر فقه املالده اولان سهرم موهوبه سینه مقابل قره فرجوره
 واقع معلوم الحد و فوقان ایلکی او طه و کیدل ایلکی باب اخوری
 فتنل مع حوله بر باب ملک فتنل ایلر بر باب بیوت سکرک
 و کیدل سکرک و بر باب انبار و بر باب فروز کدی حسن
 رضا لید صغیر مرقومک اوون دست سهرم حقه موهوبه سینه
 مقابل افراز و تفریق ایدرک اولو به صغیر بیکر زده مفاسم
 او صغیر به صور زده بر جی سینه ایدر صغیر مرقومک و کیدل
 و والد سیم بار طنه املانک مذکور لری نظریه اقامت ایدر
 لکوره ایلک شمدی املانک مذکور لره ورش مرقومون مدقده
 املانک اولد فکرندن مدقده لریک صغیر مرقوم و کیدل
 املانک مذکورک باله تبیین قیل شرعون و کیدل مرقومونه
 تنبیه او صغیر مرقوم و کیدل و کیدل سحر فرجور رفعت

افندی جوانیده املانک مذکور موکلدی مرقومونه باباری منوفی
 مرقوم و کیدل ارنا انتقال امتحان دیو عاقله مدکار کلدل
 ایدرک مدی و صی مرقومون مضمون سندن و کیدل مدی و صی
 بیس طالب اولدند مدعاسی باز در مش اولدنی سندن
 جاقیر اوغلی بقول و لاساس و باباس اوغلی برانش و کیدل
 بیس شرع حاکمان اولوب اثرالاستشهاد فی الحقیقه صغیر مرقوم
 سلطانک جدی و کیدل بوندن بر جی سینه مقدم وفات ایدوب
 وفاتندن اوج ای مقدم حال حیات و کیدل عقل و محققه باله
 خاقانه تحت تفرقه اولان کافه املانک تدریس التمش دست
 سهرم اغیار لید اوون دست سهرم صغیر مرقوم و کیدل
 باباسی و فتنل و مجلس اغیار لری حضور لرنده هیم و کیدل
 ایدر هیم ایلدی صغیر مرقومک والد سیم بار طنه و دی مجلس مذکور
 هیم مذکورک بالو لایه قبول ایدوب جدی مرقوم و کیدل
 صغیر و ورش لید مرقومونه ایشو فخره سندن قره اولدنی و کیدل
 فوقان ایلکی او طه و کیدل ایلکی اخوری شمدل بر باب خاندل و بر
 باب کیدل سکرک و بر باب انبار و بر باب فروز و خاندل
 مذکورک بی اوغلی حوله کت اوج حقه اغیار لید سهرم
 و دی صغیر مرقوم سلطانک اوون دست سهرم موهوبه سینه مقابل
 منوفی مرقوم و کیدل و ورش کت کافه سیم افراز اولو به
 بال طنه و الرضا تقسیم ایدر بر بر بر مرقوم و کیدل
 ش هدر شهادت ایدر بر دیو هیم ایلکی نفق اللفظ و المعنی
 ادا و شهادت شرعی ایدر لید ش هدران مرقومان منسوب
 اولد فدی قریب سیم باباسی طوطور اوغلی نورک و مجلس اغیار لید
 و اسبل و کیدل و خاندل بقول و کیدل و کیدل
 باورک مستوره اولاسر و کیدل حاکم لری التشریع و قبول
 الشهادت ایدر کلدی اغیار و التحدیات بعد التحدیات حاکم و اعلام
 اولدنی تحریر فی البوم الثالث عشر من شهر جمادی الاخره سنه
 خمس عشر و ثمان و الف

طرز زون و لایه ای و اخذند. جانتک سنجانی مرکز ایوان مدینه و کتب
 ایشو جانتک قریب سندن و نیم و انقلب کت روم مکتب شخصی
 معرف و کیدل و صغیر سیم ش هدره اوون هاجی باورک
 اوغلی حاجی ولد باورک مجلس شریف انورده و صغیر
 و کیدل سندن استقامت و کیدل و اسبل ایدر دیور دناک و کیدل
 فی قیل ایدر کیدل تقریر کلام و تعبیر عن الامام ایدوب و کیدل
 حاکم شرعی و نظریه کت حقوقی و تجارت کیدل استقامتی
 و کیدل لرنده بدایت و اعتقاد و اعاده و استقامتی و تنبیه
 مدی و مدی علیه و شخص ثالث صغیر لید کدی و کیدل

و خوشبخت و در جوابیه گندی مضاربیه استند عا و لعل و بخت و تقدیر
افامه مشهوره و اسفا که خلیف و خانها بیخ و بنیاد سلب و ابراهیم
و نیک حمزه و اهل خیره و وقف و نسیب و یقین و علم و اخذ
ایده جامی اسلام بر نسیب و حکمتی تنقیده و علوم برای اخذ
و نسیب و مقبول فی مابک اسرا و اعیان و ارجاع هر امور
و خصوص حاکمه گندی را باید عمل و حرکت اینک و وزیر مرموزان
استفاده و بود و نهاده باشد برای وکیل طلاق و معوض نسیب
و نسیب و ایدم بدو که و اندوختی و کاتب مرموز و قبول و دست
لازم بر اینک کاتبی و او به تقوید و التزام و تکلیف عا و نسیب
نسب و اندوختی برای ایام و العشرین من شهره گندی الاخر
سنة خمس عشر و ثمان و الف

[illegible]

وکیل نصب و تعیین بلام دبد کرده موقوف بالطلب کتب اولیای
تخریفات فی البوم الحاس عشر من شهر رجب الفرد سنه خمس عشر
و ثمان م و الف

طرزون و لایحه و اخذ و جهات مجامعی مکرری اولان مدینه معلولت
 بازار حدیقه ای بسند حاجی عبدالعزیز و علی حایق علی افندی این
 مجلس شریف انورده دست فریاد سعید بک کفران
 ترستی حاجی جلاله و رش غایتک لاجل الاداره و صی صیغیت
 اولان اینا مدبرای مسلمان افندی این عارف مخفزه اقرار نام
 و تقریر کلام ایدوب مدبر موی الیه بک و رش غایتک اینک سندن
 لبراسا بوز نرودن بک خوشی اولان و شمس المکرزده بدی
 اسندن و فیض و امور بکر فخر استیلاک ایدوب شخی اشیر
 نایج و بقدران برسته موصل و لایحه اوزره غایتک مرفوعه معلولت
 مالدن و مدبر موی الیه بدندن اشیر المکرزده بعدد و سبب
 شندن بوز نرودی خوشی جماعت بوز نرودی خوشی و رش
 مرفوعه همینند مذکور بدندن و بوز بکر ایدوب غایتک
 بازار حدیقه علی حایق عبدالعزیز و غایتک درویش
 حاجی صاحب افندی حیدری افندی مجلس معقود مذکورده مدبر
 موی الیه مخفزه کد نکات اقرار نام و تقریر کلام ایدوب بدندن
 مرفوعه حدیقه علی افندی همینند مذکور بدندن و رش غایتک
 مرفوعه دومی اولان جامع جمیع مذکور بک بوز نرودی
 غرض بزرگ کانت معظمه لعلو شریفه الیه بک و لایحه انصاف
 نقبل بالمان و حاضرین بزرگده مایع بالطلب است اولندی
 تبریکاتی ایوم اربع و العشرین من شهر جمادی الاخره
 عشر و نهمه و الف

طرزون ولائی اخلاصه و جانتک سخاوت مرکزها اولان مدینه زلف
 سعیدک فکده سنده سکن بیان بویوند اقدم وقت ایست
 برین اعلیٰ حسن بن علینک حبلی حفر اوغلا علی حسین
 و حسنک باجق ششیده نقصه و فیض لری والد لری علی طاهر
 بنت علی مجلس شش کیده تقریر کلام و نصیر بن الحرام ابو
 وحسی اولدوغی صفار فرمودون و حسین و حسن نقصه کوب
 قنقاق اولدوراندن قیل شش عدون قدر معروف نقصه فرمودون
 و تقریر اوغمنسی معلوم کور اولدور کور کور ای بیغ فرمودون
 ابو اولک ذیل و بنفده و فرار الاس فی مسکن افکار
 معنی اوغمن قیل شش عدون صفار فرمودون بدر کردن موید
 اعلات و اراصلری ایچا رندن اولغی و زره یومیه شش

ÖZGEÇMİŞ

Abdullah KAYA, 1970 tarihinde Samsun’da doğdu. Bafra Lisesi’ni bitirdikten sonra İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü’nden 1991 yılında mezun oldu. Mezuniyet tarihinden sonra, uzun bir süre Milli Eğitim Bakanlığına bağlı çeşitli okullarda Tarih öğretmenliği yaptı. Halen MEB ‘de Maarif Müfettişi olarak görev yapmaktadır.

İletişim Bilgileri: 05058001615